การสื่อสารภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่ง ที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา

โดย

นายพันธกานต์ ทานนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วารสารศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารสื่อสารมวลชน
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Ref. code: 25595807010037IKS

การสื่อสารภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่ง ที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา

โดย

นายพันธกานต์ ทานนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วารสารศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารสื่อสารมวลชน
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Ref. code: 25595807010037IKS

Communication and Representation of Rural Women in Thai Country Songs by Takkatan Chollada

BY

Mr. Phanthakan Thanon

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS PROGRAM IN MASS

COMMUNICATION ADMINISTRATION

FACULTY OF JOURNALISM AND MASS COMMUNICATION

THAMMASAT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2016

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

Ref. code: 25595807010037IKS

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน

วิทยานิพนธ์

ของ

นายพันธกานต์ ทานนท์

เรื่อง

การสื่อสารภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วารสารศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารสื่อสารมวลชน)

เมื่อ วันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2560

ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ .....
(รองศาสตราจารย์รุจน์ โกมลบุตร)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ .....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสุข หินวิมาน)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ .....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิธิดา แสงสิงแก้ว)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ .....
(รองศาสตราจารย์ ดร.กำจร หลุยยะพงศ์)

คณบดี .....
(รองศาสตราจารย์พรทิพย์ สัมปัตตะวนิช)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การสื่อสารภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา
ชื่อผู้เขียน	นายพันธกานต์ ทานนท์
ชื่อปริญญา	วารสารศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชามหาวิทยาลัย/คณะ/	สาขาวิชาการบริหารสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.สมสุข หินวิมาน
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ตามแนวทางของสำนักวัฒนธรรมศึกษา (Cultural Studies) ที่มุ่งวิเคราะห์ในกระบวนการสื่อสารสองส่วน คือ “ตัวบท” (Text) ในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา และศึกษา “ผู้รับสาร” (Audience) อันหมายถึง ผู้ฟังเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ที่มีประสบการณ์จริงเป็นผู้หญิงชนบทที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ เพื่อจะตอบคำถามการวิจัยครั้งนี้ว่า เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา สร้างความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทอย่างไร โดยอาศัยทฤษฎีการสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Social Construct of Reality) มาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ ตีความถึงกระบวนการสร้างความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และผู้รับสารที่เป็นผู้หญิงชนบทพลัดถิ่นในชีวิตจริงจะรับรู้ความหมายและถอดรหัสภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทอย่างไร โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (depth interview) แล้วอาศัยทฤษฎีสตรีนิยม (Feminism) และแนวคิดการเข้ารหัสและถอดรหัส (encoding/decoding) มาใช้ในการวิเคราะห์การรับรู้ความหมายและถอดรหัสภาพตัวแทนผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

ผลการวิจัยพบว่า เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา มีการสร้างความหมายต่อผู้หญิงชนบทให้เป็นภาพตัวแทนของความยากจน ความลำบาก ระดับการศึกษาต่ำ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ เป็นแรงงานราคาถูก และมีอำนาจการต่อรองน้อย แต่สิ่งที่เป็นคุณค่า (Value) หรือแรงผลักดันที่เป็นกลยุทธ์สำคัญในการเอาตัวรอดของผู้หญิงกลุ่มนี้ คือ ความอดทน ความขยัน ความประหยัด รวมทั้งผู้หญิงชนบทยังคงยืนหยัดต่อสู้ชีวิตด้วย “ความหวัง” และในส่วนของผู้หญิง

Ref. code: 25595807010037IKS

ชนบทในชีวิตจริงนั้น ส่วนใหญ่จะถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา หรือที่เรียกว่า Preferred reading แสดงให้เห็นว่า ภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ส่วนใหญ่นั้นเกิดจากการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมจากพื้นฐานความเป็นจริง หรือเป็นภาพสะท้อน (reflect) ความเป็นจริงของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงขึ้นมาสู่การรับรู้ของผู้คนในสังคม หรือที่เรียกว่า “การสร้างให้เหมือนจริง” โดยที่กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเหล่านี้สามารถบ่งชี้ตัวเอง (Identify) กับเนื้อหาหรือตัวบท (Text) ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ได้นั่นเอง

คำสำคัญ: ภาพตัวแทน, ผู้หญิงชนบท, เพลงลูกทุ่ง

Ref. code: 25595807010037IKS

Thesis Title	Communication and Representation of Rural Women in Thai Country Songs by Takkatan Chollada
Author	Mr. Phanthakan Thanon
Degree	Master of Arts
Major Field/Faculty/University	Mass Communication Administration Faculty of Journalism and Mass Communication Thammasat University
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Somsuk Hinviman, PhD
Academic Years	2016

ABSTRACT

The research on "Communication and Representation of Rural Women in Thai Country Songs by Takkatan Chollada" is a qualitative research along the lines of cultural studies, focusing on two aspects of the communication process: the text of Takkatan Chollada's country songs on the one hand and her audience on the other. The audience listening to her music is those with real life experience, i.e. rural women coming to work in Bangkok. The objective of the research is to study how Takkatan Chollada's country music shapes the meaning and represents the image of rural women, using the theory of social constructs of reality as a tool to analyze and interpret the process of shaping and representation of rural women as found in Takkatan Chollada's songs as well as the audience's decoding reaction to the music.

The finding shows that Takkatan Chollada's music represents rural women as poor, enduring a hard life, having low education, low economic and social status, and cheap labor with little negotiation power. The main values serving as significant strategic driving forces for their survival are their endurance, diligence,

Ref. code: 25595807010037IKS

thriftiness, and “hope”. On the part of the audience, the majority of rural women decode the message in the manner of preferred reading, sharing the position of women in the songs. This reflects how the rural woman image in Takkatan Chollada’s music is based on the real social construct, bringing it to the consciousness and acceptance of people in society as “reflective approach”. The samples of the audience share their identity with the contents or text of Takkatan Chollada’s country songs.

Keywords: Representation, Rural Women, Thai Country Songs

Ref. code: 25595807010037IKS

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดีด้วยความช่วยเหลือและความกรุณาจากคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน ท่านแรกที่ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง นั่นก็คือ รองศาสตราจารย์ ดร. สมสุข หินวิมาน ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ที่ให้คำปรึกษา คอยชี้นำหนทางสว่าง ประสาทความรู้ให้ผู้วิจัยได้เข้าใจ และตกผลึกความรู้ด้านวิชาการอย่างลึกซึ้ง อีกทั้งอาจารย์ยังเป็นบุคคลที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างสูงยิ่ง ที่คอยช่วยเหลือศิษย์ด้วยความเมตตาและเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด นับตั้งแต่เริ่มแรกที่ผู้วิจัยเลือกหัวข้อในการทำวิทยานิพนธ์ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี หากวิทยานิพนธ์เล่มนี้จักเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน ผู้วิจัยขอยกความดีนั้นมอบแด่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ครับ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ รุจน์ โกมลบุตร ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. กำจร หลุยยะพงศ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิธิดา แสงสิงแก้วกรรมการวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาเป็นคณะกรรมการวิทยานิพนธ์และกรุณาเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

กราบขอบคุณ พ่อแม่ พี่สุ พี่เอ๊กซ์ พี่เอ็ม แอม ไอซ์ แบร์ น้องเอ น้องเล็ก ผู้ซึ่งเห็นความสำคัญของการศึกษา เป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนแก่ผู้วิจัยในทุก ๆ เรื่องตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาที่นี่ รวมทั้งพี่ ๆ ในหน่วยวิทยุกระจายเสียง พี่เลิศ พี่ป๊อป พี่อุ๋ย ที่ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยในทุก ๆ ด้านจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาสมดั่งความตั้งใจ

ขอบคุณมิตรภาพของเพื่อนร่วมรุ่น MCA 18 รวมถึงรุ่นพี่ MCA 17 ทุก ๆ คน และที่สำคัญขอบคุณแก๊งอสรพิษ ทั้ง พี่นาเดียร์ เมริน แอ๊นท์ ฝน วุ่น เฟิร์น โอ๊ต และออม ที่ร่วมฝ่าฟันอุปสรรคและเป็นแรงสนับสนุนมาโดยตลอด ความผูกพันครั้งใหม่ของคำว่า “เพื่อน” เกิดขึ้นอีกครั้งที่นี่

ขอบคุณ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่เป็นดั่งตะเกียงจุดประกายความฝันและโอกาสทางการศึกษา เติมเต็มความรู้ด้านวิชาการ และเป็นสะพานให้ผู้วิจัยเดินหน้าต่อไปอย่างมี “ความหวัง”

นายพันธกานต์ ทานนท์

Ref. code: 25595807010037IKS

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญตาราง	(9)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหานำวิจัย	7
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	7
1.5 นิยามศัพท์	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
1.7 กรอบการวิจัย	12

Ref. code: 25595807010037IKS

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 13

2.1 ทฤษฎีการสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Social construction of reality) 14

2.2 แนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (Representation) 20

2.3 แนวคิดสตรีนิยม (Feminism) 24

2.4 แนวคิดเรื่องเพลงลูกทุ่ง 32

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 40

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย 46

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 46

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล 53

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล 55

3.4 การนำเสนอข้อมูล 57

บทที่ 4 ภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา 58
: การวิเคราะห์ตัวบท

4.1 บริบทความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่สัมพันธ์กับภาพผู้หญิงในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา 60

4.2 การวิเคราะห์ความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา 67

Ref. code: 25595807010037IKS

บทที่ 5 ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงกับการสร้างความเป็นจริงทรงสังคมของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา 110

5.1 ภูมิหลังทางประชากรศาสตร์และสังคมของกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง 112

5.2 การถอดรหัสลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง 115

5.3 ถอดรหัสคุณค่าของเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา 146

บทที่ 6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 147

6.1 การสร้างความหมายและภาพตัวแทน : สรุปผลของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา 148

6.2 การรับรู้ความหมายและถอดรหัสภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบท : สรุปผลในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง 151

6.3 อภิปรายผลการวิจัย 155

6.4 ข้อเสนอแนะ 163

รายการอ้างอิง 164

ภาคผนวก 168

ประวัติผู้เขียน 178

Ref. code: 25595807010037IKS

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	ภูมิหลังของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	70
4.2	การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะประชากรศาสตร์ ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	75
4.3	การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะกายภาพ ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	77
4.4	การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะทางจิตใจอารมณ์/ ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	81
4.5	การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับสังคมเมือง ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	91
4.6	การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับความรัก ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	104
5.1	แสดงลักษณะภูมิหลังทางประชากรศาสตร์และสังคมของกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบท ในชีวิตจริง	112
5.2	ภูมิลำเนาของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และภูมิลำเนาของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง	115
5.3	อาชีพเดิมของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และอาชีพเดิมของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง	117
5.4	อายุของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และอายุของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง	119

Ref. code: 25595807010037IKS

5.5	อาชีพของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และอาชีพของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง	121
5.6	ระดับการศึกษาของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และระดับการศึกษาของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง	123
5.7	ฐานะทางสังคมของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และฐานะทางสังคมของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง	124
5.8	สถานภาพสมรสของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และสถานภาพสมรสของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง	126
5.9	บุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และบุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง	127
5.10	ความชอบความสนใจของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา/ และความชอบความสนใจของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง/	130
5.11	ความรู้สึกนึกคิดของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และความรู้สึกนึกคิดของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง	131
5.12	สาเหตุในการย้ายถิ่นฐานของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และสาเหตุในการย้ายถิ่นฐานของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง	133
5.13	ที่พักอาศัยของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และที่พักอาศัยของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง	135
5.14	อาหารการกินของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และอาหารการกินของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง	137

Ref. code: 25595807010037IKS

5.15 ปัญหาที่ต้องเผชิญของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และปัญหาที่ต้องเผชิญของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง 139

5.16 ความสัมพันธ์กับมาตุภูมิของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และความสัมพันธ์กับมาตุภูมิของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง 140

5.17 อำนาจและการต่อรองของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และอำนาจและการต่อรองของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง 142

5.18 ความรักระหว่างชายหญิงของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และความรักระหว่างชายหญิงของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง 144

Ref. code: 25595807010037IKS

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	ตั๊กแตน ชลดา	4
1.2	กรอบการวิจัย	12
2.1	ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นจริงกับโลกแห่งความหมาย	14
2.2	การสร้างชุดความจริงทางสังคม (Social construction of reality)	15
2.3	แบบจำลองการเข้ารหัส/ถอดรหัสของสจวร์ต ฮอลล์	18
2.4	แผนภาพสนามต่อสู้ทางวัฒนธรรมตามแนวคิดของ Stuart Hall	22
2.5	แผนภาพแสดงเอกลักษณ์เด่นของทฤษฎีสตรีนิยม	26
3.1	ปกอัลบัมชุดที่ 1 หนาวแสงนีออน	47
3.2	ปกอัลบั้มชุดที่ 2 ถนนค้นฝัน	48
3.3	ปกอัลบั้มชุดที่ 3 ดอกนีออนบานค่ำ	48
3.4	ปกอัลบัมชุดที่ 4 คนเหงาที่เข้าใจเธอ	49
3.5	ปกอัลบัมชุดที่ 5 เก็บไว้คนเดียวเลือกคำว่าเจ็บ	49
3.6	ปกอัลบัมชุดที่ 6 รักได้ครั้งละคน เชื่อใจได้คนละครั้ง	50
3.7	ปกอัลบัมชุดที่ 7 นาทีเดียวเพื่อรักทั้งชีวิตเพื่อลืม	50
3.8	ปกอัลบัมชุดที่ 8 อยากหลับตาในอ้อมกอดเธอ	51
3.9	ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง	54
5.1	แผนภาพแสดงการสร้างความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	108
5.2	แผนภาพแสดงคุณค่าสำคัญของภาพตัวแทนผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	109
6.1	แผนภาพแสดงบทบาทหน้าที่ของเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	157

Ref. code: 25595807010037IKS

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ทำไมจึงศึกษา “ภาพผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่ง”

เพลงลูกทุ่ง มีเอกลักษณ์ของตนเองแตกต่างจากเพลงลูกกรุงหรือเพลงไทยสมัยนิยมทั่วไป เพราะเพลงลูกทุ่งเป็นเพลงที่ใช้ภาษาง่าย ๆ ตรงไปตรงมา ไม่สลับซับซ้อนในลักษณะเดียวกันกับเพลงพื้นบ้าน เป็นที่นิยมของประชาชนทั่วไปและแพร่ขยายไปไกลถึงชนบททุกแห่ง เพลงลูกทุ่งเหล่านี้หลายเพลงได้สะท้อนถึงสภาพสังคม ความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมไทย หลายเพลงมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทย บางเพลงเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์สังคมของประเทศ บางเพลงเป็นที่รวมของภูมิปัญญาและทรัพย์สินทางปัญญาของชาวบ้าน เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติที่มีค่ายิ่งอย่างหนึ่ง (สมยศ สิงห์คำ, 2534, น. 30)

ต้นกำเนิดของเพลงลูกทุ่งนั้น มาจากเพลงพื้นบ้านประเภทต่าง ๆ รวมถึงเพลงปฏิพากย์ซึ่งมักมีเนื้อหาเน้นหนักไปทางการเกี้ยวพาราสี เรื่องความรัก และเรื่องแฝงความตลกสองแง่สามง่าม ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจที่ว่า ถึงแม้เพลงลูกทุ่งจะมีเนื้อหาหลากหลาย สามารถกล่าวถึงเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคมไทยได้อย่างมากมาย เช่น ปัญหาความยากจนของชาวไร่ชาวนา ปัญหาการอพยพย้ายถิ่นฐานของชาวชนบทเพื่อประกอบอาชีพในเมืองกรุงฯ แต่เนื้อหาที่ยังคงมีให้ได้ยินได้ฟังกันอยู่เสมอก็คือเนื้อหาเกี่ยวกับความรักระหว่างชายหญิง และการเกี้ยวพาราสี หลายเพลงมีการร้องโต้คารมระหว่างชายหญิงตามแบบพ่อเพลงแม่เพลง ลักษณะดังกล่าวนี้เอง ถือเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของเพลงลูกทุ่ง ซึ่งทำให้ภาพของผู้หญิงในบทเพลงลูกทุ่ง ซึ่งเป็นภาพของผู้หญิงชนชั้นล่างในสังคมไทยนั้น แตกต่างจากภาพของผู้หญิงชนชั้นกลางในบทเพลงลูกกรุง (นันดา วีรวิทยานุกูล, 2541, น. 1-2)

ผู้วิจัยได้ศึกษางานในโลกวิชาการ พบว่า การศึกษาเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของผู้หญิง โดยเฉพาะการศึกษาภาพตัวแทนของผู้หญิงในฐานะสารในเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งนั้น ช่วงที่ผ่านมาเคยมีผู้ทำการศึกษาวิจัยมาแล้ว ดังนี้

Ref. code: 25595807010037IKS

จินตนา ดำรงค์เลิศ (2531) ได้ศึกษาฐานะของสตรีในเพลงลูกทุ่งตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงปี พ.ศ. 2525 ค้นพบว่า สิ่งที่ผู้ชายสนใจในตัวผู้หญิง คือ ความสาวและความสวย พรหมจารีย์ก็ยังมีคุณค่าในสายตาผู้ชาย แต่ค่านิยมนี้ก็ไม่เด่นชัด ยังมีผู้ชายบางคนที่ไม่สนใจกับการที่ผู้หญิงเคยผ่านมือชายมาก่อน แต่อย่างไรก็ตาม ผู้หญิงที่ดีต้องมีคุณสมบัติเป็นภรรยาที่ดี เป็นแม่บ้านแม่เรือน แต่ในทางตรงข้ามการที่ผู้ชายมีภรรยาหลายคนกลับยังคงเป็นที่ยอมรับและยกย่อง นอกจากนี้บทเพลงลูกทุ่งยังสะท้อนอีกว่า ผู้หญิงชาวชนบทที่เข้ามาทำงานในเมืองแล้วประสบความสำเร็จมีไม่มากนัก ส่วนใหญ่มักต้องตกระกำลำบาก บ้างต้องขายแรงงาน บ้างถูกหลอกจนเสียพรหมจารีย์ และมักมีจุดจบแบบโศกนาฏกรรม เช่น ท้องไม่มีพ่อ ต้องกลายเป็นโสเภณี

ส่วนเมตตา กฤตวิทย์ และถิรนันท์ อนวัชศิริวงศ์ (2532) ศึกษาภาพรวมของผู้หญิงไทยทั้งในเพลงลูกทุ่งและเพลงลูกกรุง โดยแบ่งช่วงเวลาการศึกษาเป็น 2 ช่วง คือ เพลงในอดีต พ.ศ. 2508 และเพลงในปี พ.ศ. 2531-2532 ในส่วนของเพลงลูกทุ่ง พบว่า เพลงในปี พ.ศ. 2531-2532 แสดงภาพของผู้หญิงที่เป็นตัวของตัวเองมากกว่าเพลงในอดีต สิ่งที่เพิ่มเข้ามาและเป็นสิ่งที่ค้นพบมากเช่นกัน คือ มีการกล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงของผู้หญิงชนบท 2 ประการใหญ่ คือ 1) ผู้หญิงดิ้นรนอยากมากรุงเทพฯ หลงความฟุ้งเฟ้อของเมืองหลวง 2) ผู้หญิงที่เริ่มต่อสู้กับชีวิต และตรากตรำทำงานหาเงินเลี้ยงชีพแทนการอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน และการไขว่คว้าหาชีวิตที่ดีขึ้น เห็นการดำเนินชีวิตที่แตกต่างไปจากอดีต เช่น สนใจตัวเอง สนใจฐานะ แคร์สังคมน้อยลง

ในขณะเดียวกัน นันดา วีรวิทยานุกูล (2541) ได้ศึกษาวิเคราะห์ภาพของผู้หญิงที่ปรากฏในเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งระหว่างปี พ.ศ. 2525-2540 พบว่า เพลงลูกทุ่งในช่วง พ.ศ. 2525-2535 และเพลงลูกทุ่งในช่วง พ.ศ. 2536-2540 มีการนำเสนอภาพของผู้หญิงครบทั้ง 3 ภาพ คือ ภาพผู้หญิงหัวเก่า คือ สงวนท่าทีความรัก และมักเป็นผู้ถูกกระทำ, ภาพผู้หญิงก้ำกึ่งระหว่างผู้หญิงหัวเก่าและผู้หญิงหัวสมัยใหม่ คือ เป็นฝ่ายเริ่มเรื่องความรัก แสวงหาการเปลี่ยนแปลง เช่น การอพยพเข้าเมืองเพื่อหางานทำ, ภาพผู้หญิงสมัยใหม่ คือ เป็นผู้หญิงที่มีความกล้าแสดงออก พึ่งพาตนเอง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้ชาย ซึ่งเพลงลูกทุ่งในช่วงหลังจะนำเสนอภาพผู้หญิงหัวเก่าลดน้อยลง

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา ผู้วิจัยพบว่า การศึกษาภาพลักษณ์ของผู้หญิงในฐานะสารผ่านเพลงลูกทุ่งนั้นมีมากพอสมควร และภาพลักษณ์ของผู้หญิงในเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งส่วนใหญ่จะเป็นภาพของผู้หญิงชนบท ค้นพบภาพของผู้หญิงในมิติเกี่ยวกับตัวเอง มิติความรักระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย นอกจากนั้นมีการค้นพบเรื่องการเปลี่ยนแปลงของผู้หญิงชนบทที่ดิ้นรนอยากเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ ซึ่งผู้หญิงชนบทที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ แล้วประสบความสำเร็จมีไม่มากนัก ส่วนใหญ่มักต้องตกระกำลำบาก บ้างต้องขายแรงงาน บ้างถูกหลอกจนเสียพรหมจารีย์ และมักมีจุด

Ref. code: 25595807010037IKS

จบแบบโศกนาฏกรรม เช่น ท้องไม่มีพ่อ ต้องกลายเป็นโสเภณี จะเห็นได้ว่า มีเพียงแค่การนำเสนอภาพของผู้หญิงชนบทที่เข้ามาในเมืองหลวงเท่านั้น แต่ยังไม่สะท้อนภาพของการปรับตัวของผู้หญิงมีข้อสังเกตหนึ่งจากผู้วิจัยพบว่า การศึกษาภาพของผู้หญิงในเพลงลูกทุ่งที่มีมาแล้วนั้น เป็นการศึกษาเฉพาะภาพลักษณ์ของผู้หญิงผ่านเพลงลูกทุ่ง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ในการอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าวอาจไม่เพียงพอ เพราะแท้ที่จริงแล้วภาพของผู้หญิงในเพลงลูกทุ่งนั้นเกิดจากการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมขึ้นมานั่นเอง ซึ่งหากเรามองเพลงลูกทุ่งนั้นเป็นการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Social constructionism) ภาพของผู้หญิงในเพลงลูกทุ่งก็เป็นภาพที่ถูกประกอบสร้างขึ้นจากการหยิบยกเอาลักษณะต่างๆ ในสังคมมาประกอบกัน เพื่อนำเสนอความหมายของผู้หญิงสู่การรับรู้ของผู้คนในสังคม การศึกษาตัวบท (text) ตามทฤษฎีวัฒนธรรมศึกษา (Cultural Studies) นั้นสนใจศึกษาขั้นตอนการตีความของ “ผู้รับสาร” (audience) ว่าสร้างความหมายขึ้นมาได้อย่างไร ผู้รับสารตีความอย่างไร และทำไมจึงเข้าใจอย่างนั้น (กาญจนา แก้วเทพ, 2544) เนื่องจากในกระบวนการสื่อสารนั้น “ตัวบท” มิได้มีความหมายเพียงหนึ่งเดียวที่ถูกผลิตแล้วส่งไปยังผู้รับสารโดยตรง หากแต่ว่า “ผู้รับสาร” จะทำการถอดรหัส และตีความหมายตัวบทจากสื่อตามบริบทและประสบการณ์ของผู้รับสาร โดยผู้รับสารที่มีประสบการณ์ภูมิหลังชีวิตที่แตกต่างกัน จะมีการตีความตัวบทต่างกันด้วย ในขณะที่แนวคิดภาพตัวแทน (Representation) มองว่า โลกรอบตัวเราถูกประกอบสร้างขึ้นโดยสังคม (Socially Constructed) และเชื่อว่าความจริงไม่ได้มีอยู่ หากแต่ขึ้นอยู่กับการประกอบสร้างขึ้นมาโดยคนและสังคม เมื่อถึงระดับการตีความหรือการรับรู้ภาพตัวแทนแล้ว บริบททางสังคมซึ่งแตกต่างกันนั้น จะทำให้การถอดความหมายของภาพตัวแทนแตกต่างกันอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากภาพตัวแทนนั้นมีส่วนสัมพันธ์กับประสบการณ์ตรงของผู้รับสาร (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2551)

ดังนั้นจึงเป็นที่มาสำหรับโจทย์ในการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยต้องการศึกษาว่า ในเพลงลูกทุ่งนั้นจะมีกระบวนการสร้างภาพตัวแทนผู้หญิงชนบทอย่างไร และภายใต้ภาพตัวแทนนั้นมีทัศนคติ ความคิด ความเชื่อของผู้หญิงชนบทที่ทำงานในเมืองหลวงอย่างไรบ้าง เป็นการต่อยอดความรู้งานวิจัยที่ผ่านมาที่ไม่เพียงวิเคราะห์ความหมายในตัวสาร หากแต่มุ่งเน้นการศึกษา “ผู้รับสาร” เพื่อให้เราเห็นกระบวนการสร้างความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทจากเพลงลูกทุ่ง และศึกษาจากชีวิตจริงของกลุ่มผู้หญิงชนบทด้วย โดยเฉพาะประสบการณ์จริงของผู้หญิงชนบทที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ ว่าจะมีการรับรู้ความหมายและถอดรหัสภาพตัวแทนผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งนั้นอย่างไร ทั้งนี้กรณีที่ผู้วิจัยสนใจ คือ เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา

Ref. code: 25595807010037IKS

ทำไมจึงศึกษา “ภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา”

ในประเทศไทยเมื่อพูดถึงค่ายเพลงยักษ์ใหญ่หรือเป็นเจ้าตลาดของธุรกิจเพลงอันดับต้นๆ ที่รู้จักกันดีนั้นก็มีอยู่สองค่าย คือ ค่ายจีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ และค่ายอาร์เอส ซึ่งจากผลสำรวจของตลาดเพลงในปัจจุบัน พบว่า บริษัทจีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ นั้นสามารถครองส่วนแบ่งทางการตลาดในตลาดเพลงได้ถึง 80 % (ฟ้าใหม่ ดำรงชัยธรรม, 2558) บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ ดำเนินธุรกิจเพลงหลากหลายแนว ทั้งเพลงสตริงและลูกทุ่ง โดยแบ่งการบริหารงานในแต่ละแนวเพลงเป็นบริษัทย่อยๆ ซึ่งในส่วนของธุรกิจเพลงลูกทุ่งนั้น ดำเนินธุรกิจในนามบริษัทแกรมมี่โกลด์ ภายใต้การบริหารงานของ กริช ทอมมัส และในปี พ.ศ. 2558 ที่ผ่านมา บริษัทแกรมมี่โกลด์มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงถึง 70-80 % เนื่องด้วยบริษัทแกรมมี่โกลด์นั้น มีนักร้องลูกทุ่งที่เป็นที่นิยมมากมาย อาทิเช่น ไมค์ ภิรมย์พร, ศิริพร อำไพพงษ์, ต่าย อรทัย, ไผ่ พงศธร, หญิงลี ศรีจุมพล, ตั๊กแตน ชลดา ฯลฯ ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าแนวเพลงของนักร้องแต่ละคนเป็นภาพตัวแทนการดำเนินชีวิตของผู้คน ยกตัวอย่างเช่น นักร้องขวัญใจผู้ใช้แรงงาน ไมค์ ภิรมย์พร ซึ่งเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งส่วนใหญ่ก็จะเล่าถึงเรื่องราววิถีชีวิตของผู้คนที่เข้ามาทำงานขายแรงในเมืองหลวง เป็นต้น

ภาพที่ 1.1 ตั๊กแตน ชลดา

Ref. code: 25595807010037IKS

ตั๊กแตน ชลดา ถือเป็นหนึ่งนักร้องหญิงอันดับต้น ๆ ของค่ายเพลงแกรมมี่โกลด์ กับฉายาที่ว่า “นักร้องขวัญใจแฟน ๆ ตั๊กแตน ชลดา” ซึ่งแจ้งเกิดเมื่อปี พ.ศ. 2549 ด้วยเพลงหนาวแสงนีออน ซึ่งเป็นเพลงที่มีเนื้อหาที่เล่าถึงผู้หญิงชนบทที่เดินทางเข้ามาทำงานในกรุงเทพ ฯ พบเจอกับสังคมเมือง มีการปรับตัวของผู้หญิงชนบทที่เข้ามาหางานทำในกรุงเทพฯ และประกอบด้วยน้ำเสียงที่ไพเราะส่งผลให้เธอมีผลงานที่ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง ตั๊กแตน ชลดา มีอัลบั้มเดี่ยวต่อเนื่องถึง 8 อัลบั้มในรอบ 10 ปี และยังเป็นพรีเซ็นเตอร์สินค้าอีกมากมาย ทั้งเครื่องดื่ม M150, เนสกาแฟกระป๋อง และจากกระแสตอบรับที่ดีทุกอัลบั้ม ส่งผลให้เธอได้รับรางวัลจากหลายสถาบัน เช่น งานประกาศผลรางวัลจากคมชัดลึก อวอร์ด ครั้งที่ 5 สาขานักร้องลูกทุ่งหญิงยอดเยี่ยม จากเพลง หนาวแสงนีออน ในอัลบั้มชุดที่ 1 หนาวแสงนีออน, มหานคร อวอร์ดส ครั้งที่ 4 ประจำปี 2550 สาขาอัลบั้มเพลงลูกทุ่งยอดนิยม และสาขานักร้องลูกทุ่งหญิงยอดนิยมจากอัลบั้มชุดที่ 2 ถนนค้นฝัน รวมถึงทำสถิติยอดขายเพลงเกินล้านตลับอีกด้วย และในรอบปี 2549-2558 เธอยังติดโพลอันดับนักร้องหญิงยอดนิยมของหลายๆ สถาบัน ทั้งสวนดุสิตโพล นิด้าโพล เอแบคโพล ซึ่งเป็นเครื่องการันตีถึงความสำเร็จในการตอบรับจากคนฟังเป็นจำนวนมาก

ตั๊กแตน ชลดา เป็นนักร้องหญิงขวัญใจกลุ่มคนผู้ใช้แรงงาน จากการสำรวจของไนน์เอ็นเตอร์เทน นิด้าโพล โพลมหาชน ขวัญใจผู้ใช้แรงงานประจำปี 2559 พบว่า ตั๊กแตน ชลดา นั้นเป็นนักร้องลูกทุ่งหญิงที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นอันดับที่ 9 และแฟนเพลงของตั๊กแตนเป็นกลุ่มคนต่างจังหวัด รวมถึงกลุ่มคนในเมืองโดยเฉพาะวัยรุ่นและคนทำงาน (women.kapook.com, 23 เมษายน, 2553)

โดยสรุปแล้วเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ส่วนใหญ่จึงเป็นเสมือนภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทจากทั่วภูมิภาคของประเทศไทยที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯได้เป็นอย่างดี และด้วยระยะเวลา 10 ปี ในการนำเสนอภาพตัวแทนของผู้หญิงผ่านเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา กับบริบทสังคมไทยในช่วงระยะเวลานั้นที่กำลังมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในด้านต่างๆทั้งภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การศึกษา และการท่องเที่ยว จึงเป็นที่น่าศึกษาว่า การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยจะมีผลต่อการนำเสนอภาพของผู้หญิงชนบทที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพ ฯ อย่างไร และศึกษาถึงการปรับตัวของผู้หญิงชนบทที่เข้ามาทำงานในเมืองหลวง อันเป็นที่มาของโจทย์ในการศึกษาครั้งนี้ในเรื่อง “การสื่อสารภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา”

Ref. code: 25595807010037IKS

ทำไมจึงศึกษา การฟังเพลงลูกทุ่งผ่านประสบการณ์จริงของ “ผู้หญิงชนบทที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ”

จากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาพของผู้หญิงในเพลงลูกทุ่งที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไปตั้งแต่ตอนต้น ที่ผ่านมามีการศึกษาภาพของผู้หญิงผ่าน “ตัวบท” (text) หรือเนื้อเพลงลูกทุ่งนั้นมีพอสมควร ซึ่งข้อค้นพบเกี่ยวกับภาพผู้หญิงในเพลงลูกทุ่งส่วนใหญ่นั้น จะแสดงภาพลักษณ์หรือภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบท เห็นภาพการเปลี่ยนผ่านของผู้หญิงจากการดำเนินชีวิตในชนบทที่เข้ามาทำงานในสังคมเมือง ซึ่งภาพเหล่านั้นเกิดมาจากโลกสัญลักษณ์ที่สื่อประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้หญิงชนบทผ่านเพลงลูกทุ่งขึ้นมา จึงเกิดข้อสงสัยหนึ่งจากผู้วิจัย คือ แล้วผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงจะเป็นจริงทั้งหมดอย่างที่เพลงลูกทุ่งได้นำเสนอมาหรือไม่ เพราะฉะนั้น การศึกษาภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทผ่าน “ตัวบท” (text) หรือเนื้อเพลงนั้นอาจยังไม่เพียงพอในการอธิบายถึงผู้หญิงชนบท ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงด้วย เพราะในโลกความเป็นจริงนั้น แรงงานผู้หญิงถือเป็นแรงงานที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาองค์กรและประเทศ เพราะปัจจุบันมีแรงงานสตรีไทยถึง 27 ล้านคน หรือเกือบครึ่งหนึ่งของแรงงานไทยที่มีจำนวน 60.5 ล้านคน (กระทรวงแรงงาน, 2559) ผู้หญิงเหล่านี้รวมถึงผู้หญิงจากชนบทที่เข้ามาทำงานในสังคมเมือง จึงมีบทบาทสำคัญในการทำงานขับเคลื่อนองค์กรต่างๆของสังคม

ด้วยข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงเป็นที่มาสำคัญของโจทย์การวิจัยในครั้งนี้ ในการต่อยอดองค์ความรู้การศึกษาในเรื่องกระบวนการสื่อสารภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบททั้งสองด้าน คือ “ตัวสาร” หรือ “ตัวบท” อันหมายถึงเนื้อหาคำร้องของเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา เพื่อศึกษาการสร้างความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบท ว่ามีการประกอบสร้างภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทผ่านเพลงลูกทุ่งอย่างไร และด้านที่สอง คือ “ผู้รับสาร” ในที่นี้หมายถึงผู้ฟังเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ที่มีประสบการณ์ร่วม คือ เป็นผู้หญิงชนบทที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพ ฯ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาพตัวแทนผ่านเพลงลูกทุ่งกับผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงว่าเป็นอย่างไร และผู้ที่มีประสบการณ์เป็น “ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง”จะมีการรับรู้ความหมายและถอดรหัสภาพตัวแทนของ “ผู้หญิงชนบท” ในเพลงลูกทุ่งนั้นอย่างไรบ้าง เพื่อจะได้คำตอบว่าแท้จริงแล้วเพลงลูกทุ่งสะท้อนความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม หรือมีการประกอบสร้างหรือชี้นำสังคมหรือไม่อย่างไร

Ref. code: 25595807010037IKS

1.2 ปัญหานำวิจัย

1. การสร้างความหมายและภาพตัวแทนของ “ผู้หญิงชนบท” ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา เป็นอย่างไร

2. ผู้รับสารที่มีประสบการณ์จริงเป็น “ผู้หญิงชนบทที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพ ฯ” จะมีการรับรู้ความหมายและถอดรหัสภาพตัวแทนของ “ผู้หญิงชนบท” ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสร้างความหมายและภาพตัวแทนเกี่ยวกับ “ผู้หญิงชนบท” ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา

2. เพื่อศึกษาการรับรู้ความหมายและถอดรหัสภาพตัวแทนของ “ผู้หญิงชนบท” ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ของผู้รับสารที่มีประสบการณ์จริงเป็น “ผู้หญิงชนบทที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ”

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาในส่วนของตัวบท (text) และผู้รับสาร (audience) ซึ่งได้กำหนดขอบเขตการศึกษาในการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ตัวบท (text) ผู้วิจัยศึกษาจากเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา เท่านั้น โดยจะศึกษาเพลงที่อยู่ในอัลบั้มเดี่ยวชุดที่ 1– 8 ระหว่างปี พ.ศ. 2549 - 2558 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 80 เพลง

2. ผู้รับสาร (audience) ผู้วิจัยเน้นศึกษาผู้ฟังเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์จริง คือ การเป็นผู้หญิงชนบทที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ จำนวน 12 คน

Ref. code: 25595807010037IKS

1.5 นิยามศัพท์

ผู้หญิงชนบท หมายถึง หญิงสาวที่มีถิ่นกำเนิดในต่างจังหวัด อยู่ในเขตพื้นที่ที่พ้นจากตัวเมืองออกไป ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมง เลี้ยงสัตว์ และในการศึกษาครั้งนี้ ผู้หญิงชนบท จะหมายถึง หญิงสาวที่มีถิ่นกำเนิดในต่างจังหวัดที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพ ฯ เพื่อหารายได้เลี้ยงชีวิตตัวเองและครอบครัว

ภาพตัวแทน หมายถึง ภาพที่เกิดจากการทำหน้าที่กำหนด/ประกอบสร้างความหมายขึ้นมาในรูปของระบบสัญญะของภาษา กลายเป็นภาพตัวแทนของปรากฏการณ์นั้น ๆ ภายใต้ความเชื่อว่า ความจริงไม่ได้ดำรงอยู่ แต่ขึ้นอยู่กับการประกอบสร้างขึ้นมาโดยคนและสังคม โดยจะทำการวิเคราะห์ภาพตัวแทนผู้หญิงชนบท โดยจะใช้เกณฑ์วัดจากกระบวนการสร้างภาพตัวแทน 3 แบบ กล่าวคือ

การสร้างให้เหมือนจริง คือ การสร้างขึ้นมาเพื่อสะท้อนภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม สื่อทำหน้าที่เหมือนกระจก (reflective approach) ความจริงในโลกเป็นเช่นไร สื่อจะสะท้อนออกมาให้เห็นเช่นนั้น ไม่มีการบิดเบือนหรือความสลับซับซ้อนอันใด เป็นการสร้างภาพตัวแทนอย่างตรงไปตรงมา

การสร้างให้เหมือนเดิม คือ การสร้างภาพตัวแทนให้คงเดิม แม้ว่าความเป็นจริงในโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ตามกาลเวลา และยุคสมัย แต่สื่อยังคงรักษาอุดมการณ์ ความคิดแบบเดิมไว้ เป็นการสร้างภาพตัวแทนนั้นไว้ให้เหมือนเดิม

การสร้างให้เปลี่ยนไป คือ การสร้างภาพตัวแทนให้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แม้ว่าในโลกความเป็นจริง ผู้คนเคยรับรู้ภาพตัวแทนนั้น ๆ มาอย่างไร แต่สื่อกลับสร้างภาพตัวแทนนั้นให้มีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (change agents)

Ref. code: 25595807010037IKS

ภาพผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่ง หมายถึง การประกอบสร้างลักษณะของผู้หญิงชนบทมานำเสนอในเพลงลูกทุ่ง โดยผู้วิจัยอาศัยเกณฑ์ในการวิเคราะห์ความหมายและความเป็นจริงเกี่ยวกับผู้หญิงชนบท ดังนี้

1. ภูมิหลังหรือวิถีชีวิตของผู้หญิงชนบทก่อนจะมาทำงานในกรุงเทพ ฯ เช่น ภูมิลำเนา อาชีพเดิม

2. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะประชากรศาสตร์ เช่น อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ฐานะทางสังคม สถานภาพสมรส

3. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะกายภาพ เช่น บุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบท

4. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะทางจิตใจ / อารมณ์ เช่น ความชอบ/ความสนใจ ความรู้สึกนึกคิด

5. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับสังคมเมือง เช่น สาเหตุในการย้ายถิ่น ที่พักอาศัย อาหารการกิน ปัญหาที่ต้องเผชิญ ความสัมพันธ์กับมาตุภูมิ อำนาจและการต่อรอง

6. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับความรัก เช่น ความรักระหว่างชายหญิง

เพลงลูกทุ่ง หมายถึง เพลงที่ดัดแปลงมาจากเพลงพื้นบ้าน ใช้ทำนองสั้น ๆ ง่าย ๆ ตรงไปตรงมา มีการร้องแบบเต็มเสียง และเล่นลูกคอเป็นจุดเด่น ในการศึกษาครั้งนี้ เพลงลูกทุ่งจะหมายถึง บทเพลงที่ตั๊กแตน ชลดา ร้องในอัลบั้มเดี่ยวชุดที่ 1- 8 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 - 2558 จำนวนทั้งหมด 80 เพลง

การสร้างความเป็นจริงทางสังคม หมายถึง กระบวนการประกอบสร้างโลกแห่งความหมาย (World of meanings) ซึ่งเป็นโลกส่วนที่เราสามารถอธิบายได้ ให้ความหมายได้ กำหนดแบบแผนได้ เพื่อที่เราจะใช้อธิบาย “โลกแห่งความเป็นจริง” (World of reality) แม้ว่าจะไม่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดอย่างถูกต้องแท้จริง

Ref. code: 25595807010037IKS

การถอดรหัส หมายถึง กระบวนการอ่านความหมายของตัวบท (text) อันเป็นพื้นที่ที่รหัสความหมายถูกบรรจุไว้ (coding) ของผู้รับสาร การถอดรหัส (decoding) ความหมายไม่ได้ดำรงอยู่ในตัวบทแต่ต้องมากจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้ารหัส และผู้ถอดรหัสในการสร้างชุดของความหมายร่วมกัน (shared meaning) และที่สำคัญในกระบวนการสื่อสารแต่ละวาระ ไม่จำเป็นต้องมีความหมายเพียงหนึ่งเดียว ระบบรหัส (coding system) ของผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่จำเป็นต้องเป็นรหัสการสื่อสารจุดเดียวกันเสมอไป การถอดรหัสมีได้ตั้งแต่

- การถอดรหัสด้วยจุดยืนแบบเดียวกันที่ผู้ส่งสารเข้ารหัสมา หรือเรียกว่า Preferred reading

- การถอดรหัสด้วยจุดยืนที่ต้องต่อรองความหมายเสียใหม่ ที่แตกต่างไปจากความตั้งใจของผู้ส่งสาร แต่มิได้คัดค้านโดยตรง หรือที่เรียกว่า Negotiated reading

- การถอดรหัสด้วยจุดยืนที่ต่อต้านหรือขัดแย้งกับความหมายที่ผู้ส่งสารใส่รหัสมา หรือที่เรียกว่า Oppositional reading

Ref. code: 25595807010037IKS

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยตั๊กแตน ชลดา” จะทำให้เข้าใจความเป็นจริงเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทเพิ่มมากขึ้น เป็นประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมเพลงลูกทุ่งในการประพันธ์เพลงที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง

2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับองค์กรพัฒนาชนบท ในการเข้าใจถึงวิถีชีวิตของกลุ่มผู้หญิงชนบท และเป็นแนวทางในการส่งเสริมด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการ ที่อาจเป็นประโยชน์ต่อชีวิตของหญิงชนบทเพิ่มมากขึ้น

3. เป็นการนำเสนอมุมมองในเรื่องผู้หญิงชนบท ผ่านสื่อเพลงลูกทุ่งที่มีผลต่อการรับรู้ความเป็นจริงของผู้คนในสังคม

4. ผลจากการศึกษาครั้งนี้จะช่วยเพิ่มเติมข้อมูลในการศึกษาในประเด็นเรื่องผู้หญิงชนบทผ่านเพลงลูกทุ่ง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อวงการสื่อสารมวลชน และสตรีศึกษา

Ref. code: 25595807010037IKS

1.7 กรอบการวิจัย

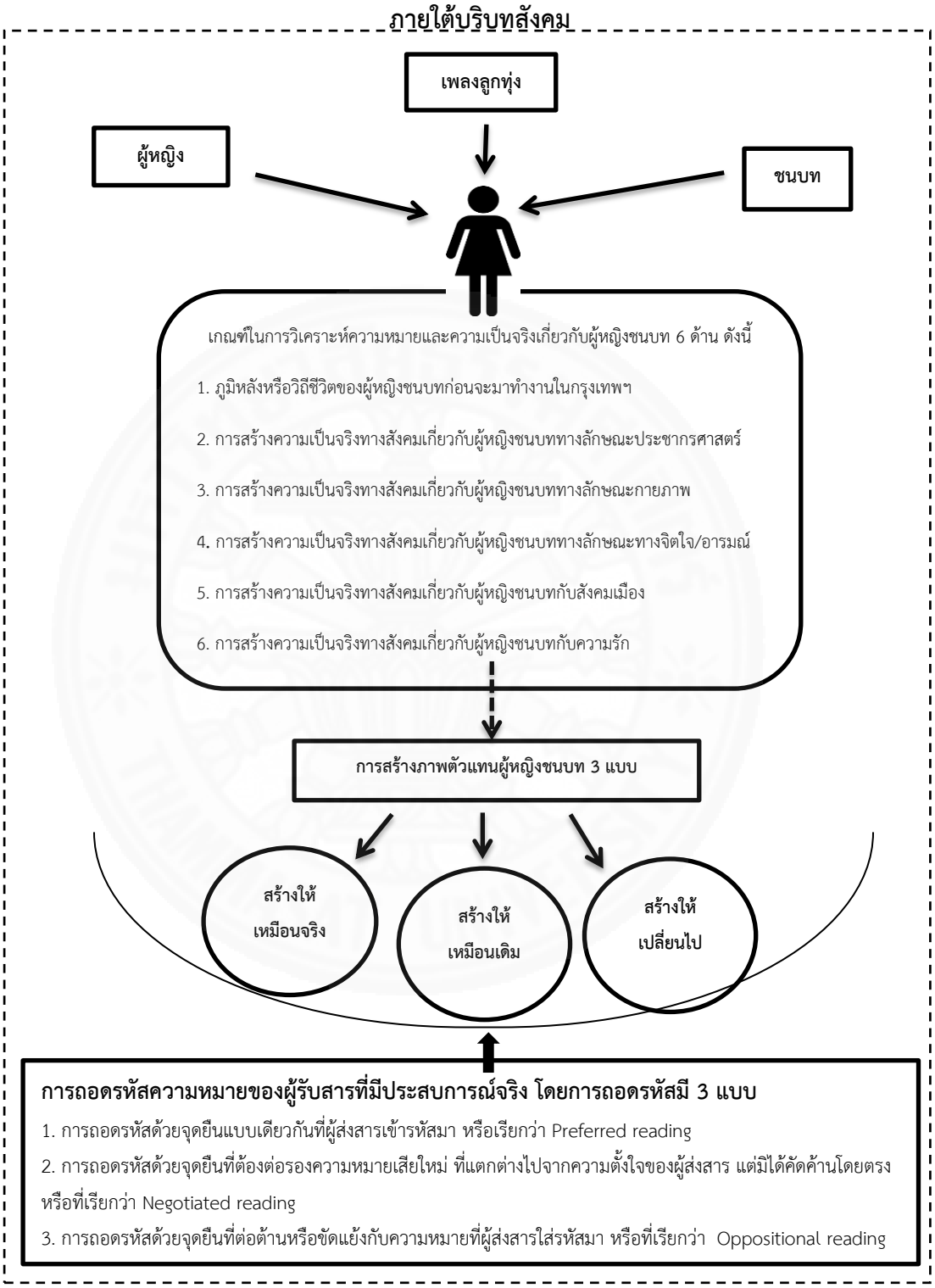

ภาพที่ 1.2 กรอบการวิจัย

Ref. code: 25595807010037IKS

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยตั๊กแตน ชลดา” ได้ใช้แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบความคิดในการศึกษาและอธิบายปรากฏการณ์ดังนี้

2.1 ทฤษฎีการสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Social construction of reality)

2.2 แนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (Representation)

2.3 แนวคิดสตรีนิยม (Feminism)

2.4 แนวคิดเรื่องเพลงลูกทุ่ง

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Ref. code: 25595807010037IKS

2.1 ทฤษฎีการสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Social construction of reality)

เบอร์เกอร์ และลัคแมน (Berger & Luckmann) ให้ความหมายการสร้างความจริงทางสังคมว่ามนุษย์ไม่สามารถรับรู้ความจริงของโลกภายนอกตัวเราได้โดยตรง แต่ต้องกระทำผ่านตัวกลาง คือ ประสาทสัมผัส และกระบวนการรับรู้ทางจิตของมนุษย์ซึ่งถูกหล่อหลอมโดยกระบวนการทางสังคมมาก่อน ความหมายของสิ่งต่าง ๆ ในสังคม วัฒนธรรม และแม้กระทั่งความเป็นจริง (Reality) ก็เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมาทั้งนั้น (อ้างถึงใน ณัฐพร อาจหาญ, 2555)

ตามแนวคิดการสร้างความเป็นจริงทางสังคมของเบอร์เกอร์ และลัคแมน (อ้างถึงใน ขวัญฟ้า ศรีประพันธ์, 2551) ได้แบ่งโลกของเราออกเป็น 2 ส่วน คือ โลกแห่งความเป็นจริง (World of reality) และโลกแห่งความหมาย (World of meanings)

โลกแห่งความเป็นจริง (World of reality) คือ โลกที่เราสามารถสัมผัสได้ด้วยตนเองผ่านทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ เรียกว่า “Paramount Realty” สิ่งที่เราสัมผัสได้นี้เป็นได้ทั้งสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น

โลกแห่งความหมาย (World of meanings) เป็นโลกส่วนที่เราสามารถอธิบายได้ ให้ความหมายได้ เพราะโลกความเป็นจริงนั้นมีอยู่มากมาย การที่เราจะเข้าใจความเป็นจริงทั้งหมดนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก เราจึงต้องสร้างโลกแห่งความหมาย เพื่ออธิบายโลกแห่งความเป็นจริง เช่น เราบอกว่าผู้หญิง คือ มนุษย์ที่มีลักษณะทางกายภาพบางอย่างแตกต่างไปจากผู้ชาย ถึงแม้ว่าเราจะไม่สามารถอธิบายได้อย่างถูกต้องแท้จริง แต่โลกแห่งความหมายก็มีความจำเป็นที่จะช่วยให้คนเรามีความมั่นคงในความรู้สึกมากขึ้น เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวได้ และข้อมูลจะเปลี่ยนแปลงไปแบบค่อยเป็นค่อยไปไม่ได้ล้มล้างสิ่งที่เรารู้โดยฉับพลัน เราสามารถสรุปความสัมพันธ์ระหว่างโลกแห่งความหมายและโลกแห่งความจริง ดังแผนภาพนี้

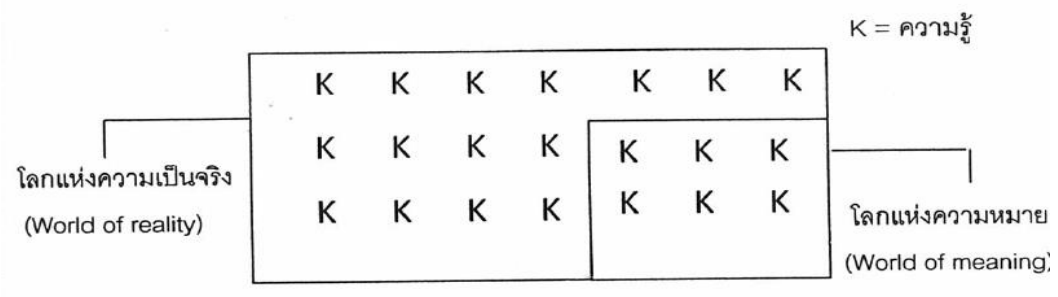

ภาพที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างโลกแห่งความเป็นจริงกับโลกแห่งความหมาย

Ref. code: 25595807010037IKS

จากแผนภาพสามารถอธิบายได้ว่า โลกแห่งความหมายเป็นความรู้ที่เกิดการรับรู้เพียงบางส่วนจากโลกแห่งความเป็นจริง แล้วนำมาสร้างขึ้นเป็น “คลังแห่งความรู้”(Stock of knowledge) ของเราขึ้นมา และที่กล่าวว่า มนุษย์เราได้สร้างความเป็นจริงขึ้นก็หมายถึงความเป็นจริงทางสังคม (Social reality) นั่นเอง อย่างไรก็ตาม มนุษย์แต่ละสังคมก็มีการยอมรับความเป็นจริงที่แตกต่างกัน เพราะแต่ละคนมีทัศนะต่อโลก (Worldviews) ที่แตกต่างกัน จึงทำให้ประสบการณ์ผ่านกระบวนการทางสังคมจนกลายมาเป็นความรู้และสะสมต่อมาเป็นคลังแห่งความรู้ (Stock of knowledge) เฉพาะบุคคลหรือสังคมนั้น

ส่วนสถาบันนั้นเกิดจากการกระทำ (Action) ใดๆของมนุษย์ที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกจนกลายเป็นกิจวัตรซ้ำ (Habitualization) และเป็นแบบแผนพฤติกรรม (Pattern) ที่กลายเป็นที่ยอมรับสำหรับสมาชิกในสังคมนั้น ๆ หากมองเชิงสังคมการเมือง สถาบันก็หมายถึง วิธีการใช้อำนาจเพื่อการธำรงรักษา และสืบทอดวิธีการประพฤติปฏิบัติที่เป็นอยู่ในสังคม อย่างไรก็ตาม การที่สิ่งหนึ่งจะก่อตัวกลายมาเป็นสถาบันได้นั้น ต้องมีคุณลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ 1. มีการพัฒนาผ่านช่วงเวลาเรื่อยมาอย่างต่อเนื่อง (Historical Process) 2. มีอำนาจควบคุมเหนือมนุษย์ถึงแม้จะเป็นผลผลิตของมนุษย์ (Controlling Characteristics) หรืออาจเรียกว่า การควบคุมทางสังคม (Social Control) เพื่อให้สมาชิกในสังคมนั้นยังยึดถือแบบแผน ความคิด และการกระทำตามที่ได้กำหนดไว้

สถาบันมีบทบาทในการลดภาระการตัดสินใจของมนุษย์ ทำให้ไม่จำเป็นต้องให้ความหมาย (Define) หรือตีความ (Interpret) กันใหม่ เพราะสิ่งเหล่านี้ถูกกำหนดแบบแผนพฤติกรรมที่ถูกบันทึกอยู่ใน “คลังแห่งความรู้” ของมนุษย์แล้ว พฤติกรรมต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่คาดเดาได้ ฉะนั้น สิ่งที่เป็นสถาบันจึงมีความมั่นคง (Stability) สูง

“คลังแห่งความรู้” ผนวกเข้ากับสถาบัน แล้วพัฒนากลายมาเป็นการสร้างความจริงทางสังคม (Social construction of reality)

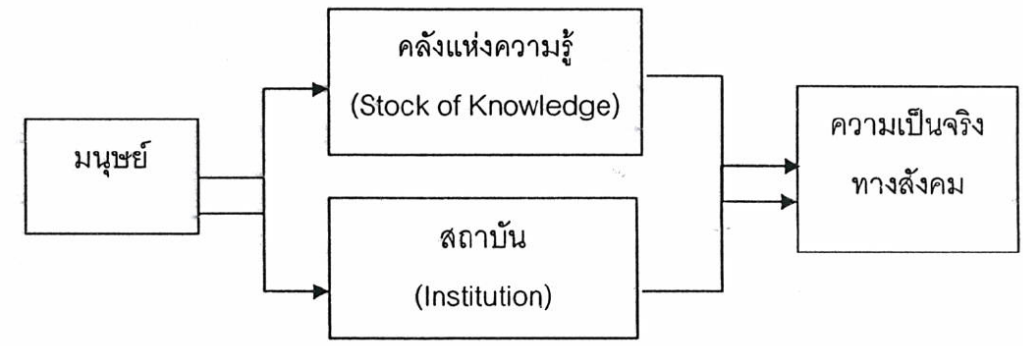

ภาพที่ 2.2 การสร้างชุดความจริงทางสังคม (Social construction of reality)

Ref. code: 25595807010037IKS

ความหมายที่ว่า “มนุษย์เราไม่ได้เป็นแต่ผู้สร้างสังคมแต่ฝ่ายเดียวเท่านั้น แต่ได้ถูกสังคมกำหนดด้วยทั้งโดยที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว” Berger & Luckmann (อ้างถึงใน ณัฐพร อาจหาญ, 2555) ได้แสดงให้เห็นกระบวนการของปรากฏการณ์ดังกล่าว มีทั้งหมด 3 ขั้นตอน ดังนี้

- Externalization การทำให้สังคมเป็นผลผลิตของมนุษย์ เป็นการถ่ายทอดสภาวะทางร่างกายและจิตใจของปัจเจกอย่างต่อเนื่องสู่โลกภายนอก

- Objectivation ทำให้สังคมกลายเป็นความจริง (Reality sui generis) ตัวมันเองเป็นความจริงแท้ที่อยู่นอกตัวปัจเจก มีสภาพเป็นความจริงตามสภาวะวิสัย และเป็นประสบการณ์ซึ่งคนอื่น ๆ ก็สามารถเข้าถึงหรือร่วมมีประสบการณ์ด้วย

- Internalization ทำให้มนุษย์เป็นผลผลิตของสังคม เป็นกระบวนการที่โลกภาวะวิสัยถูกซึมซับเข้าสู่ Conciousness อีกครั้งหนึ่ง ปัจเจกจึงไม่เพียงแต่รับเอาโลกสังคม (Social world) วัฒนธรรมตามภาวะวิสัยเท่านั้น แต่ยังรู้สึกร่วมไปกับมัน ขณะเดียวกันก็ถูกสร้างหรือกำหนดขึ้นโดยโลกนั้นด้วย จนในที่สุดโลกนั้นกลายเป็นโลกของตัวเขาเอง

กระบวนการที่ทำให้มนุษย์เป็นผลผลิตของสังคม (Internalization) แท้ที่จริงแล้วก็คือกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) นั่นเอง ซึ่งเป็นกระบวนการลดความเป็นปัจเจกบุคคลให้กลายส่วนหนึ่งของสังคม อย่างไรก็ตาม การที่ปัจเจกบุคคลจะยอมรับความรู้ใหม่เข้าสู่คลังแห่งความรู้ของตนเองได้ก็ต่อเมื่อเกิดการยอมรับในความรู้ใหม่นั้น ดังนั้น สถาบันจึงมีบทบาทในการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับความรู้ หรือความเป็นจริงทางสังคมนั้น ซึ่งนั้นก็คือ การสร้างความชอบธรรม (Legitimation) ให้กับความจริงชุดนั้น เพื่อที่จะทำให้กระบวนการที่ทำให้มนุษย์เป็นผลผลิตของสังคมประสบความสำเร็จ

หน้าที่ที่แท้จริงของการสร้างความชอบธรรมก็คือ การผลิตระบบความหมายและคำอธิบายชุดใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคมที่เปลี่ยนไป โดยยังรักษาระบบคุณค่าและคำอธิบายดั้งเดิมให้คงอยู่ในการรับรู้ของสมาชิกรุ่นใหม่ (อภิญญา เฟื่องฟูสกุล, 2528 อ้างถึงใน ณัฐพร อาจหาญ, 2555)

นอกจากนั้น Berger & Luckmann (อ้างถึงใน ขวัญฟ้า ศรีประพันธ์, 2551) ได้กล่าวอีกว่า ความเป็นจริงทางสังคมนั้นอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปจากบริบทเดิม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าความหมายของปรากฏการณ์นั้นถูกถ่ายทอดไปอย่างไร และขึ้นอยู่กับ “รหัส” (code) ที่สังคมเป็นผู้สร้างขึ้นอย่างมีกฎเกณฑ์ และเป็นที่ยอมรับกันในสังคมนั้นด้วยว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

Ref. code: 25595807010037IKS

กระบวนการสร้างความเป็นจริงทางสังคมนี้ อาจเรียกได้ว่าเป็นการปฏิสัมพันธ์สังคมเพื่อสร้างชุดความหมายอธิบายความสัมพันธ์ หรือปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นให้กับคนในสังคมนั้นๆ ภายใต้ความจริงที่หลากหลาย (polysemy) มีเพียงความเป็นจริงบางส่วนที่ถูกเลือกมาประกอบสร้าง (Construct) ให้กลายเป็นความจริงทางสังคม แต่ทว่าความเป็นจริงทางสังคมนี้ก็เป็นเพียง “ตัวบท” (text) ที่รอผู้รับสารเข้ามาอ่านความหมาย หรือที่ สจวร์ต ฮอลล์ เรียกว่า การถอดรหัส (Decoding) โดยกล่าวว่า ความหมายและเนื้อหาสารนั้นไม่เคยถูกถ่ายทอดหากแต่มีการผลิตอยู่ตลอดเวลา (กาญจนา แก้วเทพ, 2544) รวมทั้งสนใจว่าใครมีอำนาจในการสร้างความหมาย/กำหนดสัญญะจนกลายเป็นความเป็นจริงทางสังคม ทั้งนี้ ฮอลล์ (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2551) ได้โต้แย้งทฤษฎีผลกระทบของสื่อต่อผู้รับสาร (media impact theory) ซึ่งเชื่อว่า ผู้รับสารมีลักษณะแบบตั้งรับ (passive) ต่ออิทธิพลของสื่อ หากแต่ว่าเขาได้เสนอแนวคิดเรื่อง การเข้ารหัส/การถอดรหัส (encoding/decoding) ขึ้นมาอธิบายว่า ระบบรหัส (coding system) ของผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่จำเป็นต้องเป็นรหัสการสื่อสารจุดเดียวกันเสมอไป การถอดรหัสมีได้ตั้งแต่

- การถอดรหัสด้วยจุดยืนแบบเดียวกับที่ผู้ส่งสารเข้ารหัสมา หรือที่เรียกว่า Preferred reading

- การถอดรหัสด้วยจุดยืนที่ต่อรองความหมายเสียใหม่ ที่แตกต่างไปจากความตั้งใจของผู้ส่งสาร แต่มิได้คัดค้านโดยตรง หรือที่เรียกว่า Negotiated reading

- การถอดรหัสด้วยจุดยืนที่ต่อต้านหรือขัดแย้งกับความหมายที่ผู้ส่งสารใส่รหัสมา หรือที่เรียกว่า Oppositional reading

จุดยืนในการตีความทั้งสามแบบนี้เกิดขึ้นตลอดเวลาในทุกเวทีของการสื่อสาร เพียงแต่ว่าสัดส่วนของแต่ละจุดยืนจะมากน้อยต่างกันเพียงไรเท่านั้นเอง จากข้อเสนอของฮอลล์ แม้จะแสดงให้เห็นว่า ฮอลล์ได้รับอิทธิพลมาจากทฤษฎีสัญวิทยาก็ตาม แต่แนวคิดของเขาได้ก้าวออกไปจากนักสัญวิทยาอีกขั้นหนึ่ง จากการวิเคราะห์แค่กระบวนการสร้างความหมาย (meaning) ผ่านตัวบทในการสื่อสารไปสู่กระบวนการส่ง/รับรหัส (code) ผ่านจังหวะของการเข้ารหัสและถอดรหัสของการสื่อสาร ดังภาพนี้

Ref. code: 25595807010037IKS

ภาพที่ 2.3 แบบจำลองการเข้ารหัส/ถอดรหัสของสจวร์ต ฮอลล์

การสร้างความหมายมีสามขั้นตอนในการสื่อสาร คือ เริ่มจากขั้นตอนการผลิต (production) อันเป็นช่วงของการเข้ารหัส (encoding) จากนั้นก็จะมาถึงขั้นที่สอง คือ ระดับของตัวบท (text) อันเป็นพื้นที่ที่รหัสความหมายถูกบรรจุไว้ (coding) และมาถึงขั้นที่สาม คือ ช่วงจังหวะของการบริโภค (consumption) หรือการถอดรหัส (decoding) ซึ่งฮอลล์เห็นว่า ความหมายไม่ได้ดำรงอยู่ในตัวบท แต่ต้องมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้ารหัสและผู้ถอดรหัสในการสร้างชุดของความหมายร่วมกัน (shared meaning) ขึ้นมาต่างหาก และที่สำคัญในกระบวนการสื่อสารแต่ละวาระไม่จำเป็นต้องมีความหมายเพียงหนึ่งเดียว หากแต่ว่าด้วยการถอดรหัสแต่ละจุดยืนและประสบการณ์ของผู้คนที่แตกต่างกัน มีต้นทุนทางวัฒนธรรมต่างกัน ทำให้ความหมายที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมามีความหลากหลาย (polysemy) ไปด้วย

ในการรับรู้ความหมายของผู้รับสารนั้น กลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์ตรง (direct experience) กับเรื่องจริงเหล่านั้น จะถอดรหัสด้วยการปฏิเสธความหมายของผู้สร้าง ในขณะที่กลุ่มที่มีประสบการณ์ผ่านสื่อ (mediated experience) ก็จะถอดรหัสด้วยมุมมองที่หลากหลายขึ้น (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2551)

Ref. code: 25595807010037IKS

จากการศึกษาทฤษฎีการสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Social construction of reality) ได้แสดงให้เห็นถึงกระบวนการสร้างความเป็นจริงทางสังคมของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า โลกมีปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างมากมายหลากหลาย แต่กลับมีเพียงบางปรากฏการณ์เท่านั้นที่ถูกเลือกมาผลิตความหมายเพื่อนำเสนอให้กับผู้คนในสังคมได้รับรู้และกลายเป็นความจริงทางสังคม ซึ่งความจริงทางสังคมนี้ก็คือ “ตัวบท” (text) ที่ต้องการศึกษา ผู้วิจัยจึงนำทฤษฎีการสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Social construction of reality) มาเป็นกรอบการศึกษาการวิเคราะห์ตัวบท (textual analysis) การสร้างความหมายของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา จึงเป็นการศึกษาจากกระบวนการสร้างความหมายของผู้หญิงชนบทว่าเป็นอย่างไร และวิเคราะห์ผู้รับสาร (audience analysis) ที่มีประสบการณ์ตรง (direct experience) ว่าจะมีการถอดรหัสภาพผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา เป็นอย่างไร

Ref. code: 25595807010037IKS

2.2 แนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (Representation)

Stuart Hall (อ้างถึงใน นิรินทร์ เภตราไชยอนันต์, 2550) กล่าวว่า ภาษาเป็นสิ่งที่สามารถบอกได้ถึงความหมายของสิ่งต่าง ๆ สามารถจะเป็นตัวกำหนดและจัดการความประพฤติ และการปฏิบัติต่าง ๆ ความหมายของภาษาจะช่วยในการตั้งกฎ บรรทัดฐาน และขนบธรรมเนียมต่างๆ ที่สั่งการ และควบคุมชีวิตคนในสังคม

Stuart Hall (อ้างถึงใน นิรินทร์ เภตราไชยอนันต์, 2550) มองว่า แนวคิดเรื่องภาพตัวแทน มีการทำงานคล้ายระบบการทำงานของภาษา เพราะภาพตัวแทนเป็นผลผลิตทางความหมายของระบบความคิดในจิตใจมนุษย์ผ่านการทำงานของภาษา โดยการเชื่อมโยงระหว่างระบบความคิดกับภาษา ซึ่งอำนวยให้มนุษย์สามารถอ้างอิงถึงโลกแห่งความจริงของวัตถุ ผู้คน และเหตุการณ์ต่างๆ รวมถึงโลกแห่งจินตนาการที่มีแต่วัตถุ ผู้คน และเหตุการณ์ที่ปรุงแต่งขึ้น ตัวอย่างเช่น เมื่อครู่เรายืนถือแก้วอยู่ ต่อมาเอาแก้วไปวาง และเดินจากไป เราก็ยังสามารถคิดเกี่ยวกับแก้วนั้นได้อยู่ แม้ว่ามันจะไม่อยู่ตรงนั้นแล้ว ในความเป็นจริงแก้วที่เราคิดถึงตอนนี้เป็นเพียงระบบความคิดที่เกี่ยวกับแก้ว เราสามารถพูดเพียงคำว่าแก้ว เพราะแก้วเป็นเพียงสัญญะทางภาษา ซึ่งในภาษาไทยใช้อ้างอิงถึงวัตถุที่ใช้สำหรับรองน้ำดื่มเท่านั้น ด้วยวิธีการนี้เราจะสามารถสร้างภาพตัวแทนขึ้นมาในระบบความคิดผ่านภาษา ซึ่งจะทำให้เรามีความคิดเกี่ยวกับแก้ว ทั้งในโลกแห่งความจริงและโลกแห่งจินตนาการ ดังนั้นภาพตัวแทนจึงไม่ใช่การลดรูปความเป็นจริง แต่เป็นการสร้างตนเองให้มีคุณสมบัติเทียบเท่าความเป็นจริงนั่นเอง

ถึงแม้ว่าภาพตัวแทนจะมีการทำงานคล้ายกับการทำงานของภาษา แต่ก็ยังมีความต่างอยู่บางประการเช่นกัน กล่าวคือ ภาพตัวแทนนั้นจะทำการคัดเลือกเพียงบางลักษณะของความจริงออกมา ดัดแปลง และตบแต่งให้โดดเด่นขึ้น รวมถึงสถาปนาความเป็นจริงได้อย่างเท่าเทียมกันในระนาบเดียวกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนั้น อาจเป็นเพราะความจริง อาจจะนำสิ่งที่ไม่มีตัวตนอยู่ในโลก หรือมีตัวตนแต่มีขนาดใหญ่มาก เมื่อต้องการนำมาแสดงหรือกล่าวถึง ก็ไม่สามารถนำมาแสดงหรือกล่าวถึงได้ทั้งหมดในเวลาเดียวกัน จึงจำเป็นต้องมีการคัดเลือกมาเป็นบางลักษณะเท่าที่ต้องการเท่านั้น และนำมาดัดแปลง ตบแต่งให้โดดเด่นขึ้น ซึ่งการดัดแปลง และตบแต่งนั้นเองที่ทำให้เกิดการสร้างความหมายใหม่ขึ้น

Ref. code: 25595807010037IKS

การสร้างภาพตัวแทน (สมสุข หินวิมาน, 2548, น.246-248) มีวิธีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับความจริง 3 ชุด กล่าวคือ

กลุ่มที่หนึ่ง จากมุมของนักภาษาศาสตร์ดั้งเดิม จะอธิบายการสร้างภาพตัวแทนว่า เป็นการสร้างขึ้นมาเพื่อสะท้อนภาพที่เป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม (reflective approach) เช่น การเสนอข่าว หรือรายการสารคดี ซึ่งเป็นรายการที่ถ่ายทอดเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงในสังคมขึ้นมา แนวความคิดนี้ตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่า ความจริงมีอยู่แล้วในโลก และการสื่อสารเป็นสิ่งสะท้อนให้เราเห็นความจริงนั้น ๆ ความจริงเป็นเช่นไรสื่อจะสะท้อนออกมาให้เห็นเช่นนั้น ไม่มีการบิดเบือนหรือความสลับซับซ้อนอันใด เป็นการสร้างภาพตัวแทนอย่างตรงไปตรงมา

กลุ่มที่สอง ให้ความสนใจกับการสร้างภาพตัวแทนที่เกิดมาจากตัวผู้ส่งสารที่ต้องการส่งสารบางอย่างไปยังผู้รับ และต้องการให้แปลความหมายตามที่ตนต้องการ เพราะสารที่ส่งไปเหล่านั้นมีความเฉพาะในตัวของมันเอง เป็นมุมมองโลกของตัวผู้ส่งสารเอง สิ่งนี้เรียกว่า การตั้งใจให้เป็นความจริง (intentional approach) แม้ว่าการสร้างภาพตัวแทนวิธีนี้จะมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น หากแต่เป็นวิธีการที่ใช้เพื่อการสื่อสารเฉพาะตัวเท่านั้น และหากผู้รับสารไม่สามารถตีความสารตามที่ผู้ส่งต้องการได้ ความพยายามทั้งหมดของผู้ส่งสารก็จะล้มเหลว

กลุ่มที่สาม ใช้จุดยืนจากแนวความคิดของสำนักวัฒนธรรมศึกษา ที่สนใจเรื่องการประกอบสร้างความหมาย (Constructionist Approach) และได้รับอิทธิพลมากจากทฤษฎีปรากฏการณ์วิทยา (phenomenology) เชื่อว่า ภาพตัวแทนมิใช่การสะท้อน /เลียนแบบ /ค้นพบ หากแต่เป็นการประกอบสร้างส่วนเสี้ยวหนึ่งของโลกแห่งความเป็นจริง หรือที่รู้จักกันในชื่อแนวคิดเรื่อง การประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Social Construction of Reality) การประกอบสร้างความเป็นจริงนี้ไม่ได้สะท้อนความจริงทั้งหมดเหมือนกับการสะท้อนภาพที่เป็นจริง (reflective approach) หรือไม่ได้สนใจวิธีการมองโลกของผู้หนึ่งผู้ใดเหมือนกับการตั้งใจให้เป็นความจริง (intentional approach) หากแต่เป็นการเก็บเกี่ยว รวบรวมสัญญะต่าง ๆ ที่ผู้คนในสังคมได้สร้างขึ้นมา แล้วรวมเอาความหมายเหล่านั้น ๆ บรรจุเข้าไปในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อให้เกิดความหมายใหม่ หากแต่ยังมีกลิ่นอายของสิ่งที่มีปรากฏอยู่เดิมแล้วในสังคม เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกันของความหมายเดิมกับความหมายใหม่ แต่ความหมายใหม่ที่สร้างขึ้นมานั้นอาจเป็นสิ่งที่มีจริง หรือไม่มีอยู่จริง หรืออาจสร้างมาจากที่ไม่มีจริงอยู่แล้วและให้เป็นสิ่งที่ไม่มีจริงอีกครั้งหนึ่งก็เป็นได้ แต่ผลลัพธ์สุดท้ายของการสร้างก็คือ คนทั่วไปจะเชื่อว่าสิ่งเหล่านี้มีอยู่จริง

Ref. code: 25595807010037IKS

Stuart Hall (อ้างถึงใน ขวัญฟ้า ศรีประพันธ์, 2551) เสนอแนวคิดอีกว่า ภาพตัวแทนต้องทำงานสัมพันธ์ร่วมกับองค์ประกอบอื่น ๆ ในสนามต่อสู้ทางวัฒนธรรม โดยวัฒนธรรมเป็นเรื่องของการมีความหมายร่วมกัน (shared meaning) มีการใช้ภาษาสื่อความหมาย มนุษย์ผลิตขึ้นและแลกเปลี่ยนความหมายระหว่างกัน และภาษาประกอบสร้างความหมายขึ้นจากจากปฏิบัติการของระบบภาพตัวแทน ทั้งนี้ระบบภาพตัวแทนต้องทำงานร่วมกันกับองค์ประกอบอีก 4 องค์ประกอบ ดังนี้

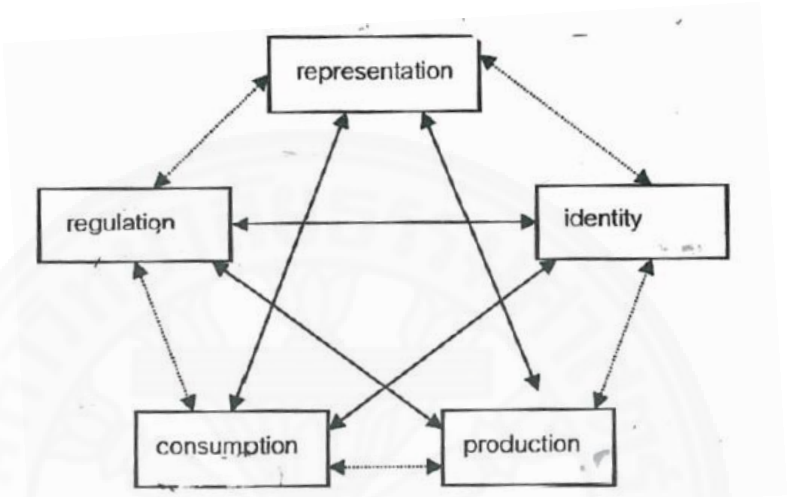

ภาพที่ 2.4 แผนภาพสนามต่อสู้ทางวัฒนธรรมตามแนวคิดของ Stuart Hall

จากแผนภาพแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ในสนามต่อสู้ทางวัฒนธรรมประกอบด้วย

1. การผลิต (production) แต่ละบุคคลสร้างความหมายและแลกเปลี่ยนความหมายจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยความหมายจะถูกผลิตขึ้นจากสื่อที่มีทั้งความหลากหลายและแตกต่างกัน

2. การบริโภค (consumption) ทางวัฒนธรรมมีความหลากหลายของความหมายโดยมีความหมายจากการตีความหรือเป็นภาพตัวแทนได้มากกว่าหนึ่งความหมาย

3. อัตลักษณ์ (identity) เป็นการแสดงออกต่อตนเองเกี่ยวกับคำถามว่า “เราเป็นใคร” “เรารู้สึกอย่างไร” และ “เรารู้สึกร่วมในกลุ่มไหน”

4.กฎระเบียบ (regulation) ความหมายทางวัฒนธรรมไม่ได้เป็นเพียงสิ่งที่ปลูกฝังอยู่ในความคิด แต่ก่อรูปเป็นปฏิบัติการของกฎระเบียบในสังคมที่มีความสำคัญในการให้ความหมายต่อโลกของมนุษย์ และวิธีการใช้ความหมายนั้นในการปฏิบัติการประจำวัน

Ref. code: 25595807010037IKS

5. ภาพตัวแทน (Representation) เป็นการประกอบสร้างความหมายผ่านภาษา โดยใช้สัญญะเพื่อสื่อสารอย่างมีความหมายกับผู้อื่น และสามารถใช้สัญญะเพื่อการอ้างอิงถึงโลกความจริง รวมถึงสิ่งที่เป็นจินตนาการ และความคิดนามธรรมที่ไม่ปรากฏในโลกวัตถุ ในขณะเดียวกันแนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2551) เชื่อว่าความจริงไม่ได้ดำรงอยู่แต่ขึ้นอยู่กับการประกอบสร้างขึ้นมาโดยคนและสังคม

การสร้างภาพตัวแทนในแนววัฒนธรรมศึกษา (นิรินทร์ เภตราไชยอนันต์, 2550) คือ กระบวนการที่สมาชิกในวัฒนธรรมนั้น ๆ ใช้ภาษาเพื่อผลิตความหมายต่าง ๆ ขึ้น คำจำกัดความนี้รวมถึงว่า วัตถุ ผู้คน เหตุการณ์ต่าง ๆ ในโลกไม่ได้มีความหมายในตัวมันเองอย่างตายตัว ความหมายสุดท้าย หรือความหมายที่แท้จริง พวกเราหรือคนที่อยู่ในสังคมเป็นผู้ที่ให้ความหมาย เป็นผู้ที่ทำให้เกิดความหมายขึ้น ผลที่ตามมาก็คือ ความหมายต่าง ๆ มักจะเปลี่ยนไปเสมอ ๆ จากวัฒนธรรมหนึ่งหรือช่วงระยะเวลาหนึ่งไปสู่อีกวัฒนธรรมหนึ่ง หรืออีกช่วงเวลาหนึ่ง ไม่มีอะไรสามารถยืนยันได้ว่าทุกสิ่งในวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ นั้นจะมีความหมายเหมือนกับอีกวัฒนธรรมหนึ่ง เพราะแต่ละวัฒนธรรมมีความแตกต่างกับรหัสของวัฒนธรรมหนึ่ง บางครั้งก็ต่างกันอย่างสุดขั้วกับอีกวัฒนธรรม เพราะการตัดแบ่งแยกประเภท และการให้ความหมายกับโลกที่แตกต่างกันนั่นเอง ดังนั้น ความคิดที่สำคัญเกี่ยวกับการให้ความหมายของภาพตัวแทน คือ การยอมรับระดับของความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมระหว่างวัฒนธรรมหนึ่งกับอีกวัฒนธรรมหนึ่ง ความไม่เท่าเทียมกันในการให้ความหมาย ดังนั้น จึงต้องการแปลความหมายเหมือนกับที่เราเปลี่ยนมุมมอง หรือการมองโลกของวัฒนธรรมหนึ่ง ไปสู่ของอีกวัฒนธรรมหนึ่ง เราเรียกสิ่งนี้ว่า “การประกอบสร้างไปสู่ภาพตัวแทน”

จากการศึกษาแนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (Representation) แสดงให้เห็นถึงการสร้างความหมายผ่านภาษา เป็นการประกอบสร้างความหมายจากคนและสังคมเกิดเป็นภาพตัวแทนขึ้นมา ผู้วิจัยจึงนำการวิเคราะห์แบบวัฒนธรรมศึกษาและแนวคิดภาพตัวแทน มาใช้ในการวิเคราะห์ภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ว่ามีการสร้างภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทขึ้นมาอย่างไร และภายใต้ภาพตัวแทนนั้นมีทัศนคติ ความคิด ความเชื่ออย่างไรบ้าง โดยจะทำการวิเคราะห์ตัวบท (textual analysis) จากเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และจะใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ในการสร้างภาพตัวแทน 3 แบบ คือ การสร้างให้เหมือนจริง การสร้างให้เหมือนเดิม และการสร้างให้เปลี่ยนไป โดยจะศึกษาหาคำตอบนี้กับผู้รับสารที่มีประสบการณ์จริง คือ เป็นผู้หญิงชนบทที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ

Ref. code: 25595807010037IKS

2.3 แนวคิดสตรีนิยม (Feminism)

ก่อนศตวรรษที่ 17 ในสังคมตะวันตกไม่ปรากฏว่ามีแนวคิดที่กล่าวถึงความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ ผู้หญิงสมัยก่อนนั้นถูกมองว่ามีสติปัญญาและศีลธรรมด้อยกว่าผู้ชาย ผู้หญิงเป็นตัวแทนของความรู้สึกและถูกมองว่าไม่มีเหตุผลของชีวิต ทำให้อำนาจอยู่ในการครอบครองของผู้ชาย ชีวิตของผู้หญิงมีสภาพด้อยกว่าผู้ชายในมิติต่างอย่างเห็นได้ชัดเจน (วารุณี ภูริสินสิทธิ์, 2545, อ้างถึงใน ณัฐพร อาจหาญ, 2555) ความแตกต่างระหว่างเพศหญิงและเพศชายทางสรีระได้นำไปสู่ความเชื่อที่ว่าผู้หญิงและผู้ชายมีความแตกต่างกันในทางอื่น ๆ ด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด จิตใจและอารมณ์ ความเชื่อเช่นว่านี้ได้มีมาเป็นเวลานับพันปี ความแตกต่างดังกล่าวมักถูกมองว่าเป็นความแตกต่างที่มีมา “ตามธรรมชาติ” ความไม่เท่าทียมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง จึงตกผลึกอยู่ในสังคม และแทรกอยู่ในสถาบันทางสังคมทุกระดับตั้งแต่สถาบันครอบครัวจนไปถึงสถาบันทางเศรษฐกิจ และการเมืองในระดับชาติ (ชาย โพธิสิตา, 2535, อ้างถึงใน ณัฐพร อาจหาญ, 2555)

ในช่วงประมาณสองร้อยปีที่ผ่านมา สังคมของมนุษย์ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลายประการ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอย่างหนึ่งที่นำไปสู่การเกิดสตรีนิยม คือ การเกิดแนวคิดเสรีนิยม ในศตวรรษที่ 17 ที่ให้ความสำคัญกับความเป็นอิสระกับปัจเจกบุคคล และโอกาสเท่าเทียมกัน (วารุณี ภูริสินสิทธิ์, 2545, อ้างถึงใน ณัฐพร อาจหาญ, 2555) ทำให้ผู้หญิงส่วนหนึ่งได้รับโอกาสทางการศึกษาเช่นเดียวกับผู้ชาย ผู้หญิงได้ทำงานนอกบ้านมากขึ้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เกิดการตั้งคำถามต่อความเชื่อเดิมที่เสนอว่าผู้หญิงมีสถานะด้อยกว่าผู้ชาย และความแตกต่างของผู้หญิงกับผู้ชายเป็นเรื่องธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ รวมทั้งการพยายามหาคำตอบว่าทำไมความเชื่อเช่นว่านี้เกิดขึ้นและดำรงอยู่มาเป็นเวลานาน การเกิดการตั้งคำถาม การหาคำอธิบายและการเคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อเปลี่ยนแปลงความเชื่อตลอดจนสภาพแห่งความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศนี้ เรียกรวม ๆ ว่า “สตรีนิยม” (Feminism)

ทศวรรษที่ 1970 แนวคิดสตรีนิยมถูกนำมาใช้ในการศึกษาด้านการสื่อสารอย่างจริงจัง และในปีค.ศ. 1978 นักวิชาการที่ศูนย์แห่งการศึกษาวัฒนธรรมร่วมสมัย (Centre of contemporary Cultural Studies) ที่มหาวิทยาลัยเบอร์มิงแฮม ประเทศอังกฤษ ได้รวมกลุ่มนักวิชาการสายผู้หญิงที่สนใจในด้านสื่อในชื่อของ “The Woman’s Study Group” และในทศวรรษที่ 1980 การศึกษาแนวคิดสตรีนิยมได้ขยายไปสู่การวิเคราะห์ประเด็นใหม่ อาทิเช่น การศึกษาอัตลักษณ์ทางเพศสภาวะ (gender identity) และเมื่อถึงปลายศตวรรษที่ 20 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ทฤษฎีสตรีนิยมก็มีการผนวกเข้ากับศาสตร์แขนงใหม่ ๆ ทำให้มีลักษณะเป็นสหวิทยาการมากยิ่งขึ้น (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2551)

Ref. code: 25595807010037IKS

มีนักวิชาการหลายท่านที่ได้ให้คำนิยามความหมายของสตรีนิยมไว้ ดังนี้

สตรีนิยม หมายถึง ว่าเราตระหนักอย่างเต็มที่ถึงสิ่งที่เราขาดไป ตระหนักถึงการบิดเบือนในอุดมการณ์ที่ผู้ชายสร้างขึ้น และเราเริ่มคิดและปฏิบัติการเมื่อเราตระหนักเช่นนั้น (Adrienne Rich, 1976, อ้างถึงใน ณัฐพร อาจหาญ, 2555)

สตรีนิยม หมายถึง ขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อสร้างสังคมที่ผู้หญิงสามารถใช้ชีวิต และกำหนดได้เองอย่างเต็มที่ และต้องทำการปฏิวัติจึงจะเกิดการเปลี่ยนแปลง (Mary Macnamara, 1982, อ้างถึงใน ณัฐพร อาจหาญ, 2555)

สตรีนิยม หมายถึง การศึกษาเรื่องผู้หญิงผู้ชายว่าด้วยความเป็นหญิงและความเป็นชายถูกสร้างและธำรงรักษาไว้ได้อย่างไร โดยมีพื้นฐานความเชื่อว่าความเป็นเพศดังกล่าวจะถูกสร้างขึ้นโดยสังคมมากกว่าจะถูกกำหนดความเป็นไปโดยปัจเจกบุคคล (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2551)

สตรีนิยม หมายถึง ทั้งที่เป็นระบบคิดและกระบวนการทางสังคมที่พยายามจะเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจะตั้งอยู่บนการวิเคราะห์ที่ว่าผู้ชายจะอยู่ในฐานะที่ได้เปรียบและผู้หญิงอยู่ในสถานะที่เป็นรอง หรืออาจกล่าวได้ว่า สตรีนิยมมีจุดมุ่งหมายทางการเมืองพอๆกับจุดมุ่งหมายทางวิชาการ เป็นวิถีของทั้งความคิดและการกระทำ ส่วนในทางวิชาการ สตรีนิยมมีลักษณะที่เป็นสหสาขาวิชา และจะยอมรับในประสบการณ์ส่วนตัวว่าเป็นข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้ (Shewin, 1988) และได้มีการเสนอความเพศ (gender) เป็นหน่วยเริ่มของการวิเคราะห์ (Offen, 1988) และได้มีการศึกษาผู้หญิงในสภาพที่เป็นกลุ่มคน ความเป็นเพศถือว่าเป็นเครื่องมือการวิเคราะห์ที่สำคัญ (Scott, 1988) และมักพิจารณาให้ผู้หญิงเป็นหลักของการวิเคราะห์ สตรีนิยมให้ความสนใจในประเด็นที่เกี่ยวกับอิสรภาพส่วนบุคคล ครอบครัว รัฐ การกระจายอำนาจที่ไม่เท่าเทียมในทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมวัฒนธรรม และเรียกร้องให้มีการสร้างสมดุลใหม่ระหว่างเพศในนามความมีมนุษยธรรมเดียวกัน และเคารพในความแตกต่างของกันและกัน (วารุณี ภูมริสินสิทธิ์, 2545, อ้างถึงใน ณัฐพร อาจหาญ, 2555)

ทฤษฎีสตรีนิยม เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาด้วยเกณฑ์เรื่อง “เพศ” โดยจำแนกระหว่าง เพศตามธรรมชาติ (sex) หรือเพศที่ติดตัวมาแต่กำเนิด กับเพศสภาวะ (gender) หรือเพศที่สังคมประกอบสร้างขึ้น ซึ่งเพศประการหลังนี้ได้กลายมาเป็นตัวแปรสำคัญของความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อยู่ในการกระทำของสถาบันสังคมและวัฒนธรรมนั่นเอง และสำหรับโลกวิชาการระยะหลังๆ มานี้ เมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรเชิงวัฒนธรรมอื่น ๆ อาทิ อายุ ชาติพันธุ์ ศาสนา ฯลฯ เพศสภาวะได้กลายมาเป็นอีกหัวข้อหนึ่งที่ได้รับความสนใจศึกษาวิจัยกันเป็นอย่างมาก ทั้งนี้

Ref. code: 25595807010037IKS

เนื่องจากในช่วงครึ่งหลังศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมานั้น มีการรวมกลุ่มกันของขบวนการสิทธิสตรี (women movement) ที่ลงภาคปฏิบัติการอย่างเข้มข้น รวมทั้งได้กำหนดทิศทางในการศึกษาความเป็นจริงของสังคมหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์ระหว่างเพศสภาวะและการสื่อสาร (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2551)

เอกลักษณ์เด่นของทฤษฎีสตรีนิยม คือ ตัวแปรเรื่องเพศ เพราะนักทฤษฎีสายสตรีนิยมเชื่อมั่นว่าตัวแปรเรื่องเพศเป็นหัวใจหลักของการศึกษาทุกประเด็นทางสังคม และสาเหตุที่นักทฤษฎีอื่นๆมองข้ามมิติเรื่องเพศนั้น อาจกล่าวได้ว่า นักวิชาการเหล่านั้นเกือบทั้งหมดเป็นผู้ชาย ซึ่งจะตรงข้ามกับนักทฤษฎีสายสตรีนิยมที่เกือบทั้งหมดก็เป็นผู้หญิง ที่ชื่ออาจจะไม่คุ้นเคยเท่ากับนักวิชาการเพศชาย และด้วยเหตุผลที่นักทฤษฎีวิพากษ์ส่วนใหญ่มักเป็นเพศชายนั้น ทำให้เรื่องเพศ เพศสภาวะกลายเป็นตัวแปรที่อยู่นอกสายตาไปเลย ผลจากการมองข้ามเรื่องตัวแปรเรื่องเพศสภาวะดังกล่าว นักวิชาการสายสตรีนิยมจึงได้เสนอให้ดึงตัวแปรเรื่องเพศกลับเข้าสู่โลกวิชาการ และพัฒนาเอกลักษณ์เด่นของทฤษฎีสตรีนิยม ซึ่งสามารถสรุปได้ดังแผนภาพนี้ (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2551)

ภาพที่ 2.5 แผนภาพแสดงเอกลักษณ์เด่นของทฤษฎีสตรีนิยม

จากแผนภาพ สามารถสรุปเอกลักษณ์เด่นของทฤษฎีสตรีนิยมที่ต่างจากทฤษฎีวิพากษ์กลุ่มอื่น ๆ ได้ดังนี้

(1) นักทฤษฎีสตรีนิยมเสนอให้มีการใช้มุมมองแบบเพศสภาวะ (gender lens) ในการทำความเข้าใจโลกและสังคมให้มากขึ้น กล่าวคือ ในขณะที่นักวิชาการสายอื่น ๆ ก็จะมีกรอบวิธีการมองโลก (framework) ที่แตกต่างกันไปตามศาสตร์ของแต่ละสาขาวิชา หรือตามแต่ทฤษฎีสายที่ตน

Ref. code: 25595807010037IKS

สังกัด แต่กลุ่มสตรีนิยมจะใช้ประเด็นเรื่องเพศสภาวะเข้าไปอ่านปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางสังคม ตัวอย่างเช่น ในกรณีของการวิเคราะห์เรื่อง “การใช้เวลาว่าง” (leisure) นั้นถ้าเป็นนักทฤษฎีสายมาร์กซิสม์ก็อาจจะให้คำอธิบายว่า เวลาว่างเป็นผลผลิตของระบบทุนนิยมที่สร้างขึ้นเพื่อครอบงำขูดรีดชนชั้นแรงงาน แม้แต่ในพื้นที่นอกโรงงานหรือในช่วงนอกเวลางานก็ตาม แต่อย่างไรก็ดี นักทฤษฎีสตรีนิยมกลับขยายมุมมองแบบเพศสภาวะไปอีกว่า ในขณะที่นายทุนกดขี่แรงงานผ่านช่วงยามว่างนั้น ผู้ชายก็กดขี่ผู้หญิงในช่วงเวลาว่างได้ในทำนองเดียวกัน อาทิ เวลาว่างของผู้ชายอาจหมายถึงเวลาพักผ่อนจากงานจริง ๆ แต่ในเวลาเดียวกันผู้หญิงกลับถูกขูดรีดผ่านการทำงานบ้านอีกกองพะเนิน

(2) นักทฤษฎีสตรีนิยมจะสนใจวิเคราะห์การเมืองของการสร้างความรู้ (politics of knowledge) ซึ่งคล้าย ๆ กับแนวคิดของมิเชล ฟูโกต์ ที่ว่า ความรู้ไม่ใช่ข้อเท็จจริงหรือสัจธรรมที่เป็นประโยชน์สำหรับมนุษย์ แต่ความรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากกลวิธีที่อำนาจในสังคมทำให้เรื่องราวใด ๆ ก็ตามกลายเป็นหัวข้อที่ทุกคนต้องรู้ (subject of knowledge) และสำหรับนักสตรีนิยมแล้ว คำถามสำคัญก็คือ สิ่งที่กลายมาเป็นความรู้ต่าง ๆ นั้น ได้รับการสถาปนาขึ้นโดยใคร หรือเป็นอำนาจของเพศหญิงหรือเพศชายที่สร้างขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ความรู้ด้านการผลิตสื่อมวลชนต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เป็นความรู้จากมุมมองของเพศชายแทบทั้งสิ้น ในขณะเดียวกันเมื่อนักทฤษฎีสายสตรีนิยมเองเชื่อว่าความรู้เป็นผลผลิตเชิงอำนาจทางเพศชนิดหนึ่ง ก็ต้องมีการนำเอาความรู้ไปสู่การเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงสังคม โดยการประสานระหว่างโลกวิชาการและกับการลงมือทำงานในภาคปฏิบัติทางสังคม ไม่ใช่การสร้างความรู้เป็นผลงานวิจัยแต่เพียงอย่างเดียว

(3) นักทฤษฎีสตรีนิยมจะสนใจการสร้างความรู้แบบสหวิทยาการ (interdisciplinary) ทั้งนี้เหตุผลก็เนื่องมาว่า ความรู้ต่าง ๆ ที่อยู่ในโลกนี้นั้นล้วนแต่สถาปนาขึ้นจากอำนาจของเพศชายเป็นส่วนใหญ่ที่มองโลกอย่างแยกส่วนออกเป็นสาขาวิชาต่าง ๆ เพราะฉะนั้น หากเราจะเข้าใจความเป็นจริงที่อยู่รอบตัวได้ถ่องแท้แล้วจะใช้ศาสตร์แขนงเดียวไม่ได้ ด้วยเหตุนี้งานศึกษาสายสตรีนิยมจึงมักผนวกเข้ากับสาขาวิชาต่าง ๆ มากมาย เช่น ประเด็นเรื่องผู้หญิงกับวิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สิ่งแวดล้อม การเมือง ศาสนา วรรณกรรม การสื่อสาร เป็นต้น ทั้งนี้การผนวกมิติเพศสภาวะเข้าไปในสาขาวิชาต่าง ๆ นั้น ก็แสดงให้เห็นความพยายามในการต่อสู้ของผู้หญิงในโลกวิชาการนั่นเอง

(4) นักทฤษฎีสตรีนิยมสนใจค้นคว้าตัวแปรใหม่ ๆ ในการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคม ทั้งนี้เนื่องจากแต่เดิมนั้น ศาสตร์แบบเพศชายมีแนวโน้มจะสนใจวิเคราะห์โลกที่เป็นสาธารณะ/ศีลธรรม/คุณธรรม/สาระความรู้ ฯลฯ เพราะฉะนั้น หากนักทฤษฎีจะศึกษาหรือสร้างความรู้เพื่อเผยให้เห็นการต่อสู้ของผู้หญิง ก็จำเป็นต้องเริ่มค้นหามุมมองใหม่และตัวแปรใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศสภาวะมากขึ้น ด้วยเหตุดังกล่าว จึงพบว่า งานวิจัยในสายสตรีนิยมจะมีตัวแปรที่ไม่ค่อยเป็นที่คุ้นชิน

Ref. code: 25595807010037IKS

นัก ไม่ว่าจะเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับเพศวิถี (sexuality) ความรื่นรมย์ (pleasure) เวลาว่าง (leisure) ร่างกาย (body) ส่วนตัว/ สาธารณะ (private/public) พื้นที่ในบ้าน (domestic) ความบันเทิง (entertainment) เป็นต้น

ทฤษฎีสำนักสตรีนิยมนั้นได้มีการขยายตัวเป็นอย่างมากในทางวิชาการ และแตกตัวออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ด้วยกันคือ สตรีนิยมสายเสรีนิยม (Liberal Feminism) สตรีนิยมสายมาร์กซิส (Marxist Feminism) สตรีนิยมสุดขั้ว (Radical Feminism) และสตรีนิยมสายหลังสมัยใหม่ (Postmodern Feminism) (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2551) ซึ่งจุดร่วมของแนวคิดทั้ง 4 กลุ่มนี้ คือ ตัวแปรเรื่องเพศโดยการใช้มุมมองแบบเพศสภาวะ (gender lens) ในการทำความเข้าใจโลกและสังคมนั่นเอง และในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษามุมมองสตรีในสตรีนิยมสายหลังสมัยใหม่ ซึ่งจะมีรายละเอียดดังนี้

นักทฤษฎีสตรีนิยมกลุ่มหลังสมัยใหม่ (Postmodern Feminism) พัฒนาความคิดโดยได้รับอิทธิพลมาจากทฤษฎีสังคมศาสตร์สายปรากฏการณ์วิทยา ที่เชื่อว่าความเป็นจริงรอบตัวเรานั้นไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่ล้วนเป็นสิ่งที่ได้รับการประกอบสร้างขึ้นทางสังคม (Social constructed) เมื่อเป็นเช่นนั้น ความเป็นจริงเกี่ยวกับผู้หญิง ผู้ชาย ได้รับการประกอบสร้างทางสังคมขึ้นมาอย่างไร ใครมีอำนาจในการกำหนดความหมายความเป็นจริงให้กับผู้หญิง ผู้ชาย เพศวิถี และเพศสภาวะ ทัศนะแบบสตรีนิยมแนวหลังสมัยใหม่นี้ส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดของซีโมน เดอ โบวัวร์ (Simone de Beauvoir) ที่เห็นว่า เพศสภาวะไม่เพียงแต่เป็นการประกอบสร้างขึ้นมาทางสังคมวัฒนธรรมเท่านั้น หากแต่เป็นการจำแนก “ความเป็นเรา” (us) กับ “ความเป็นอื่น” (them) ทั้งนี้ในขณะที่ผู้ชายมักถูกสร้างความหมายว่าตน คือ “ความเป็นเรา” ผู้หญิงมักถูกนิยามว่ากับ “ความเป็นอื่น” หรือเป็นเพศที่ไม่ใช่ผู้ชาย และเป็นเพศที่ไม่อดทน บอบบาง ไร้สาระ ไร้เหตุผล อ่อนแอ ขาดความเป็นผู้นำ ฯลฯ ผลจากการกำหนดนิยามดังกล่าว ทำให้ผู้ชายมีสถานะเป็นองค์ประธานที่สามารถกำหนดความเป็นไปต่าง ๆ ในสังคม ในขณะที่ผู้หญิงไม่สามารถยืนหยัดได้ด้วยตนเอง (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2551)

อิทธิพลทางความคิดของเดอ โบวัวร์ ทำให้นักวิชาการสายสตรีนิยมขยายมุมมองการศึกษาเรื่องเพศสภาวะในปัจจุบัน ได้แก่ สตรีนิยมแนวผิวดำ (black feminism) และสตรีนิยมหลังโครงสร้างนิยม (post-structural feminism) โดยเฉพาะในกลุ่มแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมนี้ได้ให้ความสำคัญต่อบทบาทของภาษาในชีวิตทางสังคมของเรา โดยเชื่อว่า เมื่อความหมายถูกประกอบสร้างผ่านภาษา ภาษานั้นจะทำหน้าที่กำหนดวิธีการมองโลกและ การกระทำต่าง ๆ ของเรา เพราะฉะนั้นหากความหมายของผู้หญิงหรือผู้ชายที่ถูกสร้างผ่านภาษาแล้ว ความเป็นเพศหญิงเพศชาย

Ref. code: 25595807010037IKS

นั้นก็จะกำหนดการรับรู้และการกระทำทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงและผู้ชายเช่นกัน และจูดิธ บัทเลอร์ นักวิชาการสายสตรีนิยมที่สำคัญได้ชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงประการหนึ่งว่า ปัญหาของผู้หญิงในแต่ละกลุ่มสังคมไม่จำเป็นต้องเป็นปัญหาหรือประสบการณ์ร่วมที่เหมือนกันในทุกกรณีไป แม้ว่าในระดับหนึ่งผู้หญิงจำนวนมากจะเคยเผชิญกับปัญหาหลักร่วมกันบางอย่าง แต่การต่อสู้ของผู้หญิงแต่ละกลุ่มจะมีวิถีการยอมรับและต่อต้านที่แตกต่างกันไป (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2551) สตรีนิยมหลังสมัยใหม่ปฏิเสธในเรื่องความเป็นสากลของผู้หญิงแต่ละคน และให้ความสำคัญกับความแตกต่างของผู้หญิงที่มีอยู่มากมาย รวมทั้งความหลากหลายที่มีอยู่ในผู้หญิงแต่ละคน มีความหลากหลายของเพศสภาพมากพอ ๆ กับที่เรามีอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนที่แตกต่างกันเลยทีเดียว (Julia Kristeva อ้างถึงใน ณัฐพร อาจหาญ, 2555)

ทัศนะของสตรีนิยมแนวผิวดำ (black feminism) จุดยืนหลักนั้นนักสตรีนิยมกลุ่มนี้ตั้งคำถามกับการต่อสู้ของขบวนการผู้หญิงว่า มักจะจำกัดวงอยู่แต่เฉพาะในกลุ่มของผู้หญิงผิวขาว/ชนชั้นกลาง/ชาวตะวันตกเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่ในโลกของความเป็นจริงแล้วนั้น ขบวนการเคลื่อนไหวของผู้หญิงผิวสี/ชนชั้นอื่น/อยู่ในประเทศโลกที่สามก็ดำรงอยู่เช่นกัน และมีลักษณะที่แตกต่างจากกลุ่มผู้หญิงผิวขาวชาติตะวันตก ตัวอย่างงานของนักวิชาการหญิงที่โดดเด่นในสายนี้ ได้แก่ เบลล์ ฮุคส์ นักสตรีนิยมชาวอาฟริกัน-อเมริกันที่สนใจการผสานระหว่างการต่อสู้เรื่องสีผิว ชนชั้น และเพศสภาวะเข้าไว้ด้วยกัน ดังปรากฏการณ์ในงานเขียนชิ้นเด่นของเธอเรื่อง Ain't I a Woman?: Black Women and Feminism (1981) ที่ตั้งข้อสังเกตว่า ในขณะที่ลัทธิชายเป็นใหญ่กดขี่บรรดาผู้หญิงผิวขาวชาวตะวันตกเอาไว้นั้น ผู้หญิงผิวดำเองกลับถูกเอารัดเอาเปรียบอย่างซับซ้อนกว่าผ่านระบบ “ทุนนิยมปิตาธิปไตยสูงสุดแบบผิวขาว” (the ‘white supremacist patriarchal capitalist’system) โดยผ่านกลไกของสถาบันต่าง ๆ ในสังคม เช่น การศึกษา งานศิลปะ และสื่อมวลชน เป็นต้น คุณูปการของกลุ่มสตรีนิยมแนวผิวดำนี้ไม่เพียงแต่จะผนวกเรื่องผู้หญิงกับการต่อสู้เรื่องสีผิวเอาไว้เท่านั้น หากแต่ทัศนะของกลุ่มนี้ยังช่วยชี้ให้เห็นว่า ในการทำความเข้าใจเรื่องเพศสภาวะ จำเป็นต้องพิจารณาควบคู่ไปกับตัวแปรทางสังคมวัฒนธรรมศึกษาอื่น ๆ ด้วย เช่น อายุ ศาสนา ชนชั้น ชาติพันธุ์ ฯลฯ (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2551)

อิทธิพลทางความคิดของมิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) เกี่ยวกับความรู้ และอำนาจที่เสนอว่าอำนาจไม่ได้ถูกรวมอยู่เฉพาะในปริมณฑลเดียวของสังคม แต่ถูกกระจายไปทั่วทุกสถาบันของสังคมที่ประกอบกันเป็นสังคมนั้น มีความเหมาะสมกับการเมืองของสตรีนิยม เพราะทำให้เข้าใจได้ว่าวาทกรรมที่สร้างผู้หญิงให้ด้อยกว่าผู้ชายไม่ได้ดำรงอยู่สถาบันเดียวแต่กระจายอยู่ทุกแง่มุมของสังคม เพราะฉะนั้นการแก้ไขความเป็นรองของผู้หญิงทางการเมืองหรือเศรษฐกิจเพียงด้านเดียวไม่ได้ทำให้สถานะของผู้หญิงดีขึ้นอย่างแท้จริง ผู้หญิงจำเป็นต้องคัดค้านความรู้วาทกรรมของอำนาจที่ทำให้

Ref. code: 25595807010037IKS

ผู้หญิงด้อยกว่าผู้ชายในทุก ๆ ที่ในสังคม ส่วนเรื่องความเป็นเพศและอำนาจฟูโกต์เสนอว่า ปัจเจกบุคคลได้ถูกควบคุมผ่านทางการเป็นเพศใดเพศหนึ่ง โดยเฉพาะผ่านทางการสร้างวาทกรรมในวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวกับมนุษย์และปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง และรวมถึงผ่านวาทกรรมในการดำเนินชีวิตประจำวันของเราด้วย วาทกรรมที่เกี่ยวกับความเป็นเพศเป็นแก่นแท้ในการยึดกุมการทำงานของอำนาจไม่ใช่พฤติกรรมทางเพศหรือประวัติศาสตร์ของมัน กล่าวคือ อัตลักษณ์ของผู้หญิงคนหนึ่งไม่ได้ประกอบขึ้นจากความเป็นเพศหญิงแต่เพียงอย่างเดียว แต่ประกอบด้วยสิ่งอื่น ๆ ด้วย อัตลักษณ์ความเป็นเพศเป็นเพียงตำแหน่งแห่งที่ขององค์ประธานภายในวาทกรรม สตรีนิยมควรให้ความสำคัญกับมุมมองที่เป็นท้องถิ่น บริบททางประวัติศาสตร์ และควรศึกษาถึงกลไกที่เฉพาะเจาะจงที่เป็นท้องถิ่นของการกดขี่ของผู้หญิงมากกว่าที่จะศึกษาถึงโครงร่างของปรากฏการณ์ที่เป็นสากลของความเป็นใหญ่ของชาย แทนที่จะพยายามกล่าวถึงธรรมชาติความเป็นหญิงที่เป็นธาตุแท้ น่าจะพยายามทำความเข้าใจว่าผู้หญิงถูกสร้างทางสังคมอย่างไรในสังคมที่เฉพาะหนึ่ง ๆ ฟูโกมองว่า สตรีนิยมไม่สามารถต่อต้านระบบชายเป็นใหญ่ที่เป็นสากลได้ แต่สามารถต่อต้านปรากฏการณ์ชายเป็นใหญ่ที่เฉพาะเจาะจงได้ (วารุณี ภูริสินสิทธิ์, 2545, อ้างถึงใน ณัฐพร อาจหาญ, 2555)

แนวคิดของฌาคส์ แดร์ริดา (Jacques Derrida) กล่าวว่า ระบบความคิดแบบขั้วตรงข้าม โดยขั้วหนึ่งเป็นปฏิปักษ์กับอีกขั้วหนึ่งเป็นระบบคิดที่ต้องถูกปฏิเสธ และมนุษย์ต้องคิดถึงระบบคิดใหม่ที่แตกต่างออกไป และต้องปลดปล่อยตัวเองจากความเชื่อในเรื่องการมีความจริงหนึ่งเดียวที่เป็นแก่นแท้ ดำรงอยู่ในฐานะที่เป็นสิ่งที่ให้ความหมาย และแดร์ริดาได้เสนอให้มีการรื้อสร้าง (deconstruction) ระบบความคิดความเชื่อเดิม หรือรื้อความเชื่อทางวัฒนธรรม/ภาษาศาสตร์ที่เป็นอยู่ซึ่งคงที่ (Beasley, 1999, อ้างถึงใน ณัฐพร อาจหาญ, 2555) จากความเชื่อที่ว่าไม่มีความจริงที่เป็นหนึ่งเดียว ทำให้แดร์ริดามองว่า ไม่มีความจริงของผู้หญิงด้วย ผู้หญิงมีสภาพที่เป็นพหุ ไม่มีความเป็นหนึ่งเดียวหรือความเป็นแก่นแท้ที่เป็นเอกภาพของผู้หญิง เขาเสนอว่าแนวคิดการรื้อสร้างเหมาะกับการต่อสู้ของผู้หญิง เพราะมันแทนที่ระบบคิดชายเป็นศูนย์กลางที่ทำให้ผู้หญิงอยู่ในสถานะที่ด้วยกว่า สตรีนิยมต้องให้ความสำคัญกับโครงสร้างใหม่ของความจริงที่หลากหลาย เสียงที่หลากหลายในทางเพศความแตกต่างที่หลากหลาย เป็นวาทกรรมที่ไม่มีศูนย์กลาง ไม่ได้เป็นทั้งความเป็นชายหรือความเป็นหญิง (Hekman, 1992, อ้างถึงใน ณัฐพร อาจหาญ, 2555)

Ref. code: 25595807010037IKS

แนวคิดสตรีนิยมหลังใหม่ (Postmodern Feminism) ได้อธิบายให้เห็นถึงสภาพของผู้หญิงว่าเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้าง (Construct) ขึ้นโดยสังคม ฉะนั้นการศึกษาเรื่อง การสื่อสารภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา จึงนำแนวคิดสตรีนิยมหลังสมัยใหม่มาเป็นกรอบความคิดในการทำความเข้าใจ “ผู้หญิงชนบท” ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา โดยนำมุมมองแบบเพศสภาวะ (gender lens) ตัวแปรในเรื่องเพศ ในการทำความเข้าใจ รวมถึงตัวแปรอื่นทั้งความเป็นชนบท และสังคมเมือง เพื่อให้เห็นว่าภาพผู้หญิงชนบทที่ถูกประกอบสร้างขึ้นโดยสังคมนั้นมีระบบความคิดความเชื่ออะไรบ้าง และทำไมจึงมีการประกอบสร้างเช่นนั้น

Ref. code: 25595807010037IKS

2.4 แนวคิดเรื่องเพลงลูกทุ่ง

จากการศึกษาสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ / เล่มที่ 33 สามารถสรุปที่มาของเพลงลูกทุ่งได้ดังนี้

ที่มาของเพลงลูกทุ่ง

เพลงลูกทุ่ง หมายถึง เพลงที่สะท้อนวิถีชีวิต สภาพสังคม อุดมคติและวัฒนธรรมไทย มีท่วงทำนอง คำร้อง สำเนียง ลีลาการร้อง การบรรเลง ที่เป็นแบบแผน มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งให้บรรยากาศของความเป็นลูกทุ่งโดยเฉพาะการร้องเอื้อนที่ใช้ลูกคอ

เพลงลูกทุ่ง หมายถึง เพลงที่มีการขับร้องโดยการนำทองนองเพลงพื้นเมืองมาดัดแปลงและใส่เนื้อร้องง่าย ๆ โดยกล่าวถึงสภาพชีวิตประจำวันของชาวชนบท ธรรมชาติ สังคม ความรัก ความเชื่อค่านิยม และเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมซึ่งได้พัฒนาได้ทันสมัยทุกเหตุการณ์ของบ้านเมือง พร้อมสอดแทรกตลกขบขันรวมถึงเนื้อหาทางวรรคดีและคติสอนใจไว้ด้วย (อ้างถึงใน ศรีปาน รัตติกาลชลากร, 2538)

เพลงลูกทุ่งเป็นเพลงไทยที่มีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือ มีการใช้ภาษาง่าย ๆ บรรยายเรื่องราวของชีวิต สภาพสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเน้นชีวิตของชาวชนบท โดยก่อนหน้านั้นยังไม่มีการแบ่งแยกว่าเป็นลูกทุ่งหรือลูกกรุง เนื่องจากเพลงไทยได้พัฒนามาจากเพลงไทยเดิมที่ใช้คำร้องที่มีลักษณะการเอื้อน และใช้เครื่องดนตรีไทยบรรเลงมาเป็นเพลงไทยสากลที่มีเนื้อร้องเต็ม ใช้เครื่องดนตรีสากลบรรเลง ซึ่งได้รับความนิยมมากขึ้น เนื่องจากฟังง่าย ร้องง่าย จำได้ง่าย และมักเรียกลักษณะจากแนวการร้องของนักร้องแต่ละคนมากกว่า เช่น แนวรำวง แนวเพลงเพื่อชีวิต นอกจากนี้นักประพันธ์เพลงรุ่นเก่า ๆ ก็ไม่เห็นด้วยที่จะให้มีการแบ่งแยกประเภทของเพลงไทยสากลว่าเป็นเพลงลูกทุ่งและลูกกรุง เพราะถือว่า ดนตรีเป็นภาษาสากลและต่างเป็นเพลงไทยสากลเช่นเดียวกัน

คำว่า “ลูกทุ่ง” ปรากฏครั้งแรกเป็นชื่อของภาพยนตร์เพลง สร้างโดยบริษัทภาพยนตร์ไทย หรือไทยฟิล์ม เมื่อ พ.ศ. 2481 โดยมีพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล เป็นผู้กำกับ ผู้แต่งทำนองเพลง คือ หม่อมหลวง พวงร้อย อภัยวงศ์ ผู้แต่งเนื้อร้อง คือ พระยาโกมารกุลมนตรี (ชื่น) เพลงในภาพยนตร์ ได้แก่ เงาไม้ ต้อนกระบือ เกี้ยวสาว สายัณห์ และไม้งาม เนื้อร้องส่วนใหญ่เน้นการชมธรรมชาติอันสวยงามของท้องไร่ปลายนา

Ref. code: 25595807010037IKS

เพลงที่มีแนวเป็นเพลงลูกทุ่ง และบันทึกไว้เป็นหลักฐาน คือ เพลงสาวชาวไร่ ซึ่งเป็นผลงานการประพันธ์ของ ครูเหม เวชกร ใช้ร้องประกอบการ แสดงละครวิทยุเรื่องสาวชาวไร่ใน พ.ศ. 2481 จากหลักฐานที่ค้นพบมีเค้าที่น่าเชื่อว่า เพลงสาวชาวไร่ เป็นเพลงลูกทุ่งเพลงแรกของเมืองไทย

การตีความเรื่องกำเนิดของเพลงลูกทุ่งยังมีความเห็นแตกต่างกันอยู่บ้าง กาญจนาคพันธ์ เขียนไว้ในหนังสือเรื่องของละครและเพลงว่า “หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 แล้ว มหรสพต่างๆก็เริ่มฟื้นตัวขึ้นเกิดเพลงแบบใหม่เรียกกันว่า เพลงลูกทุ่ง ตั้งเป็นวงดนตรีแบบสากล” ส่วนพยงค์ มุกดา เห็นว่า เรื่อง แผลเก่า ของไม้เมืองเดิม มีเพลงขวัญของเรียม ซึ่งพรานบูรพ์แต่งขึ้นใน พ.ศ. 2482 น่าจะถือเป็นแม่บทของเพลงลูกทุ่งได้ เพราะมีลูกเอื้อน ลูกขัด และสาระเนื้อหาแบบเพลงลูกทุ่ง และราว พ.ศ. 2498 ป.วรานนท์ นักจัดรายการวิทยุ ได้เรียกนักร้องประเภทเพลงชีวิต เช่น คำรณ สัมบุณณานนท์, สมยศ ทัศนพันธ์, พยงค์ มุกดา, สุรพล สมบัติเจริญ ว่าเป็น “นักร้องตลาด” เป็นเพลงตลาดเนื่องจากเข้าถึงผู้ฟังที่เป็นชาวบ้านทั่วไปได้ง่าย เนื้อหาเพลงมีความชัดเจน ส่วนอีกแนวหนึ่งเรียกว่า “เพลงผู้ดี” ซึ่งหมายถึง เพลงที่มีการแต่งอย่างไพเราะเพราะพริ้ง นักร้องแนวนี้ เช่น สุเทพ วงศ์กำแหง, สวลี ผกาพันธุ์ เพลงไทยสากลจึงถูกแบ่งประเภทออกเป็นเพลงลูกทุ่ง และเพลงลูกกรุง แต่จะใช้หลักเกณฑ์ใดในการตัดสินนั้น มีผู้ให้ความเห็นว่า เป็นเพราะช่องว่างระหว่างวัฒนธรรมเมืองและชนบท เพลงลูกกรุงจึงได้รับความนิยมในหมู่ผู้มีการศึกษาของสังคมเมือง ส่วนเพลงลูกทุ่งมุ่งรับใช้ชาวชนบทเป็นส่วนมาก

คำว่า “เพลงลูกทุ่ง” เกิดขึ้นโดย นายจำนง รังสิกุล เป็นผู้ริเริ่มในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าฝ่ายจัดรายการของสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหม โดยตั้งชื่อรายการว่า “เพลงลูกทุ่ง” มีนายประกอบ ไชยพิพัฒน์ เป็นผู้จัด ออกอากาศเมื่อ พ.ศ. 2507 เดือนละ 2 ครั้ง ทุกวันจันทร์เว้นจันทร์ จนได้รับความนิยม และแทรกซึมไปตามวงดนตรีต่างๆ เริ่มเรียกวงของตนเองว่าวงดนตรีลูกทุ่ง และนักร้องนิยมเรียกตัวเองว่า นักร้องเพลงลูกทุ่ง และในช่วงเวลาต่อมามีภาพยนตร์ต่างประเทศชื่อ Your Cheating Heart ซึ่งเป็นภาพยนตร์ชีวประวัติของแฮงก์ วิลเลียมส์ (Hank Williams) นักร้องแนวชนบทชาวอเมริกัน และมีผู้ตั้งชื่อภาพยนตร์เรื่องนี้ว่า เพลงลูกทุ่ง ซึ่งทำให้คำว่าเพลงลูกทุ่งติดหูคนฟัง และมีความรู้สึกว่าหมายถึง เพลงที่ร้องง่าย ๆ ฟังสบาย ๆ เนื้อหาท่วงทำนองชวนให้นึกถึงบรรยากาศทุ่งนาป่าเขา ตั้งแต่นั้นมาคำว่า “เพลงลูกทุ่ง” จึงเป็นที่รู้จักแพร่หลายกันทั่วไป

Ref. code: 25595807010037IKS

วิวัฒนาการของเพลงลูกทุ่ง

อาจสรุปพัฒนาการของเพลงลูกทุ่งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยใช้เกณฑ์การจัดแบ่งยุคต่าง ๆ เหล่านี้ จากเนื้อหาของเพลง และรูปแบบที่โดดเด่นของเพลงลูกทุ่งในแต่ละช่วงเวลา โดยใช้การศึกษาของจินตนา ดำรงค์เลิศ (2533, น.46-68) เป็นพื้นฐาน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ยุคต้น (พ.ศ. 2481 - 2507) นับว่า เป็นยุคบุกเบิกของเพลงลูกทุ่ง เนื้อหาเพลงลูกทุ่งช่วงนี้มักกล่าวถึงธรรมชาติที่สวยงามของชนบท ส่วนวิถีชีวิตของชาวชนบทมักกล่าวถึงความรักของหนุ่มสาว ความยึดมั่นในศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณี นักร้องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อวงการเพลงลูกทุ่งไทย ในแง่ที่เป็นผู้ริเริ่มเสนอผลงานเพลงอันทรงคุณค่าในยุคแรก ๆ นั้น เช่น คำรณ สัมบุณณานนท์, ชาญ เย็นแข, ปรีชา บุญญเกียรติ, วงจันทร์ ไพโรจน์, เบญจมินทร์, สมยศ ทัศนพันธ์ ส่วนนักร้องหญิงที่มีชื่อเสียงเช่น ผ่องศรี วรนุช, ศรีสอางค์ ตรีเนตร วงดนตรีที่เด่น ๆ เช่น วงจุฬารัตน์ ของมงคล อมาตยกุล, วงดนตรีพยงค์ มุกดา

ยุคทองของเพลงลูกทุ่ง (พ.ศ. 2507 - 2513) สืบเนื่องจากการที่มีคำว่า “เพลงลูกทุ่ง” เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก และมีการนำเสนอผ่านรายการโทรทัศน์ ทำให้เพลงลูกทุ่งแพร่หลาย และได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว เนื้อหาของเพลงมีหลากหลาย เช่น บรรยายถึงชีวิตในชนบท สะท้อนชีวิตสาวชาวนาที่หลงแสงสีเมืองกรุงใน พ.ศ. 2509 มีการจัดงานแผ่นเสียงทองคำพระราชทานครั้งที่ 2 สมยศ ทัศนพันธ์ ได้รับรางวัลแผ่นเสียงทองคำพระราชทานในฐานะนักร้องลูกทุ่งชายยอดเยี่ยมในเพลง “ช่อทิพย์รวงทอง” นักร้องที่มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมของผู้ฟังทั่วไป เช่น ทูล ทองใจ, ปอง ปรีดา, ไพรวัลย์ ลูกเพชร, พร ภิรมย์, ชาย เมืองสิงห์, ก้าน แก้วสุพรรณ เพลงลูกทุ่งมาถึงยุคเฟื่องฟูมากที่สุดในยุคของสุรพล สมบัติเจริญ (ประมาณ พ.ศ. 2504-2511) ซึ่งสุรพล สมบัติเจริญ ได้รับสมญาว่า “ราชาเพลงลูกทุ่ง” เนื่องจากมีความสามารถพิเศษเฉพาะตัว ในด้านการแต่งคำร้องทำนองที่แปลกไม่เหมือนใคร เนื้อหาของเพลงมีทั้งที่เป็นความรัก การเกี้ยวพาราสี ความประทับใจ และสนุกสนาน ผลงานที่สร้างชื่อเสียงมีมากมาย อาทิ ชูชกสองกุมาร เพลงแรก ๆ ที่โด่งดังใน พ.ศ. 2496 เช่น น้ำตาจ่าโท, เดือนหงายริมโขง, เสียวไส้, ของปลอม, สิบหกปีแห่งความหลัง ฯลฯ จนกระทั่งสุรพล สมบัติเจริญ ถูกลอบยิงจนเสียชีวิตขณะเปิดการแสดงเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2511 ภายหลังการเสียชีวิตของสุรพลมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากสมัยที่สุรพลยังมีชีวิตอยู่นั้น ได้รับความนิยมจากแฟนเพลงอย่างท่วมท้น นักร้อง และวงดนตรีใหม่ ๆ จึงไม่ค่อยเป็นที่ยอมรับของผู้ฟัง จนกระทั่งเมื่อสุรพลเสียชีวิตลง จึงเปิดโอกาสให้นักร้องใหม่ และวงดนตรีใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาย และมีโอกาสเสนอผลงานของตนสู่สาธารณชน

Ref. code: 25595807010037IKS

ในเวลาที่คาบเกี่ยวกันนี้มีปรากฏการณ์สำคัญเกิดขึ้นในวงการลูกทุ่ง นั่นคือ วงลูกทุ่งของมหาวิทยาลัย ซึ่งโด่งดังในช่วงประมาณ พ.ศ. 2509 - 2516 เริ่มแรก คือ นิสิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีวงโฟล์กซองที่ใช้กีตาร์โปร่งอยู่ก่อนแล้วเปลี่ยนมาใช้กีตาร์ไฟฟ้าแบบวงสตริง ได้นำเพลงลูกทุ่งมาร้องเรียกว่า “วงลูกทุ่งถาปัด” รับแสดงงานการกุศลทางสถานีโทรทัศน์ และตามโรงเรียน ต่อมาไม่นานก็มี “วงลูกทุ่งดาวกระจุย” ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และวงลูกทุ่งของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในเวลาต่อมา วงลูกทุ่งของมหาวิทยาลัยเหล่านี้ ทำให้กลุ่มคนในเมืองที่ฟังแต่เพลงลูกกรุงหันมาสนใจฟังเพลงลูกทุ่ง และวงลูกทุ่งก็เพิ่มกีตาร์ไฟฟ้าเข้าไปด้วย

ยุคภาพยนตร์เพลง (พ.ศ. 2513 - 2515) เมื่อมีการแข่งขันกันเองระหว่างเพลงลูกกรุงและเพลงลูกทุ่งในยุคนี้ จึงเริ่มนำเพลงลูกทุ่งมาประกอบในภาพยนตร์ ซึ่งเรื่องแรกที่โด่งดังเป็นที่กล่าวขวัญถึงเป็นอย่างมาก คือ มนต์รักลูกทุ่ง โดยเฉพาะเพลงมนต์รักลูกทุ่งที่ไพบูลย์ บุตรขัน เป็นผู้แต่งคำประพันธ์ ขับร้องโดย ไพรวัลย์ ลูกเพชร มีความไพเราะทั้งท่วงทำนองและเนื้อหา ดุจบทกวีที่ประทับใจผู้ชม เช่น “หอมเอย หอมดอกกระถิน รวยระรินเคล้ากลิ่นกองฟาง...หอมดินเคล้ากลิ่นไอฝน ครวญระคนหอมแก้มนงคราญ ขลุ่ยเป่าแผ่วพลิ้วผ่านทิวแถวต้นตาล มนต์รักเพลงชาวบ้านลูกทุ่งแผ่วมา” ส่งผลให้ภาพยนตร์เรื่องต่อ ๆ มาในยุคนี้ เปลี่ยนแนวมาเป็นภาพยนตร์เพลงส่วนใหญ่เช่นเรื่องโทน ที่มีสังข์ทอง สีใส ร้องนำ เนื้อหาของเพลงในช่วงนี้นอกจากเป็นเรื่องของชาวชนบทท้องทุ่งท้องนาแล้วยังแทรกอารมณ์ขันและคารมเสียดสีด้วย

ยุคเพลงเพื่อชีวิต (พ.ศ. 2516 - 2519) หลังจากเกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เป็นต้นมา เกิดกระแสความคิดแบบเพื่อชีวิต วงการเพลงลูกทุ่งซึ่งมีความไวต่อเหตุการณ์รอบตัวก็มีการแต่งเพลงในแนวเพื่อชีวิตมากขึ้น สะท้อนความยากจนของชาวนาชาวไร่ เช่น เพลงข้าวไม่มีขาย ซึ่งแต่งโดย โผผิน พรสุพรรณ มี ศรเพชร ศรสุพรรณ ขับร้อง สะท้อนให้เห็นภาพของหนุ่มชาวนาที่ทำนาแล้วไม่ได้ผล ทำให้ไม่มีข้าวไปขาย เพลงนี้ได้รับรางวัลเพลงยอดนิยมประจำปี พ.ศ. 2518 นอกจากนี้มีเพลงล้อเลียนการเมืองหรือเสียดสีนักการเมือง และเกิดเพลงลูกทุ่งผสมบทพูดขึ้นเป็นครั้งแรก โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมือง หรือชีวิตประจำวัน สร้างความขบขันเฮฮา แฝงด้วยการวิพากษ์วิจารณ์ เช่น เพลงผสมบทพูดตลกโดย เพลิน พรหมแดน

ยุคหางเครื่องและคอนเสิร์ต (พ.ศ. 2519 - 2528) หลังเกิดเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 เนื้อหาของเพลงลูกทุ่งที่เกี่ยวกับความทุกข์ยากของชาวนา กรรมกร และแนวเพื่อชีวิตมีน้อยลง เนื่องจากการปิดกั้นของภาครัฐ ส่งผลให้กลับมานิยมเนื้อหาด้านการเกี้ยวพาราสี และความรักของหนุ่มสาว ยุคนี้มีนักร้องใหม่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ผลงานหลากหลาย วงดนตรีลูกทุ่งมีการแข่งขันมากขึ้น ใช้เงินลงทุนมากขึ้นใช้เทคนิคแสง สี เสียงที่ทันสมัย การเต้นประกอบเพลงของหางเครื่องมี

Ref. code: 25595807010037IKS

ความอลังการมากขึ้น เนื้อหาของเพลงในช่วงนี้สะท้อนปัญหาใหม่ ๆ ของสังคมเพิ่มขึ้นด้วย เช่น การขายแรงงานในต่างประเทศ การย้ายถิ่นฐานในการประกอบอาชีพของชาวชนบท เข้าสู่เมืองหลวง อาทิ เช่น เพลงน้ำตาเมียซาอุ ร้องโดย พิมพา พรศิริ หรือเพลงฉันทนาที่รัก ร้องโดย รักชาติ ศิริชัย ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชายหนุ่มเขียนจดหมายถึงสาวคนรักชื่อฉันทนาที่ทำงานอยู่โรงงานทอผ้า ซึ่งเพลงนี้ได้รับความนิยมอย่างสูง จนกระทั่งสื่อมวลชนใช้คำว่า “ฉันทนา” แทนผู้หญิงที่ทำงานในโรงงาน

ยุคเพลงลูกทุ่งแนวสตริง (พ.ศ. 2528 - 2535) เมื่อดนตรีแนวสตริง และแนวร็อกที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง เพลงสตริงสำหรับวัยรุ่นแพร่หลายเต็มตลาด ความนิยมเพลงลูกทุ่งเริ่มลดน้อยลง ทำให้เพลงลูกทุ่งต้องปรับตัวให้เข้ากับดนตรีสมัยใหม่ แนวสตริงคอมโบ เพื่อให้เพลงลูกทุ่งกลับมาได้รับความนิยมอีกครั้ง นักร้องเพลงลูกทุ่งที่ประสบความสำเร็จสูงสุดในยุคนี้ คือ พุ่มพวง ดวงจันทร์ ซึ่งเป็นนักร้องที่มีศักยภาพสูง มีลีลาการร้อง และการเต้นที่เข้ากับดนตรีสมัยนิยม และเป็นนักร้องลูกทุ่งหญิงคนแรกที่ได้บุกเบิกมิวสิกวิดีโอของวงการเพลงไทย ผลงานชุดแรกของพุ่มพวง ดวงจันทร์ คือ อื้อหือ หล่อจัง เมื่อ พ.ศ. 2528 จึงประสบความสำเร็จอย่างกว้างขวาง ทำลายเส้นแบ่งรสนิยมของผู้ฟัง ซึ่งก่อนหน้านี้ถือว่า ผู้ที่มีรสนิยมดีต้องฟังเพลงสากล เพลงลูกกรุง เพลงสตริง แต่เพลงลูกทุ่งของพุ่มพวงเป็นเพลงที่ได้รับความนิยม และฟังได้ทุกชนชั้น เนื้อหาของเพลงได้เปลี่ยนบทบาทของผู้หญิงจากเดิมที่ต้องเก็บกดความรู้สึก หรือเป็นฝ่ายถูกกระทำมาเป็นผู้หญิงที่กล้าพูด กล้าทำ กล้าเปิดเผยความรู้สึก ฉลาดรู้ทันคน

หลังจาก พ.ศ. 2528 ได้มีนักร้องจากต่างประเทศมาเปิดการแสดงเรียกว่า เป็นการแสดงคอนเสิร์ต ต่อมานักร้องไทยจึงจัดการแสดงคอนเสิร์ตตามอย่าง โดยพุ่มพวง ดวงจันทร์ ได้จัดการแสดงคอนเสิร์ตที่เซ็นทรัลพลาซ่า เมื่อ พ.ศ. 2529 ขณะที่เพลงกระแซะเข้ามาซิได้รับความนิยมอย่างสูง และมีผู้ชมการแสดงล้นหลาม นับเป็นมิติใหม่ของวงการเพลงลูกทุ่งไทย ทำให้วงการเพลงลูกทุ่งเปลี่ยนจากเพลงที่เรียบง่ายธรรมดา ฟังสบาย ๆ มาเป็นเพลงที่เร่าร้อน จังหวะสนุกสนาน และมีสีสันสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ฟังทั่วประเทศ และยังมีนักร้องลูกทุ่งที่ได้รับความนิยม เช่น สายัณห์ สัญญา ซึ่งนับว่าเป็นขวัญใจเพลงลูกทุ่ง นอกจากนี้ยังมีคนอื่น ๆ ที่ได้รับความนิยมเช่นกัน เช่น ยอดรัก สลักใจ, สุรชัย สมบัติเจริญ, ศรชัย เมฆวิเชียร, ศรเพชร ศรสุพรรณ ส่วนนักร้องหญิงนั้น เช่น พุ่มพวง ดวงจันทร์ ซึ่งได้รับสมญา “ราชินีเพลงลูกทุ่ง”

ยุคปัจจุบัน (พ.ศ. 2536 - ปัจจุบัน) ความนิยมในกลุ่มวัยรุ่นที่ชื่นชอบเพลงแนวสตริง ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้ฟังกลุ่มผู้ใหญ่ บรรดาค่ายเทปเพลงต่างเล็งเห็นผลประโยชน์ที่จะได้จากผู้ฟังกลุ่มผู้ใหญ่ จึงได้นำเอาเพลงเก่าที่มีคุณค่าและเป็นที่รู้จัก คือ เพลงของวงสุนทราภรณ์มาเรียบเรียงเสียงประสานขับร้องใหม่ เช่น ชุดเยื่อไม้ เพลงหวานเมื่อวานนี้ ตราบนิรันดร์ มหาอมตะนิรันดร์

Ref. code: 25595807010037IKS

กาล จึงเป็นกระแสของการอนุรักษ์เพลงเก่าซึ่งแพร่เข้ามาสู่วงการเพลงลูกทุ่ง สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้จัดงาน “กึ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่งไทย” ขึ้นเมื่อวันที่ 25-26 มิถุนายน พ.ศ. 2533 โดยเชิญนักร้องเพลงลูกทุ่งยอดนิยมรุ่นเก่ามาแสดง และมีการอภิปรายของผู้ประพันธ์เพลง และนักวิชาการ ต่อมามีการจัดงาน “กึ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่งไทยภาค 2” เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2535 เป็นการปลุกกระแสความนิยมเพลงลูกทุ่งกลับมาอีกครั้ง จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2535 ราชินีเพลงลูกทุ่ง พุ่มพวง ดวงจันทร์ เสียชีวิตอย่างกะทันหัน

การเสียชีวิตของพุ่มพวง ดวงจันทร์ ทำให้วงการเพลงลูกทุ่งได้รับความกระทบกระเทือนไปด้วย เนื่องจากพุ่มพวงเป็นความหวังที่จะฟื้นฟูความนิยมของเพลงลูกทุ่งที่ล้าสมัย ให้กลับมาแข่งขันกับเพลงแนวสตริงที่ครองตลาดอยู่ จึงนับเป็นจุดเปลี่ยนของวงการเพลงลูกทุ่งที่ส่งผลให้มีศิลปินนักร้องใหม่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เกิดการแข่งขันเพื่อเป็นนักร้องยอดนิยม ทั้งแนวทางที่เลียนแบบนักร้องเก่าหรือหาแนวทางใหม่ ๆ ขึ้นมา เช่น ยุ้ย ญาติเยอะ, สุนารี ราชสีมา, ศิรินทรา นิยากร, จินตหรา พูนลาภ และเกิดความนิยมในการนำเพลงลูกทุ่งยอดนิยมในอดีตมาเรียบเรียงเสียงประสานและขับร้องใหม่ หรือนำนักร้องเพลงสตริงมาร้องเพลงลูกทุ่ง เช่น ชุดอภิมหาลูกทุ่ง แม่ไม้เพลงไทย หัวแก้วหัวแหวน ของจักรพรรณ์ อาบครบุรี ซึ่งออกติดต่อกันถึง 9 ชุด และเพลงลูกทุ่งที่กล่าวขวัญมากที่สุด คือ ชุดมนต์รักลูกทุ่ง ซึ่งมีการนำภาพยนตร์เพลงเรื่อง มนต์รักลูกทุ่ง มาสร้างใหม่เป็นละครโทรทัศน์ใน พ.ศ. 2539 จึงทำให้เพลงลูกทุ่งกลับมาได้รับความนิยมอย่างสูง

จวบจน พ.ศ. 2540 ในยุคเศรษฐกิจฟองสบู่แตก ทุกวงการตำต่ำสุดขีด ค่ายเพลงปิดตัวเองไปเกือบหมด เหลือเฉพาะค่ายยักษ์ใหญ่ไม่กี่ค่าย และเกิดคลื่นลูกทุ่งเอฟเอ็ม ช่องสถานีวิทยุ 24 ชั่วโมงในระบบเอฟเอ็มที่เปิดเฉพาะเพลงลูกทุ่งอย่างเดียว นับเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อครั้งใหญ่ที่ผลักดันให้เพลงลูกทุ่งกลับมาได้การยอมรับอีกครั้ง และเกิดงาน “มหกรรมเพลงลูกทุ่ง” ที่คนรักเพลงลูกทุ่งและนักร้องเพลงลูกทุ่งทุกคนทุกค่ายต่างมารวมกัน (กาญจนา สิงห์อุดม, 2555, น. 27-28)

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 มีศิลปินลูกทุ่งหน้าใหม่เข้าสู่วงการเพลงลูกทุ่งของค่ายเพลงหน้าใหม่ ตลาดเพลงลูกทุ่งเป็นตลาดใหญ่ เพลงลูกทุ่งได้รับความนิยมอีกครั้ง เนื่องมาจากได้มีการทำละครมนต์รักลูกทุ่งของอาร์เอส และฮิตติดตลาด ต่อมากับการกลับเข้ามาแจ้งเกิดของก๊อต จักรพรรณ์ อาบครบุรี กับอัลบั้มเพลงที่นำเพลงเก่ามาทำใหม่ เพลงลูกทุ่งชุดสองที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มนักฟังเพลงรุ่นใหม่ในกรุงเทพฯ และการเกิดขึ้นของเพลงลูกทุ่งในคลื่นเอฟเอ็ม นำทีมบริหารโดย วิทยา ศุภพรโอภาส นอกจากนี้ยังมีศิลปินแนวสตริง และแนวเพื่อชีวิตหลายคนที่หันมาทำเพลงลูกทุ่งทดแทนการอิ่มตัวที่จะสามารถอยู่ในวงการอย่าง ทัช ณ ตะกั่วทุ่ง, ต้อม เรนโบว์, เทียรี่ เมฆวัฒนา เป็นต้น (สมเกียรติ บุญศิริ, 2550)

Ref. code: 25595807010037IKS

จนกระทั้งปี พ.ศ. 2549 เกิดขบวนการเทปผีซีดีเถื่อน โดยรัฐบาลไม่สามารถจัดการได้ เจ้าของธุรกิจค่ายเพลงจึงต้องทำสัญญาผูกมัดทุกอย่างเพื่อป้องกันการรั่วไหลของธุรกิจที่มีเงินทุนมหาศาล เช่น การใช้วิธีซื้อขาดเพลง ทั้ง ๆ ที่เพลงเป็นทรัพย์สินทางปัญญา การใช้วิธีจ้างนักเรียบเรียงเสียงประสานทำงานเป็นต้น นอกจากนี้ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น วีซีดี คาราโอเกะ ริงโทน โหลดเพลงลงมือถือ ตู้เพลงคาราโอเกะ โปรแกรมเพลง ฯลฯ ก็ล้วนตอบสนองธุรกิจของเจ้าของค่ายเพลงทั้งสิ้น โดยศิลปินผู้สร้างงานทุกคนแทบไม่ได้ผลประโยชน์ตอบแทนเลย นักร้องลูกทุ่งในยุคดิจิตอลที่เด่น ได้แก่ เอกชัย ศรีวิชัย, ไมค์ ภิรมพรย์, อาภาพร นครสวรรค์, ก็อต จักรพรรณ์, สันติ ดวงสว่าง, ยุ้ย ญาติเยอะ, รุ่ง สุริยา, ไชยา มิตรชัย, จินตหรา พูนลาภ, ศิริพร อำไพพงษ์, ยิ่งยง ยอดบัวงาม, ดาว มยุรี, พรศักดิ์ ส่องแสง, เฉลิมพล มาลาคำ, เอกราช สุวรรณภูมิ, กุ้ง สุทธิราช, นกน้อย อุไรพร, ต่าย อรทัย เป็นต้น (กาญจนา สิงห์อุดม, 2555, น. 28)

ในปัจจุบันวงการเพลงลูกทุ่งเดินหน้าเข้าสู่ธุรกิจอย่างเต็มรูปแบบ มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมากมายทั้งในด้านเนื้อหาและลีลา ซึ่งอาจจะไม่เหมือนเพลงลูกทุ่งเมื่อครั้งถือกำเนิดเกิดขึ้นมา แต่เพลงลูกทุ่งยังได้รับความนิยมจากผู้ฟังอย่างต่อเนื่อง การแสดงที่ใช้แสง สี และการแสดงประกอบ เช่น หางเครื่องแบบอลังการยังคงเป็นที่นิยม และเป็นการสร้างแรงดึงดูดให้ผู้ชมดนตรีมีความสุขตื่นตาตื่นใจกับการแสดงที่ได้เห็นอยู่ แม้ว่าจะมีการปรับเปลี่ยนไปตามกระแสความนิยม และแฟชั่นอยู่บ้างก็ตาม (กาญจนา สิงห์อุดม, 2555, น. 28) รวมถึงรายการทีวีก็เริ่มเปิดกว้างขึ้น มีรายการเกมโชว์ที่นำนักร้องลูกทุ่งไปแสดง มีงานภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับเพลงลูกทุ่ง ละครก็เอาเพลงลูกทุ่งไปนำเสนอจนกลายเป็นธุรกิจกลุ่มใหญ่ขึ้น และที่สำคัญเห็นได้ว่า ผู้หญิงได้เข้ามาช่วงชิงช่องทางการสื่อสารได้เข้มข้นมากขึ้น

ลักษณะเด่นของเพลงลูกทุ่ง

ลักษณะเด่น 4 ประการของเพลงลูกทุ่ง สามารถอธิบายได้ดังนี้ (เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, 2533)

1. เรียบง่าย คำร้องของเพลงลูกทุ่งมีความเรียบง่าย แต่มีความเป็นระเบียบแบบแผนมีลักษณะสัมผัสแบบกลอน มีท่อนวรรคสดับรับรองส่ง แต่ละวรรคมีคำร้องมากน้อยเท่าไหร่ขึ้นอยู่กับทำนองและจังหวะของเพลง

Ref. code: 25595807010037IKS

2. ใส่ความรู้สึก เพลงลูกทุ่งรับเอาวัฒนธรรมมาจากเพลงไทยเดิม เพลงพื้นบ้าน สามารถเปิดทางให้ผู้ร้องใส่ความรู้สึกลงไปในถ้อยคำได้ เพราะมีลีลาการร้องที่ไม่เหมือนเพลงลูกกรุงที่ร้องเรียบ ๆ แต่เพลงลูกทุ่งสามารถเล่นเสียงใส่ความรู้สึกได้ เช่น ตลก เสียดสี เศร้า สนุก

3. บันทึกเรื่อง เพลงลูกทุ่งส่วนมากจะบันทึกเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นไว้ในช่วงเวลาต่างๆ กัน เช่น ภาวะขาดแคลน ภาวะสงคราม สภาพสังคมปัจจุบัน เพลงลูกทุ่งจึงถือได้ว่าได้บันทึกเรื่องราวที่เกิดขึ้นเป็นประวัติศาสตร์ไทย

4. เฟื่องภาษา เพลงลูกทุ่งสามารถใช้ถ้อยคำบรรยายให้เกิดภาพพจน์ขึ้นมาได้ บางเพลงมีลักษณะสำนวนโวหารอย่างกับกวีเอก เช่น ในเพลงมนต์รักลูกทุ่งของครูไพบูลย์ บุตรขัน “หอมเอยหอมดอกกระถิน รวยระรินเคล้ากลิ่นกองฟาง”

แนวคิดเรื่องเพลงลูกทุ่งผู้วิจัยนำมาเพื่อทำความเข้าใจความหมาย ที่มา วิวัฒนาการของเพลงลูกทุ่งในแต่ละยุค รวมถึงลักษณะของเพลงลูกทุ่ง ซึ่งจะสังเกตได้ว่าเพลงลูกทุ่งส่วนใหญ่จะเป็นการเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตชนบท รวมถึงการนำเสนอภาพผู้หญิงชนบท และบันทึกบริบทสังคมไทยในยุคต่าง ๆ เอาไว้ด้วย โดยการศึกษาครั้งนี้นำแนวคิดเพลงลูกทุ่งมาเพื่อให้เข้าใจถึงการสื่อสารในเพลงลูกทุ่งผ่านตัวบทหรือเนื้อหาของเพลงลูกทุ่ง รวมถึงการศึกษาบทบาทหน้าที่ของเพลงลูกทุ่งที่ไม่ใช่เพียงแค่ให้ความบันเทิงเท่านั้น แต่เพื่อศึกษาให้เข้าใจถึงบทบาทของเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ว่ากำลังติดตั้งความคิด โลกทัศน์ หรือมีการประกอบสร้างภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทให้กับผู้คนในสังคมไว้อย่างไรบ้าง

Ref. code: 25595807010037IKS

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง“การสื่อสารภาพตัวแทนผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา” สามารถที่จะแบ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้เป็น 2 ประเภท กล่าวคือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพผู้หญิงในเพลง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงชนบทในสังคมไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพผู้หญิงในเพลง

ในแวดวงวิชาการมีการศึกษาเกี่ยวกับภาพผู้หญิงในเพลงมาพอสมควร ซึ่งจากการศึกษาพบว่า มีการศึกษาภาพผู้หญิงในเพลงหลายประเภท ทั้งเพลงลูกทุ่ง เพลงลูกกรุง เพลงไทยสากล ซึ่งผู้วิจัยจะแบ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพผู้หญิงในเพลง เป็น 2 ประเภท คือ 1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพผู้หญิงในเพลงลูกทุ่ง 2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพผู้หญิงในเพลงประเภทอื่น

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพผู้หญิงในเพลงลูกทุ่ง

สุภา อังกุระวรานนท์ (2527) ได้ทำการศึกษาความหมายแฝงของคำว่า “ผู้หญิง” จากความเปรียบเทียบในบทเพลงไทยสากลประเภทลูกทุ่ง และลูกกรุงในช่วงปี พ.ศ. 2512 - 2525 ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ผู้ชายและผู้หญิงมีทัศนคติและความรู้สึกนึกคิดต่อผู้หญิงต่างกัน โดยที่ผู้หญิงจะมีทัศนคติที่ไม่ดี คือ การไม่ยกย่องตัวเอง ในขณะที่ผู้ชายจะมีทั้งทัศนคติที่ดีและไม่ดี ในส่วนของการแสดงความรู้สึกที่ไม่ดีนั้น ผู้ชายจะแสดงการดูถูกเหยียดยามผู้หญิงเอาไว้ด้วย โดยเลือกแบบเปรียบที่สื่อความหมายว่า ผู้หญิงเป็นผู้ที่ไว้ใจไม่ได้ ไม่มีเกียรติที่ควรแก่การยกย่อง

จินตนา ดำรงค์เลิศ (2531) ได้ศึกษาฐานะของสตรีในเพลงลูกทุ่งตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงปี พ.ศ. 2525 พบว่า สิ่งที่ผู้ชายสนใจ คือ ความสาวและความสวยของผู้หญิง พรหมจารีย์ก็ยังมีคุณค่าในสายตาผู้ชาย แต่ค่านิยมนี้ก็ไม่เด่นชัด ยังมีผู้ชายบางคนที่ไม่สนใจกับการที่ผู้หญิงเคยผ่านมือชายมาก่อน แต่อย่างไรก็ตาม ผู้หญิงที่ดีต้องมีคุณสมบัติเป็นภรรยาที่ดี เป็นแม่บ้านแม่เรือน แต่ในทางตรงข้ามการที่ผู้ชายมีภรรยาหลายคนกลับยังคงเป็นที่ยอมรับและยกย่อง

Ref. code: 25595807010037IKS

นอกจากนี้บทเพลงลูกทุ่งยังสะท้อนว่า ผู้หญิงชาวชนบทที่เข้ามาทำงานในเมืองแล้วประสบความสำเร็จมีไม่มากนัก ส่วนใหญ่มักต้องตกระกำลำบาก บ้างต้องขายแรงงาน บ้างถูกหลอกจนเสียพรหมจารีย์ และมักมีจุดจบแบบโศกนาฏกรรม เช่น ท้องไม่มีพ่อ ต้องกลายเป็นโสเภณี

เมตตา กฤตวิทย์ และถิรนันท์ อนวัชศิริวงศ์ (2532) ศึกษาภาพรวมของผู้หญิงไทยในเพลงทั้งเพลงลูกทุ่งและเพลงลูกกรุง โดยแบ่งช่วงเวลาการศึกษาเป็น 2 ช่วง คือ เพลงในอดีต พ.ศ. 2508 และเพลงในปี 2531-2532 ในส่วนของเพลงลูกทุ่ง พบว่า เพลงในปี 2531-2532 แสดงภาพของผู้หญิงที่เป็นตัวของตัวเองมากกว่าเพลงในอดีต และสิ่งที่เพิ่มเข้ามาและเป็นสิ่งที่ค้นพบมากเช่นกัน คือ การกล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงของผู้หญิงชนบท 2 ประการใหญ่ คือ 1) ผู้หญิงดิ้นรนอยากมากรุงเทพฯ หลงความฟุ้งเฟ้อของเมืองหลวง 2) ผู้หญิงที่เริ่มต่อสู้กับชีวิตและตรากตรำทำงานหาเงินเลี้ยงชีพแทนการอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน และการไขว่คว้าหาชีวิตที่ดีขึ้น เห็นการดำเนินชีวิตที่แตกต่างไปจากอดีต เช่น สนใจตัวเอง สนใจฐานะ แคร์สังคมน้อยลง

บุปผา เมฆศรีทองคำ (2534) ทำการศึกษาบทบาทของเพลงลูกทุ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยศึกษาเพลงลูกทุ่งในช่วงปี พ.ศ. 2532-2533 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง ผลการศึกษาพบว่า ผู้หญิงมีการเกี้ยวพาราสีผู้ชายอยู่บ้าง แต่ผู้หญิงที่สงวนท่าทีกับผู้ชายแบบกุลสตรีไทยนั้นก็ยังมีอยู่ในเรื่องของการรักนวลสงวนตัว บทเพลงลูกทุ่งก็ยังสะท้อนทั้งภาพของผู้หญิงที่รักนวลสงวนตัวและไม่รักนวลสงวนตัวโดยยอมโอนอ่อนผ่อนตามผู้ชาย และเมื่อเกิดการชิงสุกก่อนห่มขึ้น ผลเสียจะตกอยู่แก่ฝ่ายหญิงเพราะฝ่ายชายนั้นมักจะไม่รับผิดชอบ ในด้านของความรักทั้งผู้ชายและผู้หญิงต่างต้องการความรักแบบรักเดียวใจเดียว และเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเปลี่ยนใจไปนั้นก็จะมีอาการตัดพ้อ เพลงลูกทุ่งได้กล่าวถึงผู้ชายเจ้าชู้มากกว่าผู้หญิง นอกจากนี้ ผู้หญิงจะถูกกล่าวหาว่ามองค่าของความรักด้วยวัตถุเงินทอง และสนใจผู้ชายที่สรรหาวัตถุสิ่งของที่สนองความต้องการของตนมาให้ แต่ผู้หญิงที่รักศักดิ์ศรีมากกว่าเงินทองก็ยังพอมีอยู่บ้าง ในส่วนของบทบาทภรรยานั้น ผู้หญิงถูกมองว่าต้องเป็นแม่บ้านแม่เรือน ทำหน้าที่ในการปรนนิบัติสามีอย่างไม่บกพร่อง จึงจะเป็นการเอาชนะใจของสามีได้ ในทางตรงกันข้ามสามีจะมีลักษณะเป็นผู้ชายสำราญอยู่กับอบายมุข เช่น ดื่มสุรา การมีเมียน้อย

ในขณะเดียวกัน นันดา วีรวิทยานุกูล (2541) ศึกษาวิเคราะห์ภาพของผู้หญิงที่ปรากฏในเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งระหว่างปี พ.ศ. 2525-2540 พบว่า เพลงลูกทุ่งในช่วง พ.ศ. 2525-2535 และเพลงลูกทุ่งในช่วง 2536-2540 มีการนำเสนอภาพของผู้หญิงครบทั้ง 3 ภาพ คือ ภาพผู้หญิงหัวเก่า คือ สงวนท่าทีความรัก มักเป็นผู้ถูกกระทำ, ภาพผู้หญิงก้ำกึ่งระหว่างผู้หญิงหัวเก่าและผู้หญิงหัวสมัยใหม่ คือ เป็นฝ่ายเริ่มเรื่องความรัก แสวงหาการเปลี่ยนแปลง เช่น การอพยพเข้าเมืองเพื่อหางาน

Ref. code: 25595807010037IKS

ทำ, ภาพผู้หญิงสมัยใหม่ คือ เป็นผู้หญิงที่มีความกล้าแสดงออก พึ่งพาตนเอง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้ชาย ซึ่งเพลงลูกทุ่งในช่วงหลังจะนำเสนอภาพผู้หญิงหัวเก่าลดน้อยลง

และงานวิจัยของ สิรินาถ ฉัตรทอง (2549) โดยศึกษาเนื้อหาเพลงลูกทุ่งเพื่อวิเคราะห์ค่านิยมในสังคมไทย โดยเปรียบเทียบค่านิยมสังคมไทยผ่านเพลงลูกทุ่งในช่วงก่อน และหลังเศรษฐกิจปี 2540 ซึ่งมีผลการศึกษาที่น่าสนใจ รวมถึงภาพของผู้หญิงไว้ด้วยพบว่า เนื้อหาเพลงลูกทุ่งสะท้อนเศรษฐกิจส่วนใหญ่ คือ ปัญหาความยากจน การเดินทางเข้ามาทำงานในเมืองในช่วงก่อนเศรษฐกิจปี 2540 พบว่า การเข้ามาทำงานในเมืองสำหรับผู้หญิงจะถูกกล่าวโทษว่าทะเยอทะยาน นิยมวัตถุ แต่ในส่วนหลังปี 2545 ที่เศรษฐกิจฟื้นตัวสู่ภาวะปกติ พบว่า การทำงานในครั้งนี้ต้องอดทนเพื่อความสำเร็จและมีการกล่าวเรื่องการประหยัดเอาไว้ด้วย

จากงานวิจัยที่ผ่านมาในการศึกษาเรื่องภาพผู้หญิงในเพลงลูกทุ่งนั้น ทำให้เราเข้าใจ และเห็นภาพที่แสดงถึงผู้หญิงชนบทที่เข้าสู่การเป็นแรงงานในสังคมเมือง หรือการเข้ามาหางานทำในกรุงเทพฯ เนื่องจากสังคมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นแนวการศึกษาและต่อยอดความรู้เหล่านี้ ซึ่งเป็นที่น่าศึกษาว่า การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยจะมีผลต่อการนำเสนอภาพของผู้หญิงชนบทที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ อย่างไร ศึกษาถึงการปรับตัวของผู้หญิงชนบทที่เข้ามาทำงานในเมืองหลวง อันเป็นที่มาของโจทย์ในการศึกษาครั้งนี้คือ “การสื่อสารภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ”

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพผู้หญิงในเพลงประเภทอื่น

มิตราภรณ์ อยู่สถาพร (2539) ทำการศึกษาเรื่องการสร้างภาพความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ผ่านบทเพลงสมัยนิยมประเภทลูกกรุงระหว่างปี พ.ศ. 2527-2539 ซึ่งเป็นการศึกษาภาพรวมของลักษณะความคิด ค่านิยม ทัศนคติของผู้หญิงสมัยใหม่ ตลอดจนกระบวนการสร้างภาพในเพลงไทยสมัยนิยม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ลักษณะความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ที่ได้การนำเสนอผ่านสื่อเสียงเพลงนั้นมี 3 รูปแบบ คือ ผู้หญิงกล้า ผู้หญิงแกร่ง และผู้หญิงเก่ง โดยรวมแล้วผู้หญิงสมัยใหม่จะมีอิสระในการดำเนินชีวิตตามความต้องการ และความสามารถของตนเอง แต่บางครั้งความอิสระนั้นก็อาจทำให้เกิดความอ้างว้างโดดเดี่ยวได้เช่นกัน ส่วนทัศนคติต่อความรักและความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายนั้นมีแนวคิดว่าความรักที่เป็นเครื่องพันธนาการจะทำให้ผู้หญิงไม่เป็นตัวของตัวเอง และทำให้รู้สึกว่าตัวเองต่ำต้อยกว่าผู้ชาย ดังนั้นจึงเกิดการต่อต้านลุกขึ้นสู้และไม่ยอมอดทนอีกต่อไป ผู้หญิงสมัยใหม่จะมีความรักที่เสมอภาค เคารพซึ่งกันและกัน จริงใจและซื่อสัตย์ ในเรื่องทัศนคติต่อสังคมนั้นผู้หญิง

Ref. code: 25595807010037IKS

สมัยใหม่ปรารถนาให้สังคมดีกว่าที่เป็นอยู่ แต่ไม่ได้กล่าวถึงสถานภาพของผู้หญิงในสังคม ส่วนองค์ประกอบต่างๆในผลงานเพลง เช่น แนวเพลง รูปร่างท่าทางการแสดงออก การแต่งกาย เนื้อหาของเพลงได้มีส่วนปรับเปลี่ยนรูปแบบลักษณะความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ให้ทันสมัยและเปิดกว้างมากขึ้น แต่ในด้านเนื้อเพลงยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก คือ ยังเน้นเรื่องความรักเป็นหลัก

ในขณะเดียวกัน อวัสดากานต์ ภูมี (2555) ได้ศึกษาการแสดงภาพลักษณ์สตรีในบทเพลงไทยสากล กรณีศึกษาบทเพลงที่ขับร้องโดย ธนพร แวกประยูร โดยวิเคราะห์เนื้อหาบทเพลงภายใต้กรอบแนวคิดสตรีนิยม ผลการศึกษาพบว่า บทเพลงที่ขับร้องโดย ธนพร แหวกประยูร ระหว่างปี พ.ศ. 2543-2554 จำนวน 115 เพลง มีบทเพลงที่แฝงแนวคิดสตรีนิยมและแสดงภาพลักษณ์สตรีจำนวน 60 เพลง ซึ่งสามารถจำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. บทเพลงที่แสดงลักษณะผู้หญิงถูกกดขี่ 2.บทเพลงที่แสดงลักษณะผู้หญิงเข้มแข็ง 3. บทเพลงที่แสดงลักษณะผู้หญิงเปราะบาง แบ่งลักษณะย่อยได้ทั้งหมด 13 ลักษณะ ทั้งนี้ภาพลักษณ์ของสตรีในบทเพลงของธนพร แวกประยูร เริ่มมีความชัดเจนตั้งแต่อัลบั้มชุดที่ 3 True Story ความรัก/ผู้ชาย/ปลายาง เป็นต้นมา

งานวิจัยเกี่ยวกับภาพลักษณ์ผู้หญิงในเพลงประเภทอื่นๆนั้น ทำให้เราเข้าใจลักษณะของผู้หญิงที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ภาพผู้หญิงในเพลงลูกกรุงหรือเพลงไทยสากล จะเป็นภาพผู้หญิงสมัยใหม่ที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความรักเป็นส่วนใหญ่ เป็นภาพลักษณ์ของผู้หญิงชนชั้นกลาง ไม่ได้สะท้อนความเป็นชนบทเหมือนเพลงลูกทุ่ง ซึ่งอาจจะเป็นแนวทางการศึกษาต่อเกี่ยวกับภาพผู้หญิงในเพลงประเภทอื่น ๆ สำหรับผู้ที่สนใจต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงชนบทในสังคมไทย

ช่วงเวลาที่ผ่านมาเคยมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทในสังคมไทยมาบ้างแล้วพอสมควร ซึ่งงานวิจัยเหล่านี้จะทำให้เข้าใจ เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงของสังคมไทยมากขึ้น ดังนี้

มีการศึกษาถึงบทบาทและสถานภาพของสตรีไทย (อ้างถึงใน สุมิตตา สิงห์โตอ่อน, 2539) ผู้หญิงไทยส่วนใหญ่ทำงานในภาคเกษตร รองลงมาได้แก่ ภาคพาณิชย์ การบริการและอุตสาหกรรมหัตถกรรม การรับราชการ ส่วนหญิงไทยในชนบทยังเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานบ้านทั้งหมด ตั้งแต่การหุงหาอาหาร การถนอมอาหาร การดูแลบ้าน และดูแลสุขภาพอนามัยของคนในครอบรัว และเมื่อสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ชุมชนเมืองและอุตสาหกรรม

Ref. code: 25595807010037IKS

อัตราส่วนของผู้หญิงในภาคเกษตรก็ลดลง ในแต่ละปีจะมีผู้หญิงอพยพเข้าสู่กรุงเทพฯ เพื่อหางานทำหารายได้เพิ่ม ผู้หญิงเหล่านี้จะมีช่องทางในการทำงานที่จำกัด เพราะยังขาดความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ ผู้หญิงที่อพยพเข้ามากรุงเทพฯส่วนใหญ่จะมาทำงานเป็นคนรับใช้ตามบ้าน นอกจากนั้นก็หางานอื่นทำ เช่น โรงงานทอผ้า โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า รองเท้า และโรงงานผลิตอาหารสำเร็จรูป แหล่งจ้างงานผู้หญิงที่อพยพเข้ามาในกรุงเทพฯอีกอย่างหนึ่ง คือ งานประเภทให้บริการทางเพศ ผู้หญิงที่ถูกล่อลวงเข้าสู่อาชีพเหล่านี้นับวันจะเพิ่มมากขึ้นทุกที ซึ่งจะกลายเป็นปัญหาสังคมต่อไป สิ่งที่น่าวิตกที่สุด คือ การที่มีโสเภณีมากขึ้น เพราะบางคนคิดว่าอาชีพเหล่านี้เป็นใบเบิกทางให้หลุดพ้นความจน โดยไม่ได้คาดคิดถึงโรคภัยที่จะเกิดขึ้น ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ *ยศ สันตสมบัติ (2535)* ที่ได้ศึกษาปรากฏการณ์การค้าประเวณีของเด็กสาวจากชนบทภาคเหนือ ภายในบริบททางสังคมและวัฒนธรรม พบว่า การมุ่งสนับสนุนในภาคอุตสาหกรรมในเมือง โดยปล่อยให้ภาคเกษตรกรรมในชนบทค่อย ๆ เข้าสู่ภาวะล้มละลาย ภาวะว่างงานในชนบท ค่าจ้างแรงงานราคาถูก การกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม การครอบงำทางการศึกษาและวัฒนธรรมจากศูนย์กลาง การเติบโตของธุรกิจเริงรมย์ และการค้าประเวณีตามเมืองใหญ่ ๆ หญิงสาวจากชนบทจึงได้รับการชักชวนเข้าสู่ธุรกิจการขายบริการด้วยราคาค่าจ้างอย่างงาม และเป็นช่องทางในการยกระดับฐานะของตนเองและครอบครัวขึ้นได้โดยฉับพลัน

เยาวนิจ กิตติธรกุล (2546) ได้ศึกษาผู้หญิงชาวบ้านในวิถีชุมชนการเปลี่ยนแปลงของภาคใต้ โดยศึกษาในหมู่บ้านแห่งหนึ่งของอำเภอกระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลาในช่วงปี พ.ศ. 2540-2541 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ในครอบครัวที่ยากจนผู้หญิงจะมีบทบาทเด่นมากในด้านงานอาชีพ หลังจากการตัดยางผู้ชายจะนอนพัก แต่ผู้หญิงจะเก็บมะพร้าว เลี้ยงหมู เย็บจาก เก็บพืชผักที่พอขายได้ไปขายในตลาดหารายได้ทุกทางมาจุนเจือครอบครัว ตกเย็นก็ทำงานบ้านอีกมากมายจนมืดค่ำ แต่การที่ผู้หญิงไทยทำการผลิตในบ้านแล้วเอาของไปขายนอกบ้าน ทำให้มีอิสระในการออกจากบ้าน และมีอำนาจตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น งานบ้านยังคงถูกมองว่าเป็นงานของผู้หญิง งานบ้านประกอบด้วยการดูแลบ้าน ซักผ้า ทำอาหาร และรวมถึงการดูแลเด็ก คนแก่ และคนป่วย การงานสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท คือ 1. งานอาชีพ (Productive) 2. งานบ้าน (Reproductive) ในอดีตบทบาทผู้ชาย คือ การทำงานอาชีพซึ่งเป็นงานหนัก หาอาหารและปกป้องผองภัยแก่ครอบครัว ส่วนผู้หญิงมีบทบาทในงานบ้าน การปรุงแต่งและปรนนิบัติ แต่ปัจจุบันมีเครื่องจักรเข้ามาทำงานหนักแทนผู้ชาย การประมงการทำนาซึ่งผู้ชายมีบทบาทหลักได้หมดไป ส่วนการตัดยางนั้นเป็นงานที่ทำด้วยกันได้ทั้ง 2 เพศ ทำให้ผู้ชายว่างงานมากขึ้นและตั้งวงกินเหล้าบ่อยขึ้น ทำให้บทบาทในด้านการงานทั้งงานอาชีพ และงานบ้านนั้นผู้หญิงได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นกว่าครึ่ง

Ref. code: 25595807010037IKS

อดิศร ศักดิ์สูง (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องผู้หญิงในสังคมชนบท โดยศึกษาเชิงประวัติศาสตร์บริเวณคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา พ.ศ. 2504-2550 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผู้หญิงในโครงสร้างสังคมชนบท และการเปลี่ยนแปลงฐานะและบทบาทของผู้หญิงในช่วงของการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ผู้หญิงในสังคมชนบทในอดีตมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและอยู่ภายใต้จารีตประเพณีที่เป็นบรรทัดฐานสังคมอย่างเคร่งครัด คือ ผู้หญิงต้องอยู่ในฐานะเมีย แม่ และลูกสาวที่ดีมีบทบาทในครัวเรือนเป็นหลัก ต่อมาเมื่อสังคมชนบทได้รับผลกระทบจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจแบบทุนและการเข้ามาของวัฒนธรรมเชิงวัตถุจากการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของรัฐ ฐานะของผู้หญิงจึงได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่องก่อเกิดการเคลื่อนไหวเพื่อปรับเปลี่ยนบทบาทหลายด้าน อันได้แก่ บทบาทในครอบครัว กิจกรรมทางสังคม และบทบาททางเศรษฐกิจ แต่ในแง่มุมของจารีตประเพณีแล้ว ผู้หญิงส่วนใหญ่ยังรักษาความต่อเนื่องเอาไว้ได้ หากปรับเปลี่ยนตามยุคสมัยเพื่อสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมของชนบท

เห็นได้ว่าจากงานศึกษาเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทในสังคมไทย เราจะเห็นผู้หญิงชนบทที่มีบทบาทหน้าที่เป็นแม่ เมีย มีหน้าที่ในการทำงานบ้านและงานนอกบ้าน ยังพบอีกว่า เมื่อสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงจากระบบทุนนิยม ส่งผลให้เกิดภาวะว่างงานในชนบท ค่าจ้างแรงงานที่มีราคาถูกผู้หญิงในชนบทจึงจำเป็นต้องอพยพเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ เพื่อหารายได้เพิ่ม เข้ามาเป็นแรงงานในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั้งโรงงานทอผ้า โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า รองเท้า และโรงงานผลิตอาหารสำเร็จรูป รวมถึงการเข้าไปในธุรกิจการขายบริการทางเพศด้วย ซึ่งจะได้นำมาต่อยอดกับงานวิจัยในครั้งนี้ที่ศึกษาผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงด้วยนั้น เพื่อให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงและภาพผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งว่าจะเป็นอย่างไรบ้าง

Ref. code: 25595807010037IKS

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา” จะใช้เครื่องมือในการศึกษาสองส่วน คือ การวิเคราะห์ตัวบท (textual analysis) หมายถึง การวิเคราะห์ตัวบทของเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา เพื่อศึกษาการสร้างความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทผ่านเพลงลูกทุ่งนั้นว่ามีการประกอบสร้างภาพตัวแทนนั้นอย่างไร และการวิเคราะห์ผู้รับสาร (audience analysis) หมายถึง การวิเคราะห์ผู้ฟังเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ที่มีประสบการณ์จริงเป็นผู้หญิงชนบทที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ เพื่อศึกษาการรับรู้ความหมายและถอดรหัสภาพตัวแทนของ “ผู้หญิงชนบท” ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ว่าเป็นอย่างไร

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาว่า การสร้างความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา เป็นอย่างไร โดยการศึกษาตัวบทเนื้อหาของเพลง (text) และศึกษาผู้ฟังเพลงที่มีประสบการณ์เป็นผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงว่ามีการรับรู้ความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา อย่างไร นั้นก็คือ การศึกษาผู้รับสาร (audience) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ตัวบทเนื้อหาของเพลงและผู้รับสาร โดยสามารถแจกแจงรายละเอียดได้ดังนี้

1. ตัวบท (text) ผู้วิจัยศึกษาจากเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา เท่านั้น โดยจะศึกษาเพลงที่อยู่ในอัลบั้มเดี่ยวชุดที่ 1– 8 ระหว่างปี พ.ศ. 2549 - 2558 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 80 เพลง แต่ในการศึกษาครั้งนี้การเลือกกลุ่มตัวอย่างในส่วนของตัวบทนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื้อเพลงที่แสดงถึงวิถีการใช้ชีวิตของผู้หญิงชนบทในสังคมเมือง เป็นบทเพลงที่ปรากฏลักษณะภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทที่ตรงตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งที่ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ในการสร้างความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทไว้ใน 6 ด้าน ในเบื้องต้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

Ref. code: 25595807010037IKS

1. ภูมิหลังหรือวิถีชีวิตของผู้หญิงชนบทก่อนจะมาทำงานในกรุงเทพฯ เช่น ภูมิลำเนา อาชีพเดิม

2. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะประชากรศาสตร์ เช่น อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ฐานะทางสังคม สถานภาพสมรส

3. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะกายภาพ เช่น บุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบท

4. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะทางจิตใจ / อารมณ์ เช่น ความชอบ/ความสนใจ ความรู้สึกนึกคิด

5. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับสังคมเมือง เช่น สาเหตุในการย้ายถิ่น ที่พักอาศัย อาหารการกิน ปัญหาที่ต้องเผชิญ ความสัมพันธ์กับมาตุภูมิ อำนาจและการต่อรอง

6. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับความรัก เช่น ความรักระหว่างชายหญิง

จากการศึกษาเบื้องต้น เพลงที่มีเนื้อหาเข้าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในการแสดงภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในสังคมเมือง จากเพลงทั้งหมด 80 เพลง พบว่า มีเพลงที่แสดงภาพตัวแทนผู้หญิงชนบทจำนวนทั้งสิ้น 60 เพลง ซึ่งมีรายละเอียดชื่อเพลงในแต่ละอัลบั้มที่จะใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

อัลบั้มชุดที่ 1 หนาวแสงนีออน
วางแผงวันที่ 22 สิงหาคม 2549

- เพลง หนาวแสงนีออน
- เพลง นักร้องงานเลี้ยง
- เพลง เคียงข้างด้วยหางตา
- เพลง อย่าเปิดเพลงนั้น
- เพลง คนของวันพรุ่งนี้
- เพลง ข้างกองไฟคืนนั้น
- เพลง สัญญาหน้าคอม
- เพลง ขอจองในใจ

ภาพที่ 3.1 ปกอัลบั้มชุดที่ 1 หนาวแสงนีออน

Ref. code: 25595807010037IKS

ภาพที่ 3.2 ปกอัลบั้มชุดที่ 2 ถนนค้นฝัน

อัลบั้มชุดที่ 2 ถนนค้นฝัน

วางแผงวันที่ 28 สิงหาคม 2550

- เพลง ถนนค้นฝัน
- เพลง ปลายทางของความคิดถึง
- เพลง ไม่ใช่แฟนทำแทนไม่ได้
- เพลง คนโสดประจำคอนเสิร์ต
- เพลง ขอคุยด้วยได้ไหม
- เพลง รอเป็นคนถัดไป
- เพลง รักนอกเครื่องแบบ
- เพลง หน้าไมค์สายเก่า

ภาพที่ 3.3 ปกอัลบั้มชุดที่ 3 ดอกนีออนบานค่ำ

อัลบั้มชุดที่ 3 ดอกนีออนบานค่ำ

วางแผงวันที่ 16 ธันวาคม 2551

- เพลง ดอกนีออนบานค่ำ
- เพลง อย่าโทรมาแค่ปลอบใจ
- เพลง มีคนเหงารออยู่เบอร์นี้
- เพลง แฟนเก็บ
- เพลง อยากฝันดีที่บ้านเรา
- เพลง โทษฐานของการมาสาย
- เพลง สงวนสิทธิ์เฉพาะคนโสด
- เพลง ขอแค่มีเธอให้รัก

Ref. code: 25595807010037IKS

อัลบั้มชุดที่ 4 คนเหงาที่เข้าใจเธอ
วางแผงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2552

- เพลง ลูกจ้างเขาสาวโรงงาน
- เพลง สาวท้ายซอย
- เพลง คนเหงาที่เข้าใจเธอ
- เพลง เหมือนเดิมอีกที่หนึ่ง
- เพลง คืนใจให้กัน
- เพลง อยากเป็นคนรักไม่อยากเป็นชู้
- เพลง ไมค์ลอยลำฟาง
- เพลง วันว่างที่ตั้งใจ

ภาพที่ 3.4 ปกอัลบั้มชุดที่ 4 คนเหงาที่เข้าใจเธอ

อัลบั้มชุดที่ 5 เลือกคำว่าเจ็บ เก็บไว้คนเดียว
วางแผงวันที่ 29 ตุลาคม 2553

- เพลง เลือกคำว่าเจ็บ เก็บไว้คนเดียว
- เพลง ฉันแค่เหงา เขาแค่ปลอบ
- เพลง คำพิพากษา
- เพลง เจตนา..แต่ว่าไม่ตั้งใจ
- เพลง สาเหตุแท้จริงที่ทำผู้หญิงเสียใจ
- เพลง อยากเป็นแฟนเธอแทนเขา
- เพลง ไม่อยากให้เธอรักคนอื่น

ภาพที่ 3.5 ปกอัลบั้มชุดที่ 5 เลือกคำว่าเจ็บ เก็บไว้คนเดียว

Ref. code: 25595807010037IKS

อัลบั้มชุดที่ 6 รักได้ครั้งละคน เชื่อใจได้คนละครั้ง วางแผงวันที่ 16 ธันวาคม 2554

- เพลง รักได้ครั้งละคน เชื่อใจได้คนละครั้ง
- เพลง ตอบข้อไหนก็ผิด
- เพลง ใช้ความรักอย่างเดียวไม่ได้
- เพลง เอารักให้เขา เอาเหงาให้ฉัน
- เพลง ฉันไม่ใช่ หรือเธอไม่พอ
- เพลง คนที่ใจฝันว่าใช่ เมื่อไหร่จะมา
- เพลง พกมาหรือเปล่าคำว่ารักจริง
- เพลง ยิ่งกว่าคำว่ารัก มากกว่าคำว่าใช่

ภาพที่ 3.6 ปกอัลบั้มชุดที่ 6 รักได้ครั้งละคน เชื่อใจได้คนละครั้ง

อัลบั้มชุดที่ 7 นาทีเดียวเพื่อรัก ทั้งชีวิตเพื่อลืม วางแผงวันที่ 27 มิถุนายน 2556

- เพลง นาทีเดียวเพื่อรัก ทั้งชีวิตเพื่อลืม
- เพลง เธอไม่ใช่แฟนฉัน ฉันไม่ใช่แฟนเธอ
- เพลง ไม่ดี ไม่จำ
- เพลง เหตุเกิดที่เธอ ผลอยู่ที่ฉัน
- เพลง เข้าไม่ถึง จับต้องไม่ได้
- เพลง คำนี้กับคนนั้น คำนั้นกับคนนี้
- เพลง อยู่ไหน ไหน ไหน

ภาพที่ 3.7 ปกอัลบั้มชุดที่ 7 นาทีเดียวเพื่อรักทั้งชีวิตเพื่อลืม

Ref. code: 25595807010037IKS

อัลบั้มชุดที่ 8 อยากหลับตาในอ้อมกอดเธอ
วางแผงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2558

- เพลง อยากหลับตาในอ้อมกอดเธอ
- เพลง ก่อนคำโกหกคำต่อไป
- เพลง เริ่มต้นเจ้าชาย ลงท้ายเจ้าชู้
- เพลง ไม่เหลือคำว่ารัก ก็เหลือคำว่าลา
- เพลง ไม่ได้โทรผิดแต่ทนคิดถึงไม่ไหว
- เพลง ปลาร้า Shala la

ภาพที่ 3.8 ปกอัลบั้มชุดที่ 8 อยากหลับตาในอ้อมกอดเธอ

2. ผู้รับสาร (audience) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยจะศึกษาผู้รับสารที่ฟังเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา และเป็นผู้หญิงชนบทที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ จริง ๆ โดยอาศัยเกณฑ์เรื่องการประกอบอาชีพของผู้หญิงชนบทที่พบในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษามาในขั้นต้น พบว่าผู้หญิงชนบทส่วนใหญ่นั้นประกอบอาชีพ 4 อาชีพ คือ 1.พนักงานร้านสะดวกซื้อเซเว่นอีเลฟเว่น 2. พนักงานเสิร์ฟอาหาร 3. สาวโรงงานเย็บผ้า 4. งานรับจ้างทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยได้นำเกณฑ์อาชีพของผู้หญิงชนบทที่พบในเพลงนั้นมาเป็นเกณฑ์ในการศึกษาผู้รับสารที่มีประสบการณ์จริง เป็นผู้หญิงชนบทในทั้ง 4 อาชีพ อาชีพละ 3 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 12 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนจะต้องมีประสบการณ์ทำงานอย่างน้อย 1 ปี เพื่อให้เห็นถึงวิถีชีวิตในสังคมเมือง ดังนี้

<u>อาชีพ พนักงานร้านสะดวกซื้อเซเว่นอีเลฟเว่น</u>

1. กิ่ง อายุ 28 ปี จ. บุรีรัมย์ ประสบการณ์ทำงาน 5 ปี

2. ป๊อป อายุ 19 ปี จ.ศรีสะเกษ ประสบการณ์ทำงาน 1 ปี 3 เดือน

3. ออน อายุ 19 ปี จ.ลพบุรี ประสบการณ์ทำงาน 1 ปี

Ref. code: 25595807010037IKS

<u>อาชีพพนักงานเสิร์ฟอาหาร</u>

1. ต้า อายุ 23 ปี จ.นครศรีธรรมราช ประสบการณ์ทำงาน 8 ปี

2. ญ่า อายุ 25 ปี จ.นครศรีธรรมราช ประสบการณ์ทำงาน 7 ปี

3. แนน อายุ 21 ปี จ.นครศรีธรรมราช ประสบการณ์ทำงาน 3 ปี

<u>อาชีพสาวโรงงานเย็บผ้า</u>

1. ฟิล์ม อายุ 19ปี จ.น่าน ประสบการณ์ทำงาน 1 ปี

2. ดวง อายุ 21 ปี จ.สกลนคร ประสบการณ์ทำงาน 6 ปี

3. จีน อายุ 29 ปี จ.ศรีสะเกษ ประสบการณ์ทำงาน 10 ปี

<u>อาชีพงานรับจ้างทั่วไป</u>

1. จุ๋ง อายุ 26 ปี จ.กาฬสินธุ์ ประสบการณ์ทำงาน 8 ปี

2. ขวัญ อายุ 36 ปี จ.กาฬสินธุ์ ประสบการณ์ทำงาน 11 ปี

3. เล็ก อายุ 35 ปี จ.ประจวบคีรีขันธ์ ประสบการณ์ทำงาน 20 ปี

Ref. code: 25595807010037IKS

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาใน 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นตัวบท (text) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ “สาร” (message) ว่าเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ได้สร้างความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทอย่างไรบ้าง และส่วนที่เป็น “ผู้รับสาร” (audience) เพื่อศึกษาถึงการถอดรหัสความหมายของผู้รับสารที่มีประสบการณ์จริง คือ เป็นผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทั้งสองแหล่งจะมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวบท (text) การเก็บรวมรวมข้อมูลจากตัวบทนั้นจะใช้วิธีการรวบรวมเนื้อเพลงในอัลบั้มเดี่ยวของตั๊กแตน ชลดา ในระหว่างปี 2549-2558 ในเว็บไซต์ของบริษัทแกรมมี่โกลด์ซึ่งเป็นบริษัทต้นสังกัดของตั๊กแตน ชลดา ทั้งหมดจำนวน 80 เพลง

2. ผู้รับสาร (audience) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้รับสารที่ฟังเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และเป็นผู้มีประสบการณ์จริง คือ เป็นผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง โดยผู้วิจัยเข้าไปหากลุ่มตัวอย่างถึงสถานที่ทำงานจริงตามลักษณะอาชีพที่ต้องการศึกษา เพื่อเข้าไปแนะนำตัวและชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ให้กับหัวหน้างานหรือผู้จัดการของหน่วยงานนั้น ๆ ทราบ เพื่อค้นหากลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ กล่าวคือ (1) เป็นผู้หญิงจากชนบทที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ แล้วอย่างน้อย 1 ปี (2) เป็นผู้ที่รับฟังเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และเมื่อหัวหน้างานหรือผู้จัดการของหน่วยงานนั้น ๆ เชื่อมต่อกับกลุ่มตัวอย่างอย่างเข้าใจแล้วก็จะแนะนำให้ผู้วิจัยได้รู้จักกับกลุ่มตัวอย่าง และเมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบตกลงผู้วิจัยก็จะนัดวันสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ซึ่งมีทั้งการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว รวมทั้งมีการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม เป็นการสัมภาษณ์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของงานศึกษาวิจัย และใช้เครื่องบันทึกเสียงสัมภาษณ์เพื่อนำกลับมาวิเคราะห์ผล และในส่วนของข้อมูลที่อาจมีการตกหล่นนั้น ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ผ่านโทรศัพท์มือถือในการขอข้อมูลอีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้อง และแม่นยำมากยิ่งขึ้น

Ref. code: 25595807010037IKS

ภาพที่ 3.9 ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

Ref. code: 25595807010037IKS

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา” ได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ตัวบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา เพื่อศึกษาว่าเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา มีการสร้างความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทผ่านเพลงลูกทุ่งอย่างไร 2) วิเคราะห์ผู้รับสาร เพื่อศึกษาว่าผู้ฟังเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ที่มีประสบการณ์เหมือน คือ เป็นผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงรับรู้ความหมายและถอดรหัสภาพตัวแทนของ “ผู้หญิงชนบท” อย่างไร และทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

1. การวิเคราะห์ตัวบท (textual analysis)

การวิเคราะห์ตัวบทของเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้นจะใช้ทฤษฎีการสร้างความเป็นจริงทางสังคม (social construct of reality) แนวคิดเกี่ยวกับเพลงลูกทุ่ง ทฤษฎีสตรีนิยม (Feminism) และแนวคิดเรื่องภาพตัวแทน มาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบท ดังนี้

1. ภูมิหลังหรือวิถีชีวิตของผู้หญิงชนบทก่อนจะมาทำงานในกรุงเทพฯ เช่น ภูมิลำเนา อาชีพเดิม

2. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะประชากรศาสตร์ เช่น อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ฐานะทางสังคม สถานภาพสมรส

3. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะกายภาพ เช่น บุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบท

4. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะทางจิตใจ / อารมณ์ เช่น ความชอบ/ความสนใจ ความรู้สึกนึกคิด

5. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับสังคมเมือง เช่น สาเหตุในการย้ายถิ่น ที่พักอาศัย อาหารการกิน ปัญหาที่ต้องเผชิญ ความสัมพันธ์กับมาตุภูมิ อำนาจและการต่อรอง

6. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับความรัก เช่น ความรักระหว่างชายหญิง

Ref. code: 25595807010037IKS

2. การวิเคราะห์ผู้รับสาร (audience analysis)

การวิเคราะห์ผู้รับสาร (audience) คือ ผู้ฟังเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ที่มีประสบการณ์จริง โดยจะใช้ทฤษฎีการสร้างความเป็นจริงทางสังคม (social construct of reality) และการถอดรหัส (decoding) มาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ “สาร” (message) โดยที่ผู้รับสาร (audience) จะถอดรหัส (decoding) จากการฟังเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ประกอบกับการพิจารณาลักษณะของผู้รับสาร โดยแบ่งการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 ภูมิหลังทางประชากรศาสตร์และสังคมของกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

2.2 การถอดรหัสลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

2.2.1 การถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับภูมิหลังหรือวิถีชีวิตของผู้หญิงชนบทก่อนจะมาทำงานในกรุงเทพฯ เช่น ภูมิลำเนา อาชีพเดิม

2.2.2 การถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะประชากรศาสตร์ เช่น อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ฐานะทางสังคม สถานภาพสมรส

2.2.3 การถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะกายภาพ เช่น บุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบท

2.2.4 การถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะทางจิตใจ/อารมณ์ เช่น ความชอบ/ความสนใจ ความรู้สึกนึกคิด

2.2.5 การถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับสังคมเมือง เช่น สาเหตุในการย้ายถิ่น ที่พักอาศัย อาหารการกิน ปัญหาที่ต้องเผชิญ ความสัมพันธ์กับมาตุภูมิ อำนาจและการต่อรอง

2.2.6 การถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับความรัก เช่น ความรักระหว่างชายหญิง

Ref. code: 25595807010037IKS

3.4 การนำเสนอข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะขอนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ตัวบท (textual analysis) และการวิเคราะห์ผู้รับสาร (audience analysis) ด้วยการบรรยายหรือพรรณนา (descriptive) โดยแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 3 บท ด้วยกัน ดังนี้

บทที่ 4 การวิเคราะห์ความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา จำนวนทั้งสิ้น 60 เพลง โดยใช้หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ทั้ง 6 ด้าน

บทที่ 5 การวิเคราะห์การรับรู้ความหมายและถอดรหัสภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ของผู้รับสารที่มีประสบการณ์จริง คือ เป็นผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 12 คน

บทที่ 6 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

Ref. code: 25595807010037IKS

บทที่ 4

ภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา

: การวิเคราะห์ตัวบท

ตามหลักทฤษฎีการสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Social construction of reality) ได้แสดงให้เห็นถึงกระบวนการสร้างความเป็นจริงทางสังคมของสิ่งต่าง ๆ กล่าวคือ โลกมีปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างมากมายหลากหลาย แต่กลับมีเพียงบางปรากฏการณ์เท่านั้นที่ถูกเลือกมาผลิตความหมาย เพื่อนำเสนอให้กับผู้คนในสังคมได้รับรู้และกลายเป็นความจริงทางสังคม ด้วยทฤษฎีดังกล่าวนี้เองในการศึกษาเรื่อง “การสื่อสารภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา” จึงเป็นการศึกษากระบวนการสร้างความหมายของความเป็นจริงทางสังคมของผู้หญิงชนบทว่าเป็นอย่างไร เพราะในเพลงลูกทุ่งเป็นโลกสัญลักษณ์ที่ถูกแต่งหรือสร้างขึ้นมา ดังนั้น ภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ก็เป็นการประกอบสร้างความหมายของผู้หญิงชนบทขึ้นมาจากการหยิบยกเอาลักษณะต่างๆทางสังคมเข้ามาประกอบกันเพื่อที่จะนำเสนอความหมายหรือติดตั้งความคิดบางอย่างของ “ผู้หญิงชนบท” สู่การรับรู้ของผู้คนในสังคมนั่นเอง ซึ่งผู้วิจัยต้องการศึกษาเพื่อที่จะได้ทราบว่าในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้นมีกระบวนการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมของ “ผู้หญิงชนบท” อย่างไร

โดยในบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์ตัวบท (textual analysis) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ ตีความถึงกระบวนการสร้างความหมายและภาพตัวแทนเกี่ยวกับผู้หญิงชนบท โดยผู้วิจัยศึกษาจากตัวบทหรือเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา จากอัลบั้มเดี่ยวชุดที่ 1- 8 ระหว่างปี พ.ศ. 2549 - 2558 โดยคัดเลือกบทเพลงที่มีเนื้อหาเข้าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในการแสดงภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในสังคมเมือง ซึ่งจากการศึกษาในเบื้องต้นมีเพลงที่แสดงภาพตัวแทนผู้หญิงชนบทและเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 60 เพลง ซึ่งในการวิเคราะห์ตัวบทนี้ (textual analysis) ผู้วิจัยได้นำเสนอในประเด็นเนื้อหาดังต่อไปนี้

4.1 บริบทความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่สัมพันธ์กับภาพผู้หญิงในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา

4.2 การวิเคราะห์ตัวบท (textual analysis) เพื่อศึกษาการสร้างความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา โดยผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ทั้ง 6 ด้านดังนี้

Ref. code: 25595807010037IKS

4.2.1. ภูมิหลังหรือวิถีชีวิตของผู้หญิงชนบทก่อนจะมาทำงานในกรุงเทพฯ เช่น ภูมิลำเนา อาชีพเดิม

4.2.2 การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะประชากรศาสตร์ เช่น อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ฐานะทางสังคม สถานภาพสมรส

4.2.3 การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะกายภาพ เช่น บุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบท

4.2.4 การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะทางจิตใจ / อารมณ์ เช่น ความชอบ/ความสนใจ ความรู้สึกนึกคิด

4.2.5 การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับสังคมเมือง เช่น สาเหตุในการย้ายถิ่น ที่พักอาศัย อาหารการกิน ปัญหาที่ต้องเผชิญ ความสัมพันธ์กับมาตุภูมิ อำนาจและการต่อรอง

4.2.6 การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับความรัก เช่น ความรักระหว่างชายหญิง

Ref. code: 25595807010037IKS

4.1 บริบทความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่สัมพันธ์กับภาพผู้หญิงในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา

การศึกษาเรื่องการสื่อสารภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ผู้วิจัยได้ศึกษาบริบทความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 – 2558 เพื่อทำความเข้าใจบริบทของสังคมไทย และเพื่อจะได้เห็นภาพรวมของสังคมไทยที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลา 10 ปี ที่อาจส่งผลหรือมีความสัมพันธ์ต่อการนำเสนอภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา โดยสามารถสรุปบริบทของสังคมไทยได้ดังนี้

ในทศวรรษ 2540 บริบททางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองไทยมีความผันผวนอย่างรุนแรง วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่ได้เริ่มต้นจากการประกาศลอยตัวค่าเงินบาท เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 นั้นก่อให้เกิดความชะงักงันของเศรษฐกิจตั้งแต่ภาคการเงินของธนาคาร ส่งผลต่อเนื่องมาสู่ภาคอุตสาหกรรมการผลิตต่าง ๆ ซึ่งในที่สุดก็ส่งผลกระทบมาถึงประชาชน ผู้ต้องพึ่งพาเศรษฐกิจการเมือง ตั้งแต่พนักงานบริษัทที่เคยใช้ชีวิตโก้หรูไปจนทั้งกรรมกรก่อสร้าง ต่างประสบชะตากรรมเดียวกัน คือ ตกงาน ชาวชนบทที่อพยพเข้ามาทำงานในเมือง ก็จำเป็นต้องกลับคืนไร่นา เนื่องจากเศรษฐกิจของเมืองชะงักงัน และหดตัวลง อันเนื่องมากจากนโยบายของรัฐบาลที่จำเป็นต้องเข้าสู่โครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) (สิรินาท ฉัตรทอง, 2549, น. 40)

ภาวะเศรษฐกิจไทยในปี 2541 การปิดกิจการมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจำนวนสถานประกอบการที่ปิดกิจการแล้วรวมทั้งสิ้น 12,201 แห่ง เพิ่มขึ้นถึง 22.9 % จากปี 2540 เท่ากับเงินทุนจดทะเบียนรวม 31,935 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการปิดกิจการเดือนละ 1,016 แห่ง อัตราการว่างงานโดยรวมทั้งประเทศสูงขึ้นจากระดับโดยเฉลี่ยที่ 1.5 % - 2.0 % ของจำนวนผู้อยู่ในกำลังแรงงานทั้งสิ้นในช่วงปี 2538 -2540 เพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 4.4 % ในปี 2541 หรือประมาณ 1.5 ล้านคน ตามการคาดการณ์ของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ทั้งนี้ยังไม่รวมผู้ว่างงานตามฤดูกาล ซึ่งมีจำนวนโดยเฉลี่ยปีละ 2.0 % -2.5 % ของจำนวนผู้อยู่ในกำลังแรงงาน ซึ่งหากรวมการว่างงานตามฤดูกาลดังกล่าวจะทำให้อัตราการว่างงานในปี 2541 เท่ากับ 6.5 % (เท่ากับ 2.1 ล้านคน) สูงที่สุดในช่วงกว่าสิบปีที่ผ่านมา (2531-2540) ซึ่งมีอัตราการว่างงานเฉลี่ยเท่ากับ 3.7 % ของกำลังแรงงาน (นิตยสารผู้จัดการ, กุมภาพันธ์ , 2542)

Ref. code: 25595807010037IKS

ครั้นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 เฉพาะในสาขาก่อสร้าง คนงานตกงานเกือบหนึ่งล้านคน ธุรกิจขนาดเล็กที่จ้างคนระหว่างหกถึงสิบคนต้องปลดคนงานออกถึงประมานหนึ่งในห้า การว่างงานอย่างเปิดเผยเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ระหว่างฤดูร้อน พ.ศ. 2541 และฤดูร้อนของ พ.ศ. 2543 เปรียบเทียบกันประมาณร้อยละ 2 ในปีปกติ เนื่องจากสังคมไทยไม่มีระบบประกันสังคมอย่างครอบคลุมคนจำนวนมากไม่สามารถจะอยู่ได้ถ้าตกงาน ดังนั้น จึงต้องหางานระยะสั้น หรืองานนอกระบบทำคนตกงานจำนวนมากต้องยอมเข้าทำงานในสาขาเศรษฐกิจนอกระบบเป็นงานชั่วคราว ไม่มีหลักประกัน ทำงานเป็นเวลานานแต่ได้เงินเดือนต่ำ ๆ หลาย ๆ คนหาทางอยู่รอดด้วยการทำกิจการขนาดเล็ก เปิดกิจการประเภทหาบเร่ แผงลอย และขายของชำ หรือการให้บริการเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นจำนวนมาก ในระยะแรก ๆ นั้นผลกระทบของเศรษฐกิจวิกฤติกระจุกตัวอยู่ในเขตเศรษฐกิจเมือง เกษตรกรชาวนา ชาวไร่ ไม่ถูกผลกระทบมากนัก จนถึงช่วง พ.ศ. 2541-2543 เนื่องจากราคาข้าวยังดีอยู่ และการลดค่าเงินบาทเพิ่มรายได้จากการขายข้าวส่งออกเมื่อคิดเป็นเงินบาท แต่พอเมื่อครั้นถึงปลายปี พ.ศ. 2541 ภาคชนบทเริ่มรู้สึกถึงผลกระทบทางลบ เมื่อคนงานอพยพกลับหมู่บ้าน เงินออกของครอบครัวลดลงหรือเป็นศูนย์ การคงชีวิตอยู่ด้วยการทำงานในเศรษฐกิจสาขานอกระบบก็ยากขึ้น แรงงานชนบทที่ย้ายมาจากเมืองต้องเดินทางกลับหมู่บ้าน ต้นปี พ.ศ. 2543 ภาคชนบทต้องรับคนเพิ่มขึ้นประมาณเกือบสองล้านคนเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า คนเหล่านี้คือแรงงานซึ่งเดินทางไปหางานทำตามฤดูกาล เช่น ตัดอ้อยและปลูกมัน อีกกลุ่มหนึ่งเดินทางกลับบ้านเป็นการชั่วคราว ภาคเกษตรเองไม่ต้องการคนมากในช่วงสิบปีที่ผ่านมา และได้หันไปใช้ในกระบวนการผลิตที่ลดจำนวนคนงานและเทคนิคการผลิตที่ใช้เครื่องจักร ดังนั้น แรงงานที่กลับมาจึงไม่อาจถูกดูดซับเข้าสู่ภาคเกษตร ผลผลิตก็ไม่สามารถเพิ่มขึ้นได้ทันที นอกจากนั้น ภาคเกษตรเองก็ได้รับผลกระทบจากวิกฤต กล่าวคือ หลังจากปี พ.ศ. 2543 ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำลง การลดค่าของเงินเพิ่มราคาของปัจจัยการผลิตที่ต้องนำเข้า รายได้จริงจากภาคเกษตรลดลงร้อยละ 15 เปรียบเทียบปี พ.ศ. 2540 - 2541 กับช่วงปี พ.ศ. 2541-2542 แรงงานอพยพหวนกลับหมู่บ้านเป็นระยะสั้น ๆ เพื่อผ่อนคลายปัญหา แต่ต้องหันหน้าเข้าเมืองเพื่อหางานทำอีกครั้งหนึ่ง (ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคริส เบเคอร์, 2546, น. 516)

ปี พ.ศ. 2544 พันตำรวจโท ดร. ทักษิณ ชินวัตร ชนะการเลือกตั้ง เป็นรัฐบาลชุดใหม่ที่เข้ามาบริหารประเทศ และมีแนวคิดเรื่องการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ มีนโยบายที่เรียกว่า “นโยบายประชานิยม” ยกตัวอย่างเช่น โครงการพักหนี้เกษตรกร โครงการกองทุนหมู่บ้าน โครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โครงการบ้านเอื้ออาธร เป็นต้น รวมถึงการสนับสนุนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อให้อุตสาหกรรมฟื้นตัว เพื่อเกิดการจ้างงานมากขึ้น นอกจากนี้ รัฐบาลทักษิณยังสานต่อจากรัฐบาลชวนในการน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้ยกระดับให้เป็นนโยบายระดับประเทศในการ

Ref. code: 25595807010037IKS

แก้ไขปัญหาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนในชนบทซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศ กระแสความเป็นท้องถิ่น วิถีชุมชน กระแสสำนึกรักบ้านเกิด จึงกลับมาได้รับความสนใจอีกครั้งหนึ่งและแพร่หลายอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากวงการเพลงที่นักร้องสตริงชื่อดังอย่าง ธงไชย แมคอินไตย ได้นำแนวเพลงลูกทุ่งมาผสมผสานในงานเพลง “แฟนจ๋า” โดยมีนักร้องลูกทุ่งอีสานชื่อดัง จินตหรา พูลลาภ มาร่วมร้องเพลงโดยใช้ภาษาอีสาน และนัท มีเรีย ที่เข้ามาร่วมร้องโดยใช้ภาษาถิ่นภาคใต้ รวมถึงแคทรียา อิงลิช ที่นำเอาภาษาเหนือมาร้องตอบโต้กัน จนทำให้เพลงนี้ประสบความสำเร็จอย่างมาก

พอเศรษฐกิจไทยเริ่มฟื้นตัว ประชาชนเริ่มมีงานทำ เริ่มกลับมามีรายได้ และมีการใช้จ่ายเพื่อสนองความสุขของตนมากขึ้น ดังจะเห็นได้ว่า ยอดขายสินค้าบริโภคอย่างโทรศัพท์มือถือที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว และมีใช้กันอย่างแพร่หลายแม้แต่ในกลุ่มเกษตร ผู้ใช้แรงงาน การมีเงินจับจ่ายใช้สอยของประชาชนมากขึ้นเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้ธุรกิจเทปเพลงลูกทุ่งที่มีแนวโน้มเติบโตสวนทางภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอยู่บ้างแล้วก็ยิ่งเติบโตมากยิ่งขึ้น ทำให้มีการผลิตนักร้องลูกทุ่ง และผลงานเพลงใหม่ ๆ ออกมาเป็นจำนวนมาก รวมทั้งมีธุรกิจสื่อมวลชนที่หันมาให้ความสำคัญกับเพลงลูกทุ่งเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ (สิรินาท ฉัตรทอง, 2549, น. 43)

ประเทศไทยเริ่มปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้นบ้างในช่วงปี 2545 - 2546 และแม้ว่าตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นมา เศรษฐกิจไทยต้องเผชิญกับปัจจัยลบนานาประการ ทั้งด้านสังคมและการเมือง ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศอยู่อย่างต่อเนื่อง สถานการณ์ของเศรษฐกิจไทยยังคงค่อย ๆ ปรับตัวไปในทิศทางที่ดีขึ้น สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีรายงานว่า ในปี 2547 เศรษฐกิจไทยขยายตัวอยู่ในเกณฑ์ดีเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย แต่ทว่าปัจจัยลบที่แทรกแซงอย่างต่อเนื่องหลังเหตุธรณีพิบัติภัยในปลายปี พ.ศ. 2547 ทั้งการหดตัวของการท่องเที่ยวปัญหาภัยแล้ง เหตุการณ์ความรุนแรงในภาคใต้ ตลอดจนการพุ่งขึ้นของราคาน้ำมันในตลาดโลก ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยปี 2548 เกิดการชะลอตัวครั้งรุนแรงที่สุดนับตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา และในปี 2549 เศรษฐกิจไทยยังขยายตัวอยู่ในเกณฑ์ดี เมื่อเทียบกับจำนวนปัจจัยลบที่เกิดขึ้นในปีนั้น เช่น การชุมนุมประท้วง และความไม่สงบในชายแดนใต้ที่ยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง การทำรัฐประหาร รวมทั้งสภาวะการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก มาจนกระทั่งในไตรมาส 4 ของปี 2551 เศรษฐกิจไทยก็หดตัวเป็นครั้งแรกในรอบ 10 ปี เนื่องจากสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจโลกชะลอตัวที่เกิดขึ้นรวดเร็วและรุนแรงกว่าที่คาดการณ์ จนส่งผลกระทบให้ภาคการส่งออกและการผลิตภายในประเทศถดถอย อีกทั้งยังถูกซ้ำเติมด้วยปัจจัยลบในช่วงปลายปี 2551 เมื่อมีการปิดท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ทำให้ประเทศขาดรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างฉับพลัน และจากการที่เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยชะลอตัวอย่างเฉียบพลันในปี 2551 นี้เอง ทำให้ทั้งกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย

Ref. code: 25595807010037IKS

คาดการณ์ว่าจะต้องทำการทบทวนการประมาณการขยายตัวทางเศรษฐกิจอีกครั้งหลังเหตุจลาจลในช่วงเทศกาลสงกรานต์ (กิตติคุณ ผุสดี ทิพทัส, 2553)

ในปี 2552–2553 รัฐบาลดำเนินนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจแนวเดียวกับรัฐบาลก่อน ๆ คือ แบบส่งเสริมตลาดเสรี เพิ่มการใช้จ่ายงบประมาณในโครงการสารพัดชื่อประเภทแจกฟรีและปล่อยกู้ดอกเบี้ยต่ำให้ประชาชนหลายกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นโครงการส่งเสริมการบริโภคมากกว่าลงทุน และกระจายไปสู่ประชาชนบางกลุ่ม แต่ไม่ได้ช่วยให้ประชาชนมีผลิตภาพ/อำนาจต่อรองเพิ่มขึ้นอย่างแท้จริง การเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มาจากการส่งออก การก่อสร้าง อุตสาหกรรม การค้า และบริการ เศรษฐกิจไทยมีลักษณะเติบโตแบบช่วงสั้นเป็นส่วน ๆ ไม่ได้กระจายสู่ประชาชนส่วนใหญ่ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเป็นหนี้เพิ่มขึ้น ประชาชนเป็นหนี้จากการบริโภคมากกว่าการลงทุน ประชาชนไทยไม่ได้มีประสิทธิภาพในการผลิตหรือความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน เนื่องจากรัฐบาลเน้นการทำโครงการกระตุ้นการผลิตและการลงทุนและการใช้จ่ายเป็นเรื่อง ๆ ไม่ได้มีการปฏิรูปโครงสร้างการเป็นเจ้าของและผู้ควบคุมปัจจัยการผลิตทางเศรษฐกิจ (เช่น ที่ดิน เงินทุน ปัจจัยการผลิตอื่นๆ) ให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และยั่งยืนขึ้นอย่างแท้จริง ที่เห็นได้ชัด คือ ภาคเกษตร เกษตรกรไทยเป็นหนี้เพิ่มขึ้นสูงกว่าการเพิ่มขึ้นของผลผลิตและรายได้ของเกษตรกร ทั้งเกษตรกรทั่วประเทศยังมีอายุเฉลี่ยเพิ่มขึ้น หมายถึง เหลือแต่คนสูงอายุที่ยังคงทำการเกษตร ซึ่งเป็นงานหนักที่ได้ผลตอบแทนต่ำที่คนหนุ่มสาวสนใจจะทำลดลงอย่างมาก ทั้งภาคเกษตรในปี 2552-2553 ยังได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติทั้งน้ำท่วมและความแห้งแล้งในภูมิภาคต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง โดยไม่มีระบบประกันความเสี่ยง สภาพเช่นนี้ทำให้โครงสร้างการผลิตของภาคเกษตรไทยอ่อนแอลง และจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยส่วนรวมต่อไป ส่วนในภาคอุตสาหกรรม การค้าและบริการ เติบโตสูงกว่าภาคเกษตร แต่ก็ไม่เข้มแข็งเพิ่มขึ้นจริง เนื่องจากโครงสร้างการผลิตขึ้นอยู่กับทุนขนาดใหญ่โดยเฉพาะจากต่างชาติ รัฐบาลไม่ได้ทุ่มเทส่งเสริมให้ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของนักลงทุนในประเทศ และแรงงานให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นพอที่จะแข่งขันกับทุนขนาดใหญ่ได้ ทั้งการใช้นโยบายเปิดเสรีต้อนรับการลงทุนและการค้าของต่างชาติแบบสุดโต่ง (ของทุกรัฐบาลที่ผ่านมาถึงปัจจุบัน) ยังทำให้ทุนต่างประเทศเข้ามาหาประโยชน์จากเศรษฐกิจและธรรมชาติของประเทศไทยได้มากกว่าที่คนไทยส่วนใหญ่จะได้ประโยชน์จากภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ อย่างยั่งยืนในปี 2552–2553 มีปัญหาทางสังคมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องยาเสพติด อาชญากรรม การฉ้อโกง การเอารัดเอาเปรียบ สภาพปัญหาครอบครัวอย่าร้าง แยกกันอยู่ การอพยพไปทำงานในเมืองทิ้งลูกให้อยู่กับปู่ย่าตายาย ปัญหาวัยรุ่นตีกัน วัยรุ่นทำแท้ง ปัญหามลภาวะทั้งทางธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมฯลฯ ปัญหาเหล่านี้เป็นผลมาจากนโยบายการพัฒนาทางเศรษฐกิจการเมือง แบบตลาดเสรีสุดโต่งที่มุ่งเน้นเน้นการหาประโยชน์ส่วนตัว แบบมือใครยาวสาวได้สาวเอา

Ref. code: 25595807010037IKS

มากกว่าการพัฒนาเพื่อส่วนรวมอย่างเป็นธรรม เน้นการเติบโตทางวัตถุมากกว่าคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ ในขณะที่รัฐบาลเองให้บริการทางการศึกษา การสาธารณสุขและสวัสดิการสังคมให้ประชาชนส่วนใหญ่ที่มีรายได้ต่ำได้ไม่ทั่วถึงเป็นธรรม และบริการสาธารณะโดยภาครัฐยังมีคุณภาพโดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ต่ำ (วิทยากร เชียงกูล, 2555)

ในปี พ.ศ. 2554 ประเทศไทยประสบกับมหาอุทกภัยครั้งยิ่งใหญ่อีกครั้ง โดยคราวนี้แถบพื้นที่ภาคกลาง และกรุงเทพมหานครได้รับความเสียหายอย่างหนักหลายพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์ที่ได้รับผลกระทบมาตั้งแต่ภัยพิบัติรุนแรงในประเทศญี่ปุ่น และผลกระทบจากมหาอุทกภัยที่ทำให้นิคมอุตสาหกรรม 7 แห่ง ได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก ในขณะที่ภาคเกษตรกรรมนั้นแม้ผลผลิตในบริเวณภาคกลางจะได้รับความเสียหายอย่างหนักจากอุทกภัยครั้งใหญ่ แต่โดยภาพรวมถือว่ายังมีการขยายตัวเนื่องจากเพิ่มพื้นที่การผลิต ผลผลิตการเกษตรอื่น ๆ นอกจากข้าวยังคงสร้างรายได้แก่ภาคการเกษตรให้ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และในส่วนตลาดแรงงานเองก็ไม่ได้รับผลกระทบมากนัก เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังคงการจ้างงานไว้ เพื่อสามารถดำเนินงานต่อได้ทันทีหลังน้ำลด ส่วนแรงงานที่ต้องถูกเลิกจ้างก็สามารถหางานใหม่ได้อย่างรวดเร็วเมื่อน้ำลดลง และเริ่มกลับมาทำธุรกิจอีกครั้ง (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2554, น. 5-6.)

ล่วงมาจนกระทั่งปี 2555 จากผลประทบต่อเนื่องจากมหาอุทกภัยในไตรมาสสุดท้ายของปี 2554 ทำให้อุตสาหกรรมบางประเภท โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตฟื้นตัวช้า ในปีนี้ยังมีอุปสรรคสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจไทยไม่ได้เติบโตอย่างราบรื่นนักนั่น คือ การชะลอตัวทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าสำคัญ โดยเฉพาะประเทศในสหภาพยุโรป อย่างไรก็ตามในปีนี้มีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจจากรัฐบาล เช่น โครงการบ้านหลังแรก โครงการจำนำสินค้าเกษตร จึงเป็นแรงกระตุ้นให้เศรษฐกิจมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2555, น. 6-7)

สภาพเศรษฐกิจที่เริ่มฟื้นตัวในปี 2555 ส่งผลให้อัตราคนยากจนลดลงจากร้อยละ 12.6 ของประเทศเหลือร้อยละ 10.9 (7.3 ล้านคน) ในปี 2556 อย่างไรก็ตามหากรวมคนจนกับคนเกือบจน (ประชาชนกลุ่มที่มีรายจ่ายเพื่ออุปโภคบริโภคสูงกว่าเส้นความยากจนไม่เกิน 20% เสี่ยงที่จะเป็นคนจนได้ง่ายหากเกิดภัยพิบัติ) รวมทั้งสิ้นประมาณร้อยละ 21 (ประมาณ 14 ล้านคน) โดยคนจนส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ หรือประมาณ 5.2 ล้านคน เนื่องจากประชากรในสองภาคนี้ยังมีระดับการศึกษาต่ำ โครงสร้างเศรษฐกิจหลักยังคงอิงกับการเกษตร และรายงานเกินร้อยละ 73.0 เป็นแรงงานนอกระบบ ส่งผลให้รายได้ไม่แน่นอน ไม่มีความมั่นคง และไม่ได้รับสวัสดิการพื้นฐานบางประการที่รัฐจัดสรรให้ นอกจากนี้ในปี 2556 ยังพบว่า ประเทศไทยยังมีความ

Ref. code: 25595807010037IKS

เหลื่อมล้ำทางรายได้ในระดับปานกลาง ลดลงจากปี 2554 นอกจากนี้ยังมีความเหลื่อมล้ำด้านสินทรัพย์ทางการเงินซึ่งยังกระจุกตัวเฉพาะคนกลุ่มเล็ก ๆ ความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดินสูงมาก ในประเทศไทยการครอบครองเอกสารสิทธิ์โฉนดที่ดินในกลุ่มคนเล็ก ๆ ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จะเห็นได้จากอัตราการเข้าเรียนในระดับสูง โอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาระหว่างเขตเมือง-ชนบทไม่เท่ากัน โดยเฉพาะระดับปริญญาตรี ส่งผลให้โอกาสในการพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ลดลง ความเหลื่อมล้ำด้านบริการทางสาธารณสุข การกระจายตัวของบุคลากรทางการแพทย์ที่มีแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาคส่งผลให้บริการทางการแพทย์มีมาตรฐานที่แตกต่างกัน และความเหลื่อมล้ำหรือความไม่เสมอภาคทางเพศ โอกาสการเข้าถึงการศึกษามีความแตกต่างกัน ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไป ผู้หญิงเข้าถึงระบบการศึกษามากกว่าเพศชาย แต่ในด้านการทำงานผู้หญิงมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานน้อยกว่าเพศชาย และผู้หญิงได้รับค่าจ้างเฉลี่ยต่ำกว่าผู้ชาย รวมทั้งด้านบทบาทการตัดสินใจทั้งการเมืองและการบริหารของผู้หญิงจะน้อยกว่าผู้ชาย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558, น. 1-5) แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้สังคมจะมีความเจริญทางวัตถุมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี แต่ก็ยังมีปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่หยั่งรากลึกจนไม่สามารถขจัดสิ่งเหล่านี้ออกจากสังคมไทยได้ ทางรัฐบาลจึงพยายามสร้างนโยบายต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและให้สวัสดิการแก่ประชาชน เช่น มาตรการลดค่าครองชีพประชาชน เรียนฟรี 15 ปี รถไฟฟรี การขึ้นค่าแรงขั้นต่ำวันละ 300 บาท การพยายามให้เงินเดือนปริญญาตรีขั้นต่ำ 15,000 บาท ทุนการศึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมไปถึงโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมากมายที่เน้นการสร้างอาชีพให้แก่ประชาชนที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในระบบ

ในปี 2557 เศรษฐกิจไทยขยายตัวเพียงร้อยละ 0.7 จากปีก่อน เพราะมีหลายปัจจัยในครึ่งปีแรกด้วยสถานการณ์ความตึงเครียดทางการเมือง การดำเนินนโยบายของรัฐบาลจึงไม่ต่อเนื่อง เกิดความเชื่อมั่นลดลง ประกอบกับหนี้ครัวเรือนสูงขึ้นทำให้ไม่มีการจับจ่ายใช้สอยมากนัก เศรษฐกิจจึงขาดสภาพคล่อง แต่ในช่วงครึ่งปีหลังเศรษฐกิจเริ่มมีการขยายตัวมาจากการท่องเที่ยว และการลงทุนอย่างมหาศาลในธุรกิจเครือข่ายโทรคมนาคม (ประมูล 3G, ทีวีดิจิทัล) เศรษฐกิจไทยจึงเริ่มขยับตัวขึ้นในช่วงปลายปี (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2557, น. 1) ในส่วนของภาพรวมตลาดแรงงานนั้น พบว่า มีประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป 54.84 ล้านคน เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 38.58 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 70.3 ประกอบด้วยผู้มีงานทำ 38.08 ล้านคน ผู้ว่างงาน 3.2 แสนคน และผู้รอฤดูกาล 1.8 แสนคน โดยแรงงานส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ไม่มีการศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษา 9.67 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 25.4 ในส่วนของรายได้นั้น พบว่า ลูกจ้างได้รับค่าจ้างโดยเฉลี่ย 13,244 บาทต่อเดือน โดยลูกจ้างที่อยู่ในภาคการบริการและการค้าจะได้รับค่าตอบแทนมากที่สุด ส่วนลูกจ้างภาคเกษตรกรรมจะได้รับค่าตอบแทนต่ำสุด 5,734 บาทต่อเดือน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557)

Ref. code: 25595807010037IKS

สำหรับในปี 2557 เป็นปีที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างมาก ส่งผลให้ส่วนอื่นๆ ของประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม ภาคครัวเรือนลำบากในการเพิ่มรายได้ ในขณะเดียวกันหนี้ครัวเรือนก็สูงทำให้ลดการจับจ่ายใช้สอยลง เกิดความตึงเครียดและต้องดิ้นรนเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว และด้วยสภาพเศรษฐกิจที่ฝืดเคืองนี้เองทำให้สถิติการก่อคดีอาญาโดยเฉพาะคดีชิงทรัพย์มีอัตราสูงขึ้น แม้ว่าการก่อคดีอาญาโดยรวมจะลดลงก็ตาม (ปกรณ์ พึ่งเนตร, 2557)

ต่อเนื่องมาถึงปี 2558 เศรษฐกิจไทยเริ่มมีการขยายตัวขึ้นเนื่องจากภาครัฐมีนโยบายกระตุ้นการใช้จ่ายในประเทศ อย่างไรก็ตามก็ยังมีความระมัดระวังการใช้จ่าย การปล่อยกู้มีความยากเพราะทางสถาบันการเงินมีหลักเกณฑ์ในการอนุมัติที่รัดกุมมากขึ้น ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศหรือ GDP ในไตรมาสที่ 3 ของปี 2558 ขยายตัวร้อยละ 2.9 ขยายตัวจากไตรมาสที่ 2 ของปี 2558 ที่ขยายตัวร้อยละ 2.8 และขยายตัวเพิ่มขึ้น จากไตรมาสที่ 3 ของปี 2557 ที่ขยายตัวร้อยละ 1.0 โดยปัจจัยที่ทำให้ขยายตัวจากไตรมาสที่ 2 ของปี 2558 คือ ในด้านการใช้จ่าย การส่งออกบริการและการลงทุนภาครัฐขยายตัวสูง การใช้จ่ายภาคครัวเรือนและภาครัฐขยายตัวต่อเนื่อง ในขณะที่การส่งออกสินค้ายังได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจโลกชะลอตัว และการลงทุนภาคเอกชนลดลง ในด้านการผลิตสาขาโรงแรมและภัตตาคาร และสาขาก่อสร้างขยายตัวในเกณฑ์ดี สาขาบริการอื่น ๆ ขยายตัวต่อเนื่อง สาขาอุตสาหกรรมกลับมาขยายตัวและสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้มากขึ้น ในขณะที่สาขาเกษตรกรรมได้รับผลกระทบจากภัยแล้งและเป็นข้อจำกัดต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2559, น. 4) สำหรับในภาคครัวเรือนนั้นโดยรวมยังไม่แตกต่างจากปี 2557 มากนัก ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2558 พบว่า ครัวเรือนที่มีหนี้สินมีร้อยละ 49.2 โดยมีจำนวนหนี้สินเฉลี่ย 163,276 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการก่อหนี้เพื่อใช้ในครัวเรือน คือ ใช้ในการอุปโภคบริโภค ซื้อบ้าน/ที่ดิน แต่หนี้เพื่อใช้ในการศึกษามีเพียงร้อยละ1.2 เท่านั้น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2558)

จะเห็นได้ว่า บริบทความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในช่วงปี พ.ศ. 2540 - พ.ศ.2558 เกิดเหตุการณ์มากมาย ทั้งปัญหาวิกฤติการณ์เศรษฐกิจ ปัญหาสังคมและการเมือง รวมทั้งเห็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในหลาย ๆ ด้าน ทั้งภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การศึกษา และการท่องเที่ยว ทำให้เห็นภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมไทยตลอดระยะเวลา 10 ปี ที่ผ่านมา ซึ่งผู้วิจัยนำมาใช้ในการทำความเข้าใจ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นจริงในสังคมที่เกิดขึ้นต่อการนำเสนอภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ว่าการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมานั้น จะมีผลต่อการนำเสนอ “ภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบท” ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา อย่างไรบ้าง

Ref. code: 25595807010037IKS

4. 2 การวิเคราะห์ตัวบท (textual analysis) เพื่อศึกษาการสร้างความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา มาวิเคราะห์จำแนกในด้านต่าง ๆ เพื่อพิจารณาว่าในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้นมีกระบวนการสร้างความหมายและภาพตัวแทนเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทอย่างไร โดยในการศึกษาครั้งนี้มีหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตัวบท 6 ข้อ ดังนี้

4.2.1 ภูมิหลังหรือวิถีชีวิตของผู้หญิงชนบทก่อนจะมาทำงานในกรุงเทพฯ เช่น ภูมิลำเนา อาชีพเดิม

4.2.2 การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะประชากรศาสตร์ เช่น อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ฐานะทางสังคม สถานภาพสมรส

4.2.3 การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะกายภาพ เช่น บุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบท

4.2.4 การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะทางจิตใจ / อารมณ์ เช่น ความชอบ/ความสนใจ ความรู้สึกนึกคิด

4.2.5 การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับสังคมเมือง เช่น สาเหตุในการย้ายถิ่น ที่พักอาศัย อาหารการกิน ปัญหาที่ต้องเผชิญ ความสัมพันธ์กับมาตุภูมิ อำนาจและการต่อรอง

4.2.6 การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับความรัก เช่น ความรักระหว่างชายหญิง

Ref. code: 25595807010037IKS

4.2.1 ภูมิหลังหรือวิถีชีวิตของผู้หญิงชนบทก่อนจะมาทำงานในกรุงเทพฯ

ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาภูมิหลังหรือวิถีชีวิตของผู้หญิงชนบทก่อนจะมาทำงานในกรุงเทพฯ ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ภูมิลำเนา อาชีพเดิม ดังนี้

4.2.1.1 ภูมิลำเนา

จากการศึกษาเรื่องภูมิลำเนาของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทมีภูมิลำเนาที่แตกต่างกันไป มาจากหลายภูมิภาคในประเทศไทย ทั้งภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคอีสาน ตัวอย่างเช่น

เพลง “ดอกนีออนบานค่ำ” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2551)

> *“...น้องสมพรบ้านอยู่<u>เจียงฮาย</u> เลิกเก็บลำใยก็เลยมาเสิร์ฟอาหาร อยู่ตะวันแดง เดินโต๊ะมาตั้งนาน เงินในบัญชีก็มีอยู่แค่นั้น คืดเติงคนทางบ้านบ่เมินจะปิ๊กบ้านเฮา ...ชลดาบ้าน<u>อยู่โคราช</u> ความจนพาพัดเข้ามาอยู่ในโรงงาน นั่งเย็บผ้าโหลทำโอทีมาทุกวัน เก็บสิบเป็นร้อยเพียรสร้างเป็นทางฝัน อยากมีร้านอาหารขายของกินบ้านเอง ... พี่นก<u>เมืองคอน</u>บ้านอยู่ร่อนพิบูลย์ จากสวนยางทางโน้นเข้ามาอยู่แถวลาดพร้าว ทำงานเซเว่นขายของชำพร้อมซาละเปา ออกกะตีสองถึงห้องก็นั่งเหงา อยากหลบบ้านแล้วหล่าว คิดถึงทิวพร้าวลมเล ”*

จะเห็นได้ว่า การอพยพถิ่นฐานของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา นั้นมาจากหลายภูมิภาคในประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของโลกความเป็นจริงที่มีการอพยพถิ่นฐานของชาวชนบทไทยจากทั่วทุกภูมิภาคเช่นกัน แต่มีข้อสังเกตหนึ่งจากผู้วิจัย คือ ถึงแม้ว่าในโลกความเป็นจริงจะมีการอพยพถิ่นฐานของผู้หญิงชนบทมาจากหลายภูมิภาค แต่ในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา นั้นกลับให้ความสนใจในการนำเสนอการอพยพถิ่นฐานของแรงงานผู้หญิงที่มาจากหัวเมืองขนาดใหญ่ของประเทศ เช่น จังหวัดเชียงราย จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นต้น อันแสดงให้เห็นว่ากระบวนการเปลี่ยนผ่านจากชนบทสู่ความเป็นเมือง (urbanization) มักจะเริ่มต้นในพื้นที่ส่วนกลางของเมืองขนาดใหญ่ในชนบทก่อนจะขยายไปสู่ส่วนอื่น ๆ ของท้องถิ่น นอกจากนี้ภูมิลำเนาของผู้หญิงชนบทในเพลงยังสัมพันธ์กับภูมิหลังของตัวนักร้อง คือ ตั๊กแตน ชลดา ที่เป็นสาวชนบทจากนครราชสีมาเช่นเดียวกัน (สามารถดูรายละเอียดประวัติส่วนตัว ตั๊กแตน ชลดา ได้ในส่วนภาคผนวกท้ายบท) และค้นพบอีกว่า ในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา มีการสื่อความหมายถึงความเป็นผู้หญิงชนบท โดยใช้สัญลักษณ์ทางภาษา เช่น สาวบ้านทุ่ง, สาวบ้านนอก, บ้านนา ดังจะเห็นจากตัวอย่าง

Ref. code: 25595807010037IKS

เพลง “ลูกจ้างเขาสาวโรงงาน” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2552)

“...สู้ไหวด้วยแรงใจทางบ้านส่งมา ปัญหาใหญ่น้อยจึงพอรับได้
เลิกงานเดินกลับพร้อมความเหงา ได้แสงดาวส่องเป็นเพื่อนใจ
หวังว่าเมืองไกล คงไม่ใจร้ายกับ<u>สาวบ้านนอก</u> ”

จากตัวอย่างเพลงข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา ยังมีมุมมองต่อ “ชนบท” ที่หมายถึงบ้านนอก ความทุรกันดาร การด้อยพัฒนา หรือความไม่ทันสมัย ซึ่งเป็นคู่ตรงข้ามกับสังคมเมืองที่มักจะพูดถึงความเจริญรุ่งเรือง ความทันสมัย รวมทั้งในเพลงของตั๊กแตน ชลดา ยังมีการเปรียบเปรยผู้หญิงชนบทเสมือนดอกไม้ภูธรที่ต้องพลัดถิ่นเพื่อเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ เมืองที่เต็มไปด้วยแสงสีมากมาย ผู้หญิงชนบทต้องกลายเป็นแรงงานในเวลากลางคืน เสมือนดอกไม้ที่เบ่งบานสู้กับแสงไฟนีออนในกรุงเทพฯ ยามค่ำคืน ตัวอย่างเช่น

เพลง “ดอกนีออนบานค่ำ” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2551)

“...<u>จากดอกไม้ภูธรมาเป็นดอกนีออนบานค่ำ ตะวันลาท้องฟ้ามืดดำ</u>
<u>เวลาชีวิตก็ผลิดอกออกฝัน</u> เป็นลูกจ้างตังค์น้อย ลำบากเท่าใดบ่ยั่น
ดึกดึก ดื่นดื่น ยังยืนสู้งาน เหนื่อยก็โทรหากันเนาะเราคนภาคค่ำ”

จากเพลงดอกนีออนบานค่ำ สังเกตได้ว่า การอพยพย้ายถิ่นฐานของผู้หญิงชนบทเพื่อเข้ามาเป็นแรงงานในสังคมเมืองนั้น ก็ทำให้วิถีชีวิตของผู้หญิงชนบทเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมด้วย จากเดิมที่ทำงานภาคเกษตรก็ต้องกลายมาเป็นแรงงานในภาคสังคมเมือง ช่วงเวลาทำงานจากกลางวันก็ต้องเปลี่ยนแปลงเป็นแรงงานในช่วงเวลากลางคืนด้วยเช่นกัน มีระบบทุนนิยมที่นายจ้างตีกรอบเรื่องเวลาการทำงาน และยังแสดงให้เห็นอีกว่า ถึงแม้ “ชนบท” จะเป็นภาพของความล้าสมัยในเชิงเศรษฐกิจแต่ในเชิงคุณภาพชีวิตนั้นชทบทยังมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าความเป็นเมือง

4.2.1.2 อาชีพเดิม

จากการศึกษาเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า อาชีพเดิมของผู้หญิงชนบทก่อนที่จะเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯนั้น ทั้งหมดประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม เช่น การทำนาข้าว การทำสวนยางพารา การทำสวนผลไม้ ตัวอย่างเช่น

Ref. code: 25595807010037IKS

เพลง “ลูกจ้างเขาสาวโรงงาน” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2552)

“...จากลูกสาวชาวนา มาเป็นลูกจ้างเขา
เพื่อนรักคือความเหงา เพื่อนแท้คือใจสู้
เป็นฟันเฟืองของเมืองเจริญ ลำบากเหลือเกินใครบ้างจะรู้
ดาวที่มองดู สมมุติเป็นสายตาคนห่วงใย ”

เพลง “ดอกนีออนบานค่ำ” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2551)

“...น้องสมพรบ้านอยู่เจียงฮาย เลิกเก็บลำใยก็เลยมาเสิร์ฟอาหาร
อยู่ตะวันแดงเดินโต๊ะมาตั้งนาน เงินในบัญชีก็มีอยู่แค่นั้น
คืดเติงคนทางบ้าน บ่เมินจะปิ๊กบ้านเฮา”

สังเกตได้ว่า อาชีพเดิมของผู้หญิงชนบทส่วนใหญ่นั้นจะอยู่ในภาคเกษตร ซึ่งผู้หญิงชนบทนั้นรับรู้ว่าเป็นอาชีพที่ต้องทำงานหนัก มีรายได้น้อย ทำให้มีฐานะยากจน แต่สิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยสังเกตเห็น คือ สายสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงชนบทกับครอบครัวที่แนบแน่นมีความสุข ดังจะเห็นได้จากประโยค “ดาวที่มองดู สมมุติเป็นสายตาคนห่วงใย” ซึ่งแตกต่างกับสังคมเมืองถึงจะทำให้ผู้หญิงชนบทมีรายได้ที่มากกว่า แต่สายสัมพันธ์นั้นเปราะบาง

ตารางที่ 4.1

ภูมิหลังของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา

หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์	**ภาพผู้หญิงชนบทที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา**
ภูมิลำเนา	ผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา มีภูมิลำเนามาจากหลายภูมิภาคในประเทศไทย ทั้งภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคอีสาน แต่เพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา มีแนวโน้มให้ความสนใจในการนำเสนอการอพยพถิ่นฐานของแรงงานผู้หญิงที่มาจากหัวเมืองขนาดใหญ่ของประเทศ เช่น จังหวัดเชียงราย จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นต้น
อาชีพเดิม	อาชีพเดิมของผู้หญิงชนบทก่อนที่จะเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯนั้น ทั้งหมดประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม เช่น การทำนาข้าว การทำสวนยางพารา การทำสวนผลไม้ ซึ่งผู้หญิงชนบทรับรู้ว่าเป็นอาชีพที่ต้องทำงานหนัก มีรายได้น้อย มีฐานะยากจน แต่พวกเธอยังมีสายสัมพันธ์กับครอบครัวที่แนบแน่น

Ref. code: 25595807010037IKS

4.2.2 การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะประชากรศาสตร์

ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะประชากรศาสตร์ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ออกเป็น 5 กลุ่ม คือ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ฐานะทางสังคม สถานภาพสมรส

4.2.2.1 อายุ

จากการศึกษาอายุของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้น พบว่า ผู้หญิงชนบทที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ นั้นจะมีอายุประมาณ 20 กว่า ๆ และมีการใช้สัญลักษณ์เปรียบเทียบอายุกับฤดูฝน คือ การนับอายุ 1 ปีนั้นจะเทียบเท่ากับฤดูฝนที่มี 1 ครั้งต่อปี ตัวอย่างเช่น

เพลง “ขอแค่มีเธอให้รัก” คำร้อง/ทำนองโดย ศราวุธ ทุ่งขี้เหล็ก (2551)

“...ผู้หญิงจนจนคนไม่มีใคร มีลมหายใจไว้ทำแต่งานจนเบลอ
ยี่สิบกว่าฝนคนที่ใช่ยังหาไม่เจอ ก็จนวันนี้พบเธอโดนใจจนเก็บมาฝัน
อบอุ่นอ่อนโยนเป็นคนจริงใจ คนนี้นี่ไงท่องจำไว้ในจินตนาการ
ผ่านงานผ่านเหงาเพราะมีเงาเธอในฝัน ไม่เจอแค่วันสองวันใจออกอาการหวั่นไหว”

เป็นที่น่าสังเกตว่า อายุของผู้หญิงชนบทที่เริ่มเข้ามาเป็นแรงงานในสังคมเมืองนั้นจะอยู่ในช่วงวัยรุ่น กล่าวคือ เป็นวัยที่กำลังจะก้าวไปสู่วัยทำงานแบบจริงจัง ซึ่งสามารถอนุมานได้ว่า ผู้หญิงชนบทในช่วงอายุ 20 กว่า ๆ นั้น เป็นวัยที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะเข้ามาเป็นแรงงานในระบบทุนนิยมของสังคมเมือง มีคุณค่าในฐานะกำลังการผลิต หรือเป็นปัจจัยการผลิตของระบบทุนนิยมนั่นเอง และนอกจากนี้ยังสัมพันธ์กับอายุนักร้อง คือ ตั๊กแตน ชลดา ที่เริ่มมีผลงานเพลงชุดแรกในปี 2549 ด้วยวัย 23 ปี

4.2.2.2 อาชีพ

จากการศึกษาอาชีพหรืองานที่ทำในกรุงเทพฯ ของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทเข้ามาทำงานเป็นอาชีพที่ใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่ เช่น ทำงานรับจ้าง พนักงานเสิร์ฟอาหาร สาวโรงงานเย็บผ้า และพนักงานร้านสะดวกซื้อเซเว่นอีเลฟเว่น ตัวอย่างเช่น

Ref. code: 25595807010037IKS

เพลง “หนาวแสงนีออน” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2549)

“...อยู่ห้องเช่ากินข้าวริมทาง ทำงานรับจ้างได้ตังค์นิดหน่อย
คือความจริงที่ท้าให้ถอย แต่ใจดวงน้อยไม่ยอมไหวหวั่น
ความฝันและคำสัญญา ก่อนหักใจลาบ้านเราวันนั้น
ความหมายไม่เคยแปรผัน ยังเชื่อสักวันฟ้าคงเข้าข้าง”

เพลง “ดอกนีออนบานค่ำ” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2551)

“...น้องสมพรบ้านอยู่เจียงฮาย เลิกเก็บลำใยก็เลยมาเสิร์ฟอาหาร อยู่ตะวันแดง
เดินโต๊ะมาตั้งนาน เงินในบัญชีก็มีอยู่แค่นั้น คิดเติงคนทางบ้านบ่เมินจะปิ๊กบ้านเฮา
...ชลดาบ้านอยู่โคราช ความจนพาพัดเข้ามาอยู่ในโรงงาน นั่งเย็บผ้าโหลทำโอทีมาทุกวัน
เก็บสิบเป็นร้อยเพียรสร้างเป็นทางฝัน อยากมีร้านอาหารขายของกินบ้านเอง
... พี่นกเมืองคอนบ้านอยู่ร่อนพิบูลย์ จากสวนยางทางโน้นเข้ามาอยู่แถวลาดพร้าว
ทำงานเซเว่นขายของชำพร้อมซาลาเปา ออกกะตีสองถึงห้องก็นั่งเหงา อยากหลบบ้าน
แล้วหล่าว คิดถึงทิวพร้าวลมเล”

หากมองในทัศนะของนักเศรษฐศาสตร์ เรื่องอาชีพของผู้หญิงชนบทที่เข้ามาสู่ระบบทุนนิยมในสังคมเมืองนั้นจะพบว่า อาชีพของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา เป็นแรงงานที่เรียกว่า “แรงงานคอปกน้ำเงิน” กล่าวคือ มีลักษณะการทำงานที่ใช้กำลังแรงกายมากกว่าการใช้ความคิดตรึกตรอง มีรายได้ไม่แน่นอน แตกต่างกันกับ “แรงงานคอปกขาว” ซึ่งเป็นคนทำงานที่ได้รับค่าจ้างเป็นเงินเดือนและมักใช้ความคิดมากกว่าแรงกาย ทำให้แรงงานคอปกน้ำเงินถูกมองว่าเป็นงานแบบลูกจ้างที่มีเกียรติภูมิของอาชีพต่ำ ส่งผลให้สภาพทางสังคมและสถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้หญิงชนบทกลุ่มนี้อยู่ในระดับต่ำ และเป็นที่น่าสังเกตว่า อาชีพของผู้หญิงชนบทในระบบทุนนิยมนั้นมีอยู่ 2 ประเภท คือ 1. แรงงานภาคบริการ 2. แรงงานภาคการผลิต และในเพลงยังอธิบายด้วยว่าการเข้ามาเป็นแรงงานราคาถูกในสังคมเมืองทำให้แรงงานสตรีอยู่ในสภาวะแปลกแยก (alienation) เปลี่ยวเหงาจากความเป็นเมือง

4.2.2.3 ระดับการศึกษา

จากการศึกษาเรื่องระดับการศึกษาของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาในระดับต่ำนั้น สามารถอนุมานได้ว่า อยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หรือชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตัวอย่างเช่น

Ref. code: 25595807010037IKS

เพลง “หนาวแสงนีออน” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2549)

“...มองดาวใสผ่านใจเต็มฝัน คนอยู่ทางบ้านจะรู้หรือเปล่า
คืนนี้มีหนึ่งคนเหงา ฝากคำกับดาวบอกว่ายังห่วง
ในวันที่นกบินแรมทาง โบกปีกคว้างอยู่กลางเมืองหลวง
พกความรู้ต่ำกับดวง ติดตามถามทวงหนทางสร้างฝัน”

จะเห็นได้ว่า ผู้หญิงชนบทส่วนใหญ่มาจากครอบครัวเกษตรกรที่มีฐานะยากจน ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลให้ระดับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำไปด้วย และด้วยระดับการศึกษาที่ต่ำนี้เองส่งผลให้ฐานะทางสังคมของผู้หญิงชนบทต่ำลงด้วยเช่นกัน ซึ่งผู้หญิงชนบทเหล่านี้จึงต้องการที่จะเดินทางเข้ามาในสังคมเมือง เพื่อมาเพิ่มทุนความรู้/การศึกษาให้ตัวเองด้วยเช่นกัน

4.2.2.4 ฐานะทางสังคม

จากการศึกษาเรื่องฐานะทางสังคมของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยตั๊กแตน ชลดา นั้น พบว่า เพลงจะสื่อความหมายเรื่องฐานะของผู้หญิงชนบทในระดับยากจน เป็นคนชนชั้นล่าง ในครอบครัวเกษตรกรที่ต้องดิ้นรนเข้ามาหางานทำในสังคมเมือง ตัวอย่างเช่น

เพลง “ไมค์ลอยลำฟาง” คำร้อง/ทำนองโดย สลา คุณวุฒิ (2552)

“...ฐานะจนแต่ไม่ขัดสนความฝัน ความจริงเจอทางตันแต่ความฝันไม่มืดมน
เอาเสียงดีที่พ่อแม่ให้มา เป็นเครื่องมือฟันฝ่าข้ามหุบเหวความจน
เป็นลูกชาวนาไม่มีหน้าที่บ่น สองแก้มเปื้อนโคลนใจจนจนเปื้อนฝัน”

ต้นทุนทางเศรษฐกิจที่น้อย และถูกมองว่าเป็นคนชนชั้นล่าง ส่งผลให้ฐานะทางสังคมของผู้หญิงชนบทก็ต่ำลงด้วย รวมถึงอำนาจการต่อรองของผู้หญิงกลุ่มนี้ก็มีน้อยลง ผู้หญิงชนบทไม่มีสิทธิแม้แต่จะบ่น ดังจะเห็นได้ชัดจากประโยคที่ว่า “เป็นลูกชาวนาไม่มีหน้าที่บ่น” และยังพบอีกว่าผู้หญิงชนบทมองว่าร่างกาย เช่น เสียง คือ ทุนที่ติดตัวมาแต่กำเนิด และสามารถนำมาเปลี่ยนแปลงเป็นทุนเศรษฐกิจได้ จะเห็นได้จากประโยค “เอาเสียงดีที่พ่อแม่ให้มา เป็นเครื่องมือฟันฝ่าข้ามหุบเหวความจน” และถึงแม้ว่าอำนาจการต่อรองของผู้หญิงชนบทจะมีน้อย แต่สิ่งที่มีติดตัวของผู้หญิงกลุ่มนี้คือ “ความฝัน”

Ref. code: 25595807010037IKS

4.2.2.5 สถานภาพสมรส

จากการศึกษาเรื่องสถานภาพสมรสของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า เพลงจะสื่อถึงผู้หญิงที่มีสถานภาพโสด ตัวอย่างเช่น

เพลง “คนโสดประจำคอนเสิร์ต” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2550)

“...ถึงจะเกิดเป็นคนติดดินแต่ก็มีศิลปินเป็นแฟน อุดหนุนของจริงทุกแผ่นเป็นแฟนพันธุ์แท้แน่นอน นักร้องอาจไม่รู้จักเราแต่เราตามข่าวคราวทุกตอน คอนเสิร์ตที่ไหนต้องไปจองที่ก่อนพาใจปอนปอนไปจองแถวหน้าเวที

...พอเลิกจากงานแล้วใจมันเหงา หัวใจเปล่าเปล่ารักยังไม่มี จึงได้อาศัยเพลงลูกทุ่งดีดีมาเป็นเพื่อนซี้ในหัวใจทดแทน

...มาเป็นคนโสดประจำคอนเสิร์ต ประสาคนเกิดมาอาภัพแฟน เราพวกเดียวกันผูกพันเหนียวแน่น ใครไม่มีแฟนเอ้าช่วยยกมือหน่อย

...<u>มาเป็นคนโสดประจำคอนเสิร์ต ประสาคนเกิดมาอาภัพแฟน</u> <u>เราพวกเดียวกันผูกพันเหนียวแน่น ใครไม่มีแฟนเอ้าช่วยยกมือหน่อย ใครไม่มีแฟนขอเสียงดังดังหน่อย</u>

...<u>มางานคอนเสิร์ตทุกครั้งก็หวังจะได้เจอสักคน ใครที่หัวใจจนจนยังขาดอีกคนที่คอย</u> เดินเดี่ยวนานนานก็เซ็ง อยากมีคนขอเพลงให้หน่อย เผื่อได้เจอคนที่ใจเฝ้าคอย ยืนใจลอยลอยอยู่ที่ข้างเวที ”

สังเกตได้ว่า ผู้หญิงชนบทมองว่าความโสดนั้นถือเป็นเรื่องของเวรกรรม เป็นการอาภัพเรื่องแฟน ไม่สมหวังเรื่องความรัก แต่ก็ยังพบว่า ผู้หญิงชนบทยังมีความหวัง ยังรอคอยความรักที่ขาดหายเข้ามาเติมเต็ม ดังจะเห็นได้จากประโยค “มางานคอนเสิร์ตทุกครั้ง ก็หวังจะได้เจอสักคนใครที่หัวใจจนจนยังขาดอีกคนที่คอย”

เรื่องสถานภาพสมรสของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา ผู้วิจัยนิยามความหมายคำว่า “โสด” คือ มีสภาพสมรสโสดตามกฎหมาย และถึงแม้ว่าเพลงจะนำเสนอเรื่องราวความรักระหว่างชายหญิง แต่สถานะภาพสมรสทางกฎหมายนั้นยังถือว่าโสด เพราะยังไม่ได้จดทะเบียนสมรสนั่นเอง

Ref. code: 25595807010037IKS

ตารางที่ 4.2

การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะประชากรศาสตร์ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา

หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์	**ภาพผู้หญิงชนบทที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา**
อายุ	อายุของผู้หญิงชนบทที่เริ่มเข้ามาเป็นแรงงานในสังคมเมืองนั้นจะอยู่ในช่วงวัยรุ่น กล่าวคือ อยู่ในช่วงวัย 20 กว่า ๆ ถือเป็นวัยที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะเข้ามาเป็นแรงงานในระบบทุนนิยมของสังคมเมือง
อาชีพ	ผู้หญิงชนบทเข้ามาประกอบอาชีพที่ใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่ เช่น ทำงานรับจ้าง พนักงานเสิร์ฟอาหาร สาวโรงงานเย็บผ้า และพนักงานร้านสะดวกซื้อเซเว่นอีเลฟเว่น ซึ่งอาชีพของผู้หญิงชนบทในสังคมเมืองนั้นมีอยู่ 2 ประเภท คือ 1.แรงงานภาคบริการ 2.แรงงานภาคการผลิต
ระดับการศึกษา	ผู้หญิงชนบทมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งตัวแปรสำคัญที่ทำให้ระดับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำนั้น คือ ผู้หญิงชนบทส่วนใหญ่มาจากครอบครัวเกษตรกรที่มีฐานะยากจน
ฐานะทางสังคม	เพลงจะสื่อความหมายเรื่องฐานะของผู้หญิงชนบทในระดับยากจน เป็นคนชนชั้นล่าง ทำให้ฐานะทางสังคมของผู้หญิงชนบทต่ำลงด้วย รวมถึงผู้หญิงกลุ่มนี้มีอำนาจการต่อรองน้อย
สถานภาพสมรส	สถานภาพสมรสของผู้หญิงชนบทนั้น พบว่า เพลงจะสื่อถึงผู้หญิงที่มีสถานภาพโสดตามกฎหมาย

Ref. code: 25595807010037IKS

4.2.3 การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะกายภาพ

ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะกายภาพในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา คือ บุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบท ทั้งนี้จากการศึกษาในเพลงของตั๊กแตน ชลดา พบว่า บุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบทนั้นมักเป็นผู้หญิงที่หน้าตาไม่สวย ไม่มีอำนาจการต่อรองในการที่จะมีแฟนหน้าตาดี ดังจะเห็นได้จากตัวอย่าง

เพลง “ข้างกองไฟคืนนั้น” คำร้อง/ทำนองโดย สลา คุณวุฒิ (2549)

“...เมื่อกลับถึงที่ทำงานยังคิดถึงกันหรือเปล่า คุยกับความเหงาทำไมหนอเธอจึงเงียบจัง
หรือว่า<u>คนเกือบสวย</u>ต้องเกือบใช่ของใครอีกครั้ง
คิดแล้วกลุ้มใจจังต้องมานั่งใจเหงาเฝ้างาน ลาล้า ลาล่าลา ลาล้าลาล่าลา”

เพลง “คนที่ใจฝันว่าใช่ เมื่อไหร่จะมา” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2554)

“..คบกับความเหงามาหลายปีดีดัก ความรักไม่เคยมีมาเยี่ยมเยือน
ไปไหนก็ไปกันกับเพื่อน ผ่านปีผ่านเดือนเห็นหน้าแต่ความเหงา
<u>แม้ไม่สวยเลือกได้แต่ก็ฝันไว้ว่าในวันหนึ่งได้เจอกับใครคนหนึ่งที่จะมาเป็นเจ้าของใจ”</u>

จากตัวอย่างเพลงข้างต้น สังเกตได้ว่า ผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา มองว่ารูปร่างหน้าตาของตัวเองนั้นสวยสู้ผู้หญิงในกรุงเทพฯไม่ได้ รูปร่างหน้าตานั้นไม่ใช่ต้นทุนที่จะสามารถต่อยอดให้เป็นทุนเศรษฐกิจได้ หรือมองว่าไม่ได้มีรูปร่างเป็นทรัพย์นั่นเอง แต่กลุ่มผู้หญิงชนบทเหล่านี้กลับมองว่ายังมีทุนชนิดอื่น เช่น แรงกาย เสียง คือทุนที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด ซึ่งสามารถนำไปแลกเปลี่ยนเป็นทรัพย์ได้ และถึงแม้ว่าผู้หญิงชนบทกลุ่มนี้จะมีต้นทุนน้อยแต่พวกเธอก็ยังมี “ความหวัง” (hope) ในการดำเนินชีวิตที่เชื่อว่าชีวิตสามารถเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นได้

Ref. code: 25595807010037IKS

ตารางที่ 4.3

การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะกายภาพในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา

หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์	**ภาพผู้หญิงชนบทที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา**
บุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบท	ผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา มองว่ารูปร่างหน้าตาของตัวเองนั้นไม่สวย สู้ผู้หญิงในกรุงเทพฯไม่ได้ และรูปร่างหน้าตานั้นไม่ใช่ต้นทุนที่จะสามารถต่อยอดให้เป็นทุนเศรษฐกิจได้ หรือมองว่าไม่ได้มีรูปร่างเป็นทรัพย์นั่นเอง แต่ผู้หญิงชนบทเหล่านี้กลับมองว่ายังมีทุนชนิดอื่น เช่น แรงกาย เสียง คือ ทุนที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดซึ่งสามารถนำไปแลกเปลี่ยนเป็นทรัพย์ได้นั้นเอง ถึงแม้ผู้หญิงชนบทกลุ่มนี้จะมีต้นทุนน้อย แต่ถึงอย่างไรพวกเธอยังมีความหวังในการดำเนินชีวิตที่เชื่อว่าชีวิตสามารถเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นได้

Ref. code: 25595807010037IKS

4.2.4 การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะทางจิตใจ / อารมณ์

ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะทางจิตใจ / อารมณ์ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ความชอบ/ความสนใจ และความรู้สึกนึกคิด

4.2.4.1 ความชอบ/ความสนใจ

จากการศึกษาเรื่องความชอบความสนใจของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทมักชื่นชอบการฟังเพลงลูกทุ่งในรายการวิทยุ ชื่นชอบการร้องเพลงคาราโอเกะ การร้องเพลงตามงานเลี้ยง และการติดตามคอนเสิร์ตเพลงลูกทุ่ง ซึ่งแสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่น กล่าวคือ ใช้เพลงลูกทุ่งเพื่อบ่งบอก/แสดงตัวตน รวมทั้งสอดคล้องกับภูมิหลังของตัวเอง ตัวอย่างเช่น

เพลง “คนโสดประจำคอนเสิร์ต” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2550)

> *“...พอเลิกจากงานแล้วใจมันเหงา หัวใจเปล่าเปล่ารักยังไม่มี*
> *<u>จึงได้อาศัยเพลงลูกทุ่งดีดี มาเป็นเพื่อนชี้ในหัวใจทดแทน”</u>*

เพลง “นักร้องงานเลี้ยง” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2549)

> *“...ร้องเพลงพอไปวัดไปวาแต่จับไมค์ขึ้นมาแล้วเป็นเรื่องทุกที อาศัยว่าความจำดี ร้องไม่ผิดคีย์ไม่มีดำน้ำ <u>อยู่ห้องร้องคาราโอเกะแอ็คท่าทำเท่หน้ากระจกประจำ รับตำแหน่งเป็นนักร้องนำทุกครั้งเมื่อยามเพื่อนพ้องเขาขอมา”</u>*

เพลง “ หน้าไมค์สายเก่า” คำร้อง/ทำนองโดย สลา คุณวุฒิ (2550)

> *<u>“...หน้าไมค์สายเก่าขอเพลงเศร้าให้ใจเหงาฟัง คนรักหักหลังโทรขอเพลงฟังจึงยังอยู่ได้ ฟังเสียงดีเจคลายหม่นดีกว่าฟังเสียงคนหลายใจ</u> ที่ชอบโทรมาอธิบายถึงสาเหตุที่ไปจากกัน ให้ความเหงาผ่านลบเหตุการณ์ที่ทำร้ายใจ เพลงที่ขอไปเหมือนพูดแทนใจถึงใครคนนั้น ไม่ประสงค์ออกนามแต่ประสงค์ออกเสียงคุยผ่าน มีส่วนเลือกเพลงในรายการผ่านถึงแฟนดีเจทุกที่”*

สังเกตได้ว่า ผู้หญิงชนบทนั้น ใช้เสียงเพลงเป็นเหมือนเพื่อนคลายเหงา หรือคลายความทุกข์กังวลใจ ใช้เสียงเพลงเพื่อหลบหนีความตึงเครียด และเพื่อเยียวยาความรู้สึกอกหักหรือหมดหวัง จะเห็นได้อีกว่า ในเรื่องสายสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับสังคมเมืองนั้นเปราะบาง เพราะผู้หญิงชนบทยังรู้สึกเหงา ว้าเหว่ และไม่มีความสุขเฉกเช่นตอนอยู่ที่ชนบท

Ref. code: 25595807010037IKS

4.2.4.2 ความรู้สึกนึกคิด

จากการศึกษาเรื่องความรู้สึกนึกคิดของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งของต๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทแสดงความรู้สึกเหงา อยากมีแฟน มีการอ้อนวอนฟ้าดินช่วยดลใจให้ช่วยมีแฟน แสดงให้เห็นถึงความเชื่อในเรื่องของโชคชะตาและพรหมลิขิต แต่ก็ยังพบว่าผู้หญิงชนบทยังมีความหวัง (hope) ที่เชื่อว่าจะสามารถเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นได้ ตัวอย่างเช่น

เพลง “คนของวันพรุ่งนี้” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2549)

“...เงาที่เดินเคียงข้างกับเราวันนี้ คงเบื่อต้องทำหน้าที่ปลอบใจให้ความเหงาคลาย
เมื่อความมืดมาพาเงาหายไป ข้างกายก็ไม่มีใครเหลือเลย
เธอคนดีที่ใจเดียวดายเพรียกหา เมื่อไรจะได้พบหน้าถามฟ้าให้ช่วยเฉลย
เขาเดินผ่านไปแล้วใช่ไหมเอย หรือเขายังมาไม่ถึงเลยช่วยบอกที
...คนของวันพรุ่งนี้ที่มีรักจริงให้กัน คนที่คอยเติมฝันยามแรงใจริบหรี่
คนที่โลกบอกว่าเกิดมาเพื่อใจดวงนี้ คนที่ชั้นไม่เคยมี...วันนี้อยู่ไหน
...ขอให้ฟ้าช่วยพยายามอีกครั้ง ช่วยดลหัวใจเขาบ้างให้เดินผ่านมาทางนี้
คนที่มีไม่พร้อมยากเย็นเต็มที ที่สายตาของคนดีดีจะมองเห็น”

เพลงยังสื่ออีกว่า ผู้หญิงชนบทเกิดความรู้สึกเหงา คิดถึงบ้าน มีการสื่อความหมายว่าตอนอยู่ในชนบทถ้าหนาวเพียงแค่ผิงไฟก็ทำให้รู้สึกอบอุ่น แต่พอมาอยู่ในกรุงเทพฯ นั้น ถึงแม้จะมีผู้คนมีแสงไฟมากมาย แต่ก็ไม่สามารถให้ความสุขหรือความอบอุ่นใจเท่ากับการอยู่ที่บ้านเกิด ตัวอย่างเช่น

เพลง “หนาวแสงนีออน” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2549)

“...อยู่บ้านเรายามหนาวก็หนาวแค่เพียงกาย ข้างกองไฟยังมีไออุ่น
กลับจากนายังหอมละมุนกรุ่นดอกราตรีลอยลมข้างทาง
อยู่เมืองหลวงยามเหงาทนหนาวโดยเดียวดาย ตากแสงไฟนีออนก็ไม่สร่าง
ดั่งเศษดาวลอยในฟ้ากว้าง พรุ่งนี้เส้นทางจะเป็นอย่างไร”

ซึ่งความรู้สึกนี้เรียกว่า “ภาวะแปลกแยก” (alienation) เป็นเรื่องสายสัมพันธ์ระหว่างตัวผู้หญิงกับพื้นที่ กล่าวคือ ผู้หญิงชนบทจะเกิดความรู้สึกกับการมีชีวิตที่ผิดแปลกไปจากเดิม เพราะต้องกลายเป็นคนผลัดถิ่นห่างไกลครอบครัว เข้ามาสู่ระบบทุนนิยมที่มีนายจ้าง และสังคมแวดล้อมแบบใหม่ จนทำให้ผู้หญิงชนบทไม่คุ้นชินเกิดเป็นความรู้สึกเหงาขึ้นมานั่นเอง

Ref. code: 25595807010037IKS

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ผู้หญิงชนบทยังมีความรู้สึกเหงา ถวิลหาอดีต คิดถึงคนรักเก่า ถึงแม้ว่าจะเลิกราไปแล้ว แต่เธอก็ยังรักและคิดถึงคนรักเก่าอยู่ ยังคงเก็บภาพถ่ายที่เป็นความทรงจำไว้ และยังมีความหวังในการให้ชายคนรักนั้นกลับมาคืนดีกัน ตัวอย่างเช่น

เพลง “รูปสีจางตั้งหัวเตียง” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2549)

“...สายลมความหลังพัดหนังสือใจพลิกคืนหน้าเก่า เลยถูกความเหงารบเร้าให้คิดถึงเธอ
ก่อนเราเลิกกันเช้าเย็นทุกวันเห็นหน้าเสมอ เมื่อชีวิตไม่มีเธอหัวใจก็เจอความเศร้ารุกราน
ถนนสายเดิมที่เข้ามาเติมคือความเปลี่ยวเปล่า เลิกงานเริ่มเหงาเดินหนาวหัวใจกลับบ้าน
เพิ่งจะได้รู้การมีเธออยู่เป็นสิ่งสำคัญ ก็ตอนที่ข้างกายฉันไม่มีเธอนั้นเหมือนในวันเก่า
...มองภาพความหลังเป็นรูปสีจางตั้งบนหัวเตียง ที่วันนี้เป็นได้เพียงความสุขชั่วคราว
ของเรา หยิบขึ้นมองทีไรน้ำตาไหลท่วมใจเหงาเหงา ห้องนี้ทุกอย่างเหมือนเก่าขาดคำว่า
เราแค่เพียงคำหนึ่ง
...สายลมเดียวดายยังพัดหัวใจให้หนาวทุกวันได้เจอหน้ากัน
แค่เพียงภาพฝันในความคิดถึง เธออยู่แห่งไหนอยากฝากคำใจให้ฟังคำหนึ่ง
ชีวิตที่เหลืออีกครึ่งยังคอยวันหนึ่งที่เธอกลับมา”

จากเพลงข้างต้นยังเห็นอีกว่า การถวิลหา คิดถึงคนรักเก่า และการเก็บภาพถ่ายที่บันทึกความทรงจำแต่ก็เป็นเพียงความทรงจำสีจาง ๆ เพราะภาพถ่ายเป็นสัญญะแทนความทรงจำที่ค่อย ๆ ห่างหายไปนั่นเอง ถือเป็นการสร้างความสุขให้กับตัวเธอเอง เพื่อเติมเต็มความรู้สึกที่ขาดหาย ดังจะเห็นได้จากประโยค “มองภาพความหลังเป็นรูปสีจางตั้งบนหัวเตียงที่วันนี้เป็นได้เพียงความสุขชั่วคราวของเรา”

Ref. code: 25595807010037IKS

ตารางที่ 4.4

การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะทางจิตใจ / อารมณ์ ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา

หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์	**ภาพผู้หญิงชนบทที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา**
ความชอบ/ความสนใจ	ผู้หญิงชนบทชื่นชอบการฟังเพลงลูกทุ่งในรายการวิทยุ การร้องเพลงคาราโอเกะ การร้องเพลงตามงานเลี้ยง และการติดตามคอนเสิร์ตเพลงลูกทุ่ง ซึ่งผู้หญิงชนบทใช้เสียงเพลงเป็นเหมือนเพื่อนคลายเหงา คลายความทุกข์ใจ หลบหนีความตึงเครียด และเพื่อเยียวยาความรู้สึกอกหักหรือหมดหวัง จะเห็นได้ว่าในเรื่องสายสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับสังคมเมืองนั้นเปราะบาง
ความรู้สึกนึกคิด	ผู้หญิงชนบทเกิดสภาวะเปลี่ยวเหงาหรือที่เรียกว่า ภาวะแปลกแยก (alienation) เป็นเรื่องสายสัมพันธ์ระหว่างตัวผู้หญิงกับพื้นที่ กล่าวคือ ผู้หญิงชนบทจะเกิดความรู้สึกกับการมีชีวิตที่ผิดแปลกไปจากเดิมต้องกลายเป็นคนผลัดถิ่นห่างไกลครอบครัว และเข้ามาสู่ระบบทุนนิยมที่มีนายจ้าง และสังคมแวดล้อมแบบใหม่ จนทำให้ผู้หญิงชนบทไม่คุ้นชิน เกิดเป็นความรู้สึกเหงา คิดถึงบ้าน คิดถึงคนรักเก่า เป็นต้น

Ref. code: 25595807010037IKS

4.2.5 การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับสังคมเมือง

ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับสังคมเมืองในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ออกเป็น 6 กลุ่ม คือ สาเหตุในการย้ายถิ่น ที่พักอาศัย อาหารการกิน ปัญหาที่ต้องเผชิญ ความสัมพันธ์กับมาตุภูมิ อำนาจและต่อรอง

4.2.5.1 สาเหตุของการย้ายถิ่น

จากการศึกษาเรื่องสาเหตุในการย้ายถิ่นฐานของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา พบว่า สาเหตุหลักในการย้ายถิ่นฐานของผู้หญิงชนบท คือ 1. ความยากจน 2. ความใฝ่ฝัน 3. เพื่อการศึกษาเล่าเรียน

(1) ความยากจน

เนื่องจากความยากจน การไม่มีงานทำในชนบทจึงเป็นสาเหตุให้ผู้หญิงชนบทต้องเดินทางเข้ามาหางานทำในกรุงเทพฯ เพื่อหารายได้เลี้ยงชีวิตตนเองและครอบครัวให้ดีขึ้น ตัวอย่างเช่น เพลง “ดอกนีออนบานค่ำ” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2551)

“...ชลดาบ้านอยู่โคราชความจนพาพัดเข้ามาอยู่ในโรงงาน
นั่งเย็บผ้าโหลทำโอทีมาทุกวัน เก็บสิบเป็นร้อยเพียรสร้างเป็นทางฝัน
อยากมีร้านอาหารขายของกินบ้านเอง”

เพลง “อยากฝันดีที่บ้านเรา” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2551)

“...เดือนที่แรมดวงยังห่วงท้องฟ้า คนไกลบ้านมาเฝ้าฝากถ้อยคำกลับไป
เมื่อความลำเค็ญเบาบางลงวันไหน จะหอบดวงใจกลับไปฝันดีที่บ้านเรา”

ด้วยฐานะที่ยากจนนี้เอง จึงเป็นเหตุผลให้กลุ่มผู้หญิงชนบทต้องเข้ามาขายแรงงานในสังคมเมือง วิเคราะห์จากเนื้อเพลงจะพบว่า ผู้หญิงชนบทนั้นต้องกลายเป็นแรงงานรายได้ที่ไม่ใช่พนักงานเงินเดือน ซึ่งทำให้มีรายได้ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับความขยันในการทำงาน ยิ่งทำมากยิ่งได้มาก ดังจะเห็นจากประโยค “นั่งเย็บผ้าโหลทำโอทีมาทุกวัน” และสิ่งที่สำคัญคือ ผู้หญิงชนบทเหล่านี้ยังมีความฝันและความหวัง

Ref. code: 25595807010037IKS

(2) ความใฝ่ฝัน

ผู้หญิงชนบทต้องการที่จะเข้ามากรุงเทพฯ เพื่อหางานที่มุ่งหวังไว้ การเข้ามาทำงานเก็บเงินเพื่ออยากจะมีธุรกิจเป็นของตัวเอง หาโอกาส ลู่ทางในสร้างฐานะที่ดีขึ้นให้กับตัวเองและครอบครัว ยกตัวอย่างเช่น

เพลง “ถนนค้นฝัน” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2550)

“..เนิ่นนาน ที่เราเดินตามฝันจากบ้านมาไกล จากทุ่งนาเขียวภูเขาสูงข้างทุ่งดอกไม้
มาสู้อยู่กลางแสงไฟเมืองไม่ยอมหลับ สัญญาไม่ได้ดีขึ้นมาจะไม่ยอมกลับ
งานหนักเพียงไหนบอกหัวใจให้ยืนตั้งรับ แม้ความจริงเฝ้าแต่นับคำว่าผิดหวัง”

จะเห็นได้ว่า การเข้ามาขายแรงงานของผู้หญิงชนบทนั้นยังแสดงถึงความมุ่งมั่นตั้งใจ รวมถึงความอดทนต่อความยากลำบากที่ต้องพบเจอในสังคมเมือง การต่อสู้เพื่อที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิม ดังจะเห็นได้จากประโยคที่ว่า “สัญญาไม่ได้ดีขึ้นมาจะไม่ยอมกลับ งานหนักเพียงไหนบอกหัวใจให้ยืนตั้งรับ” และบางเพลงยังสื่อความหมายอีกว่า ผู้หญิงชนบทมีความใฝ่ฝันที่จะมีธุรกิจเป็นของตัวเอง จึงต้องเดินทางเข้ามาหางานทำในกรุงเทพฯ เพื่อทำงานเก็บเงินให้เพียงพอที่จะมีทุนทรัพย์ไปทำธุรกิจของตัวเอง ดังจะเห็นได้จากตัวอย่าง

เพลง “ดอกนีออนบานค่ำ” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2551)

“...ชลดาบ้านอยู่โคราชความจนพาพัดเข้ามาอยู่ในโรงงาน
นั่งเย็บผ้าโหลทำโอทีมาทุกวัน เก็บสิบเป็นร้อยเพียรสร้างเป็นทางฝัน
อยากมีร้านอาหารขายของกินบ้านเอง”

สังเกตจากเนื้อเพลงพบว่า ความฝันของกลุ่มผู้หญิงชนบทนั้นมีอยู่ 2 แบบ คือ 1) การเข้ามาทำงานในสังคมเมืองนั้นต้องมีคุณภาพชีวิตหรือทุนเศรษฐกิจที่ดีขึ้นกว่าเดิม 2) ถ้าอยู่ในสังคมเมืองแล้วคุณภาพชีวิตยังไม่ดีขึ้นก็ขอกลับไปอยู่ที่ชนบทแบบเดิม

(3) เพื่อการศึกษาเล่าเรียน

สาเหตุในการย้ายถิ่นของผู้หญิงชนบทอีกหนึ่งประการก็คือ การเข้ามาเรียนหนังสือเพื่อที่จะมีจุดหมายต่อไป คือ การมีงานทำที่ดีและการสร้างฐานะให้ดีขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลังจากที่ผู้หญิงชนบทเรียนจบแล้วนั้นก็จะเข้าสู่ระบบทุนนิยมอุตสาหกรรมในกรุงเทพฯ นั่นเอง ดังจะเห็นจากตัวอย่าง

Ref. code: 25595807010037IKS

เพลง “สัญญาหน้าคอม” คำร้องโดย ชัย มหาชน (2549)

“...<u>คนทางบ้านส่งเรียน ก็มั่นพากเพียรมาจนได้งาน</u>
พูดคำได้ค่ะทั้งวัน ทำตามคำสั่งได้ปานหุ่นยนต์
เก็บไม่ทันกินหนี้สินมีให้จ่ายประจำ โอ้ยมันเวรกรรม แรงใจทยอยถอยร่น
ยังต้องกระเบียดกระเสียรเจียดให้น้องเรียนอีกตั้งหลายคน
ถึงหนักเท่าใดก็ทน นั่งบ่นไปก็ใจเหนื่อยฟรี”

ประเด็นเรื่องการศึกษาสำหรับผู้หญิงชนบทนั้นถือเป็นเรื่องสำคัญ เพราะเป็นการเข้ามาในสังคมเมืองเพื่อเพิ่มทุนความรู้ให้กับตัวเอง เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงเป็นทุนเศรษฐกิจ ซึ่งถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่จะทำให้ผู้หญิงชนบทสามารถเลือกงานทำที่ดีและสร้างฐานะให้ดีขึ้นได้นั่นเอง

4.2.5.2 ที่พักอาศัย

จากการศึกษาเรื่องที่พักอาศัยของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทนั้นไม่มีบ้านเป็นของตัวเอง ไม่มีปัจจัยการผลิตเป็นของตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่จะเช่าอยู่ในห้องเช่าเล็ก ๆ และยังมีการนำเสนออีกว่า ห้องเช่านั้นก็อยู่ลึกถึงท้ายซอย แสดงให้เห็นถึงราคาห้องเช่าที่มีราคาถูก มีความลำบาก ยกตัวอย่างเช่น

เพลง “สาวท้ายซอย” คำร้องโดย วสุ ห้าวหาญ (2552)

“...จากบ้านนาเข้ามาหางานในเมืองหลวง เสี่ยงตามดวงจะหนักแค่ไหนก็ยังไม่ถอย
ค่าแรงถูกแค่ลูกจ้างเขา<u>ห้องเช่าก็อยู่ลึกจนท้ายซอย</u>
เลิกงานบางวันไฟดับฝนปรอย ยิ่งเหงาน่าดู”

สังเกตได้ว่า เรื่องที่พักอาศัยในเพลงสาวท้ายซอยนั้น มีการใช้สัญญะที่บ่งบอกถึงสถานะทางเศรษฐกิจที่ต่ำของผู้หญิงชนบท ดังจะเห็นได้จากประโยคที่ว่า “ห้องเช่าก็อยู่ลึกจนท้ายซอย”

4.2.5.3 อาหารการกิน

จากการศึกษาเรื่องอาหารการกินของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทกินอาหารริมข้างทาง สื่อให้เห็นถึงการกินอาหารที่มีราคาถูก ยกตัวอย่างเช่น

Ref. code: 25595807010037IKS

เพลง “หนาวแสงนีออน” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2549)

“...<u>อยู่ห้องเช่ากินข้าวริมทางทำงานรับจ้างได้ตังค์นิดหน่อย</u>
<u>คือความจริงที่ท้าให้ถอย</u> แต่ใจดวงน้อยไม่ยอมไหวหวั่น
ความฝันและคำสัญญาก่อนหักใจลาบ้านเราวันนั้น
ความหมายไม่เคยแปรผัน ยังเชื่อสักวันฟ้าคงเข้าข้าง”

และเพลงยังสื่อให้เห็นอีกว่า ผู้หญิงชนบทเป็นคนที่ไม่ลืมตัว ยังคงกินอาหารและใช้วิถีการกินอาหารแบบเดิม เช่น ยังคงจกปลาร้าส้มตำ ซึ่งถือเป็นอาหารหลักที่มีราคาถูกเหมาะสมกับรายได้นั่นเองยกตัวอย่างเช่น

เพลง “ปลาร้า Shala la” คำร้อง/ทำนองโดย ตุ๋ย ดีะดาด (2558)

“...จกปลาร้า Shala la Shala la เอามาเด้อมา มากินข้าวด้วยกัน
จกปลาร้า Shala la Shala la ดีใจเด้อจ้ะ ได้เจอคนบ้านเดียวกัน
<u>ได้กลิ่นปลาร้าแล้วมันคิดถึงบ้าน ได้มีแรงสู้ชีวิตทุกวัน</u>
<u>ย้อนปลาร้าบ้านฉันที่เคยจ้ำเป๊ะเป๊ะ</u>
...ถ้าคนหิวข้าวได้กินข้าวก็หาย แต่ยังเหงาใจเพราะกินคนเดียวน่ะสิ
มาอยู่ในเมืองที่มันเปลืองกะตังค์ จะกินแต่ในห้างก็จนตายพอดี
ต้องหาถูกปาก ถูกกระเป๋ากระปี๋ ทั้งแคลเซียมวิตามินก็มีกินแล้วแข็งแรงดี
มันก็ต้องมีปลาร้า
...ถ้ากินส้มตำใส่ปลาร้าหลายหลาย ไม่เคยอายใครก็ของมันแซบนี่คะ
พอได้อิ่มกายแล้วก็อยากอิ่มใจ อยากให้คนไกลคิดถึงกันบ้างนะคะ
โทรหาบ่อยบ่อยหน่อยนะจ๊ะแฟนจ๋า ให้รักเรานั้นคงเส้นคงวา
ช่วยส่งรักลอยมา คือกลิ่นปลาร้ายังหอม
...<u>ไม่เคยลืมตัวลืมน้ำลืมต่อนลืมคนลืมคอนบ้านนาว่าที่ตัวฉันเติบได้ใหญ่มา</u>
<u>ก็ย้อนว่า ย้อนว่าที่เคยจ้ำเป๊ะเป๊ะ ที่เคยจ้ำเป๊ะเป๊ะ”</u>

จากเพลงข้างต้นเห็นได้อีกว่า ผู้หญิงชนบทยังไม่ลืมตัวตน และยังคงรักษาอัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นไว้ ปลาร้า ส้มตำ ยังเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้หญิงชนบทคิดถึงบ้าน คิดถึงความเป็นชนบทหรือท้องถิ่นนั้นไว้ และสิ่งนี้เองยังเป็นสิ่งที่ทำให้เธอมีความหวังมีกำลังใจที่จะต่อสู้กับอุปสรรคในสังคมเมืองอีกด้วย

Ref. code: 25595807010037IKS

4.2.5.4 ปัญหาที่ต้องเผชิญ

จากการศึกษาถึงปัญหาที่ผู้หญิงชนบทต้องเผชิญในการใช้ชีวิตในกรุงเทพฯ พบว่า ผู้หญิงชนบทต้องเผชิญปัญหาอยู่หลายประการ กล่าวคือ 1.ทำงานหนักและได้ค่าแรงถูก 2. ปัญหาเรื่องภาระหนี้สิน 3.ปัญหาสังคม

(1) ทำงานหนักและได้ค่าแรงถูก

ผู้หญิงชนบทต้องทำงานอย่างหนัก ถูกขูดรีดจากนายทุนเพื่อแข่งขันกับเวลาในแต่ละวัน รวมถึงได้ค่าแรงในราคาถูก ยกตัวอย่างเช่น

เพลง “รักนอกเครื่องแบบ” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2550)

“...ฮัลโหล อุ๊ย ยังอยู่ในชุดทำงานอยู่เลยเดี๋ยวเจ้านายว่า
เลิกงานแล้วเดี๋ยวจะตื๊ดไปบอก โอเคนะ
...ใส่ชุดปั๊บก็รับหน้าที่พนักงาน วันทั้งวันวุ่นงานเสียจนหัวยุ่ง
นี่แหละหนาชีวิตใต้เงาตึกสูง ถูกงานหนักจูงแข่งกับเวลาทั้งวัน”

เพลง “สาวท้ายซอย” คำร้องโดย วสุ ห้าวหาญ (2552)

“...ค่าแรงถูกแค่ลูกจ้างเขา ห้องเช่าก็อยู่ลึกจนท้ายซอย
เลิกงานบางวัน ไฟดับฝนปรอยยิ่งเหงาน่าดู
ตื่นแต่เช้าห้อยโหนรถเมล์ไปเข้างาน อยู่วันต่อวันวิ่งคอยรับใช้ใครไม่รู้
เหนื่อยเท่าใดไม่เคยนั่งบ่น เกิดเป็นคนเมื่อยังจนก็ต้องสู้
เหมือนเป็นเวรกรรม ที่ซ้ำเราอยู่ทุกลมหายใจ”

จะเห็นได้ว่า ในระบบทุนนิยมของสังคมเมืองผู้หญิงชนบทมีสถานะเป็นเพียงลูกจ้างต้องทำงานหนักเพื่อแลกกับเงินค่าจ้างที่มีราคาถูก ต้องทำงานให้นายจ้างโดยที่ไม่สามารถตอบโต้ได้และด้วยความยากจนจึงเป็นเหตุผลให้ผู้หญิงชนบทต้องยอมทนทำงานหนักต่อไป

(2) ปัญหาเรื่องภาระหนี้สิน

นอกจากผู้หญิงชนบทจะมีรายได้น้อยแล้ว ยังมีเรื่องภาระหนี้สินที่ต้องใช้จ่ายในแต่ละเดือน บางเพลงกล่าวว่า เก็บเงินไม่ทันกิน รายรับและรายจ่ายในแต่ละเดือนนั้นไม่สมดุลกัน แสดงให้เห็นถึงความขัดสนที่ผู้หญิงต้องพบเจอในแต่ละเดือน ยกตัวอย่างเช่น

Ref. code: 25595807010037IKS

เพลง “สัญญาหน้าคอม” คำร้องโดย ชัย มหาชน (2549)

“..<u>เก็บไม่ทันกินหนี้สินมีให้จ่ายประจำ</u> โอ้ยมันเวรกรรมแรงใจทยอยถอยร่น
ยังต้องกระเบียดกระเสียร เจียดให้น้องเรียนอีกตั้งหลายคน
ถึงหนักเท่าใดก็ทน นั่งบ่นไปก็ใจเหนื่อยฟรี”

ปัญหาเรื่องภาระหนี้สิน ถือเป็นอีกหนึ่งปัญหาที่ต้องรับผิดชอบ แต่สิ่งหนึ่งที่พบ คือ ผู้หญิงชนบทนั้นมีความอดทน ความขยัน รวมถึงความประหยัด และมีความหวังที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

(3) ปัญหาสังคม

ในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา ยังแสดงให้เห็นอีกว่าหนึ่งปัญหาที่ผู้หญิงชนบทต้องเจอ คือ เรื่องความไม่จริงใจของผู้คน การไม่มีน้ำใจของผู้คนในกรุงเทพฯ และยังมีบางเพลงนำเอาเรื่องคุณค่าจิตใจมาเปรียบเทียบกับเรื่องของเศรษฐกิจ กล่าวคือ น้ำใจของคนในกรุงเทพฯถูกเปลี่ยนเป็นแค่เพียงเศษเงิน แสดงให้เห็นถึงการต่อสู้ และการเอาตัวรอดของผู้คนในสังคมกรุงเทพฯ ทำให้ผู้หญิงชนบทไม่มีความสุขใจเหมือนกับบ้านเกิดที่จากมา ยกตัวอย่างเช่น

เพลง “อยากฝันดีที่บ้านเรา” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2551)

“...ที่นี้ไม่มีดอกไม้ที่ใจเคยคุ้นกลิ่นฝัน มีเพียงละอองหมอกควันจากโรงงานลอยข้างทาง
<u>ที่นี้ไม่มีความรักที่จริงใจไม่จืดจาง มีเพียงตึกรามอ้างว้างกับคนหัวใจป่วยไข้”</u>

เพลง “สาวท้ายซอย” คำร้องโดย วสุ ห้าวหาญ (2552)

“...<u>ยังคิดถึงบ้านที่จำจากมาทุกค่ำเช้า เมืองนี้มันเหงาน้ำใจถูกขายเป็นเศษเงิน</u>
ให้สัญญาว่าคงไม่นานจะหอบความฝันทวนทางที่เคยเดิน
ไปหนุนตักที่คิดถึงเหลือเกินในยามห่างไกล”

จะสังเกตว่า เพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา นั้นจะนำเสนอภาพลบของสังคมเมืองที่เป็นคู่ตรงข้ามกับผู้คนในสังคมชนบท ที่มักจะกล่าวถึงความอบอุ่น ความมีน้ำใจของผู้คน และสายสัมพันธ์ที่แนบแน่น

Ref. code: 25595807010037IKS

4.2.5.5 ความสัมพันธ์กับมาตุภูมิ

จากการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของผู้หญิงชนบทกับมาตุภูมิ หรือบ้านเกิดที่จากมานั้นในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา สื่อความหมายว่า ผู้หญิงชนบทยังคงเป็นห่วงบ้านเกิดไม่ได้ทิ้งถิ่นฐาน ยังคงคิดถึงครอบครัวที่จากมา ยกตัวอย่างเช่น

เพลง “อยากฝันดีที่บ้านเรา” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2551)

“..กรุ่นไกลไอดินบ้านเรายังหอม ถึงได้ดมดอมแค่เพียงภาพจำในใจ
มองตะวันลาใจก็ลับหาย โบยบินไปซุกไออุ่นบ้านที่จากมา
ค่ำนี้บ้านเราเรไรคงร่ำร้อง ลมหนาวคงล่องแสงเดือนคงส่องลอดฟ้า
เหนื่อยจากเมืองนี้อยากกลับไปหา แต่มีภาระบังคับให้สู้เพียงลำพัง”

ผู้หญิงชนบทยังมีสายสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับครอบครัว และครอบครัวยังเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจเป็นกำลังใจให้สู้ต่อไปในสังคมเมือง ซึ่งการเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯของผู้หญิงชนบทนั้นไม่ได้ทำเพื่ออนาคตของตัวเธอเพียงอย่างเดียว แต่ยังทำเพื่อส่งรายได้ไปเลี้ยงดูปากท้องของคนในครอบครัวให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เช่น ส่งน้องให้เรียนหนังสือ ส่งรายได้ให้ครอบครัว ยกตัวอย่างเช่น

เพลง “สัญญาหน้าคอม” คำร้องโดย ชัย มหาชน (2549)

“...เก็บไม่ทันกินหนี้สินมีให้จ่ายประจำ โอ้ยมันเวรกรรมแรงใจทยอยถอยร่น
<u>ยังต้องกระเบียดกระเสียร เจียดให้น้องเรียนอีกตั้งหลายคน</u>
ถึงหนักเท่าใดก็ทน นั่งบ่นไปก็ใจเหนื่อยฟรี”

เพลง “สาวท้ายซอย” คำร้องโดย วสุ ห้าวหาญ (2552)

“...ชีวิตลูกจ้างท้ายซอยโชคดีไม่ค่อยหันมอง <u>สู้ไปเพื่อปากท้องให้คนหลายคนได้อยู่สบาย</u>
เป็นดอกไม้ท้ายซอยสายตาความรักไม่เคยสนใจ ก็ทำแต่งานเลยไม่มีใครให้กุมมือไว้
พอได้อุ่นใจยามก้าวเดิน”

จะเห็นได้ว่า ผู้หญิงชนบทมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลคนในครอบครัว ทำหน้าที่เสมือนเป็นหัวหน้าครอบครัวที่จำเป็นต้องจากบ้านเพื่อมาหางานทำ เข้ามาในกรุงเทพฯ พร้อมกับแบกความหวังของคนในครอบครัวมาด้วย เพียงเพื่อมุ่งหวังให้ทุกคนในบ้านมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

Ref. code: 25595807010037IKS

4.2.5.6 อำนาจและการต่อรอง

จากการศึกษาเรื่องอำนาจและการต่อรองของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดานั้น พบว่า ผู้หญิงชนบทไม่มีอำนาจการต่อรองในการทำงาน ต้องทำงานตามคำสั่งเจ้านาย ทำงานโดยห้ามมีการโต้แย้ง เปรียบเสมือนหุ่นยนต์ที่คอยรับคำสั่งเพียงอย่างเดียว หรือแม้กระทั่งการคุยโทรศัพท์ในที่ทำงานนั้นก็ต้องแอบคุย สิทธิส่วนบุคคลนั้นหายไปในเวลางาน ยกตัวอย่างเช่น

เพลง “สัญญาหน้าคอม” คำร้องโดย ชัย มหาชน (2549)

“...จากบ้านนอกมาทำงานอยู่หน้าเครื่องคอม ยิ้มแบบออมออมใส่ชุดฟอร์มสาวมั่น
คนทางบ้านส่งเรียนก็มั่นพากเพียรมาจนได้งาน <u>พูดคำได้ค่ะทั้งวันทำตามคำสั่งได้ปานหุ่นยนต์</u> เก็บไม่ทันกินหนี้สินมีให้จ่ายประจำ โอ้ยมันเวรกรรมแรงใจทยอยถอยร่น
<u>ยังต้องกระเบียดกระเสียร เจียดให้น้องเรียนอีกตั้งหลายคน</u>
<u>ถึงหนักเท่าใดก็ทน นั่งบ่นไปก็ใจเหนื่อยฟรี”</u>

เพลง “รักนอกเครื่องแบบ” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2550)

“...คิดถึงเธอคนเคยโทรมาติ๊งหน่อง คนที่กองหัวใจให้เลยไม่อั้น
อยู่ในเครื่องแบบเจ้านายห้ามแอบคุยกัน นัดที่เราฝันต้องรอเลิกงานจึงมีสิทธิ์ทำ
...ว่างยังจ๊ะ ว่างยังจ๊ะ นะนะโทรกลับมาหน่อย โทรได้ไม่บ่อยแต่ก็แอบตู๊ดประจำ
ส่งความคิดถึงจากข้างข้างห้องน้ำ อย่าเพิ่งใจดำกดเบอร์โทรทิ้งไป
...เปลี่ยนชุดปั๊บจะรีบไปตามนัดเธอ ที่เคยนัดเจอร้านจิ้มจุ่มก็ได้
ทำงานก่อนนะเกรงสายตาเจ้านาย เลิกงานเมื่อไรจะกดเบอร์ไปติ๊งหน่อง
...คิดถึงเธอคนเคยโทรมาติ๊งหน่อง คนที่กองหัวใจให้เลยไม่อั้น
<u>อยู่ในเครื่องแบบเจ้านายห้ามแอบคุยกัน นัดที่เราฝันต้องรอเลิกงานจึงมีสิทธิ์ทำ</u>”

จากตัวอย่างเพลงในข้างต้นจะเห็นได้ว่า ถึงแม้อำนาจการต่อรองของผู้หญิงชนบทในสังคมเมืองจะมีน้อย แต่สิ่งที่เป็นคุณค่า (value) หรือแรงผลักดันที่เป็นกลยุทธ์ในการเอาตัวรอด (Survive) ของผู้หญิงกลุ่มนี้ คือ ความขยัน ความอดทน หนักเอาเบาสู้ ความประหยัด มัธยัสถ์ นั่นเอง นอกจากนี้บางเพลงยังสื่อความหมายให้เห็นอีกว่า ในช่วงเวลาทำงานของผู้หญิงชนบทในกรุงเทพฯนั้น ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของเจ้านาย ทำตามคำสั่งเจ้านาย มีการใช้สัญลักษณ์เปรียบเทียบว่าช่วงเวลาทำงานนั้น แม้กระทั่งลมหายใจก็ยังไม่สามารถมีเป็นของตัวเอง แสดงให้เห็นถึงความไม่เป็นตัวของตัวเอง มีหน้าที่ก้มหน้ารับคำสั่งเพียงอย่างเดียว ยกตัวอย่างเช่น

Ref. code: 25595807010037IKS

เพลง “ถนนค้นฝัน” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2550)

> *“...ยืนบนถนนคนสู้เพื่อฝันลำพัง คว้างดังเศษฟางที่ถูกลมพัดมาไกล*
> *<u>จากเช้าจรดเย็นต้องเป็นคนมีเจ้านาย เลิกงานค่อยมีลมหายใจเป็นของตัวเอง</u>*
> *...เหงาจังกลับห้องมามีเพื่อนก็เพียงเสียงเพลง วันที่ปัญหาหอบภาระเข้ามาข่มเหง*
> *<u>ได้แต่บอกใจตัวเองไม่ให้หยุดฝัน”</u>*

จะเห็นได้ว่า เวลางาน (Work Time) ของผู้หญิงชนบทในระบบทุนนิยมนั้น เป็นเวลาที่ชนชั้นล่าง เอาเวลา รวมถึงแรงกายของตนเองไปขายให้กับนายทุนในระบบทุนนิยม ซึ่งผู้หญิงชนบทก็ถูกขูดรีดผ่านเวลางานแบบนี้เช่นเดียวกัน แต่ถึงแม้ว่าจะเจอปัญหาหรือถูกนายจ้างข่มเหงเอาเปรียบอย่างไร สิ่งหนึ่งที่เป็นคุณค่าสำคัญของผู้หญิงชนบท คือ ความฝัน/ความหวัง ที่เป็นแรงผลักดันให้เธอสู้ต่อไป ดังจะเห็นได้จากประโยคที่ว่า “วันที่ปัญหาหอบภาระเข้ามาข่มเหง ได้แต่บอกใจตัวเองไม่ให้หยุดฝัน”

Ref. code: 25595807010037IKS

ตารางที่ 4.5

การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับสังคมเมืองในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา

หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์	**ภาพผู้หญิงชนบทที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา**
สาเหตุในการย้ายถิ่น	สาเหตุหลักในการย้ายถิ่นฐานของผู้หญิงชนบท คือ 1.ความยากจน 2.ความใฝ่ฝัน 3 .เพื่อการศึกษาเล่าเรียน
ที่พักอาศัย	ผู้หญิงชนบทนั้นไม่มีบ้านเป็นของตัวเอง ส่วนใหญ่จะเช่าอยู่ในห้องเช่าเล็ก ๆ และยังมีการนำเสนออีกว่า ห้องเช่านั้นก็อยู่ลึกถึงท้ายซอย แสดงให้เห็นถึงราคาห้องเช่าที่มีราคาถูก
อาหารการกิน	ผู้หญิงชนบทกินอาหารริมข้างทาง ยังคงกินปลาร้า ส้มตำ สื่อให้เห็นถึงอาหารที่มีราคาถูก สอดคล้องกับรายได้ที่น้อย และผู้หญิงชนบทยังไม่ลืมตัวตน ยังคงรักษาอัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นไว้
ปัญหาที่ต้องเผชิญ	ผู้หญิงชนบทต้องเผชิญปัญหาอยู่หลายประการ กล่าวคือ 1.ทำงานหนักและได้ค่าแรงถูก 2. ปัญหาเรื่องภาระหนี้สิน 3. ปัญหาสังคม
ความสัมพันธ์กับมาตุภูมิ	ผู้หญิงชนบทยังคงเป็นห่วงบ้านเกิด ไม่ได้ทิ้งถิ่นฐาน ยังมีสายสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับครอบครัว และครอบครัวยังเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจเป็นกำลังใจ นอกจากนี้หญิงชนบทมีหน้าต้องรับผิดชอบคนเลี้ยงดูคนในครอบครัว เสมือนเป็นหัวหน้าครอบครัว
อำนาจและต่อรอง	ผู้หญิงชนบทไม่มีอำนาจการต่อรองในการทำงาน ต้องทำงานตามคำสั่งเจ้านาย ถูกขูดรีดแรงกายผ่านเวลางาน แต่สิ่งหนึ่งที่เป็นคุณค่าสำคัญของผู้หญิงชนบท คือ ความฝัน/ความหวัง ที่เป็นแรงผลักดันให้เธอสู้ต่อไป

Ref. code: 25595807010037IKS

4.2.6 การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับความรัก

ผู้วิจัยได้ศึกษาการสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับความรักในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา คือ ความรักระหว่างชายหญิง ซึ่งจากการศึกษามีข้อค้นพบเกี่ยวกับความรักระหว่างชายหญิงมากมาย สามารถสรุปได้ดังนี้

4.2.6.1 มีความสุขกับความโสด

จากการศึกษาเพลงของตั๊กแตน ชลดา มีเนื้อหาที่นำเสนอความหมายของผู้หญิงที่รักตนเอง กล่าวคือ การเลือกใช้ชีวิตโสด การมีอิสระในการทำสิ่งต่างๆ ตามความต้องการของตนเอง การเลือกสร้างความสุขด้วยตัวเอง ยกตัวอย่างเช่น

เพลง “สงวนสิทธิ์เฉพาะคนโสด" คำร้อง/ทำนอง/เรียบเรียงโดย จุมพล ทองตัน (2551)

“...สงวนสิทธิ์เฉพาะคนโสด ได้ทำอะไรตามสไตล์ของเรา
ไม่ต้องห่วงว่าจะโดนใครเม้าท์ แค่เอาใจเราให้สนุกก็พอ
สงวนสิทธิ์เฉพาะคนโสด ก็รักยังมีประโยชน์อีกมากเนาะ ได้รักเพื่อน รักแม่ รักพ่อ
ก็เพียงพอแล้วหัวใจ มันสุขสบายอยู่แล้ว
...พอเลิกจากงานได้เดินเที่ยวช้อปปิ้งสนุกจริงจริงไม่ต้องซื้อเผื่อใคร
นึกอยากดูหนังเกาหลี ฝรั่ง จีน ไทยไม่เคยมีใครมาขัดใจเลยเรา
แค่อยากกลับบ้านไปดูแฟนทีวีเคเบิลมากมีอีก 3 5 7 9
อยากเปลี่ยนช่องไหนก็กดได้กดเอาดีจริงจริงเลยเรา ไม่มีใครแย่งรีโมท
...อยู่ห้องคนเดียวนั้นเพลิดเพลินทั้งวันเล่นเกมส์มันมันแล้วนั่งแชตออนไลน์
ซื้อแผ่นมาร้องคาราโอเกะก็ได้เสียงแหบยังไงก็ไม่มีใครแซวเรา
ออกไปทำงานก็ทำได้เต็มที่ กะไหนก็ดีทำโอทีก็เอากลับดึกแค่ไหนจะตื่นสายตื่นเช้า
โลกนี้เป็นของเราดีไหมเล่าคนโสด เป็นโสดนะดีแล้ว เป็นโสดก็ดีแล้ว”

ผู้หญิงชนบทเริ่มมองโลกเกี่ยวกับสถานภาพความโสดเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ เลือกที่จะใช้ชีวิตโสดอย่างมีความสุขด้วยตนเอง โดยที่ไม่ต้องพึ่งพาความสุขจากคนอื่น และมองว่าชีวิตยังมีความรักอีกหลายรูปแบบทั้ง การรักเพื่อน รักครอบครัว ก็สามารถทำให้เธอมีความสุขได้เช่นกัน

Ref. code: 25595807010037IKS

4.2.6.2 แอบรัก

จากการศึกษาพบว่า ผู้หญิงชนบทมีการสงวนท่าทีในความรัก โดยเพลงจำนวนมากมีเนื้อหาที่ผู้หญิงเป็นฝ่ายตั้งรับ กล่าวคือ แอบรักชายหนุ่มที่มีแฟนอยู่แล้ว เป็นภาพผู้หญิงที่แอบรักฝ่ายเดียว และในเพลงยังสื่ออีกว่า ผู้ชายที่แอบรักนั้น คือ เพื่อนร่วมงาน ถึงแม้ว่าต้องเสียใจที่ต้องแอบรัก แต่ก็ไม่มีเจตนาจะแย่งชิงมา ยกตัวอย่างเช่น

เพลง “โทษฐานของการมาสาย” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2551)

“...เมื่อเธอแคร์เขาให้เห็น หัวใจฉันก็ล้มป่วยเจ็บนี้ไม่มีตัวช่วย ก็เราไม่อาจรักกัน
การเป็นแฟนคือเธอกับเขา การแอบรักเป็นเรื่องของฉัน
ได้ใกล้แค่ตอนร่วมงาน ไม่เคยได้เดินร่วมทาง
..พรหมลิขิตขีดทางให้ฉัน แวะพักที่อื่นเสียก่อนกว่าจะพาหัวใจแรมรอน
มาพบเธอก็สายทุกอย่าง ถึงจะทำดีแค่ไหนก็ไม่อาจข้ามเส้นกีดขวาง
แกล้งเป็นเพื่อนกลบเกลื่อนทุกครั้ง เมื่อสายตาคนนินทาเอา
...โทษฐานของการมาสายไม่ใช่ยืนหน้าเสาธง แต่ถูกทำให้เจ็บตรงตรง
เมื่อเห็นเธอโอบกอดกับเขา ได้แต่ตัดพ้อในใจคนข้างกายเธอควรเป็นเรา
มันคือถ้อยคำเหงาเหงาจากหัวใจที่มาไม่ทัน"

เพลง “ข้างกองไฟคืนนั้น” คำร้อง/ทำนองโดย สลา คุณวุฒิ (2549)

“...เมื่อกลับถึงที่ทำงานจะคิดถึงกันหรือเปล่า คำถามเหงาเหงา
จากสาวเกือบสวยคนหนึ่ง พอจะจำได้ไหมนั่งล้อมกองไฟเคียงกันริมบึง
ใครทำให้ใครคิดถึงในค่ายสัมมนาคืนนั้น หน้าที่ต่างกันชัดเจนเข้าเวรก็คนละกะ
ทำงานอยู่ร่วมชายคาแต่ไม่ค่อยได้เห็นหน้ากัน หยุดปีละหนนายจ้างรวมพลให้คนทำงาน
พาออกค่ายต่างให้รางวัลจึงรู้จักกันอย่างเป็นทางใจ ลาล้าลาล่าลา ลาล้าลาล่าลา
...หนึ่งคืนในค่ายนั่งล้อมกองไฟหน้าเต็นต์ เธอทำเหมือนว่าฉันเป็นบุคคลสำคัญมากมาย
มือเกากีตาร์สายตาจ้องมาจนอาย ลุกมานั่งใกล้ใกล้ร้องเพลงกล่อมให้ใจฟัง
...เมื่อกลับถึงที่ทำงานยังคิดถึงกันหรือเปล่า คุยกับความเหงาทำไมหนอเธอจึงเงียบจัง
หรือว่าคนเกือบสวยต้องเกือบใช่ของใครอีกครั้ง คิดแล้วกลุ้มใจจัง
ต้องมานั่งใจเหงาเฝ้างาน ลาล้าลาล่าลา ลาล้าลาล่าลา”

Ref. code: 25595807010037IKS

สังเกตได้ว่า สายสัมพันธ์เรื่องความรักของผู้หญิงชนบทนั้นเปราะบาง อยู่ในสภาวะแปลกแยกระหว่างตัวผู้หญิงชนบทและเพื่อนร่วมงาน จนเกิดการตกหลุมรักผู้ชายในที่ทำงานเดียวกัน อีกทั้งในเพลงของต๊ักแตน ชลดา ยังสื่อความหมายอีกว่า ถึงแม้ว่าจะแอบรักผู้ชายที่มีแฟนอยู่แล้ว แต่ผู้หญิงชนบทยังมีกรอบความคิดเรื่องของศีลธรรม ที่เป็นเครื่องเตือนใจให้มีสติ และไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับผู้ชายที่มีแฟนอยู่แล้ว เพราะถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่ดี แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงยังคำนึงถึงจารีตประเพณีของไทย และเรื่องของบาปกรรม ยกตัวอย่างเช่น

เพลง “ใช้ความรักอย่างเดียวไม่ได้” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2554)

“...แฟนเขาบอกตัวเองว่าเธอแฟนเขา ไม่ใช่ของเราไปแย่งเอาคงไม่ไหว
แค่แอบรักอยู่นี้ก็ละอายมากพอแล้วใจ ขืนล้ำเส้นเข้าไปอาจเสียใจเสียรู้ความเหงา
...ศีลธรรม ขีดเส้นใต้สีแดงศีลธรรม ใช้เป็นข้อห้ามไม่ให้ทำผิดต่อเขา
ถึงอยากรักแค่ไหน ได้แต่เก็บในห้องใจสีเทา
นอกจากรอเธอเลิกกับเขาซึ่งคงเป็นไปไม่ได้อยู่ดี
...ที่เขาหอมแก้มของเธอก็เป็นของเขา อิจฉาหรือเปล่าทำไมใจฉันเจ็บอย่างนี้
สิ่งที่เธอกับเขาทำกลายเป็นความช้ำของฉันทุกที ฉันอยู่ใกล้เธอแค่นี้
ใช้ความรักทำอะไรไม่ได้
...พอแล้วบอกตัวเองว่าพอสักที ถือว่าชาตินี้พรหมลิขิตไม่ยอมเป็นใจ
ชีวิตและหัวใจเธอเป็นหน้าที่เขาต้องดูแลไป ถึงฉันมีเธอไม่ได้แต่กล้าตอบใจว่าเป็นคนดี”

และถึงแม้ว่าผู้หญิงชนบทจะรู้อยู่แล้วว่าชายที่ตนแอบหลงรักอยู่นั้นจะมีแฟนแล้ว ยังมีเพลงอีกบางส่วนที่สื่อความหมายอีกว่า ผู้หญิงก็ยังมีความสุขแบบหลอกตัวเองกับการได้แอบรัก โดยไม่มีเจตนาไปแย่งชิงมา ยกตัวอย่างเช่น

เพลง “ขอจองในใจ” คำร้อง/ทำนองโดย นิวัฒน์ พานิชผล (2549)

“...โอ๊ยใจนะใจ ไม่รู้ทำไมต้องรักคนมีเจ้าของ
ทั้งที่ใจนี้ไม่คิดแย่งเธอมาครอง ไม่คิดเป็นตัวสำรองแต่ขอจองเธอไว้ในใจ
...บางทีอยากถามอยากรู้ว่าเธอเหนื่อยไหม แอบพาเธอไปเดินเล่นในใจเสมอ
แม้ว่าเรื่องจริงเป็นได้แค่ฝันละเมอ ฉันได้แต่คิดถึงเธอเวลาที่จุดจุดจุด”

Ref. code: 25595807010037IKS

เพลง “รอเป็นคนถัดไป” คำร้อง/ทำนองโดย ใต้ตะวันอบอุ่น (2550)

“...อยากมีสิทธิ์หวงเมื่อเห็นเธอควงคนอื่น เจ็บช้ำกล้ำกลืนต้องนอนสะอื้นเดียวดาย
รักเธอข้างเดียวแถมยังเป็นชู้ทางใจ รักเธอข้างเดียวไม่เห็นจะดีตรงไหน
ตัดอกตัดใจ ไม่คิดแย่งแฟนใครหรอกหนา
...อยากบอกว่ารัก รักเธอสักหมื่นพันครั้ง สิ่งที่รับฟังมีเพียงท่านเทวดา
ก็อยากจะขอให้รักเธออยู่คู่ฟ้า แต่หากวันไหนรักเธอไม่สมปรารถนา
บังเอิญเลิกรา ช่วยมาจ้องตาฉันที..
...ก็อยากจะขอเป็นคนถัดไป ไม่มากใช่ไหมฉันขอเธอเพียงเท่านี้
กว่าจะลืมเธอคงใช้เวลาหลายปี ถ้าฟ้ายินดีคงมีโอกาสแลกใจ
...ไม่เคยจะคิดจะแช่งให้ใครเลิกกัน ประตูสวรรค์จงอยู่ในนั้นเรื่อยไป
จะไม่รบกวนให้เธอต้องว้าวุ่นใจ จะขอเป็นยามเฝ้าหน้าประตูได้ไหม
ร้องไห้วันใดให้ฉันดูแลใจเธอ”

จากตัวอย่างเพลงข้างต้นพบว่า ผู้หญิงชนบทยังแสดงถึงการมีความหวังในการรอคอยชายคนนั้นเพื่อจะเป็นคนถัดไป ถึงแม้ว่าจะไม่มีเจตนาที่จะไปแย่งชิงมาแต่ขอเฝ้ารออยู่ใกล้ ๆ เปรียบตัวเองเสมือนยามที่รอคอยอย่างมีความหวัง ดังจะเห็นได้จากประโยคที่ว่า “จะขอเป็นยามเฝ้าหน้าประตูได้ไหมร้องไห้วันใดให้ฉันดูแลใจเธอ”

4.2.6.3 เป็นชู้โดยไม่รู้ตัว

จากการศึกษาในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า เนื้อหาเพลงสื่อความหมายต่อผู้หญิงที่มักตกเป็นผู้ถูกกระทำ (Passive) กล่าวคือ ผู้หญิงที่ต้องตกเป็นชู้โดยที่ไม่รู้ตัวมาก่อนว่าผู้ชายคนนั้นมีแฟนอยู่แล้ว ซึ่งในเนื้อเพลงส่วนใหญ่นั้นจะกล่าวว่าผู้ชายมักจะเข้ามาหลอกให้ตนหลงรัก แต่เมื่อรู้ความจริงผู้หญิงก็พร้อมที่จะยุติความสัมพันธ์นั้น ยกตัวอย่างเช่น

เพลง “อยากเป็นคนรัก ไม่อยากเป็นชู้” คำร้อง/ทำนองโดย พยัต ภูวิชัย (2552)

“...แฟนของใครโทรมาฝากน้ำตาไว้ที่แก้มของฉัน เขาโทรมาร้องรำพัน
บอกว่าคนของฉันนั้นมีเขาเป็นเจ้าของ เป็นแฟนของเธอใช่ไหมหรือเป็นใคร
ถึงโทรมาเรียกมาร้อง ถ้าหัวใจมีเจ้าของ บอกตรงตรงสักคำได้ไหมไม่ต้องหลอกกัน
สิ่งที่ฉันนั้นทำพลาดไปสิ่งที่ใจรู้ไม่เท่าทัน บอกเขาให้ทีว่าฉันก็ยังเสียใจ

Ref. code: 25595807010037IKS

...อยากเป็นคนรักไม่ได้อยากเป็นชู้ ถ้าฉันรู้ฉันจะรักเธอไหม
ความผิดของฉันคือไม่รู้และไม่ตั้งใจ ไม่คิดโทษใครนอกจากใจฉันเองที่ไม่รักดี
...ขอให้เราเลิกกันขอให้มันสิ้นสุดเพียงแค่นี้ ช่วยโทรบอกเขาให้ที
ว่าคนคนนี้อยากรักไม่อยากเป็นชู้"

เพลง "เจตนา..แต่ว่าไม่ตั้งใจ" คำร้อง/ทำนองโดย ชนะ เสวิกุล (2553)

"...ฉันเจตนารักเขาทุ่มเททหัวใจให้เขา ที่ทำให้ใครปวดร้าวขอให้รู้ว่าไม่ตั้งใจ
อยากมีรักจริงเท่านั้นฉันไม่รู้ว่าเขามีใคร ไม่เคยสงสัยอะไรตั้งแต่ยอมยกใจให้เขา
คนที่มีเพียงความฝันเคยชินกับวันอ้างว้าง กลางคืนนอนกอดความหวัง
เพื่อนเดินข้างก็คือความเหง เมื่อมีคนคอยห่วงใยคอยใกล้ชิดเป็นเหมือนดั่งเงา
สะเทือนหัวใจคนเหงา จนก้าวเลยเส้นความสัมพันธ์
...จดทะเบียนหัวใจซ้อนใครอื่นเขา ได้ความรักมาเพียงสำเนาเท่านั้น
สุขในฝันได้เพียงครึ่งคืน ก็ตื่นมาพบความทรมาน ว่าคนรักฉันจริงจริงเป็นแฟนของใคร
ฉันคือคนที่มาช้าที่หลงว่าเป็นเจ้าของ เมื่อรู้ว่าเป็นที่สองก็ไม่ขอยึดครองเอาไว้
ปล่อยมือจากความผิดพลั้งเส้นทางนี้ไม่มีจุดหมาย ส่งคืนพื้นที่หัวใจ
คืนให้เขาเจ้าของตัวจริง"

สังเกตได้ว่า สายสัมพันธ์เรื่องความรักของผู้หญิงชนบทนั้นเปราะบาง และสิ่งที่ผู้หญิงชนบทปรารถนา คือ สายพันธ์ที่จริงจัง ไม่ต้องการเพียงแค่ความรักหรือสายสัมพันธ์แบบปลอม ๆ ชั่วคราว และยังพบอีกว่าในเพลงของต๊กแตน ชลดา นั้น ผู้หญิงต้องตกเป็นชู้กับเพื่อนตัวเอง กล่าวคือ แฟนของเพื่อนสนิทเข้ามาหลอกให้หลงรัก และเพิ่งมารู้ความจริงจนในที่สุดเธอเลือกที่จะยุติความสัมพันธ์กับแฟนหนุ่ม เพื่อรักษาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนไว้ โดยเลือกเป็นคนเดินถอยออกมาเอง ยกตัวอย่างเช่น

เพลง "เลือกคำว่าเจ็บ เก็บไว้คนเดียว" คำร้อง/ทำนองโดย พยัต ภูวิชัย (2553)

"...เพิ่งจะรู้คำว่ารักที่ได้ยินได้ฟังทุกวัน ไม่ได้มีแต่ฉันที่เป็นเจ้าของ
แค่อีกคนที่โดนหลอกใช้ให้งมงายว่าได้ครอบครอง แค่หนึ่งในตัวสำรองของคนหลายใจ
เมื่อได้รู้ว่าอ้อมกอดเขามีคนเป็นเจ้าของเหมือนกัน เป็นเพื่อนรักของฉัน
ฉันควรทำอย่างไร ตอบคำถามกับหยาดน้ำตาเพื่อนกับแฟนฉันจะเลือกใคร
ก็ได้ยินเสียงใจกระซิบเบาเบาว่าเพื่อน เราก็เหมือนกับคนสองคนกำลังจมน้ำ
กลางทะเลหัวใจถ้าใครสักคนต้องไป ฉันเอง"

Ref. code: 25595807010037IKS

เพลง “ฉันแค่เหงา เขาแค่ปลอบ” คำร้อง/ทำนองโดย พยัต ภูวิชัย (2553)

“...อาจเป็นเพราะว่าน้ำตาหยดนั้น ที่เปียกแก้มฉันมันทำให้เขาหวั่นไหว
สองคนไม่เคยตั้งใจ จะทำเรื่องร้ายก็กลายเป็นทำร้ายเธอ
ฉันเดินเข้าไปในอ้อมกอดเขา เพราะเจ็บเพราะเหงา ฉันทำให้เขาพลั้งเผลอ
เขาเป็นที่รักของเธอ อยากขอโทษเธอที่ทำให้เธอเสียใจ
...จะเกลียดฉันจะโกรธฉันฉันรับมันได้ แต่กับเขาอยากให้เธอยกโทษได้ไหม
ฉันเองผิดที่เหงา เขาก็แค่ปลอบใจ เป็นเพราะตัวฉันเองไม่อาจโทษใคร
เรื่องร้ายร้ายที่มันเป็นไปขอให้โทษฉัน
...อะไรที่เกิดในอ้อมกอดเขาไม่ใช่สามเส้า แค่เจ็บแค่เหงาเท่านั้น
อย่าตัดรักเขาถึงแม้เราไม่เป็นเพื่อนกัน อย่าให้เขาเสียเธอเพราะฉันเป็นมือที่สาม
อยากประณามว่าเลวยังไง ฉันรับไว้เอง อยากประณามว่าเลวยังไงขอรับไว้เอง”

สังเกตได้ว่า สายสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในเรื่องของความรัก ผู้หญิงชนบทต้องกลายมาเป็นคู่แข่งกับเพื่อนของตัวเอง แต่ผู้หญิงชนบทก็ยังเลือกที่จะยอมเป็นฝ่ายเสียสละยอมถอยออกมาจากเรื่องรักสามเศร้านั่นเอง ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นของการกระทำของผู้ชายที่เข้ามาหลอกนั้น พบว่าเกิดผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันผู้หญิง ถูกสังคมที่ทำงานไม่ยอมรับ เช่น การถูกนินทาจากเพื่อนร่วมงาน การเป็นคนเลว กลายเป็นผู้หญิงหน้าด้านในสายตาคนอื่น สะท้อนให้เห็นว่า ผู้หญิงชนบทต้องตกอยู่ในสภาวะแปลกแยกที่มีต่อคนอื่นนั่นเอง ยกตัวอย่างเช่น

เพลง “คำพิพากษา” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2553)

“...คงเป็นเวรกรรมที่ฉันเคยทำชาติที่ผ่านมา รักใครเลยได้น้ำตาตอบแทนมา
อีกครั้งจนได้ ล่าสุดที่เจอไม่รู้ว่าเธอมีเจ้าของใจ มาเห็นความจริงเมื่อสาย
ได้แต่ร้องไห้ปลอบใจที่พลั้ง อยากให้เธอรู้ที่ฉันเป็นอยู่มันเจ็บหนักหนา
มาทำงานถูกคนคุ้นหน้าส่งสายตามาตบทุกครั้ง กลายเป็นคนเลวตามเธอลงเหว
โดยไม่ระวัง ก่อนจะบอกว่ารักอีกครั้ง อยากให้เธอฟังเสียงใจครวญมา
...โดนข้อหาแย่งแฟนชาวบ้านมันทรมานเกินทน ไม่มีใครฟังเหตุผลจึงต้องโดนคำพิพาก
รับบทเป็นคนหน้าด้าน รับโทษทัณฑ์อยู่กับน้ำตา อยากตายข้ามไปชาติหน้า
เผื่อโลกเมตตาให้รักสมหวัง”

Ref. code: 25595807010037IKS

เพลง “เหตุเกิดที่เธอ ผลอยู่ที่ฉัน” คำร้อง/ทำนองโดย พงษ์ศักดิ์ ถนอมใจ (2556)

“...ฉันไม่ใช่คนเริ่มแต่หนีความผิดไม่พ้น ต้องถูกผู้คนเหยียดหยามนินทาว่าหน้าไม่อาย
ก็ไม่รู้เธอมีเจ้าของ เป็นคนเลวโดยไม่ตั้งใจ กว่าจะรู้ก็เป็นนางร้ายที่ไปแย่งแฟนชาวบ้าน
รับกรรมที่ไม่ได้ก่อแบกคำว่าบาปเอาไว้ อยู่ในฝันร้ายทั้งที่ลืมตาทุกคืนทุกวัน
เธอมีที่หนึ่งอยู่แล้วแต่ยังดึงฉันไปเกี่ยวพัน โทษเธอคนเดียวเท่านั้น
เพราะว่าความไม่พอของเธอ
...เหตุเกิดที่เธอแต่ผลมันตกอยู่ที่ฉัน ต้องอยู่อย่างทรมานกับการดูถูกตัวเองเสมอ
เธอรู้บ้างไหมว่าอะไรบ้างที่ฉันต้องเจอ เกลียดตัวเองเมื่อยามกอดเธอ
กอดคนที่มีเจ้าของ
...คิดว่าเธอจะใช่ความรักที่เฝ้าตามหา แต่น้ำตาก็ย้ำความจริงให้ใจหม่นหมอง
เธอรู้สึกผิดบ้างไหมที่หลอกให้ฉันเป็นตัวสำรอง เจตนาฆ่าโดยไตร่ตรอง
ฉันเหมือนตายทั้งเป็นเพราะเธอ”

และในเนื้อหาเพลงยังสื่อว่า การกระทำของผู้ชายที่เข้ามาหลอกให้ผู้หญิงชนบทต้องตกเป็นชู้นั้นเปรียบเหมือนเจตนาฆ่าให้ตายทั้งเป็น เปรียบเป็นคำพิพากษาที่เธอต้องรับโทษทัณฑ์ โดยที่ตัวเธอเองไม่รู้และไม่ได้ตั้งใจ

4.2.6.4 ยอมเป็นชู้

จากการศึกษาในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน พบว่า อีกหนึ่งความสัมพันธ์ความรักระหว่างชายหญิง คือ การยอมเป็นเมียน้อย หรือเป็นชู้ สถานะภาพของผู้หญิงไม่มีอำนาจการต่อรอง เป็นผู้ถูกกระทำ (Passive) มีการใช้สัญลักษณ์สื่อว่าผู้หญิงเป็นเพียงวัตถุทางเพศ กล่าวคือ ผู้หญิงเป็นเหมือน เช่น ตุ๊กตา หรือของเล่นของผู้ชาย ที่มีหน้าที่แค่ให้ความสุข ให้ความปรนเปรอกับผู้ชายเพียงเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น

เพลง “แฟนเก็บ” คำร้อง/ทำนองโดย วสุ ห้าวหาญ (2551)

“...อย่าให้ใครรู้ว่าเราคบกัน คือคำที่เธอนั้นย้ำเตือนฉันอยู่เสมอ
เธอบอกว่างจากตัวจริงแล้วเธอจะรีบมาเจอ รู้ไหมน้ำตาฉันเอ่อเมื่อเธอหันหลังจากลา
ล่ามโซ่หัวใจฉันไว้ใช้งานแต่ไม่ให้ความสำคัญ ยกย่องออกหน้าออกตา
เป็นตุ๊กตาคลายเหงาอยู่ห้องเช่าคอยเธอโทรมา เมื่อเธอนึกอยากมาหา
ฉันจึงมีค่าในฐานะแฟน”

Ref. code: 25595807010037IKS

เพลง “คนเหงาที่เข้าใจเธอ คำร้อง/ทำนองโดย สลา คุณวุฒิ (2552)

“...ก็ฉันเป็นแค่อีกคนที่เธอข้องเกี่ยว แต่เธอคือคนเดียวในหัวใจฉัน
ความรักพาเรามาไกลความจริงบอกใจไม่ทัน เธอมีคนใช่ก่อนฉันรู้ทันเมื่อสายทุกอย่าง
เก็บซ่อนตัวในความเหงาใต้เงาความผิด แอบร่วมทางตามสิทธิ์ผู้มาทีหลัง
ยามยิ้มเธออยู่กับเขา ยามเหงาถึงมาเคียงข้าง ทำหน้าที่ของแฟนทุกอย่าง
ทุกครั้งที่ลับตาคน
...ยอมเป็นคนเหงาที่เข้าใจเธอ หาคนเห็นด้วยไม่เจอ หลบคำนินทาไม่พ้น
ทนเป็นคนเหงาที่เข้าใจเธอ ทุกเจ็บที่ใจต้องเจอ รักเธอนั่นคือเหตุผล
อยู่แบบรู้ตัวว่าผิด ได้สิทธิ์แค่ยามเธอหม่น ใช้กรรมด้วยน้ำตารินหล่น รักคนที่เขามีคู่
ก็รู้และเจียมบอกใจไม่ได้ครอบครอง แค่หางตาแอบมองยังกลัวคนรู้ ขอโทษในใจทุกที
เมื่อเจ้าที่ของเธอมองอยู่ อยากไถ่บาปอยากบอกให้รู้ แต่กลัวเขาเจ็บกว่าฉัน”

การยอมเป็นเมียน้อยหรือชู้นั้น ในเนื้อหาเพลงกล่าวว่า ถึงแม้ผู้หญิงจะรู้ตัวว่าสิ่งที่ทำอยู่นั้นเป็นสิ่งที่ผิด มีผู้คนไม่เห็นด้วยแต่สิ่งที่ทำให้ยอมทนเป็นเมียน้อยนั้นก็เพราะความรัก

4.2.6.5 โดนนอกใจ

จากการศึกษาในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน พบว่า มีเพลงจำนวนไม่น้อยที่มีเนื้อหาที่ผู้หญิงเป็นฝ่ายตั้งรับ เป็นผู้ถูกกระทำ (Passive) กล่าวคือ การโดนชายคนรักนอกใจไปมีผู้หญิงอื่น ในขณะที่เพลงสื่อความหมายว่าผู้หญิงนั้นจะเป็นคนรักเดียวใจเดียว ยกตัวอย่างเช่น

เพลง “ ฉันไม่ใช่ หรือเธอไม่พอ” คำร้องโดย วรัชยา พรหมสถิต (2554)

“...คนหนึ่งคนเธอว่าทนเจ็บได้กี่ครั้ง พอหรือยังเธอตอบฉันหน่อยจะได้ไหม
ฉันยังไม่ใช่หรือเธอยังไม่พอ
คำว่าแฟนเธอให้ฉันใช้ร่วมกับใคร คำว่าใจเธอแจกจ่ายวันละกี่หน
นับการนอกใจหนึ่งครั้งเป็นหนึ่งคมมีดกรีดหัวใจคน
คืนที่ใจฉันก็โดนเธอกรีดย้ำย้ำ ซ้ำมาซ้ำไป สำหรับฉันคำว่ารักศักดิ์สิทธิ์เสมอ
ฉันหยุดที่เธอแต่เธอเคยหยุดไหม
.... คนหนึ่งคน เธอว่าทนเจ็บได้กี่ครั้ง พอหรือยังเธอตอบฉันหน่อยจะได้ไหม
ฉันยังไม่ใช่หรือเธอยังไม่พอ
มือโอบฉัน ใจอยู่ที่อื่นเห็นบ่อยไปเคยบ้างไหม มือโอบใครแล้วคิดถึงฉัน
ความสุขแปลว่าอะไรมันอยู่ห่างไกลไปทุกทุกวันหรือนี่คือของรางวัลตอบแทนที่ฉันรัก

Ref. code: 25595807010037IKS

เธอทั้งใจสำหรับฉันคำว่ารักศักดิ์สิทธิ์เสมอ ฉันหยุดที่เธอแต่เธอเคยหยุดไหม
...คนหนึ่งคน เธอว่าทนเจ็บได้กี่ครั้ง พอหรือยังเธอตอบฉันหน่อยจะได้ไหม
ฉันยังไม่ใช่หรือเธอยังไม่พอ หรือฉันล้าสมัยที่ฉันมีใจเดียว ใจเดียวรักเดียวแล้วได้อะไร
หรือเป็นเวรเป็นกรรมที่ฉันทำกับเธอชาติก่อน ถึงคราวย้อนมาให้ฉันชดใช้”

จากเพลงฉันไม่ใช่หรือเธอไม่พอ จะเห็นได้ว่า การนอกใจของผู้ชายเปรียบเสมือนการทำลายหัวใจของผู้หญิง ดั่งเอามีดมากรีดหัวใจซ้ำไปมา เพราะผู้หญิงชนบทนั้นมองว่าความรักเป็นเรื่องจริงจัง เวลารักใครจะรักจริง และผู้หญิงก็ให้คุณค่ากับความรักเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากประโยคที่ว่า “สำหรับฉันคำว่ารักศักดิ์สิทธิ์เสมอ ฉันหยุดที่เธอแต่เธอเคยหยุดไหม”

เพลง “รักได้ครั้งละคน เชื่อใจได้คนละครั้ง” คำร้อง/ทำนองโดย พงษ์ศักดิ์ ถนอมใจ (2554)

“...ขอโทษทำไมเมื่อใจเธอนั้นไม่รู้สึกผิด ในเมื่อเธอคิดกำไรชีวิตคือการนอกใจ
เธอก็รู้ว่าฉันต้องเจ็บแต่เธอก็ยังทำมันลงไป ที่ผ่านมาฉันไม่เชื่อใคร
คิดว่าเป็นข่าวลือเท่านั้น เมื่อเจอกับตาหัวใจก็เห็นแต่ฟ้ามัวหม่น
เพิ่งรู้การโดนคนรักหักหลังมันทรมาน ไม่อยากมองหน้าคนมักง่าย
ไม่อยากฟังอะไรทั้งนั้น อยากบอกเธอแค่เพียงสั้นๆ ให้เลิกแล้วต่อกันทุกอย่าง
...ผู้หญิงอย่างฉันรักผู้ชายได้ครั้งละคน และความเชื่อใจฉันให้ได้แค่คนละครั้ง
ฝากชีวิตกับเธอไม่ไหว ต้องตัดใจตีตัวออกห่าง
รักแค่ไหนก็ต้องแยกทาง ดีกว่ารอฟังข่าวคนหลายใจ ครั้งเดียวก็เกินจะพอ”

จะสังเกตได้ว่า ผู้หญิงชนบทให้ความรักความเชื่อใจต่อชายคนรักเป็นอย่างมาก แต่เมื่อโดนคนรักนอกใจ ถึงแม้ว่าจะต้องเสียใจแต่เธอก็เข้มแข็งที่หักใจเลิกรา เพื่อที่จะไม่ต้องเจอการกระทำที่นอกใจซ้ำ ๆ แบบนี้อีกต่อไป

4.2.6.6 เข้มแข็งในความรัก

จากการศึกษาในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน พบว่า มีการสื่อความหมายของผู้หญิงที่เป็นฝ่ายริเริ่มและพร้อมที่จะยุติความสัมพันธ์ มีการแสดงถึงการเรียกร้องในสิทธิความเท่าเทียมกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชายและเลือกที่จะไม่ทน นำเสนอแง่มุมของการเป็นผู้ตัดสินใจ ยกตัวอย่างเช่น

Ref. code: 25595807010037IKS

เพลง “เธอไม่ใช่แฟนฉัน ฉันไม่ใช่แฟนเธอ” คำร้อง/ทำนอง/เรียบเรียงโดย ศิลาแลง อาจสาลี (2556)

“...เธอไม่ได้เป็นแฟนของฉัน ฉันไม่ได้เป็นแฟนของเธอ
เราจบแบบเสมอเสมอ เมื่อฉันและเธอต่างก็เลิกกัน
เธอก็ไปรักคนของเธอ ฉันก็อยากเจอคนรักฉัน
วันนี้เราต่างคืนชีวิตให้กัน ไม่มีใครทิ้งใคร
...ขอให้เธอโชคดีในชีวิตใหม่ อย่านึกว่าของตายนั้นไม่กล้าหนี
ตัดโซ่ที่คล้องใจเรา คืนสิทธิ์ความโสดให้กันสักที
ไม่มีหึงไม่มีหวงไม่ใช่หน้าที่ สิทธิ์ตอนนี้เราเท่ากัน”

ผู้หญิงเริ่มกล้าที่จะเป็นผู้ตัดสินใจ เลือกที่จะไม่จดจำและไม่ให้อภัยผู้ชายที่เคยนอกใจ เริ่มมีความเป็นตัวของตัวเองและรักตัวเองมากกว่าคนอื่น ยกตัวอย่างเช่น

เพลง “ไม่ดี ไม่จำ” คำร้อง/ทำนองโดย พงษ์ศักดิ์ ถนอมใจ (2556)

“...ในชีวิตฉันชอบจำแต่คนดีดี ชีวิตฉันไม่มีพื้นที่จดจำคนใจร้าย
จำไม่ได้จริงจริงก็ไม่รู้เลยว่าใคร ที่โทรมามีเรื่องอะไรเป็นอะไรมาคิดถึงฉัน
เราเคยรักกันเหรอ รักแล้วเพราะใครถึงเลิกกัน ถามเฉยเฉยเผื่อรู้ตัวการ
ไม่ตอบก็ไม่เป็นไร อย่าพยายามเท้าความอีกเลย อย่าบอกว่าเราเคยเป็นแฟนกัน
ก็แค่เสียงคุ้นคุ้นเท่านั้น แต่ว่าฉันก็จำไม่ได้
...ในชีวิตฉันชอบจำแต่คนดีดี ชีวิตฉันไม่มีพื้นที่จดจำคนใจร้าย
คนที่เคยทิ้งกันฉันไม่จำให้มันรกใจ ขอโทษนะที่จำไม่ได้ คงรู้ทำไมฉันไม่จำ
แค่บอกเล่าให้ฟังไม่หวังว่าต้องเข้าใจ หากตอนนี้อยากจะวางสายก็ไม่ว่าสักคำ
แต่ขอร้องได้ไหมจากนี้ยังไงก็ตาม อย่าโทรมาเป็นตายอย่าถาม อย่าโทรมารบกวนใจ
อย่าพยายามเท้าความอีกเลย อย่าบอกว่าเราเคยเป็นแฟนกัน ก็แค่เสียงคุ้นคุ้นเท่านั้น
แต่ว่าฉันก็จำไม่ได้”

จากเพลงข้างต้นสังเกตได้ว่า สิ่งที่ผู้หญิงชนบทต้องการสื่อสารกับผู้ชายที่เคยนอกใจนั้น คือ ต้องการที่จะบอกว่าสิ่งที่ทำให้ความรักต้องจบไปนั้น สาเหตุเกิดจากการกระทำของผู้ชาย และเธอเลือกที่จะไม่อภัย ไม่อยากจดจำอีกต่อไป ดังจะเห็นได้จากประโยค “เราเคยรักกันเหรอ รักแล้วเพราะใครถึงเลิกกัน ถามเฉยเฉยเผื่อรู้ตัวการ ไม่ตอบก็ไม่เป็นไร” และมีเพลงที่สื่อความหมายว่า ผู้หญิงเริ่มมีความสัมพันธ์กับผู้ชายมากกกว่าหนึ่งคน แต่ด้วยกรอบสังคมที่ไม่ยอมรับผู้หญิงหลายผัวหรือผู้หญิงมีชู้ จำเป็นต้องให้ผู้หญิงต้องเลือกระหว่างความชอบกับความถูกต้องของศีลธรรมและค่านิยมในสังคมที่ยังไม่ยอมรับในเรื่องนี้ ซึ่งเห็นได้ว่าผู้หญิงไม่มีมีความสุขกับเหตุการณ์แบบนี้ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่าง

Ref. code: 25595807010037IKS

เพลง “ตอบข้อไหนก็ผิด” คำร้อง/ทำนองโดย ชนะ เสวิกุล (2554)

“..ถ้าจะคิดเราก็คงผิดกันทั้งสามคน ส่วนของฉันนั้นผิดตรงที่คิดแบ่งใจ
ส่วนของเขาอาจโดนข้อหาผิดที่ไปแย่งชิงความรักของใคร
ส่วนเธอก็คงผิดตรงรักคนไม่ซื่อสัตย์ ถ้าวันนั้นฉันเจอเขากับเธอพร้อมพร้อมกัน
คงจะถามความต้องการของใจได้ชัด เมื่อวันนั้นตกลงกับเธอมาเจอเขาทีหลังก็เลยอึดอัด
ไม่ว่าตัดเขาหรือเธอก็ทำไม่ง่าย
...ระหว่างความชอบธรรมและความต้องการ ฉันที่ยืนเส้นกลางควรข้ามไปฝั่งไหน
ระหว่างเธอที่ฉันชอบกับเขาที่ใจว่าใช่ ฉันควรจะเลือกใครช่วยบอกฉันที
...เรื่องอย่างนี้ใครไม่เจอก็คงไม่เข้าใจ ก็ไม่คิดว่าจะกลายเป็นคนแบบนี้
อยู่กับเธอฉันก็คงเหงาอยู่กับเขาก็กลายเป็นคนไม่ดี โจทย์นี้ตอบข้อไหนก็คงจะผิด”

สังเกตได้ว่า เรื่องนี้สายสัมพันธ์ความรักของผู้หญิงนั้นเปราะบาง ผู้หญิงกำลังสับสนระหว่างความชอบธรรมและความต้องกายของตัวเธอเอง แต่ภายในใจเธอก็รู้ว่าการคบผู้ชายพร้อมกันสองคนนั้นเป็นการกระทำที่ผิดในสังคมไทย

4.2.6.7 สมหวังในความรัก

จากการศึกษาในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดานั้น พบว่า เพลงที่สื่อความหมายระหว่างความรักของหญิงที่สมหวังนั้นมีอยู่น้อยมาก แต่เพลงยังสื่อความหมายว่าผู้หญิงเป็นคนรักเดียวใจ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่าง

เพลง “ยิ่งกว่าคำว่ารัก มากกว่าคำว่าใช่” คำร้องโดย วรัชยา พรหมสถิต (2554)

“...คะแนนใจ ต้องให้เธอเกินร้อย ให้เธอน้อยกว่านี้ได้ไง
คะแนนนำตำแหน่งดูแลหัวใจ ไม่มีใครเหมาะสมกว่านี้
เมื่อฟ้าจัดให้ใจเราเจอกัน เมื่อสวรรค์ให้โชคทั้งที
ขอทดแทนด้วยการเป็นแฟนที่ดี พูดยังงี้เฉพาะกับเธอ
...ยิ่งกว่าคำว่ารัก มากกว่าคำว่าใช่เป็นคู่แท้คู่ใจที่หากันจนเจอ
ยิ่งได้ยินว่ารักก็ยิ่งรักรักเธอนานแค่ไหนน่ะเหรอ คำว่าตลอดกาลก็ยังนานไม่พอ
สมมุติว่าเรายังไม่เจอกัน ห้องใจฉันคงแขวนป้ายรอเพราะคนอื่นคะแนนใจคงไม่พอ
ไม่มีใครเหมาะสมกว่าเธอ
...ยิ่งกว่าคำว่ารัก มากกว่าคำว่าใช่เป็นคู่แท้คู่ใจที่หากันจนเจอ
ยิ่งได้ยินว่ารักก็ยิ่งรักรักเธอนานแค่ไหนน่ะเหรอ คำว่าตลอดกาลก็ยังนานไม่พอ”

Ref. code: 25595807010037IKS

จะเห็นได้ว่า ผู้หญิงชนบทต้องการสายสัมพันธ์ความรักที่จริงจัง ต้องการมีรักแท้ และเมื่อเจอชายคนรักก็พร้อมที่จะฝากชีวิตไปด้วยตลอด ดังจะเห็นได้ชัดจากประโยคที่ว่า “ยิ่งกว่าคำว่ารักมากกว่าคำว่าใช่เป็นคู่แท้คู่ใจที่หากันจนเจอ ยิ่งได้ยินว่ารักก็ยิ่งรักรักเธอ นานแค่ไหนน่ะเหรอ คำว่าตลอดกาลก็ยังนานไม่พอ”

จากตัวอย่างเพลงทั้งหมดในการศึกษาครั้งนี้ สัดส่วนเนื้อหาของเพลงที่เกี่ยวกับความรักระหว่างชายหญิงในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา นั้นพบว่า เพลงที่พบมากที่สุด คือ เพลงที่ผู้หญิงโดนชายคนรักนอกใจ และเพลงที่ผู้หญิงแอบรัก รองลงมา คือ เพลงที่ผู้หญิงถูกหลอกให้ชู้โดยที่ไม่รู้ตัว และเพลงที่ผู้หญิงยอมเป็นชู้ ซึ่งจะสังเกตได้ว่า สัดส่วนเพลงเหล่านี้เป็นเพลงที่สื่อความหมายว่า ผู้หญิงชนบทเป็นฝ่ายตั้งรับ เป็นผู้ถูกกระทำ (Passive) จากผู้ชายที่มักเข้ามาหลอกลวงหรือการนอกใจซึ่งสร้างความเจ็บปวดให้กับผู้หญิงชนบท และสัดส่วนเพลงที่สื่อถึงผู้หญิงเข้มแข็งก็เริ่มมีให้เห็นอยู่บ้าง แสดงถึง ผู้หญิงที่เป็นฝ่ายริเริ่มและพร้อมที่จะยุติความสัมพันธ์ การเรียกร้องในสิทธิความเท่าเทียมกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย ส่วนเพลงที่พูดถึงความสมหวังในความรักก็มีอยู่จำนวนน้อย แต่เพลงเหล่านี้ยังคงแสดงถึง การรักเดียวใจเดียวของผู้หญิง และให้คุณค่ากับความรัก

สังเกตได้ว่า เรื่องความรักระหว่างชายหญิง ถือเป็นเรื่องสายสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ด้วยกัน ซึ่งเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา ทำให้เราเห็นว่า ผู้หญิงชนบทยังคงปรารถนาสายสัมพันธ์ที่จริงจัง หรือความรักที่แท้จริง ไม่ต้องการแค่สายสัมพันธ์แบบปลอมๆชั่วคราว แต่จะเห็นได้ว่าในสังคมเมืองนั้นสายสัมพันธ์ความรักของผู้หญิงชนบทนั้นเปราะบางมาก การหารักแท้หรือสายสัมพันธ์ที่จริงจังนั้นก็เป็นไปได้ยากเช่นกัน

Ref. code: 25595807010037IKS

ตารางที่ 4.6

การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับความรักในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา

หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์	**ภาพผู้หญิงชนบทที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา**
ความรักระหว่างชายหญิง	มีข้อค้นพบเกี่ยวกับความรักระหว่างชายหญิงหลายรูปแบบซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ 1. มีความสุขกับความโสด 2. แอบรัก 3. เป็นชู้โดยไม่รู้ตัว 4. ยอมเป็นชู้ 5. โดนนอกใจ 6. เข้มแข็งในความรัก 7. สมหวังในความรัก เรื่องความรักระหว่างชายหญิง ถือเป็นเรื่องสายสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ด้วยกัน ซึ่งเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา ทำให้เห็นว่า ผู้หญิงชนบทเป็นคนรักเดียวใจเดียว และให้คุณค่ากับความรักผู้หญิงชนบทยังคงปรารถนาสายสัมพันธ์ที่จริงจัง หรือความรักที่แท้จริง ไม่ต้องการแค่สายสัมพันธ์แบบปลอมๆชั่วคราว ซึ่งจะเห็นได้ว่าในสังคมเมืองนั้นสายสัมพันธ์ความรักของผู้หญิงชนบทนั้นเปราะบางมาก การหารักแท้หรือสายสัมพันธ์ที่จริงจังนั้นก็เป็นไปได้ยากเช่นกัน

Ref. code: 25595807010037IKS

โดยสรุปแล้วในบทนี้หลังจากการวิเคราะห์ตัวบท (textual analysis) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ ตีความถึงกระบวนการสร้างความหมายและความเป็นจริงเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ตามหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ทั้ง 6 ด้านแล้วนั้น ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อสรุปดังต่อไปนี้

1. ภูมิหลังหรือวิถีชีวิตของผู้หญิงชนบทก่อนจะมาทำงานในกรุงเทพฯ

1.1 ภูมิลำเนา ผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา มีภูมิลำเนามาจากหลายภูมิภาคในประเทศไทย ทั้งภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคอีสาน แต่เพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา มีแนวโน้มให้ความสนใจในการนำเสนอการอพยพถิ่นฐานของแรงงานผู้หญิงที่มาจากหัวเมืองขนาดใหญ่ของประเทศ เช่น จังหวัดเชียงราย จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นต้น

1.2 อาชีพเดิม อาชีพเดิมของผู้หญิงชนบทก่อนที่จะเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯนั้นทั้งหมดประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม เช่น การทำนาข้าว, การทำสวนยางพารา, การทำสวนผลไม้ ซึ่งผู้หญิงชนบทรับรู้ว่าเป็นอาชีพที่ต้องทำงานหนัก รายได้น้อย มีฐานะยากจน แต่ผู้หญิงชนบทเหล่านี้จะมีสายสัมพันธ์กับครอบครัวที่แนบแน่นและมีความสุข

2. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะประชากรศาสตร์

2.1 อายุ อายุของผู้หญิงชนบทที่เริ่มเข้ามาเป็นแรงงานในสังคมเมืองนั้นจะอยู่ในช่วงวัยรุ่น กล่าวคือ อยู่ในช่วงวัย 20 กว่า ๆ ถือเป็นวัยที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะเข้ามาเป็นแรงงานในระบบทุนนิยมของสังคมเมือง

2.2 อาชีพ ผู้หญิงชนบทเข้ามาประกอบอาชีพที่ใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่ เช่น ทำงานรับจ้าง พนักงานเสิร์ฟอาหาร สาวโรงงานเย็บผ้า และพนักงานร้านสะดวกซื้อเซเว่นอีเลฟเว่น ซึ่งอาชีพของผู้หญิงชนบทในสังคมเมืองนั้น มีอยู่ 2 ประเภท คือ 1.แรงงานภาคบริการ 2.แรงงานภาคการผลิต

2.3 ระดับการศึกษา ผู้หญิงชนบทมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งตัวแปรสำคัญที่ทำให้ระดับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำนั้น คือ ผู้หญิงชนบทส่วนใหญ่มาจากครอบครัวเกษตรกรที่มีฐานะยากจน

2.4 ฐานะทางสังคม เพลงจะสื่อความหมายเรื่องฐานะของผู้หญิงชนบทในระดับยากจนเป็นคนชนชั้นล่าง ทำให้ฐานะทางสังคมของผู้หญิงชนบทต่ำลงด้วย รวมถึงผู้หญิงกลุ่มนี้มีอำนาจการต่อรองน้อย

Ref. code: 25595807010037IKS

2.5 สถานภาพสมรส สถานภาพสมรสของผู้หญิงชนบทนั้น พบว่า เพลงจะสื่อถึงผู้หญิงที่มีสถานภาพโสด (มีสถานะโสด ตามกฎหมาย)

3. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับลักษณะทางกายภาพ

3.1 บุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบท ผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา นั้นมองว่ารูปร่างหน้าตาของตัวเองนั้นไม่สวย สู้ผู้หญิงในกรุงเทพฯไม่ได้ และรูปร่างหน้าตานั้นไม่ใช่ต้นทุนที่จะสามารถต่อยอดให้เป็นทุนเศรษฐกิจได้ หรือมองว่าไม่ได้มีรูปร่างเป็นทรัพย์นั่นเอง แต่กลุ่มผู้หญิงชนบทเหล่านี้กลับมองว่ายังมีทุนชนิดอื่น เช่น แรงกาย เสียง ที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดซึ่งสามารถไปแลกเปลี่ยนเป็นทรัพย์ได้นั้นเอง ถึงแม้ผู้หญิงชนบทกลุ่มนี้จะมีต้นทุนน้อย แต่ถึงอย่างไรพวกเธอยังมีความหวังในการดำเนินชีวิตที่เชื่อว่าชีวิตสามารถเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นได้

4. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะทางจิตใจ / อารมณ์

4.1 ความชอบ/ความสนใจ ผู้หญิงชนบทชื่นชอบการฟังเพลงลูกทุ่งในรายการวิทยุ การร้องเพลงคาราโอเกะ การร้องเพลงตามงานเลี้ยง และการติดตามคอนเสิร์ตเพลงลูกทุ่ง ซึ่งผู้หญิงชนบทใช้เสียงเพลงเป็นเหมือนเพื่อนคลายเหงา คลายความทุกข์ใจ หลบหนีความตึงเครียด และเพื่อเยียวยาความรู้สึกอกหักหรือหมดหวัง จะเห็นได้ว่าในเรื่องสายสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับสังคมเมืองนั้นเปราะบาง

4.2 ความรู้สึกนึกคิด ผู้หญิงชนบทเกิดสภาวะเปลี่ยวเหงา หรือที่เรียกว่า ภาวะแปลกแยก (alienation) เป็นเรื่องสายสัมพันธ์ระหว่างตัวผู้หญิงกับพื้นที่ กล่าวคือ ผู้หญิงชนบทจะเกิดความรู้สึกกับการมีชีวิตที่ผิดแปลกไปจากเดิม ต้องกลายเป็นคนผลัดถิ่น ห่างไกลครอบครัว และเข้ามาสู่ระบบทุนนิยมที่มีนายจ้าง และสังคมแวดล้อมแบบใหม่ จนทำให้ผู้หญิงชนบทไม่คุ้นชินเกิดเป็นความรู้สึกเหงา คิดถึงบ้าน คิดถึงคนรักเก่า เป็นต้น

5. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับสังคมเมือง

5.1 สาเหตุในการย้ายถิ่น การย้ายถิ่นฐานของผู้หญิงชนบทมีสาเหตุหลักอยู่สามประการ คือ 1.ความยากจน 2.ความใฝ่ฝัน 3.เพื่อการศึกษาเล่าเรียน

5.2 ที่พักอาศัย ผู้หญิงชนบทนั้นไม่มีบ้านเป็นของตัวเอง ส่วนใหญ่จะเช่าอยู่ในห้องเช่าเล็ก ๆ และยังมีการนำเสนออีกว่า ห้องเช่านั้นก็อยู่ลึกถึงท้ายซอย แสดงให้เห็นถึงราคาห้องเช่าที่มีราคาถูก

Ref. code: 25595807010037IKS

5.3 อาหารการกิน ผู้หญิงชนบทกินอาหารริมข้างทาง ยังคงกินปลาร้า ส้มตำ สื่อให้เห็นถึงอาหารที่มีราคาถูกสอดคล้องกับรายได้ที่น้อย และผู้หญิงชนบทยังไม่ลืมตัวตน ยังคงรักษาอัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นไว้

5.4 ปัญหาที่ต้องเผชิญ ผู้หญิงชนบทนั้นต้องเผชิญปัญหาอยู่หลายประการ กล่าวคือ 1.ทำงานหนักและได้ค่าแรงถูก 2.ปัญหาเรื่องภาระหนี้สิน 3.ปัญหาสังคม

5.4 ความสัมพันธ์กับมาตุภูมิ ผู้หญิงชนบทยังคงเป็นห่วงบ้านเกิด ไม่ได้ทิ้งถิ่นฐาน ยังมีสายสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับครอบครัว และครอบครัวยังเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจเป็นกำลังใจ นอกจากนี้หญิงชนบทมีหน้าต้องรับผิดชอบคนเลี้ยงดูคนในครอบครัว เสมือนเป็นหัวหน้าครอบครัว

5.5 อำนาจและต่อรอง ผู้หญิงชนบทไม่มีอำนาจการต่อรองในการทำงาน ต้องทำงานตามคำสั่งเจ้านาย ถูกขูดรีดแรงกายผ่านเวลางาน แต่สิ่งหนึ่งที่เป็นคุณค่าสำคัญของผู้หญิงชนบท คือ ความฝัน/ความหวัง ที่เป็นแรงผลักดันให้เธอสู้ต่อไป

6. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับความรัก

6.1 ความรักระหว่างชายหญิง มีข้อค้นพบเกี่ยวกับความรักระหว่างชายหญิงหลายรูปแบบ เช่น มีความสุขกับความโสด การแอบรัก การตกเป็นชู้โดยไม่รู้ตัว การยอมเป็นชู้ โดนนอกใจ เข้มแข็งในความรัก และผู้หญิงที่สมหวังในความรัก แต่เพลงสื่อว่า ผู้หญิงชนบทเป็นคนรักเดียวใจเดียว และให้คุณค่ากับความรักผู้หญิงชนบทยังคงปรารถนาสายสัมพันธ์ที่จริงจัง หรือความรักที่แท้จริง พวกเธอไม่ต้องการแค่สายสัมพันธ์แบบปลอม ๆ ชั่วคราว ซึ่งจะเห็นได้ว่าในสังคมเมืองนั้นสายสัมพันธ์ความรักของผู้หญิงชนบทนั้นเปราะบางมาก การหารักแท้หรือสายสัมพันธ์ที่จริงจังนั้นก็เป็นไปได้ยากเช่นกัน โดยผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ดังแผนภาพต่อไปนี้

Ref. code: 25595807010037IKS

ผู้หญิงชนบท

1. ภูมิหลังหรือวิถีชีวิตของผู้หญิงชนบทก่อนจะมาทำงานในกรุงเทพฯ

    1.1 ภูมิลำเนา มาจากหลายภูมิภาคในประเทศไทย ให้ความสนใจกับผู้หญิงที่มาจากหัวเมืองขนาดใหญ่ของประเทศ

    1.2 อาชีพเดิม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมมาก่อน

2. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะประชากรศาสตร์

    2.1 อายุ เริ่มเข้ามาในกรุงเทพฯในช่วงวัยรุ่น อายุประมาณ 20 กว่า ๆ

    2.2 อาชีพ เป็นอาชีพที่ใช้แรงงาน สามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1.แรงงานภาคบริการ 2.แรงงานภาคการผลิต

    2.3 ระดับการศึกษา การศึกษาอยู่ในระดับต่ำ

    2.4 ฐานะทางสังคม ฐานะยากจน เป็นคนชนชั้นล่าง ทำให้ฐานะทางสังคมของผู้หญิงชนบทต่ำลงด้วย

    2.5สถานภาพสมรส สถานภาพโสด

3. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับลักษณะทางกายภาพ

    3.1 บุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบท มีรูปร่างหน้าตาไม่สวย สู้ผู้หญิงในกรุงเทพฯไม่ได้

4. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะทางจิตใจ / อารมณ์

    4.1 ความชอบ/ความสนใจ ชื่นชอบการฟังเพลงลูกทุ่งในรายการวิทยุ /ร้องเพลงคาราโอเกะ/ตามงานเลี้ยง /คอนเสิร์ต

    4.2 ความรู้สึก ผู้หญิงชนบทเกิดสภาวะเปลี่ยวเหงาหรือที่เรียกว่า ภาวะแปลกแยก (alienation)

5. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับสังคมเมือง

    5.1 สาเหตุในการย้ายถิ่น คือ 1.ความยากจน 2.ความใฝ่ฝัน 3 .เพื่อการศึกษาเล่าเรียน

    5.2 ที่พักอาศัย ห้องเช่าราคาถูก

    5.3 อาหารการกิน อาหารริมข้างทาง กินปลาร้า ส้มตำ

    5.4 ปัญหาที่ต้องเผชิญ คือ 1.ทำงานหนักและได้ค่าแรงถูก 2.ปัญหาเรื่องภาระหนี้สิน 3.ปัญหาสังคม

    5.5 ความสัมพันธ์กับมาตุภูมิ ผู้หญิงชนบทมีสายสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับครอบครัว และครอบครัวยังเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ

    5.6 อำนาจและต่อรอง ผู้หญิงชนบทไม่มีอำนาจการต่อรองในการทำงาน ถูกขูดรีดแรงกายผ่านเวลางาน

6. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับความรัก

    6.1 ความรักระหว่างชายหญิง ผู้หญิงมีความรักหลายรูปแบบ แต่ผู้หญิงชนบทเหล่านี้เป็นคนรักเดียวใจเดียว และให้คุณค่ากับความรัก ผู้หญิงชนบทยังคงปรารถนาสายสัมพันธ์ที่จริงจัง และไม่ต้องการแค่สายสัมพันธ์แบบปลอม ๆ ชั่วคราว

ภาพที่ 5.1 แผนภาพแสดงการสร้างความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา

Ref. code: 25595807010037IKS

นอกจากนี้ผู้วิจัยค้นพบอีกว่า เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ยังแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่เป็นคุณค่า (Value) หรือเป็นแรงผลักดันที่เป็นกลยุทธ์สำคัญในการเอาตัวรอด (Survive) ของผู้หญิงชนบทกลุ่มนี้นั่นก็คือ ความขยัน ความอดทน ความประหยัด มัธยัสถ์ รวมทั้งผู้หญิงกลุ่มนี้มีความฝัน ความหวัง (Hope) ยืนหยัดในการต่อสู้ชีวิตที่เชื่อว่าทุกอย่างจะสามารถเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นได้ด้วยสองมือ ผู้วิจัยได้สรุปดังแผนภาพต่อไปนี้

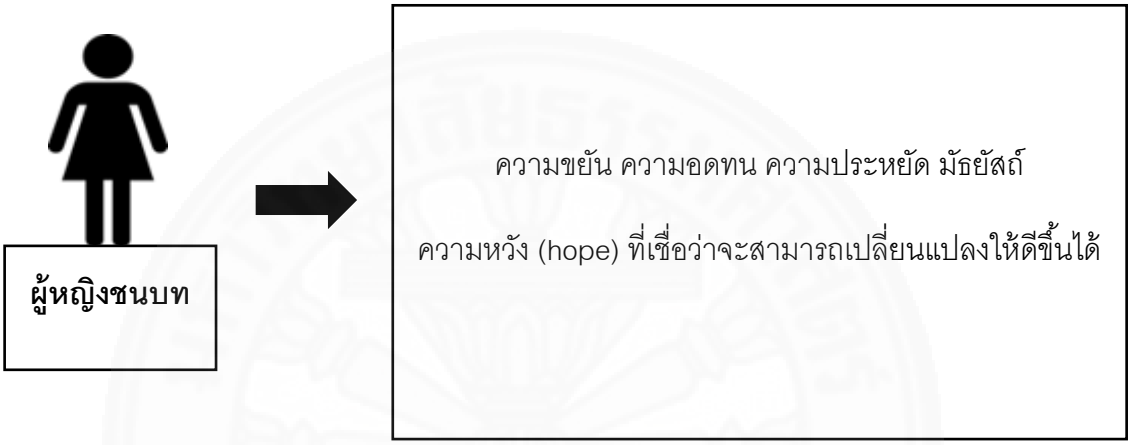

ภาพที่ 5.2 แผนภาพแสดงคุณค่าสำคัญของภาพตัวแทนผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา

Ref. code: 25595807010037IKS

บทที่ 5

ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงกับการสร้างความเป็นจริงทางสังคม ของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา

บทที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงกระบวนการสร้างลักษณะทั่วไปและวิถีชีวิตของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา จากตัวบท (text) ซึ่งเป็นโลกแห่งสัญลักษณ์ที่เพลงลูกทุ่งประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทขึ้นมาเพื่อต้องการทราบว่าในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้นมีกระบวนการสร้างความหมายและภาพตัวแทนของ “ผู้หญิงชนบท” อย่างไร และภายใต้ “ภาพตัวแทน” นั้นมีความคิด ความเชื่อ ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อผู้หญิงชนบทอย่างไรบ้าง

ในบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์ผู้รับสาร โดยผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยจะศึกษาผู้รับสารที่ฟังเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และมีประสบการณ์จริง ซึ่งสัมพันธ์กับภาพตัวแทนของผู้หญิงในบทเพลง คือ เป็นผู้หญิงชนบทที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯจริง ๆ เพื่อต้องการทราบว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเหล่านี้จะมีการรับรู้ความหมายและถอดรหัสภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทนั้นอย่างไรบ้าง โดยอาศัยเกณฑ์เรื่องการประกอบอาชีพของผู้หญิงชนบทที่พบในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ที่ได้ทำการศึกษามาในขั้นต้น โดยกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทนั้นประกอบอาชีพ 4 อาชีพ คือ 1.พนักงานร้านสะดวกซื้อเซเว่นอีเลฟเว่น 2.พนักงานเสิร์ฟอาหาร 3.สาวโรงงานเย็บผ้า 4.งานรับจ้างทั่วไป ผู้วิจัยจึงนำเกณฑ์เรื่องอาชีพที่พบในเพลงนั้นมาเป็นเกณฑ์ในการศึกษาผู้รับสารที่มีประสบการณ์จริงเป็นผู้หญิงชนบทในทั้ง 4 อาชีพ อาชีพละ 3 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 12 คน ซึ่งแต่ละคนจะต้องมีประสบการณ์ทำงานอย่างน้อย 1 ปี เพื่อให้เห็นถึงวิถีชีวิตในสังคมเมือง โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (depth-interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงทั้งหมด 12 คน และหลังจากเก็บข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยจะนำแนวคิดสตรีนิยม (Feminism) และแนวคิดการเข้ารหัส/ถอดรหัส (encoding/decoding) ของสจวร์ต ฮอลล์ (Stuart Hall) มาใช้วิเคราะห์เพื่อจะศึกษาว่า “ผู้รับสาร” ในที่นี้หมายถึง ผู้ฟังเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ที่มีประสบการณ์เป็น “ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง” จะมีการรับรู้ความหมายและถอดรหัสภาพตัวแทนของ “ผู้หญิงชนบท” ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้นอย่างไรบ้างโดยยึดหลักเกณฑ์การถอดรหัส 3 แบบ กล่าวคือ

- การถอดรหัสด้วยจุดยืนแบบเดียวกันที่ผู้ส่งสารเข้ารหัสมา หรือเรียกว่า Preferred reading

Ref. code: 25595807010037IKS

- การถอดรหัสด้วยจุดยืนที่ต้องต่อรองความหมายเสียใหม่ ที่แตกต่างไปจากความตั้งใจของผู้ส่งสาร แต่มิได้คัดค้านโดยตรง หรือที่เรียกว่า Negotiated reading

- การถอดรหัสด้วยจุดยืนที่ต่อต้านหรือขัดแย้งกับความหมายที่ผู้ส่งสารใส่รหัสมา หรือที่เรียกว่า Oppositional reading

ในการวิเคราะห์ผู้รับสาร (audience analysis) ผู้วิจัยได้นำเสนอในประเด็นเนื้อหาในประเด็นต่างๆเพื่อนำมาใช้ในการถอดรหัส “ภาพผู้หญิงชนบท” ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง ดังต่อไปนี้

5.1 ภูมิหลังทางประชากรศาสตร์และสังคมของกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

5.2 การถอดรหัสลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง โดยมีหลักเกณฑ์ในการถอดรหัสความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบททั้ง 6 ด้านดังนี้

5.2.1 การถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับภูมิหลังหรือวิถีชีวิตของผู้หญิงชนบทก่อนจะมาทำงานในกรุงเทพฯ เช่น ภูมิลำเนา อาชีพเดิม

5.2.2 การถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะประชากรศาสตร์ เช่น อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ฐานะทางสังคม สถานภาพสมรส

5.2.3 การถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะกายภาพ เช่น บุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบท

5.2.4 การถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะทางจิตใจ/อารมณ์ เช่น ความชอบ/ความสนใจ ความรู้สึกนึกคิด

5.2.5 การถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับสังคมเมือง เช่น สาเหตุในการย้ายถิ่น ที่พักอาศัย อาหารการกิน ปัญหาที่ต้องเผชิญ ความสัมพันธ์กับมาตุภูมิ อำนาจและการต่อรอง

5.2.6 การถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับความรัก เช่น ความรักระหว่างชายหญิง

5.3 ถอดรหัสคุณค่าของเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ที่มีต่อผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

Ref. code: 25595807010037IKS

5.1 ภูมิหลังทางประชากรศาสตร์และสังคมของกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

ตารางที่ 5.1

ภูมิหลังทางประชากรศาสตร์และสังคมของกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

ชื่อ	อายุ (ปี)	อาชีพ		ภูมิลำเนา	ระดับการศึกษา	ฐานะทางครัวเรือน	ที่พักอาศัยในกรุงเทพฯ		ระยะเวลาที่อยู่ในกรุงเทพฯ	การฟังเพลงของดีเจแดน ซลดา
		อาชีพเดิม	อาชีพหลังพลัดถิ่น				ประเภทที่พัก	พักกับใคร		
1. กิ๊ง	28	ทำนา	พนักงานร้าน7-11	จ.บุรีรัมย์	ม.6	ยากจน	ห้องเช่า	อยู่กับแฟน	5 ปี	ฟังเป็นประจำ
2. ปิยน	19	ค้าขาย	พนักงานร้าน7-11	จ.ศรีสะเกษ	ม.6	ยากจน	ห้องเช่า	อยู่กับแม่	1ปี 3 เดือน	ฟังบ้างบางครั้ง
3. ออม	19	ทำไร่/ปลูกผัก	พนักงานร้าน7-11	จ.ลพบุรี	ม.6	ยากจน	ห้องเช่า	อยู่กับญาติ	1 ปี	ฟังบ้างบางครั้ง
4. ต้า	23	ค้าขาย	พนักงานเสิร์ฟอาหาร	จ.นครศรีธรรมราช	ม.3	ยากจน	ห้องเช่า	อยู่กับสามี	8 ปี	ฟังบ้างบางครั้ง
5. อุ่า	25	ประมง	พนักงานเสิร์ฟอาหาร	จ.นครศรีธรรมราช	ม.6	ยากจน	ห้องเช่า	อยู่คนเดียว	7 ปี	ฟังเป็นประจำ
6. แนน	21	ค้าขาย	พนักงานเสิร์ฟอาหาร	จ.นครศรีธรรมราช	ม.6	ยากจน	ห้องเช่า	อยู่คนเดียว	3 ปี	ฟังบ้างบางครั้ง
7. ฟิล์ม	19	ทำนา	สาวโรงงานเย็บผ้า	จ.น่าน	ม.6	ยากจน	ห้องเช่า	อยู่คนเดียว	1 ปี	ฟังเป็นประจำ
8. ดวง	21	ทำนา	สาวโรงงานเย็บผ้า	จ.สกลนคร	ม.3	ยากจน	ห้องเช่า	อยู่กับพี่สาว	6 ปี	ฟังเป็นประจำ
9. จิ๋ม	29	ทำนา	สาวโรงงานเย็บผ้า	จ.ศรีสะเกษ	ม.6	ยากจน	ห้องเช่า	อยู่กับสามี	10 ปี	ฟังเป็นประจำ
10. จุ๋ง	26	ทำนา	รับจ้างทั่วไป	จ.กาฬสินธุ์	ป.6	ยากจน	ห้องเช่า	อยู่กับครอบครัว	8 ปี	ฟังเป็นประจำ
11. ขวัญ	36	ทำนา	รับจ้างทั่วไป	จ.กาฬสินธุ์	ป.6	ยากจน	ห้องเช่า	อยู่กับครอบครัว	11 ปี	ฟังเป็นประจำ
12. เล็ก	35	ทำสวนยางพารา	รับจ้างทั่วไป	จ.ประจวบคีรีขันธ์	ไม่ได้เรียนหนังสือ	ยากจน	บ้านเช่า	อยู่กับสามีและญาติ	20 ปี	ฟังเป็นประจำ

Ref. code: 25595807010037IKS

จากตารางที่ 5.1 แสดงลักษณะภูมิหลังทางประชากรศาสตร์และสังคมของกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้เป็นผู้ฟังเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ที่มีประสบการณ์จริงเป็นผู้หญิงชนบทที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ จริง ๆ โดยอาศัยเกณฑ์เรื่องการประกอบอาชีพของผู้หญิงชนบทที่พบในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ที่ได้ทำการศึกษามาในขั้นต้น พบว่า ผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดานั้น ประกอบอาชีพ 4 อาชีพ คือ 1.พนักงานร้านสะดวกซื้อเซเว่นอีเลฟเว่น 2.พนักงานเสิร์ฟอาหาร 3.สาวโรงงานเย็บผ้า 4.งานรับจ้างทั่วไป ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์อาชีพที่พบในเพลงนั้นมาเป็นเกณฑ์ในการศึกษาผู้รับสารที่มีประสบการณ์จริงเป็นผู้หญิงชนบทในทั้ง 4 อาชีพ อาชีพละ 3 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 12 คน แต่ละคนมีประสบการณ์ทำงานอย่างน้อย 1 ปี เพื่อให้เห็นถึงวิถีชีวิตในสังคมเมือง ซึ่งจะแสดงข้อมูลดังต่อไปนี้

ภูมิลำเนา กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในการศึกษาครั้งนี้ มีภูมิลำเนามาจากหลายภูมิภาคในประเทศไทย ทั้งภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และส่วนใหญ่นั้นมาจากภาคอีสาน รวมทั้งมีกลุ่มตัวอย่างที่มาจากหัวเมืองขนาดใหญ่ เช่น นครศรีธรรมราช เป็นต้น

อาชีพเดิม กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในการศึกษาครั้งนี้มีอาชีพเดิมในภาคเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ เช่น ทำนาข้าว ทำสวน ไร่ปลูกผัก ทำสวนยางพารา รวมทั้งค้าขาย และประมง

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในการศึกษาครั้งนี้ มีระดับการศึกษาต่ำ กล่าวคือ มีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6

ฐานะทางครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในการศึกษาครั้งนี้ มีฐานะทางครัวเรือนในระดับยากจน และส่วนใหญ่นั้นมาจากครอบครัวเกษตรที่มีรายได้น้อย ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครัวเรือน

ที่พักอาศัยในกรุงเทพฯ กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่พักอาศัยโดยการเช่าห้องพักรายเดือน และมีบางส่วนที่เช่าเป็นบ้านพัก ซึ่งจากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างนั้นในลักษณะการพักอาศัยมากที่สุด คือ พักอาศัยในแบบครอบครัว รองลงมา คือ พักอาศัยอยู่คนเดียว

ระยะเวลาที่อยู่ในกรุงเทพฯ กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในการศึกษาครั้งนี้ มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ตั้งแต่ 1 ปี เป็นต้นไป ถึงมากที่สุดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ 20 ปี

Ref. code: 25595807010037IKS

ความสัมพันธ์ระหว่างเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดากับผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้ที่เคยรับฟังเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา รวมทั้งเป็นผู้ที่ติดตามรับฟังเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา อยู่เป็นประจำ

โดยภาพรวมจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงที่ผู้วิจัยเลือกนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีข้อมูลพื้นฐานทั้งภูมิหลัง อาชีพ พื้นเพ รวมถึงระยะเวลาที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ ที่ไม่ต่างกันกับตัวละครของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ที่มุ่งเน้นศึกษาผู้รับสารที่เป็นผู้ฟังเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์จริง คือ เป็นผู้หญิงชนบทที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ ด้วยนั่นเอง

Ref. code: 25595807010037IKS

5.2 การถอดรหัสลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง โดยมีหลักเกณฑ์ในการถอดรหัสความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบททั้ง 6 ด้านดังนี้

5.2.1 การถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับภูมิหลังหรือวิถีชีวิตของผู้หญิงชนบทก่อนจะมาทำงานในกรุงเทพฯ โดยผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาภูมิหลังหรือวิถีชีวิตของผู้หญิงชนบทก่อนจะมาทำงานในกรุงเทพฯ ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ภูมิลำเนา อาชีพเดิม ซึ่งสามารถถอดรหัสได้ดังนี้

1. ภูมิลำเนา

ตารางที่ 5.2

ภูมิลำเนาของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และภูมิลำเนาของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

การถอดรหัสภาพผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	**การถอดรหัสผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง**
ผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา มีภูมิลำเนาของมาจากหลายภูมิภาคในประเทศไทย ทั้งภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคอีสาน แต่เพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา มีแนวโน้มให้ความสนใจในการนำเสนอการอพยพถิ่นฐานของแรงงานผู้หญิงที่มาจากหัวเมืองขนาดใหญ่ของประเทศ อาทิเช่น จังหวัดเชียงราย จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นต้น	ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงนั้นมีภูมิลำเนามาจากชนบทในหลายพื้นที่ ทุกภูมิภาคของประเทศไทยส่วนใหญ่จะมาจากชนบทในภาคอีสาน รวมถึงก็มีบางส่วนที่มีภูมิลำเนามาจากจังหวัดหัวเมืองขนาดใหญ่ด้วยเช่นกัน

จากตารางที่ 5.2 เรื่องภูมิลำเนาของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และภูมิลำเนาของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเรื่องภูมิลำเนาของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงจะถอดรหัสด้วยจุดยืนแบบเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่า ผู้หญิงชนบทก็มีภูมิลำเนามาจากชนบททั่วทุกภูมิภาคในประเทศไทยทั้งภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และมากที่สุดนั้นจะมาจากชนบทในภาคอีสาน รวมทั้งมีการย้ายถิ่นมาจากจังหวัดใหญ่ /หัวเมือง เช่นเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา โดยพวกเธออาศัยจาก

Ref. code: 25595807010037IKS

ประสบการณ์ตรงของตนเอง และในชีวิตจริงที่พบเห็นจากผู้หญิงชนบทอื่น ๆ รวมถึงประสบการณ์ผ่านสื่อในการถอดรหัสครั้งนี้

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า “ผู้หญิงในเพลงของตั๊กแตน ชลดา มาจากชนบทในหลาย ๆ ภาคของประเทศไทย และก็มาจากจังหวัดหัวเมืองใหญ่ ๆ พี่คิดเห็นอย่างไรกับภูมิลำเนาของผู้หญิงในเพลง แล้วในชีวิตจริงของพี่ หรือเพื่อน ๆ ที่ทำงานเดียวกันมาจากไหนกัน” ซึ่งได้คำตอบดังต่อไปนี้

> *“มันก็จริงนะก็มาจากชนบทกัน อย่างพี่นี่อยู่ศรีสะเกษ บ้านอยู่ติดนาเลย อยู่บ้านนอกสุดอ่ะ ที่ทำงานในโรงงานนี้ส่วนใหญ่ก็มาจากอีสานแต่ภาคอื่นก็มี เพื่อนพี่ก็มาจากจังหวัดน่าน คนใต้ก็มีมานะ จังหวัดใหญ่ ๆ ก็เข้ามาเยอะอยู่นะโคราชแบบนี้ก็มีเยอะนะที่นี่ แต่ตอนนี้ก็มีพม่าที่เข้ามาทำงานแบบนี้เยอะแล้วเหมือนกัน” (จีน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พ.ค. 2560)*
>
> *“ใช่ก็มาจากชนบทกันแหละ ยังไงดีละหนูเองบ้านอยู่ใกล้ทะเลเลย ป่ามะพร้าว หนูก็มาจากนครศรีธรรมราช อันนี้ใช่จังหวัดใหญ่ไหม อยู่อำเภอหัวไทรนี่ที่มาเสิร์ฟเพื่อนก็มาจากนครศรีฯกันหลายคน ก็รู้จักกับเพื่อน ๆ เลยชวนกันเข้ามาทำงานกันที่นี่” (แนน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่10 พ.ค. 2560)*
>
> *“ส่วนใหญ่ก็มาจากชนบทกันทั้งนั้นเหมือนกับในเพลงนะ พี่อยู่บุรีรัมย์มันก็เป็นชนบทธรรมดา ๆ นะ ก็มีแต่นาข้าว ภูเขา มันก็ไม่ได้เจริญอะไร เพื่อน ๆ ที่นี้ก็มีนะ ผู้จัดการเป็นคนใต้เป็นคนนคร เพื่อน ๆ ในร้านก็ส่วนใหญ่ก็มาจากอีสาน ขอนแก่น ศรีสะเกษ โคราชบ้าง มันก็มีมาแบบนี้แหละ” (กิ่ง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เม.ย. 2560)*

เห็นได้ชัดว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงก็มีภูมิลำเนามาจากชนบทในทุกภาคทั่วประเทศไทยเหมือนกันกับภูมิลำเนาของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับภูมิลำเนาของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้นมีแนวโน้มเป็นการประกอบสร้างจากพื้นฐานความเป็นจริง หรือเป็นภาพสะท้อน (reflect) ความเป็นจริงเกี่ยวกับภูมิลำเนาของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงขึ้นมาสู่การรับรู้ของผู้คนในสังคมนั่นเอง

Ref. code: 25595807010037IKS

2. อาชีพเดิม

ตารางที่ 5.3

อาชีพเดิมของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และอาชีพเดิมของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

การถอดรหัสภาพผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	**การถอดรหัสผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง**
อาชีพเดิมของผู้หญิงชนบทก่อนที่จะเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯนั้น ทั้งหมดประกอบอาชีพในภาคเกษตร เช่น การทำนาข้าว การทำสวนยางพารา การทำสวนผลไม้ ซึ่งผู้หญิงชนบทรับรู้ว่าเป็นอาชีพที่ต้องทำงานหนัก มีรายได้น้อย ทำให้ครอบครัวมีฐานะยากจน	อาชีพเดิมของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงก็เป็นเช่นนั้น ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรกรรม และมีรายได้ไม่เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายในครัวเรือน

จากตารางที่ 5.3 อาชีพเดิมของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และอาชีพเดิมของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเรื่องอาชีพเดิมของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนแบบเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่า อาชีพเดิมของผู้หญิงชนบทนั้นส่วนใหญ่ก็มาจากครอบครัวที่มีอาชีพเดิมในภาคเกษตรกรรมซึ่งส่วนใหญ่ ทำนาข้าว เป็นงานหนักที่ต้องใช้แรงกายและมีรายได้น้อยไม่คุ้มค่าหรือไม่เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายในครัวเรือน เหมือนดังเช่นในเพลงของตั๊กแตน ชลดา โดยพวกเธออาศัยจากประสบการณ์จริงจากตัวเธอเองและจากผู้หญิงชนบทคนอื่น ๆ รวมถึงประสบการณ์ผ่านสื่อมาใช้ในการถอดรหัสครั้งนี้

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า “อาชีพเดิมของผู้หญิงในเพลงตั๊กแตน ชลดา ส่วนใหญ่ทำเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำไร่ ทำสวนยางพารา ซึ่งเป็นงานหนักและมีรายได้น้อย พี่มีความคิดเห็นอย่างไรกับอาชีพเดิมของผู้หญิงในเพลง แล้วในชีวิตจริงของพี่ หรือประสบการณ์ที่พบเจอเป็นอย่างไรบ้าง” ซึ่งได้คำตอบดังต่อไปนี้

Ref. code: 25595807010037IKS

“พี่ว่ามันเหมือนในเพลงส่วนใหญ่ที่บ้านก็ทำนากันมาก่อนทั้งนั้น เพื่อนๆพี่ขึ้นมาทำงานในกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่ก็ทำนา ทำสวนกันนะ บ้านพี่ก็ทำนาเหนื่อยนะกว่าจะได้ข้าวมาขายกันสักทีนึง เพราะขายได้ปีละหนมันก็ได้เงินน้อยจริง ได้เงินมาแต่ก็ไม่เหลือเก็บอะไร ก็อยู่กันตั้ง 5 คน ก็ต้องไว้ใช้จ่ายกันในบ้าน” (ขวัญ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 พ.ค. 2560)

“ก็เห็นด้วยนะพี่ ที่บ้านหนูก็ทำไร่ปลูกผัก ปลูกกันเองนิดเดียวเองค่ะพี่ เงินมันก็ไม่ค่อยพอกันอยู่บ้านหนูก็ช่วยย่าทำเพราะมันเหนื่อยนะงานพวกนี้กว่าจะปลูก ต้องดูแลกว่าจะโตอีก” (ออน, สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 30 เม.ย. 2560)

“ใช่เลย พี่เองบ้านก็กรีดยางกรีดกับแม่มาตั้งแต่เด็กๆ เป็นที่ดินตัวเองแต่นิดเดียว มีก็ต้องรับจ้างเขาด้วยมันไม่พอหรอก เพราะที่บ้านพี่น้องก็ 7 คนแล้ว ก็ต้องช่วยกันทำงาน งานหนักตื่นกันแต่ห้าทุ่มเที่ยงคืน เดินกรีดยางกันดึก ๆ กว่าจะได้เก็บขายทีนึงมันก็ลำบาก” (เล็ก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 พ.ค. 2560)

จะเห็นได้ว่า เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้น ประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับอาชีพเดิมของผู้หญิงชนบทจากพื้นฐานความเป็นจริง หรือเป็นภาพสะท้อน (reflect) ความเป็นจริงเกี่ยวกับอาชีพเดิมของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง โดยที่ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเหล่านี้สามารถบ่งชี้ (Identify) ตัวเองกับเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา ได้ กล่าวคือ ผู้หญิงชนบทมีแรงบีบคั้นทางเศรษฐกิจและภูมิลำเนาเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ส่วนใหญ่นั้นต้องทำงานในภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก

Ref. code: 25595807010037IKS

5.2.2 ถอดรหัสลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้หญิงชนบท ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้หญิงชนบทออกเป็น 5 กลุ่ม คือ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ฐานะทางสังคม สถานภาพสมรส ซึ่งสามารถถอดรหัสได้ดังนี้

1. อายุ

ตารางที่ 5.4

อายุของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และอายุของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

การถอดรหัสภาพผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	**การถอดรหัสผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง**
จากการศึกษาอายุของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้น พบว่า ผู้หญิงชนบทที่เริ่มเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯนั้น จะอยู่ในช่วงวัยรุ่น โดยมีอายุประมาณ 20 กว่า ๆ	ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงที่เริ่มเข้ามาทำงานในกรุงเทพก็เป็นเช่นในเพลง คือ จะเริ่มเข้ามาในกรุงเทพฯ ในช่วงวัยรุ่นระหว่างอายุ 15 – 20 กว่า ๆ

จากตารางที่ 5.4 อายุของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และอายุของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงที่เริ่มเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเรื่องอายุของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่า การอพยพย้ายถิ่นฐานข้ามากรุงเทพฯของผู้หญิงชนบทนั้นอยู่ในช่วงอายุระหว่างสิบห้าถึงอายุยี่สิบกว่า ๆ ซึ่งถือเป็นช่วงวัยรุ่นเช่นเดียวกันกับในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา โดยพวกเธออาศัยจากประสบการณ์จริงจากตัวเธอเองและจากผู้หญิงชนบทคนอื่น ๆ รวมถึงประสบการณ์ผ่านสื่อมาใช้ในการถอดรหัสครั้งนี้

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า “ผู้หญิงในเพลงของตั๊กแตน ชลดา จะเริ่มเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ ตอนช่วงวัยรุ่น อายุประมาณ 20 กว่า ๆ พี่มีความคิดเห็นอย่างไรกับอายุของผู้หญิงในเพลง แล้วในชีวิตจริงของพี่ หรือจากเพื่อน ๆ พวกเขาเริ่มเข้ามาในกรุงเทพฯตอนอายุเท่าไหร่” ซึ่งได้คำตอบดังต่อไปนี้

Ref. code: 25595807010037IKS

“พี่ว่าก็เริ่มเข้ามาตอนช่วงวัยรุ่นเหมือนกับในเพลงนะ น้อยกว่านั้นก็มีตอนพี่เองเข้ามาตอน 15 ปีเอง ก็ขึ้นมากับญาติ อย่างที่บอกที่บ้านจนพี่น้องหลายคน อยู่บ้านก็ไม่มีอะไรให้ทำหรอกเพราะตัดยางรับจ้างมันก็ได้ไม่มาก พี่ก็ขึ้นมาที่นี่ก็มาหางานรับจ้างทำ” (เล็ก, สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 8 พ.ค. 2560)

“หนูว่าก็ประมาณเดียวกัน อายุประมาณนั้นจริงค่ะก็วัยรุ่น เพื่อนหนูถ้าไม่ได้เรียนต่อก็ขึ้นมาหางานทำกัน หนูเองก็ขึ้นมาตอนจะ18 ละ ตอนนี้ปีสุดท้ายก็มาฝึกงานหนูมาฝึกที่ 7-11 เพราะมันได้ตังค์ใช้ด้วย จะได้มีเงินส่งให้น้องเรียน ตอนนี้น้องก็กำลังเรียนอยู่ม.3” (ออน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เม.ย. 2560)

“ที่โรงงานเพื่อน ๆ พี่ ๆ ที่ทำงานก็อยู่ช่วงวัยรุ่นเหมือนกันนะ ประมาณ 18 ก็เริ่มขึ้นมาละ พี่ ๆ เค้าที่ทำงานมาก่อนตอนนี้ก็อายุประมาณนี้ค่ะยี่สิบกว่า ๆ หนูเองก็เริ่มเข้ามาตอนอายุ 18 พอจบม.6 เลย ขึ้นมาที่นี่เพราะอยากมาเรียนด้วย แล้วก็มาหางานทำด้วย” (ฟิล์ม, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พ.ค. 2560)

จะเห็นได้ว่า อายุของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงที่เริ่มเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯนั้นอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งเป็นวัยที่กำลังจะก้าวเข้าสู่วัยทำงานแบบจริงจัง สามารถดูแลตัวเองได้ และมีศักยภาพเพียงพอในการทำงานนั่นเอง แสดงให้เห็นว่า เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้นประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับอายุของผู้หญิงชนบทที่เริ่มเข้ามาในกรุงเทพฯนั้น จากพื้นฐานความเป็นจริง หรือเป็นภาพสะท้อน (reflect) ความเป็นจริงเกี่ยวกับอายุของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงที่เริ่มเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯนั่นเอง

Ref. code: 25595807010037IKS

2. อาชีพ

ตารางที่ 5.5

อาชีพของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และอาชีพของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

การถอดรหัสภาพผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	**การถอดรหัสผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง**
จากการศึกษาอาชีพหรืองานที่ทำในกรุงเทพฯของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้น พบว่า ผู้หญิงชนบทเข้ามาทำงานเป็นอาชีพอาชีพที่ใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่ เช่น ทำงานรับจ้าง พนักงานเสิร์ฟอาหาร สาวโรงงานเย็บผ้า และพนักงานร้านสะดวกซื้อเซเว่นอีเลฟเว่น ซึ่งอาชีพของผู้หญิงชนบทในระบบทุนนิยมนั้นสามารถจัดกลุ่มได้ 2 ประเภท คือ 1.แรงงานภาคบริการ 2.แรงงานภาคการผลิต	อาชีพหลังพลัดถิ่นของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงนั้นก็เป็นงานที่ใช้แรงงาน ผู้หญิงชนบทรับรู้ถึงสถานะการเป็นชนชั้นแรงงาน และส่วนใหญ่อยู่ในภาคการบริการและภาคการผลิต

จากตารางที่ 5.5 อาชีพของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และอาชีพของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเรื่องอาชีพของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงจะถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่าผู้หญิงชนบทต้องประกอบอาชีพที่ใช้แรงกายมากกว่าการใช้ความคิดตรึกตรอง อยู่ในภาคบริการ และภาคการผลิตเช่นเดียวกับเพลงของตั๊กแตน ชลดา โดยพวกเธออาศัยจากประสบการณ์จริงจากตัวเธอเองและจากผู้หญิงชนบทคนอื่น ๆ รวมถึงประสบการณ์ผ่านสื่อมาใช้ในการถอดรหัสครั้งนี้

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า “อาชีพของผู้หญิงในเพลงของตั๊กแตนชลดานั้นส่วนใหญ่เป็นอาชีพที่ต้องใช้แรงงาน เช่น ทำงานรับจ้าง พนักงานเสิร์ฟอาหาร สาวโรงงานเย็บผ้า และพนักงานร้านสะดวกซื้อเซเว่นอีเลฟเว่น ซึ่งต้องทำงานหนัก เงินเดือนน้อย พี่มีความคิดเห็นอย่างไรกับอาชีพของผู้หญิงในเพลง แล้วในชีวิตจริงของพี่หรือประสบการณ์ที่พี่พบเจอเป็นอย่างไรบ้าง” ซึ่งได้คำตอบดังต่อไปนี้

Ref. code: 25595807010037IKS

“ก็ต้องทำงานแบบนี้นะ เพราะถ้าไม่ได้เรียนสูงก็เลือกงานไม่ได้ พี่รับจ้างอยู่นี่ก็ต้องทำทุกอย่างตั้งแต่เตรียมของ ช่วยเขาขายของ เข้างานก็ตั้งแต่เก้าโมงครึ่ง จนเสร็จงานก็ทุ่มกว่า ๆ ใช้แรงทั้งวันแหละ บางวันก็เกินแล้วแต่วันถ้าร้านไม่มีคนก็ปิดไว ได้ค่าจ้างวันละ 300 บาท ค่าแรงขั้นต่ำพอดี ก็ต้องประหยัดบางเดือนก็มีใช้ไม่พอ แต่โชคดีอยู่กับพี่สาวเขาก็ช่วยเรา” (จุ๋ง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 พ.ค. 2560)

“เหมือนในเพลงนะถ้าไม่ได้เรียนต่อ ส่วนใหญ่ก็ขึ้นมาทำงานในโรงงานเหมือนเพลงของตั๊กแตน มาเป็นสาวโรงงาน หนูทำงานอยู่นี่เข้างาน 08.00-17.00 มันก็มีชั่วโมงให้พักรายได้วันนึงก็ 400 ทำงาน หกวันจันทร์ถึงเสาร์ มีโอทีให้ทำช่วงวันจันทร์ถึงศุกร์ก็ได้เงินเพิ่มขึ้นมาแต่ละเดือน” (ฟิล์ม, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พ.ค. 2560)

“เราก็ต้องทำงานแบบนี้แหละ ก็ไม่มีโอกาสได้เรียนสูงเหมือนคนอื่นๆที่เขาเรียนจบปริญญาตรี เลือกงานทำได้ อยู่ในห้องแอร์ เสิร์ฟอยู่ร้านนี้หลายปีแล้วนะ ตอนแรกมาก็ได้ 300 ตอนนี้อยู่นานทำทุกอย่างเป็นแล้วเค้าก็ให้วันละ500 มันก็ดีขึ้นนะ เริ่มเปิดร้านขายตั้งแต่แปดโมงเช้า ถึงปิดร้านสักทุ่มนึง ช่วงเช้าก็จะยุ่งหน่อยเพราะคนเยอะ แถวนี้มีนักศึกษากับคนทำงานเยอะ แต่ช่วงบ่ายก็ดีหน่อยคนน้อยได้เลยนั่งพักหายเหนื่อยบ้าง” (ต้า, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 พ.ค. 2560)

“เวลาฟังเพลงแล้วเค้าพูดถึงงานแบบนี้ มันก็ใช่เรานะ มันก็เหนื่อยนะ เพราะมีระบบของมัน ตรวจของ ยกของ ขายของ ถึงเหนื่อยหนูว่าก็ดีเราทำงานอยู่ในห้องแอร์ไม่ต้องร้อนไปตากแดดเหมือนคนอื่นเขา วันนึงก็ทำงาน 9 ชั่วโมง พักเบรก 1 ชั่วโมง เงินเดือนก็พออยู่ได้” (ออน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เม.ย.2560)

จะเห็นได้ว่า ตัวแปรสำคัญที่ทำให้อาชีพของผู้หญิงชนบทต้องอยู่ในภาคบริการ และภาคการผลิตเป็นส่วนใหญ่ คือ ระดับการศึกษาที่ต่ำ ทำให้ผู้หญิงชนบทไม่สามารถสมัครงาน หรือเข้าทำงานในส่วนอื่นได้ และผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงยังรับรู้ในสถานะของตัวเองว่าเป็นอาชีพชนชั้นแรงงาน ต้องทำงานหนักกว่างานประเภทอื่น มีสถานะที่ต่ำ ตกอยู่ในสถาวะที่ถูกขูดรีดแรงงานจากนายจ้างผ่านเวลางาน และในส่วนของรายได้นั้นพบว่า ผู้หญิงชนบทต้องทำงานในรูปแบบแรงงานรายได้ มีรายได้ไม่แน่นอน และต้องพึ่งพารายได้เสริมจากการทำโอทีล่วงเวลาซึ่งแตกต่างจากมนุษย์เงินเดือน จากการศึกษาเรื่องอาชีพหลังพลัดถิ่นของผู้หญิงชนบทนั้นผู้วิจัยเห็นว่า เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับอาชีพของผู้หญิงชนบทหลังการพลัดถิ่นมาจากพื้นฐานความเป็นจริง หรือเป็นภาพสะท้อน (reflect) ความเป็นจริงของผู้หญิงชนบทออกมาสู่การรับรู้ของผู้คนในสังคมนั่นเอง

Ref. code: 25595807010037IKS

3. ระดับการศึกษา

ตารางที่ 5.6

ระดับการศึกษาของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และระดับการศึกษาของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

การถอดรหัสภาพผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	**การถอดรหัสผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง**
จากการศึกษาระดับการศึกษาของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้น พบว่าผู้หญิงชนบทมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งผู้หญิงชนบทส่วนใหญ่มาจากครอบครัวเกษตรกรที่มีฐานะยากจน ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลทำให้ระดับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำไปด้วย	ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงก็ถอดรหัสเรื่องระดับการศึกษาที่ต่ำเช่นเดียวกันกับเพลง ซึ่งส่วนใหญ่ก็มีผลมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจนทำให้โอกาสในการศึกษาน้อย

จากตารางที่ 5.6 ระดับการศึกษาของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และระดับการศึกษาของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเรื่องระดับการศึกษาของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงจะถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่าผู้หญิงชนบทส่วนใหญ่นั้นก็จะมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ มีการศึกษาน้อย โดยพวกเธออาศัยจากประสบการณ์จริงจากตัวเธอเอง และจากผู้หญิงชนบทคนอื่น ๆ รวมถึงประสบการณ์ผ่านสื่อมาใช้ในการถอดรหัสครั้งนี้

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า “ผู้หญิงในเพลงของตั๊กแตน ชลดา มีระดับการศึกษาน้อยเพราะมีฐานะยากจน พี่คิดเห็นอย่างไรกับระดับการศึกษาของผู้หญิงในเพลง แล้วในชีวิตจริงของพี่หรือประสบการณ์ที่พบเจอนั้นเป็นอย่างไรบ้าง” ซึ่งได้คำตอบดังต่อไปนี้

> *“ใช่การศึกษาน้อย ไม่ต่างกับเพลงนะ พี่เองไม่ได้เรียนหนังสือนะ เพราะที่บ้านก็จนอ่ะแหละอีกอย่างมีพี่น้อง 7 คน แม่ก็ส่งให้เรียนไม่ไหว พี่ก็เลยไม่ได้เรียน เพราะจะได้ให้น้อง ๆ ได้เรียนกัน” (เล็ก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 พ.ค. 2560)*

Ref. code: 25595807010037IKS

“มันก็น้อยจริงนะ ส่วนใหญ่ที่ไม่ได้เรียนต่อเพราะบ้านจนกัน เพื่อนๆที่ทำงานก็จบประมาณนี้ ม.3 ม.6 นี่เองก็จบม.3 ก็ขึ้นมานี่เลย อย่างที่บอกที่บ้านมันไม่มีอะไรให้ทำ แล้วบ้านเราจนเลยไม่ได้เรียนต่อก็ต้องออกมาหางานทำ (ดวง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พ.ค. 2560)

“หนูว่าโอกาสเรียนน้อยจริง เพราะที่บ้านรายได้มันก็ไม่ได้ดีมากนัก หนูเองจบม.6จากนครศรีธรรมราชมาก็ขึ้นมาเรียนราม เพราะว่าจะได้ทำงานด้วยแล้วลงเรียนเก็บหน่วยกิตไปด้วย ตอนนี้หนูเรียนต่อปริญญาตรี ปี 2 ละ คณะบริหารธุรกิจ” (แนน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่10 พ.ค. 2560)

จะเห็นได้ว่า ตัวแปรสำคัญที่ทำให้ระดับการศึกษาของผู้หญิงชนบทต่ำ คือ ฐานะของครอบครัวที่ยากจน ทำให้พวกเธอมีโอกาสในการศึกษาต่อน้อย จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยพบข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า กลุ่มตัวอย่างบางรายต้องทำงานไปด้วยและส่งตัวเองเรียนด้วย ซึ่งผู้หญิงชนบทเหล่านี้มองว่า การศึกษานั้นเป็นปัจจัยสำคัญต่อโอกาสในชีวิตที่ดีขึ้นได้ ถือได้ว่าเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา เป็นการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับระดับการศึกษาของผู้หญิงชนบทจากพื้นฐานความเป็นจริง หรือเป็นภาพสะท้อน (reflect) ความเป็นจริงเกี่ยวกับระดับการศึกษาของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงขึ้นมาสู่การรับรู้ของผู้คนในสังคมนั่นเอง

4. ฐานะทางสังคม

ตารางที่ 5.7

ฐานะทางสังคมของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และฐานะทางสังคมของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

การถอดรหัสภาพผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	**การถอดรหัสผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง**
จากการศึกษาฐานะทางสังคมของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้น พบว่าผู้หญิงชนบทมีฐานะยากจน เป็นคนชนชั้นล่างในครอบครัวเกษตรกร	พวกเธอมองว่าส่วนใหญ่นั้นมีฐานะยากจน มีฐานะทางสังคมที่ด้อยกว่าคนอื่นๆ

Ref. code: 25595807010037IKS

จากตารางที่ 5.6 ฐานะทางสังคมของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และฐานะทางสังคมของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเรื่องฐานะทางสังคมของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่าผู้หญิงชนบทส่วนใหญ่นั้นมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน ซึ่งทำให้ฐานะทางสังคมที่ด้อยกว่าคนอื่น ๆ เช่นเดียวกันกับในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา โดยพวกเธออาศัยจากประสบการณ์จริงจากตัวเธอเองและจากผู้หญิงชนบทคนอื่น ๆ รวมถึงประสบการณ์ผ่านสื่อมาใช้ในการถอดรหัสครั้งนี้

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า “ผู้หญิงในเพลงของตั๊กแตน ชลดา มีฐานะยากจนเป็นคนชนชั้นล่าง พี่คิดเห็นอย่างไรกับระดับฐานะทางสังคมของผู้หญิงในเพลง แล้วในชีวิตจริงของพี่หรือประสบการณ์ที่พบเจอนั้นเป็นอย่างไรบ้าง” ซึ่งได้คำตอบดังต่อไปนี้

> *“เวลาฟังเพลงแล้วเออมันก็เหมือนชีวิตเรานะ ก็จนเหมือนกันทำนาเหมือนกัน อย่างที่บ้านนี่อยู่กัน 5 คน ทำนาปีนึงก็ไม่พอใช้ในบ้านกันหรอกก็ต้องทำอย่างอื่นเพิ่ม” (จุ๋ง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 พ.ค. 2560)*

> *“ฐานะก็ไม่ค่อยดี ยากจนเหมือนในเพลงว่าเลย ที่บ้านออกเรือก็ได้ไม่เยอะ บ้านหนูมี 7 คนพี่น้อง ดีที่หนูเป็นน้องสุดท้องเลยได้พี่ ๆ ช่วยเรื่องเรียนไว้บ้าง แต่ทุกวันนี้ทำงานก็พอใช้ไม่ได้เยอะอะไร” (ญ่า, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 พ.ค. 2560)*

> *“ในเพลงก็จะเป็นผู้หญิงจน ๆ มันก็เป็นอย่างนั้นจริง ๆ นะ ก็ค่อนข้างลำบากนะพี่ แต่ละเดือนก่อนขึ้นมานี่ตอนเรียนม.ต้นก็มีช่วงที่ไม่มีเงินใช้เหมือนกัน เพราะที่บ้านก็ทำนา กว่าจะได้ตังค์มาทีนึงก็เหนื่อยกัน พอเรามาทำงานแบบนี้อีกคนเขาก็มองว่าเราเป็นแค่สาวโรงงาน แต่ก็จริงมันก็ไม่ได้มียศมีตำแหน่งอะไรเหมือนกับคนที่เขาเรียนสูงๆ ทำงานดีๆ” (ดวง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พ.ค. 2560)*

จากบทสัมภาษณ์ของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงแสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงชนบทรับรู้เรื่องการมีฐานะที่ยากจน ส่วนใหญ่อยู่ในครอบครัวเกษตรกรรม และเป็นครอบครัวขนาดใหญ่ส่งผลให้มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครัวเรือน และเมื่อมีฐานะยากจนก็มักถูกมองว่ามีสถานะทางสังคมที่ต่ำลงด้วยเช่นกัน จากการถอดรหัสของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเรื่องของฐานะทางสังคมข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา เป็นการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับฐานะทางสังคมของผู้หญิงชนบทจากพื้นฐานความเป็นจริง หรือเป็นภาพสะท้อน (reflect) ความเป็นจริงเกี่ยวกับฐานะทางสังคมของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงขึ้นมาสู่การรับรู้ของผู้คนในสังคมนั่นเอง

Ref. code: 25595807010037IKS

5. สถานภาพสมรส

ตารางที่ 5.8

สถานภาพสมรสของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และสถานภาพสมรสของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

การถอดรหัสภาพผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	**การถอดรหัสผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง**
จากการศึกษาเรื่องสถานภาพสมรสของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า เพลงจะสื่อถึงผู้หญิงที่มีสถานภาพโสด	ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงมองว่า ผู้หญิงชนบทที่พลัดถิ่นเข้ามาในสังคมเมืองส่วนใหญ่นั้นก็เป็นสาวโสด ที่ยังมุ่งหาความสำเร็จในชีวิตมากกว่าความรัก

จากตารางที่ 5.7 สถานภาพสมรสของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และสถานภาพสมรสของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเรื่องสถานภาพสมรสของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่าผู้หญิงชนบทส่วนใหญ่นั้นก็มีสถานภาพโสดเช่นเดียวกันกับในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา โดยพวกเธออาศัยจากประสบการณ์จริงจากตัวเธอเองและจากผู้หญิงชนบทคนอื่น ๆ รวมถึงประสบการณ์ผ่านสื่อมาใช้ในการถอดรหัสครั้งนี้

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า “ผู้หญิงในเพลงของตั๊กแตน ชลดา นั้นเป็นผู้หญิงโสด พี่คิดเห็นอย่างไรกับสถานภาพสมรสของผู้หญิงในเพลง แล้วในชีวิตจริงของพี่หรือประสบการณ์ที่พบเจอนั้นเป็นอย่างไรบ้าง” ซึ่งได้คำตอบดังต่อไปนี้

> *“ส่วนใหญ่ก็โสดกันมานะ แต่พี่ว่ามันเป็นแบบเด็ก ๆ ที่เพิ่งเข้ามาอยู่มากกว่าแต่พออยู่สักพักเชื่อเถอะเดี๋ยวก็มีแฟนกัน แบบมีคนเข้ามาคุยบ้างที่เห็นส่วนใหญ่มันก็เป็นแบบนั้น” (ขวัญ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8พ.ค. 2560)*

> *“หนูว่าก็โสดจริงนะ เพราะที่เข้ามายังวัยรุ่นกันอยู่เลยยังไม่ได้คิดเรื่องนี้ อย่างหนูตอนนี้อยากทำงานอยากเรียนให้สูงก่อน ๆ เพราะว่ามีน้องที่หนูต้องดูแลอีก ส่วนเดี๋ยวจะใครเค้ามาคุยนั้นก็ค่อย ๆ ดูกันไปก่อน” (ออน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เม.ย. 2560)*

Ref. code: 25595807010037IKS

จะเห็นได้ว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงนั้นรับรู้ว่าผู้หญิงชนบทที่พลัดถิ่นเข้ามาในสังคมเมืองนั้นมีสถานภาพโสด และจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้หญิงชนบทที่มีสถานภาพโสดนั้นเพราะยังมีจุดมุ่งหมายเรื่องการเรียน และเป้าหมายความสำเร็จในชีวิต มองว่าตัวเองยังเป็นเด็กอยู่จึงยังไม่ได้คิดอยากจะมีแฟนหรือคนรัก ส่วนจะมีการพูดคุยหรือมีแฟนนั้นต้องใช้เวลาในการศึกษาดูใจต่อไป จากการถอดรหัสของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเรื่องสถานภาพสมรสข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา เป็นการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับสถานภาพสมรสของผู้หญิงชนบทจากพื้นฐานความเป็นจริง หรือเป็นภาพสะท้อน (reflect) ความเป็นจริงเกี่ยวกับสถานภาพสมรสของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงขึ้นมาสู่การรับรู้ของผู้คนในสังคมนั่นเอง

5.2.3 ถอดรหัสลักษณะทางกายภาพของผู้หญิงชนบท เช่น บุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบท

บุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบท

ตารางที่ 5.9

บุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และบุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

การถอดรหัสภาพผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	**การถอดรหัสผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง**
จากการศึกษาผ่านเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา บุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบทนั้น เป็นผู้หญิงที่หน้าตาไม่สวย ไม่มีอำนาจการต่อรองในการที่จะมีแฟนหน้าตาดี	ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงส่วนใหญ่มองว่ารูปร่างหน้าตาของตัวเองนั้นเป็นผู้หญิงที่ไม่สวย และถูกรับรู้ความหมายว่าเป็นผู้หญิงบ้าน ๆ หน้าตาธรรมดา แต่ก็มีบางส่วนที่มองว่าหน้าตาของตนเองนั้นก็สวยดูดี ธรรมชาติไม่แพ้สาวกรุงเทพฯ

จากตารางที่ 5.8 บุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และบุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเรื่องบุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิต

Ref. code: 25595807010037IKS

จริงที่ถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่าผู้หญิงชนบทนั้นมักจะมีหน้าตาไม่สวย เป็นผู้หญิงหน้าตาธรรมดาที่มาจากต่างจังหวัด ผิวพรรณดำบ้าน ๆ ไม่ได้สวยเหมือนสาวกรุงเทพฯ เช่นเดียวกันกับในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา โดยพวกเธออาศัยจากประสบการณ์จริงจากตัวเธอเองและจากผู้หญิงชนบทคนอื่น ๆ รวมถึงประสบการณ์ผ่านสื่อมาใช้ในการถอดรหัสครั้งนี้

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า “ผู้หญิงในเพลงของตั๊กแตน ชลดา มองตัวเองว่ามีหน้าตาไม่สวย พี่คิดเห็นอย่างไรกับเรื่องรูปร่างหน้าตาของผู้หญิงในเพลง แล้วพี่มองตัวเองรวมถึงประสบการณ์ที่พี่พบเจอจากเพื่อนๆเรื่องรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร” ซึ่งได้คำตอบดังต่อไปนี้

> *“ในเพลงก็จะเป็นแบบผู้หญิงที่มาจากบ้านนอก หน้าตาไม่สวย ถ้ามองตัวเองนะเหมือนกับในเพลงเลย พี่ก็มองว่าตัวเองเป็นผู้หญิงบ้าน ๆ หน้าตาธรรมดา ดั้งก็ไม่มี ไม่ได้ขาวแต่งตัวสวยเหมือนผู้หญิงกรุงเทพฯ แบบถ้าเห็นผู้ชายที่หล่อหน้าตาดีแบบนี้ก็คิดว่าเราคงไม่คู่ควรกับเขาหรอก เขาคนไม่สนใจเราหรอก” (กิ่ง, สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 30 เม.ย. 2560)*

> *“หนูก็มองเหมือนในเพลงนะพี่ ก็ไม่สวย ผิวดำ ๆ แต่งตัวธรรมดา ๆ เวลาที่เห็นใครแบบสวย ๆ ก็ชอบมองเขานะ อิจฉาอยากสวยเหมือนเขาบ้าง บางทีอยากรู้อยากเข้าไปถามนะว่าเขาใช้ครีมอะไรทำไมขาว ทำไมถึงสวยจัง” (ป๊อป, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เม.ย. 2560)*

> *“ก็ไม่สวยจริงนะ ดำ เพื่อน ๆที่ ทำงานก็เหมือนกัน บ้าน ๆ อีกอย่างเราก็ไม่ได้แต่งตัวแต่เขาแต่งตัวสวย ๆ กัน บางทีก็อยากรู้แหละว่าเขาทำอะไรมาใช้ครีมอะไร แต่หนูว่าก็น่าจะแพง ๆ แหละ หนูก็ไม่มีตังจะซื้อ ก็ใช้ครีมถูก ๆ แบบของเราต่อ” (ต้า, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 พ.ค. 2560)*

จะเห็นได้ว่า ผู้หญิงชนบทที่ถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยตั๊กแตน ชลดานั้น (Preferred reading) จะรับรู้และมองตัวเองว่ามีรูปร่างหน้าตาไม่สวย เป็นผู้หญิงธรรมดา ผิวดำบ้าน ๆ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้หญิงกรุงเทพฯจะรู้สึกด้อยกว่า ซึ่งผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้มีความต้องการที่จะดูแลผิวพรรณตนเองให้ดีขึ้นกว่านี้ ถือเป็นการให้คุณค่าว่าความสวยงามจะสามารถทำให้ผู้หญิงกลุ่มนี้มีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น จากบทสัมภาษณ์ยังแสดงให้เห็นอีกว่า เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้นประกอบสร้างเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพผู้หญิงชนบทจากพื้นฐานความเป็นจริง หรือเป็นภาพสะท้อน (reflect) ความเป็นจริงเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงนั่นเอง

Ref. code: 25595807010037IKS

นอกจากนี้ ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงที่ถอดรหัสด้วยด้วยจุดยืนที่ต่อต้านหรือขัดแย้งกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Oppositional reading) นั้นพวกเธอมองว่า ถึงแม้จะเป็นสาวที่มาจากชนบท ผิวดำ แต่ก็มีรูปร่างหน้าตาสวยไม่ได้ขี้เหร่อย่างเช่นในเพลงของตั๊กแตน ชลดา เสมอไป เพราะพวกเธอดูแลตัวเองดีเพียงแต่ไม่ค่อยได้แต่งตัวสวยเหมือนผู้หญิงกรุงเทพฯที่มักแต่งตัวด้วยชุดราคาแพง หรือตามแฟชั่น

> *“ไม่นะพี่ว่าไม่เสมอไปนะ ถ้าให้พี่มองตัวเองเอาจริง ๆ พี่ก็ว่าพี่สวยนะ ถึงพี่จะผิวดำแต่ดำเนียนนะ ก็ดูแลตัวเองนะถึงจะแบบไม่ได้ใช้ครีมแพง ๆ แต่เราก็ดูแลตัวเองก็สวยในแบบของเรา” (ขวัญ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2560)*

> *“ก็ไม่ได้ขี้เหร่เหมือนในเพลงขนาดนั้นนะ หนูว่าก็สวยนะมันก็ไม่ได้ขี้เหร่หรอก เพราะหน้าหนูธรรมชาติ ผู้หญิงกรุงเทพฯส่วนใหญ่ก็มาจากต่างจังหวัดกันทั้งนั้นแหละก็มาแล้วแบบใช้ครีมแต่งตัวเสื้อผ้าดี ๆ แฟชั่นก็เลยดูสวย แต่หนูทำงานแบบนี้ก็ไม่ค่อยจะได้แต่งตัวอะไรเหมือนเขา” (แนน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2560)*

แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา อาจมองเรื่องรูปร่างหน้าตาของผู้หญิงชนบทในภาพรวมนั้นว่าเป็นผู้หญิงที่ไม่สวย แต่ในความเป็นจริงอาจไม่ได้เป็นแบบนั้นทั้งหมดเสมอไป เพราะมีผู้หญิงชนบทบางส่วนที่มีความคิดเห็นที่ต่างออกไป ผู้หญิงชนบทกลุ่มนี้ยังมีความภูมิใจและมีความมั่นใจในเรื่องรูปร่างของตนเอง ซึ่งไม่ได้ด้อยกว่าผู้หญิงกรุงเทพฯแต่อย่างใด

Ref. code: 25595807010037IKS

5.2.4 ถอดรหัสลักษณะทางจิตใจ/ อารมณ์ของผู้หญิงชนบท เช่น ความชอบ / ความสนใจ ความรู้สึกนึกคิด

1. ความชอบ / ความสนใจ

ตารางที่ 5.10

ความชอบ/ความสนใจของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และความชอบ/ ความสนใจของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

การถอดรหัสภาพผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	**การถอดรหัสผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง**
จากการศึกษาเรื่องความชอบ/ความสนใจของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทมักชื่นชอบการฟังเพลงลูกทุ่ง การร้องเพลงคาราโอเกะ การร้องเพลงตามงานเลี้ยง และการติดตามคอนเสิร์ตเพลงลูกทุ่ง	ผู้หญิงชนบทยังชื่นชอบการฟังเพลงและร้องเพลงลูกทุ่งเช่นเดียวกัน เพราะแสดงตัวตนและสัมพันธ์กับภูมิหลังของพวกเธอ

จากตารางที่ 5.9 ความชอบ/ความสนใจของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และความชอบ/ความสนใจของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเรื่องความชอบ/ความสนใจของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่าผู้หญิงชนบทนั้นมักมีความสนใจในการฟังเพลงลูกทุ่งและชื่นชอบการร้องเพลงเช่นเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา โดยพวกเธออาศัยจากประสบการณ์จริงจากตัวเธอเองและจากผู้หญิงชนบทคนอื่น ๆ รวมถึงประสบการณ์ผ่านสื่อมาใช้ในการถอดรหัสครั้งนี้

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า “ผู้หญิงในเพลงของตั๊กแตน ชลดา ส่วนใหญ่มีความชอบในการฟังเพลงลูกทุ่ง การร้องเพลงคาราโอเกะ งานเลี้ยง การไปดูคอนเสิร์ต พี่มีความคิดเห็นอย่างไรกับความชอบแบบนี้ แล้วจากประสบการณ์จริงของพี่เป็นอย่างไร” ซึ่งได้คำตอบดังต่อไปนี้

Ref. code: 25595807010037IKS

“พี่ก็เป็นเหมือนกับในเพลงนะชอบฟังเพลงลูกทุ่ง แล้วก็มีร้องเพลงอัดวีดีโอแล้วลงในเฟซบุ๊ก ในยูทูป พี่ชอบร้องเพลง ความฝันก็อยากเป็นนักร้องนะ เคยประกวดมาหลายเวทีละแต่ก็ไม่เป็นนักร้องสักที อยู่โรงงานพอมีงานปีใหม่งานอะไรแบบนี้ก็ได้ขึ้นร้องตลอด” (จีน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พ.ค. 2560)

“เหมือนกันก็ชอบฟังเพลงลูกทุ่ง หนูว่ามันก็คล้ายหนูนะ ร้องเพลงก็ชอบ หนูชอบไปร้องคาราโอเกะ ก็มีที่นี่บ้างบางทีก็ไปร้องที่ตู้เพลงกับเพื่อน มันก็คลายเครียดดีนะเวลาไปกับเพื่อนก็ร้องกัน” (แนน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 พ.ค. 2560)

จากการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวตนของผู้หญิงชนบทและเพลงลูกทุ่ง กล่าวคือ การฟังเพลงลูกทุ่ง/การร้องเพลงลูกทุ่งสะท้อนตัวตน ภูมิลำเนาหรือวิถีชีวิตของผู้หญิงชนบทได้ดีกว่าเพลงประเภทอื่นๆ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างที่มีความฝันอยากเป็นนักร้องลูกทุ่งจึงมักถ่ายวีดีโอและอัดเสียงร้องของตัวเองเพื่อเผยแพร่อีกด้วย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดานั้น ประกอบสร้างเกี่ยวกับความชอบ/ความสนใจของผู้หญิงชนบทจากพื้นฐานความเป็นจริง หรือเป็นภาพสะท้อน (reflect) ความเป็นจริงเกี่ยวกับความชอบ/ความสนใจของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงขึ้นมานั่นเอง

2. ความรู้สึกนึกคิด

ตารางที่ 5.11

ความรู้สึกนึกคิดของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และความรู้สึกนึกคิดของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

การถอดรหัสภาพผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	**การถอดรหัสผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง**
ผู้หญิงชนบทเกิดภาวะแปลกแยก (alienation) มีความรู้สึกเหงา คิดถึงบ้าน เกิดความรู้สึกต่อชีวิตที่ผิดแปลกไปจากเดิม ต้องกลายเป็นคนผลัดถิ่นห่างไกลครอบครัว และเข้ามาสู่ระบบทุนนิยมที่มีนายจ้าง และสังคมแวดล้อมแบบใหม่ จนทำให้ผู้หญิงชนบทไม่คุ้นชินเกิดเป็นความรู้สึกเหงาขึ้นมา	ผู้หญิงชนบทเกิดความรู้สึกเหงา คิดถึงบ้าน และรู้สึกไม่มีความสุขกับการอยู่ในสังคมเมือง ครอบครัวยังเป็นสิ่งให้กำลังใจในยามที่พวกเธอเหงาหรือเจอปัญหา

Ref. code: 25595807010037IKS

จากตารางที่ 5.10 ความรู้สึกนึกคิดของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดาและความรู้สึกนึกคิดของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเรื่องความรู้สึกนึกคิดของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่าผู้หญิงชนบทมักเกิดความรู้สึกเหงา คิดถึงบ้าน คิดถึงวิถีชีวิตในชนบทเช่นเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา โดยพวกเธออาศัยจากประสบการณ์จริงจากตัวเธอเองจากประสบการณ์ผ่านสื่อมาใช้ในการถอดรหัสครั้งนี้

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า “ผู้หญิงในเพลงของตั๊กแตน ชลดา มักจะรู้สึกเปลี่ยวเหงา คิดถึงบ้าน คิดถึงแฟน พี่คิดเห็นอย่างไรกับผู้หญิงในเพลง แล้วจากประสบการณ์จริงของพี่เป็นอย่างไรบ้าง”ซึ่งได้คำตอบดังต่อไปนี้

> *“มันไม่ต่างกับเพลงนะ อยู่ที่นี่เหนื่อยนะบางครั้งก็นั่งเหงา ยิ่งฟังเพลงก็ยิ่งคิดถึงที่บ้าน คิดถึงแม่ คิดถึงชีวิตที่บ้าน ที่นี่มันวุ่นวายมันไม่เหมือนบ้านเราคนก็เยอะ ถ้าเหงาก็โทหาแม่บ้าง บางทีก็ไปดูรูปเก่า ๆ ในเฟซก็มีบ้าง” (กิ่ง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เม.ย. 2560)*
>
> *“เป็นแบบนั้นเลยก็เหงา คิดถึงบ้าน บางวันก็เหนื่อยนะแบบที่นี่วุ่นวาย คนก็เยอะ รถก็เยอะ แต่โชคดีหนูอยู่กับแม่เหนื่อย ๆ ก็คุยกับแม่ แกก็ให้กำลังใจว่าเดี๋ยวมันก็ดีขึ้น บอกให้อดทน เพราะกลับบ้านไปก็ไม่มีงานให้ทำ” (ป๊อป, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เม.ย. 2560)*
>
> *“ใช่มันเหงานะ คนอื่น ๆ ก็น่าจะเป็นเหมือนกันทุกคนแหละ คิดถึงแม่ คิดถึงฝีมือทำกับข้าวของแม่ นั่งคิดว่าเมื่อไหร่ชีวิตเราจะสบายเหมือนคนอื่น ๆ เขาสักที” (จุ๋ง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 พ.ค. 2560)*
>
> *“มันก็จะรู้สึกเหงาจริงนะ แบบคิดถึงบ้าน คิดถึงแม่ คิดถึงหมอลำ เต้นหน้าฮ้านแบบนี้อยู่บ้านมีงานวัดงานอะไรก็ได้ไปดู อยากกลับบ้านนะ ทำงานที่นี่ก็ไม่ค่อยได้กลับบ้านกลับปีนึงสองครั้งเอง” (ดวง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พ.ค. 2560)*

จากบทสัมภาษณ์ของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงแสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงชนบทรับรู้ถึงความรู้สึกเปลี่ยวเหงา รับรู้ถึงความรู้สึกที่วิถีชีวิตของพวกเธอแตกต่างไปจากเดิม และการฟังเพลงลูกทุ่งยังทำให้ผู้หญิงชนบทกลุ่มนี้เกิดความรู้สึกเปลี่ยวเหงา คิดถึงบ้าน คิดถึงวิถีชีวิตในชนบทมากยิ่งขึ้นอีกด้วย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ถึงแม้ผู้หญิงชนบทจะตกอยู่ในสภาวะเปลี่ยวเหงาเช่นนี้ แต่สิ่งที่ยังเป็นกำลังใจของพวกเธอนั้น คือ “ครอบครัว” ผู้หญิงชนบทยังมีสายสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับครอบครัว และ

Ref. code: 25595807010037IKS

ถือได้ว่าเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดานั้น ประกอบสร้างเกี่ยวกับความรู้สึกนึดคิดของผู้หญิงชนบทจากพื้นฐานความเป็นจริง หรือเป็นภาพสะท้อน (reflect) ความเป็นจริงเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงขึ้นมาสู่การรับรู้ของผู้คนในสังคมนั่นเอง

5.2.5 ถอดรหัสผู้หญิงชนบทกับสังคมเมือง เช่น สาเหตุในการย้ายถิ่นฐาน ที่พักอาศัย อาหารการกิน ปัญหาที่ต้องเผชิญ ความสัมพันธ์กับมาตุภูมิ อำนาจและการต่อรอง

1. สาเหตุในการย้ายถิ่น

ตารางที่ 5.12

สาเหตุในการย้ายถิ่นฐานของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และสาเหตุในการย้ายถิ่นฐานของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

การถอดรหัสภาพผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	**การถอดรหัสผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง**
จากการศึกษาเรื่องสาเหตุในการย้ายถิ่นฐานของผู้หญิงชนบทใน เพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา พบว่า สาเหตุหลักในการย้ายถิ่นฐาน คือ 1.ความยากจน 2. ความใฝ่ฝัน 3.เพื่อการศึกษาเล่าเรียน	ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงส่วนใหญ่มีสาเหตุการอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาในสังคมเมืองแบบเดียวกันในเพลง

จากตารางที่ 5.11 สาเหตุในการย้ายถิ่นฐานของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และสาเหตุในการย้ายถิ่นฐานของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเรื่องสาเหตุในการย้ายถิ่นฐานของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่าผู้หญิงชนบทส่วนใหญ่ก็ย้ายถิ่นฐานเข้ามากรุงเทพฯ เพราะฐานะทางครอบครัวยากจน และเข้ามาเพื่อการศึกษา รวมถึงเข้ามาเพื่อหาโอกาสให้กับตัวเองเช่นเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา โดยพวกเธออาศัยจากประสบการณ์จริงจากตัวเธอเองและจากผู้หญิงชนบทคนอื่น ๆ รวมถึงประสบการณ์ผ่านสื่อมาใช้ในการถอดรหัสครั้งนี้

Ref. code: 25595807010037IKS

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า “ผู้หญิงในเพลงของตั๊กแตน ชลดา ส่วนใหญ่เข้ามากรุงเทพฯ เพราะความจน มาหาโอกาส มาหาความฝัน และก็เข้ามาเรียนต่อ พี่คิดเห็นอย่างไรกับการเข้ามาของผู้หญิงในเพลง แล้วจากประสบการณ์จริงของพี่ รวมถึงประสบการณ์ที่เห็นจากเพื่อน ๆ นั้นเป็นอย่างไร” ซึ่งได้คำตอบดังต่อไปนี้

“พี่ว่าชีวิตพี่ไม่ต่างกับเพลงนะ ที่ขึ้นมานี่หลักๆก็ที่บ้านก็ไม่มีตังค์ พี่เลยต้องแยกออกมาหางานทำเราจะได้ไม่เป็นภาระให้แม่ด้วย” (เล็ก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 พ.ค. 2560)

“ผู้หญิงส่วนใหญ่ก็เป็นเหมือนในเพลงแหละ เข้ามาเรียนเข้ามาทำงาน บางคนก็มีความฝัน เหมือนกับหนูมาทำงานด้วยเรียนด้วยตอนนี้ ก็ลงเรียนรามแล้วก็ทำงานนี่ไปด้วยมาหาประสบการณ์อยู่บ้านก็ไม่เคยเจอแบบนี้” (แนน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 พ.ค. 2560)

“มันก็เป็นจริงตามเพลงนะ หนูว่ามาตามหาฝันกันเป็นความจริงนะ มาอยู่กรุงเทพฯ เพราะหนูอยากขึ้นมาเรียนค่ะ ตอนนี้ต่อปวส.เรียนทุกวันอาทิตย์ วันจันทร์ถึงวันเสาร์ก็ทำงานที่นี่เพราะว่าจะได้หาค่าเทอมเรียนเอง เทอมนึงก็ 5,000 หนูก็เอาเงินตรงนี้ไปใช้จ่าย ความฝันหนูอยากจะเปิดร้านห้องชุดราตรีเป็นของตัวเอง หนูชอบเวลาได้เห็นชุดสวยๆ ” (ฟิล์ม, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พ.ค. 2560)

จะเห็นได้ว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงนั้นรับรู้ถึงสาเหตุการอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาในสังคมเมืองด้วยสาเหตุเดียวกันกับในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา กล่าวคือ อพยพเข้ามาเพราะความยากจนของครอบครัวซึ่งส่วนใหญ่มาจากครอบครัวเกษตรกร การเข้ามาเพื่อเพิ่มทุนความรู้ทางการศึกษาเพื่อจะต่อยอดในการหางานทำและโอกาสของชีวิตที่ดีขึ้น นอกจากนั้นสิ่งสำคัญ คือ ผู้หญิงกลุ่มนี้ยังมีความฝันที่จะมีธุรกิจเป็นของตนเอง อันแสดงให้เห็นว่า เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับสาเหตุในการย้ายถิ่นของผู้หญิงชนบทจากพื้นฐานความเป็นจริง หรือเป็นภาพสะท้อน (reflect) ความเป็นจริงเกี่ยวกับสาเหตุในการย้ายถิ่นของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงขึ้นมาสู่การรับรู้ของผู้คนในสังคมนั่นเอง

Ref. code: 25595807010037IKS

2. ที่พักอาศัย

ตารางที่ 5.13

ที่พักอาศัยของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และที่พักอาศัยของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

การถอดรหัสภาพผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	**การถอดรหัสผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง**
จากการศึกษาเรื่องที่พักอาศัยของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทนั้นไม่มีบ้านเป็นของตัวเอง ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในห้องเช่าเล็ก ๆ ท้ายซอยเพราะราคาถูก ลำบาก	ที่พักอาศัยของผู้หญิงชนบทแบบในเพลงนั้นมีอยู่จริง แต่ก็บางส่วนก็มองว่าที่พักอาศัยในกรุงเทพฯ นั้นก็ไม่ได้อยู่แบบลำบากเช่นในเพลง

จากตารางที่ 5.12 ที่พักอาศัยของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และที่พักอาศัยของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเรื่องที่พักอาศัยของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงที่ถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่าผู้หญิงชนบทพักอาศัยอยู่ในห้องเช่าเล็กๆ เป็นห้องพัดลมท้ายซอยเพราะมีราคาถูกนั้นมีอยู่จริง โดยพวกเธออาศัยจากประสบการณ์จริงจากตัวเธอเองและจากประสบการณ์ผ่านสื่อมาใช้ในการถอดรหัสครั้งนี้

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า “ผู้หญิงในเพลงของตั๊กแตน ชลดา มักจะพักอาศัยอยู่ในห้องเช่าเล็ก ๆ ท้ายซอย ราคาถูก อยู่แบบลำบาก พี่คิดเห็นอย่างไรกับที่พักอาศัยของผู้หญิงในเพลง แล้วจากประสบการณ์ตรงของพี่เป็นอย่างไร” ซึ่งได้คำตอบดังต่อไปนี้

> *“ใช่ ๆ ในเพลงชอบบอกว่าอยู่ห้องเล็ก ๆ ดูลำบาก หนูเองก็พักแบบนั้นจริงนะ หนูเองก็อยู่ห้องเช่าท้ายซอยเหมือนในเพลงที่พี่บอกนะ ก็หาที่ถูกสุดละในแถวนี้เพราะอยู่คนเดียว นี่ห้องพัดลมธรรมดา ค่าห้องเดือนละ 2,200 ถ้ารวมค่าน้ำค่าไฟด้วยก็ประมาน 2,500บาทได้ค่ะ” (ฟิล์ม, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พ.ค. 2560)*

Ref. code: 25595807010037IKS

“ที่พี่อยู่ก็เป็นห้องเช่ามันแบบเล็ก ๆ สี่เหลี่ยม มันก็แคบ ๆ แบบในเพลงจริงนะที่ห้องไม่มีพื้นที่อะไร นอนก็เต็มห้องละ นี่อยู่หลัง ซอยตรงนี้เอง มันก็ประหยัดหน่อยพี่อยู่กันสองคนกับแฟน ค่าห้องเดือนละ 2,000 รวมค่าน้ำค่าไฟก็สองพันนิดๆ” (จีน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พ.ค. 2560)

นอกจากนั้นยังพบอีกว่า ผู้หญิงชนบทที่ถอดรหัสด้วยจุดยืนที่ต้องต่อรองความหมายเสียใหม่ (Negotiated reading) โดยพวกเธอมองว่า ผู้หญิงชนบทไม่มีบ้านเป็นของตัวเองนั้นเป็นความจริง ส่วนใหญ่เช่าห้องพักรายเดือนแต่ก็ไม่ได้ลำบากหรือไม่ได้เป็นห้องเช่าราคาถูกท้ายซอยเหมือนในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา โดยพวกเธออาศัยจากประสบการณ์จริงจากตัวเธอเองและจากประสบการณ์ผ่านสื่อมาใช้ในการถอดรหัสครั้งนี้

“ส่วนใหญ่มาอยู่นี่ก็เช่าห้องกันทั้งนั้นแหละ แต่พี่ว่ามันไม่ได้ราคาถูกเหมือนในเพลงหรอก พี่เองก็เช่าอยู่แต่พี่เช่าอยู่เป็นบ้านกับแฟนแล้วก็ญาติด้วย ก็ไม่ถูกนะค่าห้องเดือนละ 7,000 ก็หารกันมันก็สะดวกดี ห้องแยกให้ ก็มีแอร์แต่ดีหน่อยมันคิดหน่วยค่าไฟเป็นบ้านเลยไม่แพงเท่าเด็ก ๆ ที่ใช้ไฟหอ” (เล็ก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 พ.ค. 2560)

“ก็เช่าห้องอยู่นะ แต่ไม่ได้อยู่ท้ายซอยหรือลำบากแบบในเพลงขนาดนั้นหรอก นี่อยู่ตรงนี้หน้าซอยมันใกล้ที่ทำงานด้วยละ อยู่กับแฟนสองคน ค่าห้องมันก็ไม่ถูกนะเดือนละ 2,500 รวมค่าน้ำค่าไฟก็สามพันกว่าๆทุกเดือน” (กิ่ง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เม.ย. 2560)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงแสดงให้เห็นว่า การย้ายถิ่นฐานเข้ามาในสังคมเมือง ผู้หญิงชนบทไม่มีต้นทุนทางเศรษฐกิจเป็นของตัวเอง ที่พักอาศัยของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงนั้นส่วนใหญ่เป็นรูปแบบของห้องเช่ารายเดือน และเป็นห้องเช่าราคาถูกท้ายซอยแบบที่เพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา นำเสนอนั้นมีอยู่จริง แต่ก็มีบางส่วนที่เช่าห้องพักเป็นลักษณะบ้านเช่าที่มีราคาสูงและไม่ได้อยู่ท้ายซอยหรือลำบากดั่งเช่นเนื้อหาในเพลง ซึ่งถือได้ว่า เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดานั้น ประกอบสร้างเกี่ยวกับที่พักอาศัยของผู้หญิงชนบทจากพื้นฐานความเป็นจริง หรือเป็นภาพสะท้อน (reflect) ความเป็นจริงเกี่ยวกับที่พักอาศัยของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงขึ้น แต่อาจเป็นเพียงความจริงบางส่วนที่ถูกคัดเลือกมานำเสนอสู่การรับรู้ของผู้คนในสังคมนั่นเอง รวมทั้งยังแสดงให้เห็นว่าเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดานั้น ยังทำให้ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเห็นภาพความทุกข์ยากเห็นคนที่เผชิญชะตากรรมในแบบเดียวกัน หรือคนที่ยังลำบากมากกว่า

Ref. code: 25595807010037IKS

3. อาหารการกิน

ตารางที่ 5.14

อาหารการกินของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และอาหารการกินของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

การถอดรหัสภาพผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	**การถอดรหัสผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง**
จากการศึกษาเรื่องอาหารการกินของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทกินอาหารริมข้างทาง สื่อให้เห็นถึงการกินอาหารที่มีราคาถูก อาหารประจำยังเป็นปลาร้า ส้มตำ และยังคงรักษาอัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่น	ผู้หญิงชนบทยังรับรู้การกินอาหารที่มีราคาถูกและยังคงรักษาอัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่น

จากตารางที่ 5.13 อาหารการกินของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และอาหารการกินของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเรื่องอาหารการกินของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) โดยพวกเธอมองว่า อาหารการกินของผู้หญิงชนบทส่วนใหญ่เป็นแบบเดียวกันกับในเพลง คือ เป็นอาหารถุงตามตลาดและเป็นอาหารที่มีราคาถูก ปลาร้าส้มตำยังเป็นอาหารหลัก โดยพวกเธออาศัยจากประสบการณ์จริงจากตัวเธอเองและจากประสบการณ์ผ่านสื่อมาใช้ในการถอดรหัสครั้งนี้

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า “ผู้หญิงในเพลงของตั๊กแตน ชลดา ยังกินปลาร้าส้มตำ หรืออาหารข้างทางธรรมดาๆที่มีราคาถูก พี่คิดเห็นอย่างไรกับเรื่องอาหารของผู้หญิงในเพลงแล้วจากประสบการณ์ตรงของพี่นั้นเป็นอย่างไรบ้าง” ซึ่งได้คำตอบดังต่อไปนี้

> *“มันก็เหมือนในเพลงนะ กับข้าวก็ตามตลาดนัด ซื้อแกงถุงมื้อนึงก็ประมาน 50 -100 บาท ปลาร้า ส้มตำนี่ก็กินเกือบทุกวัน ยังไงมันก็ถูกปากเราที่สุด แล้วมันก็ไม่แพง ร้านอาหารในห้างนี่น้อยมาก เดือนสองเดือนถึงจะได้ไปกินสักครั้งนึง” (กิ่ง, สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 30 เม.ย. 2560)*

Ref. code: 25595807010037IKS

“เป็นแบบนั้นจริงนะ พี่เองก็กินน้ำพริก ส้มตำ ไก่ย่าง ส่วนปลาร้านี่ของประจำเพราะว่าให้แม่ส่งมาจากบ้านเกือบทุกเดือนพอหมดก็โทรให้แม่ส่งมา ส่วนใหญ่ก็ชอบทำกินเองนะทำทีหนึ่งก็ไว้กินทั้งวันได้ ในห้างนี่ไม่กินเลย หรูสุดของพี่คือกินไก่เคเอฟซี หรือถ้าไปกินข้างนอกมีแบบไปร้านหมูกระทะ” (จีน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พ.ค. 2560)

“ส่วนใหญ่ต้าว่าก็เป็นแบบนั้น เพราะถ้าทำงานแบบนี้ก็ไม่ได้มีเงินเดือนเยอะอะไรกัน ก็กินข้าวราดแกง ข้างทางธรรมดาๆนี่แหละ มีแบบตามสั่งบ้าง ถ้าไปกินในห้างนานๆครั้งก็มีนะกินเสต๊ก เคเอฟซีอะไรพวกนี้” (ต้า, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 พ.ค. 2560)

จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงแสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงชนบทยังรับรู้เรื่องอาหารการกินที่มีราคาถูก ยังคงกินแกงถุงตามตลาดนัดธรรมดา ๆ และนิยมทำอาหารกินเองในห้องเช่า ปลาร้า ส้มตำ ยังเป็นอาหารหลักที่ถูกปากและสะท้อนตัวตนความเป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่นไว้ รวมถึงเป็นอาหารที่มีราคาถูกเหมาะสมกับรายได้ของพวกเธอ และจะเห็นได้ว่าอีกว่า โอกาสที่จะไปรับประทานอาหารตามร้านอาหารต่าง ๆ หรือในห้างสรรพสินค้าของผู้หญิงชนบทกลุ่มนี้มีน้อยมาก ซึ่งถือได้ว่าเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดานั้น ประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับอาหารการกินของผู้หญิงชนบทจากพื้นฐานความเป็นจริง หรือเป็นภาพสะท้อน (reflect) ความเป็นจริงเกี่ยวกับอาหารการกินของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงขึ้นมาสู่การรับรู้ของผู้คนในสังคม อีกทั้งเพลงยังช่วยรักษาสำนึกความเป็นท้องถิ่น (บ้านเกิด) อีกด้วย

Ref. code: 25595807010037IKS

4. ปัญหาที่ต้องเผชิญ

ตารางที่ 5.15

ปัญหาที่ต้องเผชิญของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และปัญหาที่ต้องเผชิญของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

การถอดรหัสภาพผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	**การถอดรหัสผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง**
ปัญหาที่ผู้หญิงชนบทในเพลงของตั๊กแตน ชลดา ต้องเจอมีอยู่ 3 ประการ คือ 1.ทำงานหนักแต่ได้ค่าแรงถูก 2.ปัญหาเรื่องหนี้สิน 3.ปัญหาสังคม	ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงต้องเผชิญกับปัญหาหลายรูปแบบดังเช่นในเพลง

จากตารางที่ 5.14 ปัญหาที่ต้องเผชิญของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และปัญหาที่ต้องเผชิญของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเรื่องปัญหาที่ต้องเผชิญของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่าผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่า ผู้หญิงชนบทต้องเจอปัญหางานหนักและได้ค่าแรงถูก ปัญหาหนี้สิน และปัญหาสังคมนั้นมีเช่นเดียวกันกับในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา โดยพวกเธออาศัยจากประสบการณ์จริงจากตัวเธอเองและจากประสบการณ์ผ่านสื่อมาใช้ในการถอดรหัสครั้งนี้

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า “ผู้หญิงในเพลงของตั๊กแตน ชลดา ต้องเจอปัญหาที่หลายรูปแบบทั้ง ทำงานหนักแต่ได้ ค่าแรงถูก ปัญหาเรื่องหนี้สิน ปัญหาสังคมการไม่มีน้ำใจของผู้คน พี่คิดเห็นอย่างไรกับปัญหาของ ผู้หญิงในเพลง แล้วจากประสบการณ์จริงของพี่นั้นเป็นอย่างไรบ้าง” ซึ่งได้คำตอบดังต่อไปนี้

> *“เจอมาทุกรูปแบบไม่ต่างกับเพลง ส่วนใหญ่ก็เรื่องหนี้ พี่เองก็มีหนี้จ่ายค่างวดรถมอไซต์ที่ส่งเดือนละ 2,000 บางเดือนเคยมีนะที่ไม่พอใช้บ้างก็ต้องยืมเพื่อนอะไรมาก่อน” (ดวง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พ.ค. 2560)*

Ref. code: 25595807010037IKS

“เคยเจอนะพี่ลูกค้านี่แหละ เวลาเขาพูดแล้วเราไม่ได้ยินก็มีโมโหใส่เรา มีแบบไหนขอชื่อจะโทรไปร้องเรียนแบบนี้ด้วย บางทีก็เอาใจลูกค้าลำบากนะไม่รู้ไปหงุดหงิดอะไรมา” (ป๊อป, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เม.ย.2560)

“หนูว่าอยู่ที่นี่คนเยอะอย่างหน้ารามนี่คนเยอะมาก คนเยอะก็เห็นแก่ตัวกัน ไม่ค่อยมีน้ำใจอย่างที่เพลงว่า ขึ้นรถเมล์ทีนึงนี่เบียดกันมาก บางครั้งหนูเสิร์ฟอาหารไม่ทันใจก็มีทำเหมือนใส่อารมณ์” (ญ่า, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 พ.ค. 2560)

จะเห็นได้ว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงต้องประสบปัญหาครบทั้ง 3 รูปแบบเหมือนดังเช่นในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้นนำเสนอ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหาหลักของพวกเธอนั้น คือ ปัญหาหนี้สิน ที่มีภาระจากการซื้อยานพาหนะที่ไว้ใช้สำหรับการเดินทางไปทำงาน รวมถึงปัญหาการไม่มีน้ำใจของผู้คนในสังคมเมืองนั่นเอง ซึ่งถือได้ว่าเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับปัญหาที่ต้องเผชิญของผู้หญิงชนบทจากพื้นฐานความเป็นจริงหรือเป็นภาพสะท้อน (reflect) ความเป็นจริงเกี่ยวกับปัญหาที่ต้องเผชิญของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงขึ้นมาสู่การรับรู้ของผู้คนในสังคมนั่นเอง

5. ความสัมพันธ์กับมาตุภูมิ

ตารางที่ 5.16

ความสัมพันธ์กับมาตุภูมิของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และความสัมพันธ์กับมาตุภูมิของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

การถอดรหัสภาพผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	**การถอดรหัสผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง**
ผู้หญิงชนบทยังคงเป็นห่วงบ้านเกิด ไม่ได้ทิ้งถิ่นฐาน ยังมีสายสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับครอบครัว และครอบครัวยังเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจเป็นกำลังใจให้สู้ต่อไปในสังคมเมือง ซึ่งการเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ ของผู้หญิงชนบทนั้นไม่ได้ทำเพื่ออนาคตของตัวเธอเพียงอย่างเดียว แต่ยังทำเพื่อส่งรายได้เลี้ยงดูปากท้องของคนในครอบครัวให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	ผู้หญิงชนบทยังคงห่วงหาคิดบ้านเกิด ยังคงคิดถึงวิถีชีวิตในชนบท และโหยหาสิ่งที่เคยมีมา ครอบครัวยังเป็นกำลังใจให้กลุ่มผู้หญิงเหล่านี้ รวมทั้งผู้หญิงชนบทมีหน้าที่เสมือนหัวหน้าครอบครัวในการส่งรายได้เพื่อดูแลสมาชิกในครอบครัว

Ref. code: 25595807010037IKS

จากตารางที่ 5.15 ความสัมพันธ์กับมาตุภูมิของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และความสัมพันธ์กับมาตุภูมิของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเรื่องความสัมพันธ์กับมาตุภูมิของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่าผู้หญิงชนบทนั้นยังมีไม่ได้ทิ้งถิ่นฐาน ยังคงห่วงหาบ้านเกิด ครอบครัวยังเป็นกำลังใจให้ต่อสู้ชีวิตต่อไปเช่นเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา โดยพวกเธออาศัยจากประสบการณ์จริงจากตัวเธอเองและจากประสบการณ์ผ่านสื่อมาใช้ในการถอดรหัสครั้งนี้

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า “ผู้หญิงในเพลงของตั๊กแตน ชลดา ยังคงห่วงหาบ้านเกิด ครอบครัวคือสิ่งที่ให้กำลังใจ และผู้หญิงเหล่านั้นต้องทำงานเพื่อดูแลคนในครอบครัวด้วย พี่คิดเห็นอย่างไรกับผู้หญิงในเพลง และจากประสบการณ์จริงของพี่เป็นอย่างไร” ซึ่งได้คำตอบดังต่อไปนี้

> *“มันเป็นแบบนั้นจริง ๆ นะ หนูคิดถึงบ้านตลอดนะ คิดถึงย่า ทำงานนี่ก็ส่งเงินไปให้ที่บ้านทุกเดือนให้ย่าได้ไว้ใช้ แล้วก็แบ่งให้น้องไว้เรียนด้วย เพราะตอนนี้น้องหนูก็อยู่ม.3 แล้ว เวลาหนูเหนื่อยก็โทรหาย่า ย่าก็ให้กำลังใจว่าให้อดทน” (ออน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เม.ย. 2560)*
>
> *“ครอบครัวเป็นกำลังใจเหมือนในเพลงว่านะ เวลาท้อ ๆ เหนื่อย ๆ ก็มีแม่ที่โทรคุยกัน ส่วนเงินนี่ส่งให้ทุกเดือนนะ เดือนนึงประมาณ 3,000-4,000 บาท ก็ให้แม่ได้ไว้ใช่จ่ายในบ้าน บางทีถ้าเขาต้องการใช้ไปทำอะไร เขาก็จะโทรบอกมา” (ดวง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พ.ค. 2560)*
>
> *“ใช่มาทำงานอยู่นี่ไม่ได้ทำเพื่อตัวเองอย่างเดียวหรอก ก็ส่งกลับบ้านเดือนนึงสัก 2,000 หรือแล้วแต่ที่เขาขอมา บางเดือนอาจมากกว่านั้น แล้วก็มีแบบซื้อของส่งกลับบ้านไปให้น้องกับหลาน ๆ บ้าง” (ต้า, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 พ.ค. 2560)*
>
> *“ในเพลงมันก็เหมือนชีวิตเรานะ ทำงานอยู่นี่ก็ต้องส่งให้แม่เพราะว่าให้ลูกสาวด้วย ตอนนี้แม่ก็ดูลูกสาวให้เค้าได้จ่ายกันในบ้านด้วย แล้วก็ให้ลูกสาวด้วยเผื่อเขาต้องใช้อะไร” (จุ๋ง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 พ.ค.2560)*

Ref. code: 25595807010037IKS

จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงนั้นยังมีสายสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับครอบครัว ครอบครัวยังเป็นสิ่งให้กำลังใจให้พวกเธอนั้นอดทนและสู้ต่อไป รวมทั้งการอพยพเข้ามาทำงานในสังคมเมืองนั้นไม่ได้ทำเพื่อตัวเธอเองเพียงอย่างเดียว แต่ยังทำงานเพื่อดูแลครอบครัวให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้นประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับมาตุภูมิของผู้หญิงชนบทจากพื้นฐานความเป็นจริงหรือเป็นภาพสะท้อน (reflect) ความเป็นจริงเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับมาตุภูมิของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงขึ้นมาสู่การรับรู้ของผู้คนในสังคมนั่นเอง

6. อำนาจและการต่อรอง

ตารางที่ 5.17

อำนาจและการต่อรองของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และอำนาจและการต่อรองของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

การถอดรหัสภาพผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	**การถอดรหัสผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง**
ผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ไม่มีอำนาจการต่อรองในการทำงาน ต้องทำงานตามคำสั่งเจ้านาย ทำงานโดยห้ามมีการโต้แย้งเปรียบเสมือนหุ่นยนต์ที่คอยรับคำสั่ง หรือแม้กระทั่งการคุยโทรศัพท์ในที่ทำงานนั้นก็ต้องแอบคุย สิทธิส่วนบุคคลนั้นหายไปในเวลางาน	ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงก็มีอำนาจการต่อรองกับนายทุนน้อย และต้องทำงานภายใต้กฎระเบียบที่นายทุนตั้งไว้ มักถูกขูดรีดผ่านเวลางาน

จากตารางที่ 5.16 อำนาจและการต่อรองของผู้หญิงชนบทของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และอำนาจและการต่อรองของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเรื่องอำนาจและการต่อรองของผู้หญิงชนบทของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่าผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงก็มีอำนาจการต่อรองในการทำงานน้อยเช่นเดียวกันกับในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา โดย

Ref. code: 25595807010037IKS

พวกเธออาศัยจากประสบการณ์จริงจากตัวเธอเองและจากประสบการณ์ผ่านสื่อมาใช้ในการถอดรหัสครั้งนี้

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า “ผู้หญิงในเพลงของตั๊กแตน ชลดา นั้นมีอำนาจการต่องรองน้อย ต้องทำตามคำสั่งเจ้านาย ต้องแอบคุยโทรศัพท์ พี่คิดเห็นอย่างไรกับผู้หญิงในเพลงแล้วจากประสบการณ์จริงของพี่นั้นเป็นอย่างไรบ้าง” ซึ่งได้คำตอบดังต่อไปนี้

“มันไม่ต่างจากเพลง มือถือพกติดตัวไม่ได้ต้องไว้ในล๊อกเกอร์ ช่วงพักเบรกถึงได้เข้าไปเล่นทีนึง เวลาพัก1 ชั่วโมงแต่จริง ๆ แล้วก็ไม่ถึงหรอกพัก15-20 นาที เองกินข้าวเสร็จก็ต้องไปเปลี่ยนให้เพื่อนมากินข้าวต่อ” (กิ่ง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เม.ย. 2560)

“ที่ทำงานพี่ก็เป็นแบบนั้นนะโทรศัพท์ต้องแอบเล่น เพราะเข้าก็มีกฎต้องเก็บมือถือไว้ในล๊อกเกอร์ เล่นได้ก็ตอนพักเที่ยง มันก็จะมีประกาศเตือนนะว่าถ้าเจอใครเล่นมือถือในเวลางานเขาจะตัดเงินเดือน ก็มีเรียกไปแจ้งกันเป็นกลุ่ม” (จีน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พ.ค. 2560)

“อำนาจไม่มีหรอกพี่ ทำงานก็มีต้องทำยอดขายนะ เขาก็ตั้งเป้าไว้แต่ละเดือน เราก็ต้องขยันพูดขายเซียร์สินค้า ที่พี่ได้ยินเวลาเข้าร้านมานะค่ะ เพราะถ้าไม่ทำเดี๋ยวผู้จัดการก็จะบ่น แต่หนูก็เข้าใจนะว่ามันก็ต้องทำ เพราะมันเป็นระบบของมัน” (ป๊อป, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เม.ย.2560)

จะเห็นได้ว่า ในโลกการทำงานของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง อำนาจและการต่อรองกับนายทุนนั้นมีน้อยมาก ผู้หญิงชนบทเหล่านี้ต้องทำงานภายใต้กฎระเบียบที่นายทุนกำหนด และผู้หญิงเหล่านี้ถูกขูดรีดแรงกายผ่านเวลางาน ซึ่งทำให้เห็นว่า เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้นประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับอำนาจและการต่อรองของผู้หญิงชนบท จากพื้นฐานความเป็นจริง หรือเป็นภาพสะท้อน (reflect) ความเป็นจริงเกี่ยวกับอำนาจและการต่อรองของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงขึ้นมาสู่การรับรู้ของผู้คนในสังคมนั่นเอง

Ref. code: 25595807010037IKS

5.2.6 ถอดรหัสผู้หญิงชนบทกับความรัก

ความรักระหว่างชายหญิง

ตารางที่ 5.18

ความรักระหว่างชายหญิงของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และความรักระหว่างชายหญิงของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

การถอดรหัสภาพผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา	การถอดรหัสผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง
ผู้หญิงชนบทมีความสัมพันธ์เรื่องความรักในหลายรูปแบบ เช่น แอบรัก โดนชายคนรักนอกใจ ถูกหลอกให้เป็นชู้โดยที่ไม่รู้ตัว และเพลงที่ผู้หญิงยอมเป็นชู้ และสัดส่วนเพลงที่สื่อถึงผู้หญิงเข้มแข็งก็เริ่มมีให้เห็นอยู่บ้าง แสดงถึงผู้หญิงที่เป็นฝ่ายริเริ่มและพร้อมที่จะยุติความสัมพันธ์ การเรียกร้องในสิทธิความเท่าเทียมกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย ส่วนเพลงที่พูดถึงความสมหวังในความรักก็มีอยู่จำนวนน้อย แต่เพลงเหล่านี้ยังคงแสดงถึง การรักเดียวใจเดียวของผู้หญิงและให้คุณค่ากับความรัก	ผู้หญิงชนบทเคยเจอรูปแบบความรักที่หลากหลายแต่สิ่งที่เป็นคุณค่าของผู้หญิงชนบทกลุ่มนี้ คือ การรักเดียวใจเดียว และต้องการสายสัมพันธ์ความรักที่จริงจัง

จากตารางที่ 5.17 ความรักระหว่างชายหญิงของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดาและความรักระหว่างชายหญิงของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเรื่องความรักระหว่างชายหญิงของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่าผู้หญิงชนบทมักพบเจอความรักในรูปแบบต่าง ๆ เช่นเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา โดยพวกเธออาศัยจากประสบการณ์จริงจากตัวเธอเองและประสบการณ์จากผู้หญิงชนบทคนอื่น รวมถึงประสบการณ์ผ่านสื่อมาใช้ในการถอดรหัสครั้งนี้

Ref. code: 25595807010037IKS

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า “ผู้หญิงในเพลงตั๊กแตน ชลดา นั้นเป็นผู้หญิงที่แอบชอบ หรือเป็นผู้หญิงที่โดนผู้ชายทำร้ายจิตใจ มาหลอกบ้าง เจ้าชู้บ้าง พี่คิดเห็นอย่างไรกับความรักของผู้หญิงในเพลง แล้วจากประสบการณ์จริงของพี่นั้น หรือคนอื่น ๆ ที่พบเจอนั้นเป็นอย่างไรบ้าง” ซึ่งได้คำตอบดังต่อไปนี้

“ในเพลงส่วนมากจะตกเป็นน้อย แบบตั้งใจและไม่ตั้งใจ แบบตั้งใจก็คือรู้ว่าเขามีแฟนอยู่แล้วแต่ก็มีคนรัก ไม่ตั้งใจก็คือผู้ชายเข้ามาหลอกนะ พี่ว่าหมือนเป็นผู้หญิงขี้เหงาแต่รักใครรักจริงนะพี่เลยชอบฟัง ในชีวิตจริงที่เคยเห็นมาก็จะพอๆกะในเพลงนะ พี่เองก็เคยเจอเหตุการณ์แบบนั้นมาก็เคยมีคนที่เค้ามีแฟนอยู่แล้วเค้ามาจีบเรา มีแบบบุกมาถึงห้องเราเลยตอนนั้น ตกใจมากไม่รู้เขารู้จักห้องเราได้ไง แต่ก็หนีมาได้ เพราะเราก็อยากมีแฟน ไม่อยากแบบต้องมานั่ง หลบ ๆ ซ่อน ๆ เหมือนในเพลงแบบนั้นก็ไม่เอาดีกว่า” (จีน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พ.ค. 2560)

“มันก็เจอมาหมดเหมือนในเพลง ส่วนใหญ่เคยนะแอบชอบลูกค้า เห็นเค้าหน้าตาดีเสน่ห์เราแบบนี้ ก็แอบมองบ้าง บางทีเขาก็มาคุยด้วยแบบเจอในร้าน ก็ไม่ได้อะไรกันต่อนะก็คิดกับเขาแบบคนรู้จัก เพราะเราก็มีแฟนแล้ว” (กิ่ง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เม.ย. 2560)

“ใช่นะบางเพลงก็ตรงกับหนูนะแบบแอบชอบนะ ส่วนใหญ่เป็นแอบชอบ เป็นรุ่นพี่ที่มหาลัยก็ได้แค่มอง ๆ ส่วนใหญ่ถ้ารู้ว่าคนไหนมีแฟนอยู่แล้วหนูจะไม่ยุ่งกับคนมีแฟนเลยหนูไม่อยากมาแย่งกับใคร” (แนน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 พ.ค. 2560)

จะเห็นได้ว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงก็มีประสบการณ์เรื่องความรักมาหลายรูปแบบและรับรู้ว่าในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา นั้นแสดงถึงผู้หญิงที่มีความรักเดียวใจเดียวเหมือนดั่งตัวเธอเองที่ให้คุณค่ากับความรักและมีความรักเดียวใจเดียว ความซื่อสัตย์ต่อคนรักเช่นเดียวกัน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ผู้หญิงเหล่านี้ยังปรารถนาความรักที่จริงจังหรือสายสัมพันธ์ความรักที่จริงจังยืนยาว จากการถอดรหัสเรื่องความรักของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา แสดงให้เห็นว่าเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้น ประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับความรักระหว่างชายหญิงของผู้หญิงชนบทจากพื้นฐานความเป็นจริง หรือเป็นภาพสะท้อน (reflect) ความเป็นจริงเกี่ยวกับความรักระหว่างชายหญิงของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงขึ้นมาสู่การรับรู้ของผู้คนในสังคมนั่นเอง

Ref. code: 25595807010037IKS

5.3 ถอดรหัสคุณค่าของเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ที่มีต่อผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมคำถามเพื่อถอดรหัสเกี่ยวกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ว่าสาเหตุใดผู้หญิงชนบทกลุ่มนี้จึงเลือกฟังเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา หรือเพลงเหล่านี้ให้คุณค่าอะไรกับตัวผู้หญิงชนบทกลุ่มนี้บ้าง จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงพบว่า เพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา นั้นนอกเหนือจากให้เรื่องความบันเทิง การผ่อนคลายความเครียดแล้ว ผู้วิจัยค้นพบอีกว่า เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ยังติดตั้งความคิดเรื่องความหวัง ความอดทนกับการใช้ชีวิตในสังคมเมืองให้กับผู้หญิงชนบท ทำหน้าที่เสมือนเพื่อนที่คอยเป็นกำลังใจให้ต่อสู้ชีวิตต่อไป และสร้างความเชื่อให้กับผู้หญิงชนบทว่าทุกอย่างจะสามารถเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า “เพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา ให้อะไรกับตัวพี่บ้าง” ซึ่งผู้วิจัยได้คำตอบดังต่อไปนี้

“เพลงตั๊กแตน เวลาหนูฟังบางเพลงมันก็แบบเหมือนชีวิตของเราเลย แล้วก็ทำให้เห็นยังมีคนอื่น ๆ ที่เขายังลำบากกว่าเราเลย แต่เขาก็ยังไม่ท้อ ก็มีกำลังใจขึ้นมาให้เราอดทน” (ออน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เม.ย.2560)

“เวลาฟังเพลงแล้วหนูได้ยินเสียงจิ้งหรีด เห็นภาพแบบชีวิตที่บ้านมันลอยกลับมา” (ป๊อป, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เม.ย.2560)

“ฟังเพลงแล้วมันได้ข้อคิดนะ มันก็ช่วยให้เราหายเครียดบางทีเหนื่อยๆท้อ ๆ แต่เพลงมันทำให้เราเข้าใจชีวิต แล้วก็บอกว่าเราต้องอดทน ต้องสู้ต่อเพราะคนที่บ้านเรารออยู่” (จีน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พ.ค. 2560)

“หนูว่าเพลงมันก็สะท้อนชีวิตนะ ชีวิตเราก็ลำบากเหมือนกับในเพลง แต่ก็ให้ความคิดว่าเราทนลำบากอีกนิดเดี๋ยวชีวิตมันก็จะดีขึ้นเอง” (แนน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 พ.ค. 2560)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง ผู้วิจัยเห็นว่า เพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา นั้นสะท้อนตัวตน และมีความสัมพันธ์กับภูมิหลัง วิถีชีวิตของผู้หญิงกลุ่มนี้ได้ดีกว่าเพลงประเภทอื่น กล่าวคือ ผู้หญิงชนบทฟังเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา แล้วรู้สึกคิดถึงบ้าน คิดถึงคนในครอบครัว คิดถึงวิถีชีวิตในชนบท นอกจากนี้เพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา นั้นยังทำให้ผู้หญิงชนบทเห็นภาพของผู้หญิงชนบทคนอื่น ๆ ที่ต้องเผชิญชะตากรรมชีวิตในแบบเดียวกันกับตนเองอีกด้วย

Ref. code: 25595807010037IKS

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โลกมีปรากฏการณ์ทางสังคมมากมายหลากหลาย และหนึ่งในปรากฏการณ์นั้น คือ การอพยพย้ายถิ่นฐานของผู้หญิงจากชนบทเข้ามาสู่สังคมเมือง ซึ่งแรงงานผู้หญิงถือเป็นแรงงานที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาองค์กรและประเทศ เพราะปัจจุบันมีแรงงานสตรีไทยถึง 27 ล้านคน หรือเกือบครึ่งหนึ่งของแรงงานไทยที่มีจำนวน 60.5 ล้านคน (กระทรวงแรงงาน, 2559) ผู้หญิงเหล่านี้รวมถึงผู้หญิงจากชนบทที่เข้ามาทำงานในสังคมเมือง จึงมีบทบาทสำคัญในการทำงานขับเคลื่อนองค์กรต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งพบว่า ภาพของการอพยพย้ายถิ่นฐานของผู้หญิงจากชนบทนั้นก็มาปรากฏอยู่ในเพลงลูกทุ่งด้วยเช่นกัน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตจริงของผู้หญิงชนบทกับชีวิตที่ถูกสร้างขึ้นจากเพลงลูกทุ่งว่าจะเป็นเช่นไร อันเป็นหัวใจสำคัญในการศึกษาครั้งนี้

และจากการศึกษาเรื่อง “การสื่อสารภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา” ตามหลักทฤษฎีการสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Social construction of reality) แสดงให้เห็นว่า โลกมีปรากฏการณ์ทางสังคมมากมายหลากหลาย แต่กลับมีบางสิ่งหรือความจริงบางส่วนที่ถูกคัดเลือกขึ้นมาประกอบสร้าง (construct) ให้กลายเป็นความจริงทางสังคมเช่นเดียวกันความเป็นจริงของผู้หญิงชนบทที่หลากหลาย แต่กลับมีเพียงความจริงบางส่วนที่ถูกคัดเลือกมาประกอบสร้างให้กลายเป็นความเป็นจริงทางสังคม แต่ทว่าความเป็นจริงทางสังคมนี้ก็คือ “ตัวบท” (text) ที่รอผู้รับสารเข้ามาถอดรหัส ตามแนวคิดของ สจวร์ต ฮอลล์ (Stuart Hall) ที่กล่าวไว้ว่าความหมายและเนื้อหาสารนั้นไม่เคยถูกถ่ายทอด หากแต่มีการผลิตอยู่ตลอดเวลา (กาญจนา แก้วเทพ, 2544) ในขณะเดียวกันผู้รับสารเองก็ถอดรหัสจากตัวบทผ่านประสบการณ์ของตัวเอง ฉะนั้น ทุกครั้งที่ผู้รับสารอ่านตัวบทจึงเปรียบเสมือนการผลิตความหมายด้วยเช่นกัน ในขณะที่แนวคิดภาพตัวแทน (Representation) มองว่า โลกรอบตัวเราถูกประกอบสร้างขึ้นโดยสังคม (Socially Constructed) และเชื่อว่าความจริงไม่ได้มีอยู่ หากแต่ขึ้นอยู่กับการประกอบสร้างขึ้นมาโดยคนและสังคม เมื่อถึงระดับการตีความหรือการรับรู้ภาพตัวแทนแล้ว บริบททางสังคมซึ่งแตกต่างกันนั้น จะทำให้การถอดความหมายของภาพตัวแทนแตกต่างกันอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากภาพตัวแทนนั้นมีส่วนสัมพันธ์กับประสบการณ์ตรงของผู้รับสาร (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2551) ซึ่งสจวร์ต ฮอลล์ (Stuart Hall) ได้เสนอแนวคิดเรื่องการเข้ารหัส/ถอดรหัส (encoding/decoding) ขึ้นมาว่าไม่จำเป็นต้องเป็นรหัสเดียวกันเสมอไปเช่นกัน ฉะนั้น ในบทนี้จึงจะเป็นการสรุปผลการศึกษาใน 2 ประเด็น กล่าวคือ

Ref. code: 25595807010037IKS

1. การสร้างความหมายและภาพตัวแทนของ “ผู้หญิงชนบท” ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา เป็นอย่างไร

2. ผู้รับสารที่มีประสบการณ์จริงเป็น “ผู้หญิงชนบทที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ”จะมีการรับรู้ความหมายและถอดรหัสภาพตัวแทนของ “ผู้หญิงชนบท” ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา อย่างไร

6.1 สรุปผลการศึกษา : การสร้างความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้อง โดย ตั๊กแตน ชลดา

จากการวิเคราะห์ตัวบท (textual analysis) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ ตีความถึงกระบวนการสร้างความหมายและความเป็นจริงเกี่ยวกับผู้หญิงชนบท ผู้วิจัยศึกษาจากตัวบทหรือเนื้อหา (text) ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา จากอัลบั้มเดี่ยวชุดที่ 1- 8 ระหว่างปีพ.ศ. 2549 - 2558 โดยผู้วิจัยคัดเลือกบทเพลงที่แสดงภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในขั้นต้น มีตัวอย่างเพลงที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 60 เพลง แล้วนำวิเคราะห์ตีความถึงกระบวนการสร้างความหมายและความเป็นจริงทางสังคม ตามหลักเกณฑ์ทั้ง 6 ด้าน ได้ผลการศึกษาดังนี้

1. ภูมิหลังหรือวิถีชีวิตของผู้หญิงชนบทก่อนจะมาทำงานในกรุงเทพฯ

1.1 ภูมิลำเนา ผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา มีภูมิลำเนามาจากหลายภูมิภาคในประเทศไทย ทั้งภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคอีสาน แต่เพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา มีแนวโน้มให้ความสนใจในการนำเสนอการอพยพถิ่นฐานของแรงงานผู้หญิงที่มาจากหัวเมืองขนาดใหญ่ของประเทศ เช่น จังหวัดเชียงราย จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นต้น

1.2 อาชีพเดิม อาชีพเดิมของผู้หญิงชนบทก่อนที่จะเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯนั้นทั้งหมดประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม เช่น การทำนาข้าว การทำสวนยางพารา การทำสวนผลไม้ ซึ่งผู้หญิงชนบทรับรู้ว่าเป็นอาชีพที่ต้องทำงานหนัก รายได้น้อย มีฐานะยากจน แต่ผู้หญิงชนบทเหล่านี้จะมีสายสัมพันธ์กับครอบครัวที่แนบแน่นและมีความสุข

2. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะประชากรศาสตร์

2.1 อายุ อายุของผู้หญิงชนบทที่เริ่มเข้ามาเป็นแรงงานในสังคมเมืองนั้นจะอยู่ในช่วงวัยรุ่น กล่าวคือ อยู่ในช่วงวัย 20 กว่า ๆ ถือเป็นวัยที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะเข้ามาเป็นแรงงานในระบบทุนนิยมของสังคมเมือง

Ref. code: 25595807010037IKS

2.2 อาชีพ ผู้หญิงชนบทเข้ามาประกอบอาชีพที่ใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่ เช่น ทำงานรับจ้าง พนักงานเสิร์ฟอาหาร สาวโรงงานเย็บผ้า และพนักงานร้านสะดวกซื้อเซเว่นอีเลฟเว่น ซึ่งอาชีพของผู้หญิงชนบทในสังคมเมืองนั้น มีอยู่ 2 ประเภท คือ 1.แรงงานภาคบริการ 2.แรงงานภาคการผลิต

2.3 ระดับการศึกษา ผู้หญิงชนบทมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งตัวแปรสำคัญที่ทำให้ระดับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำนั้น คือ ผู้หญิงชนบทส่วนใหญ่มาจากครอบครัวเกษตรกรที่มีฐานะยากจน

2.4 ฐานะทางสังคม เพลงจะสื่อความหมายเรื่องฐานะของผู้หญิงชนบทในระดับยากจน เป็นคนชนชั้นล่าง ทำให้ฐานะทางสังคมของผู้หญิงชนบทต่ำลงด้วย รวมถึงผู้หญิงกลุ่มนี้มีอำนาจการต่อรองน้อย

2.5 สถานภาพสมรส สถานภาพสมรสของผู้หญิงชนบทนั้น พบว่า เพลงจะสื่อถึงผู้หญิงที่มีสถานภาพโสด

3. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับลักษณะทางกายภาพ

บุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบท ผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา นั้น มองว่ารูปร่างหน้าตาของตัวเองนั้นไม่สวย สู้ผู้หญิงในกรุงเทพฯไม่ได้ และรูปร่างหน้าตานั้นไม่ใช่ต้นทุนที่จะสามารถต่อยอดให้เป็นทุนเศรษฐกิจได้ หรือมองว่าไม่ได้มีรูปร่างเป็นทรัพย์นั่นเอง แต่กลุ่มผู้หญิงชนบทเหล่านี้กลับมองว่ายังมีทุนชนิดอื่น เช่น แรงกาย เสียง ที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดซึ่งสามารถไปแลกเปลี่ยนเป็นทรัพย์ได้นั้นเอง ถึงแม้ผู้หญิงชนบทกลุ่มนี้จะมีต้นทุนน้อย แต่ถึงอย่างไรพวกเธอยังมีความหวังในการดำเนินชีวิตที่เชื่อว่าชีวิตสามารถเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นได้

4. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบททางลักษณะทางจิตใจ / อารมณ์

4.1 ความชอบ/ความสนใจ ผู้หญิงชนบทชื่นชอบการฟังเพลงลูกทุ่งในรายการวิทยุ การร้องเพลงคาราโอเกะ การร้องเพลงตามงานเลี้ยง และการติดตามคอนเสิร์ตเพลงลูกทุ่ง ซึ่งผู้หญิงชนบทใช้เสียงเพลงเป็นเหมือนเพื่อนคลายเหงา คลายความทุกข์ใจ หลบหนีความตึงเครียด และเพื่อเยียวยาความรู้สึกอกหักหรือหมดหวัง และการฟังเพลงลูกทุ่งยังเป็นการแสดงอัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นของผู้หญิงกลุ่มนี้ที่ใช่บ่งบอก แสดงตัวตน และสอดคล้องกับภูมิหลังของตัวเธอ

4.2 ความรู้สึกนึกคิด ผู้หญิงชนบทเกิดสภาวะเปลี่ยวเหงาหรือที่เรียกว่า ภาวะแปลกแยก (alienation) เป็นเรื่องสายสัมพันธ์ระหว่างตัวผู้หญิงกับพื้นที่ กล่าวคือ ผู้หญิงชนบทจะเกิดความรู้สึกกับการมีชีวิตที่ผิดแปลกไปจากเดิม ต้องกลายเป็นคนพลัดถิ่น ห่างไกลครอบครัว และเข้ามา

Ref. code: 25595807010037IKS

สู่ระบบทุนนิยมที่มีนายจ้าง และสังคมแวดล้อมแบบใหม่ จนทำให้ผู้หญิงชนบทไม่คุ้นชินเกิดเป็นความรู้สึกเหงา คิดถึงบ้าน คิดถึงคนรักเก่า เป็นต้น

5. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับสังคมเมือง

5.1 สาเหตุในการย้ายถิ่น การย้ายถิ่นฐานของผู้หญิงชนบทมีสาเหตุหลักอยู่สามประการ คือ 1.ความยากจน 2.ความใฝ่ฝัน 3.เพื่อการศึกษาเล่าเรียน

5.2 ที่พักอาศัย ผู้หญิงชนบทนั้นไม่มีบ้านเป็นของตัวเอง ส่วนใหญ่จะเช่าอยู่ในห้องเช่าเล็ก ๆ และยังมีการนำเสนออีกว่า ห้องเช่านั้นก็อยู่ลึกถึงท้ายซอย แสดงให้เห็นถึงราคาห้องเช่าที่มีราคาถูก ที่มีความลำบาก

5.3 อาหารการกิน ผู้หญิงชนบทกินอาหารริมข้างทาง ยังคงกินปลาร้า ส้มตำ สื่อให้เห็นถึงอาหารที่มีราคาถูกสอดคล้องกับรายได้ที่น้อย และผู้หญิงชนบทยังไม่ลืมตัวตน ยังคงรักษาอัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นไว้

5.4 ปัญหาที่ต้องเผชิญ ผู้หญิงชนบทต้องเผชิญปัญหาอยู่หลายประการ กล่าวคือ 1.ทำงานหนักและได้ค่าแรงถูก 2.ปัญหาเรื่องภาระหนี้สิน 3.ปัญหาสังคม

5.4 ความสัมพันธ์กับมาตุภูมิ ผู้หญิงชนบทยังคงเป็นห่วงบ้านเกิด ไม่ได้ทิ้งถิ่นฐาน ยังมีสายสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับครอบครัว และครอบครัวยังเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจเป็นกำลังใจ นอกจากนี้หญิงชนบทมีหน้าต้องรับผิดชอบคนเลี้ยงดูคนในครอบครัว เสมือนเป็นหัวหน้าครอบครัว

5.5 อำนาจและต่อรอง ผู้หญิงชนบทไม่มีอำนาจการต่อรองในการทำงาน ต้องทำงานตามคำสั่งเจ้านาย ถูกขูดรีดแรงกายผ่านเวลางาน แต่สิ่งหนึ่งที่เป็นคุณค่าสำคัญของผู้หญิงชนบท คือ ความฝัน/ความหวัง ที่เป็นแรงผลักดันให้เธอสู้ต่อไป

6. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับผู้หญิงชนบทกับความรัก

ความรักระหว่างชายหญิง มีข้อค้นพบเกี่ยวกับความรักระหว่างชายหญิงหลายรูปแบบ เช่น มีความสุขกับความโสด, การแอบรัก, การตกเป็นชู้โดยไม่รู้ตัว, การยอมเป็นชู้, โดนนอกใจ, เข้มแข็งในความรัก และผู้หญิงที่สมหวังในความรัก ซึ่งเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา ทำให้เห็นว่า ผู้หญิงชนบทเป็นคนรักเดียวใจเดียว และให้คุณค่ากับความรักผู้หญิงชนบทยังคงปรารถนาสายสัมพันธ์ที่จริงจัง หรือความรักที่แท้จริง ไม่ต้องการแค่สายสัมพันธ์แบบปลอม ๆ ชั่วคราว แต่จะเห็นได้ว่าในสังคมเมืองนั้นสายสัมพันธ์ความรักของผู้หญิงชนบทนั้นเปราะบางมากการหารักแท้หรือสายสัมพันธ์ที่จริงจังนั้นก็เป็นไปได้ยากเช่นกัน

Ref. code: 25595807010037IKS

6.2 สรุปผลการศึกษา : การรับรู้ความหมายและถอดรหัสภาพตัวแทนของ “ผู้หญิงชนบท” ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง

จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงแบบเจาะลึก (depth-Interview) โดยยึดหลักเกณฑ์การถอดรหัส (decoding) 3 แบบ ได้แก่ การถอดรหัสด้วยจุดยืนแบบเดียวกันที่ผู้ส่งสารเข้ารหัสมา (Preferred reading) การถอดรหัสด้วยจุดยืนที่ต้องต่อรองความหมายเสียใหม่ที่แตกต่างไปจากความตั้งใจของผู้ส่งสาร แต่มิได้คัดค้านโดยตรง (Negotiated reading) และการถอดรหัสด้วยจุดยืนที่ต่อต้านหรือขัดแย้งกับความหมายที่ผู้ส่งสารใส่รหัสมา (Oppositional reading) โดยพวกเธออาศัยจากประสบการณ์จริงจากตัวเธอเองและประสบการณ์จากผู้หญิงชนบทคนอื่น รวมถึงประสบการณ์ผ่านสื่อมาใช้ในการถอดรหัสครั้งนี้ แล้วมาวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ทั้ง 6 ด้าน ได้ผลการศึกษาดังนี้

1. ถอดรหัสภูมิหลังหรือวิถีชีวิตของผู้หญิงชนบทก่อนจะมาทำงานในกรุงเทพฯ

1.1 ภูมิลำเนา ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนแบบเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่าผู้หญิงชนบทก็มีภูมิลำเนามาจากชนบทที่วทุกภูมิภาคในประเทศไทย ทั้งภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และมากที่สุดนั้นจะมาจากชนบทในภาคอีสาน รวมทั้งมีการย้ายถิ่นมาจากจังหวัดใหญ่ /หัวเมือง เช่นเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา

1.2 อาชีพเดิม ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนแบบเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่า อาชีพเดิมของผู้หญิงชนบทนั้นส่วนใหญ่ก็มาจากครอบครัวที่มีอาชีพเดิมในภาคเกษตรกรรมเช่น ทำนาข้าว ซึ่งเป็นงานหนักที่ต้องใช้แรงกายและมีรายได้น้อย ไม่คุ้มค่าหรือไม่เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายในครัวเรือน เหมือนดังเช่นในเพลงของตั๊กแตน ชลดา

2. ถอดรหัสลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้หญิงชนบท

2.1 อายุ ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่าการอพยพย้ายถิ่นฐานข้ามากรุงเทพฯของผู้หญิงชนบทนั้นอยู่ในช่วงอายุระหว่างสิบห้าถึงอายุยี่สิบกว่า ๆ ซึ่งถือเป็นช่วงวัยรุ่นเช่นเดียวกันกับในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา

2.2 อาชีพ ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่าผู้หญิงชนบทต้องประกอบอาชีพที่

Ref. code: 25595807010037IKS

ใช้แรงกายมากกว่าการใช้ความคิดตรึกตรอง อยู่ในภาคบริการ และภาคการผลิตเช่นเดียวกับเพลงของตั๊กแตน ชลดา

2.3 ระดับการศึกษา ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่าผู้หญิงชนบทส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ มีการศึกษาน้อย เช่นเดียวกันกับในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา

2.4 ฐานะทางสังคม ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่าผู้หญิงชนบทส่วนใหญ่นั้นมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน ซึ่งทำให้ฐานะทางสังคมที่ด้อยกว่าคนอื่น ๆ เช่นเดียวกันกับในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา

2.5 สถานภาพสมรส ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่า ผู้หญิงชนบทส่วนใหญ่นั้นก็มีสถานภาพโสดเช่นเดียวกันกับในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา

3. ถอดรหัสลักษณะทางกายภาพของผู้หญิงชนบท

บุคลิกภายนอกของผู้หญิงชนบท ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงมีการถอดรหัสที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงที่ถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) พวกเธอมองว่า ผู้หญิงชนบทนั้นมักจะมีหน้าตาไม่สวย เป็นผู้หญิงหน้าตาธรรมดาที่มาจากต่างจังหวัด ผิวพรรณดำบ้าน ๆ ไม่ได้สวยเหมือนสาวกรุงเทพฯ เหมือนกันกับในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา

นอกจากนี้ ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงที่ถอดรหัสด้วยด้วยจุดยืนที่ต่อต้านหรือขัดแย้งกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยตั๊กแตน ชลดา (Oppositional reading) นั้นพวกเธอมองว่า ถึงแม้จะเป็นสาวที่มาจากชนบท ผิวดำ แต่ก็มีรูปร่างหน้าตาสวยไม่ได้ขี้เหร่อย่างเช่นในเพลงของตั๊กแตน ชลดา เสมอไป เพราะพวกเธอดูแลตัวเองดี เพียงแต่ไม่ได้แต่งตัวสวยเหมือนผู้หญิงกรุงเทพฯ ที่มักแต่งตัวด้วยชุดราคาแพง หรือตามแฟชั่น

4. ถอดรหัสลักษณะทางจิตใจ/อารมณ์ของผู้หญิงชนบท

4.1 ความชอบ/ความสนใจ ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่า ผู้หญิงชนบทนั้นมักมีความสนใจในการฟังเพลงลูกทุ่ง และชื่นชอบการร้องเพลงคาราโอเกะ งานเลี้ยง เช่นเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา

Ref. code: 25595807010037IKS

4.2 ความรู้สึกนึกคิด ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่า ผู้หญิงชนบทมักเกิดความรู้สึกเหงา คิดถึงบ้าน คิดถึงวิถีชีวิตในชนบท เช่นเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา

5. ถอดรหัสผู้หญิงชนบทกับสังคมเมือง

5.1 สาเหตุในการย้ายถิ่น ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่าผู้หญิงชนบทส่วนใหญ่ก็ย้ายถิ่นฐานเข้ามากรุงเทพฯ เพราะฐานะทางครอบครัวยากจน และเข้ามาเพื่อการศึกษา รวมถึงเข้ามาเพื่อหาโอกาสให้กับตัวเองเช่นเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา

5.2 ที่พักอาศัย ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงมีการถอดรหัสแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงที่ถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) มองว่า ผู้หญิงชนบทพักอาศัยอยู่ ในห้องเช่าเล็ก ๆ เป็นห้องพัดลมท้ายซอยเพราะมีราคาถูกนั้นมีอยู่จริง

นอกจากนั้นยังพบอีกว่า ผู้หญิงชนบทที่ถอดรหัสด้วยจุดยืนที่ต้องต่อรองความหมายเสียใหม่ (Negotiated reading) โดยพวกเธอมองว่า ผู้หญิงชนบทไม่มีบ้านเป็นของตัวเองนั้นเป็นความจริง ส่วนใหญ่เช่าห้องพักรายเดือน แต่ก็ไม่ได้ลำบากหรือไม่ได้เป็นห้องเช่าราคาถูกท้ายซอยเหมือนในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา

5.3 อาหารการกิน ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) โดยพวกเธอมองว่า อาหารการกินของผู้หญิงชนบทส่วนใหญ่เป็นแบบเดียวกันกับในเพลง คือ เป็นอาหารถุงตามตลาดและเป็นอาหารที่มีราคาถูก ปลาร้า ส้มตำยังเป็นอาหารหลัก

5.4 ปัญหาที่ต้องเผชิญ ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่าผู้หญิงชนบทต้องเจอปัญหางานหนักและได้ค่าแรงถูก ปัญหาหนี้สิน และปัญหาสังคมนั้นมีเช่นเดียวกันกับในเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา

5.5 ความสัมพันธ์กับมาตุภูมิ ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่าผู้หญิงชนบทนั้นไม่ได้ทิ้งถิ่นฐาน ยังคงห่วงหาบ้านเกิด ครอบครัวยังเป็นกำลังใจให้ต่อสู้ชีวิตต่อไปเช่นเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา

Ref. code: 25595807010037IKS

5.6 อำนาจและการต่อรอง ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่าผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงก็มีอำนาจการต่อรองในการทำงานน้อยเช่นเดียวกันกับในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา

6. ถอดรหัสผู้หญิงชนบทกับความรัก

ความรักระหว่างชายหญิง ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) กล่าวคือ พวกเธอมองว่า ผู้หญิงชนบทมักพบเจอความรักในรูปแบบต่าง ๆ และสิ่งสำคัญคือ พวกเธอให้คุณค่ากับความรัก เป็นคนรักเดียวใจเดียว และต้องการความรักที่จริงจัง มั่นคงเช่นเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา

จะเห็นได้ชัดว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงรับรู้และถอดรหัสความหมายด้วยจุดยืนเดียวกันกับผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) เป็นส่วนใหญ่ แสดงให้เห็นว่า ภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยตั๊กแตน ชลดา ส่วนใหญ่นั้นเกิดจากการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมจากพื้นฐานของความเป็นจริง หรือเป็นภาพสะท้อน (reflect) ความเป็นจริงของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงขึ้นมาสู่การรับรู้ของผู้คนในสังคม หรือที่เรียกว่า “สร้างให้เหมือนจริง” นั่นเอง

Ref. code: 25595807010037IKS

6.3 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้หากวิเคราะห์ตามหลักทฤษฎีการสร้างความเป็นจริงทางสังคมจะเห็นได้ว่า ภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ส่วนใหญ่เกิดจากการประกอบสร้างจากพื้นฐานความเป็นจริง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา เกิดจากการประกอบสร้างความเป็นความจริงจาก 2 ด้าน คือ

1. สร้างจากความเป็นจริงของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง กล่าวคือ จากการศึกษาการรับรู้ความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง ส่วนใหญ่จะถอดรหัสด้วยจุดยืนเดียวกันกับเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) แสดงให้เห็นว่า เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ได้หยิบยกเอาคุณลักษณะความเป็นจริงต่างๆของผู้หญิงชนบทกลุ่มนี้มาประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกิดเป็นภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทที่โลดแล่นไปมาผ่านตัวบทราวกับมีชีวิตเลือดเนื้อ ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเป็นอย่างไร เพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา ก็นำเสนอความเป็นจริงนั้นออกมา หรือเป็นภาพสะท้อน (reflect) ความเป็นจริงของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงขึ้นมาสู่การรับรู้ของผู้คนในสังคมนั่นเอง

2. สร้างจากความเป็นจริงจากประสบการณ์ตรงของนักร้อง กล่าวคือ จากการศึกษาตัวบท (text) เนื้อหาในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้น แสดงให้เห็นได้ว่า เนื้อหาของเพลงก็อาจเกิดจากการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมจากตัวนักร้องด้วยเช่นกัน เพราะตั๊กแตน ชลดา เองก็มีเรื่องราวชีวิตที่ไม่แตกต่างกับเนื้อหาในเพลง เธอเป็นผู้หญิงที่มีภูมิลำเนาจากจังหวัดนครราชสีมา และหลังจากที่เธอเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก็ได้เดินทางเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเธอเองก็เคยทำงานในโรงงานเย็บผ้ามาก่อนที่จะมีโอกาสสร้างชื่อเสียงจากการประกวดร้องเพลงในรายการ First Stage Show จนส่งผลให้เธอมีอัลบั้มเพลงเป็นของตัวเองในปี 2549 แจ้งเกิดด้วยเพลง “หนาวแสงนีออน” ซึ่งเป็นบทเพลงที่มีเนื้อหาเล่าเรื่องราวของผู้หญิงจากชนบทที่เดินทางเข้ามาหางานทำในกรุงเทพฯ และเพลงของเธอก็ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ฉะนั้น ภาพตัวแทนผู้หญิงชนบทที่โลดแล่นผ่านเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา จึงเกิดมาจากลักษณะความเป็นจริงจากตัวนักร้องเองด้วยเช่นกัน (สามารถดูรายละเอียดประวัติส่วนตัว ตั๊กแตน ชลดา ได้ในส่วนภาคผนวกท้ายบท)

Ref. code: 25595807010037IKS

จากความเป็นจริงทั้งสองด้านนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า รูปแบบการสร้างภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา แท้จริงแล้วมีกระบวนการทำงานในการผลิตภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบททั้งสองด้านในเวลาเดียวกัน กล่าวคือ 1) เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา สะท้อนความเป็นจริงของผู้หญิงชนบทพลัดถิ่นเหล่านี้ขึ้นมาสู่การรับรู้ของผู้คนในสังคม และ2) เพลง ลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ก็กำลังประกอบสร้างภาพตัวแทนนี้ขึ้นมา โดยประกอบสร้างจากพื้นฐานความเป็นจริงของผู้หญิงกลุ่มนี้ หรือที่เรียกว่า “การสร้างให้เหมือนจริง” ตามแนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (Representation) นั่นเอง

สิ่งสำคัญที่เห็นได้ชัดจากการศึกษาครั้งนี้ คือ เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ซึ่งเป็นกรณีศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้ เอกลักษณ์ที่สำคัญของความเป็นตั๊กแตน ชลดา ในการสร้างภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทพลัดถิ่นนั่นก็คือ “บทบาทหน้าที่ในการให้ความหวัง” ซึ่งบทบาทการให้ความหวังนี้ก็เกิดจากการประกอบสร้างความเป็นจริงจากประสบการณ์ตรงของตัวนักร้องเอง ฉะนั้นในการสื่อสารที่เกี่ยวกับภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทพลัดถิ่นผ่านความเป็นตั๊กแตน ชลดา จึงเข้าถึงความเป็นจริงของผู้หญิงชนบทพลัดถิ่น ส่งผลให้ผู้หญิงกลุ่มนี้รับรู้ มีความรู้สึกร่วมกับเพลง และเชื่อในความเป็นตั๊กแตน ชลดา

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การศึกษาเกี่ยวกับภาพผู้หญิงในเพลงลูกทุ่งที่ผ่านมานั้นจะเป็นการศึกษาเฉพาะตัวบท (text) เป็นหลัก แต่ยังไม่มีผู้ใดศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างชีวิตจริงของผู้รับสารกับชีวิตที่ถูกประกอบสร้างขึ้นผ่านเพลงลูกทุ่ง ฉะนั้น การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา” จึงเป็นงานวิจัยที่จะเติมเต็มการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับภาพผู้หญิงในเพลงลูกทุ่ง โดยมุ่งเน้นในกระบวนการสื่อสารทั้งสองด้าน กล่าวคือ ศึกษาภาพของผู้หญิงชนบทจากตัวบท (text) หรือเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งขับร้องโดยตั๊กแตน ชลดา เพื่อมุ่งศึกษาถึงกระบวนการสร้างความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบท และเพิ่มมิติการศึกษาผู้รับสาร (audience) ที่มุ่งเน้นผู้รับสารที่มีประสบการณ์เป็นผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง เพื่อศึกษาการรับรู้ความหมายและถอดรหัสภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา เพื่อจะหาคำตอบว่า เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้นกระกอบสร้างความหมายและภาพตัวแทนผู้หญิงชนบทขึ้นมาอย่างไร รวมทั้งความสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ จะทำให้เราค้นพบและเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ (function) ของเพลงลูกทุ่ง ว่าแท้จริงแล้วเพลงลูกทุ่งอาจไม่ใช่แค่ความบันเทิงเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เพลงลูกทุ่งยังทำหน้าที่ในการติดตั้งความหมาย ความคิด หรือ โลกทัศน์บางอย่างให้กับผู้คนในสังคม ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปถึงบทบาทและหน้าที่ของ “เพลงลูกทุ่ง” ต่อการสร้างความหมายให้กับ “ผู้หญิงชนบท” ผ่านเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา อันแสดงดังแผนภาพต่อไปนี้

Ref. code: 25595807010037IKS

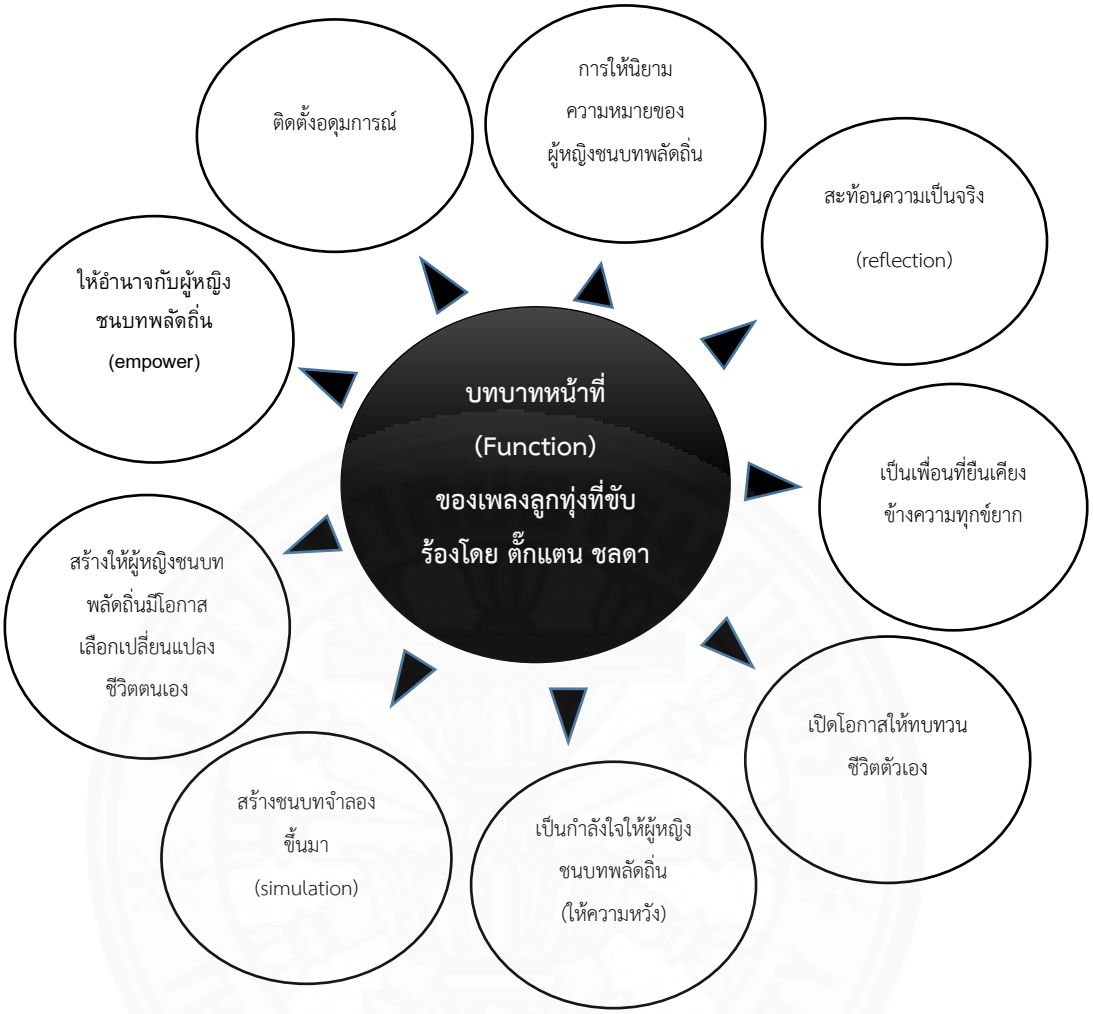

ภาพที่ 6.1 แผนภาพแสดงบทบาทหน้าที่ของเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา

จากภาพที่ 6.1 แสดงบทบาทหน้าที่ของเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ผู้วิจัยสามารถสรุปถึงบทบาทและหน้าที่ของเพลงลูกทุ่งต่อการสร้างความหมายให้กับ “ผู้หญิงชนบท” ผ่านเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ได้ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่การให้นิยามความหมายของผู้หญิงชนบทพลัดถิ่น

จากการศึกษาตัวบท (text) เพื่อศึกษาถึงกระบวนการสร้างความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา และได้นำเสนอผลการศึกษาไปแล้วนั้น ผู้วิจัยค้นพบว่า เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา แสดงบทบาทหน้าที่การให้นิยามความหมายของ “ผู้หญิงชนบท” ในแง่มุมต่าง ๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

Ref. code: 25595807010037IKS

1.1 การสร้างให้ผู้หญิงชนบท คือ ความจน/ความยากลำบาก เห็นได้ชัดเจนว่าในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา สร้างความหมายต่อผู้หญิงชนบทให้เป็นภาพตัวแทนของความยากจน ความลำบาก ซึ่งภาพของผู้หญิงกลุ่มนี้มักมีภูมิลำเนาจากชนบทในภูมิภาคต่างๆของประเทศไทย และส่วนใหญ่มักประกอบอาชีพเดิมอยู่ในภาคเกษตรกรรม ซึ่งมีรายได้น้อยไม่เพียงพอจำเป็นให้ต้องเดินทางเข้ามาขายแรงงานในสังคมเมือง

1.2 การสร้างให้ผู้หญิงชนบท คือ ผู้หญิงที่มีระดับการศึกษาต่ำ เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยตั๊กแตน ชลดา สร้างความหมายต่อผู้หญิงชนบทให้เป็นภาพตัวแทนของผู้หญิงที่มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ หรือมีโอกาสทางการศึกษาน้อย ซึ่งตัวแปรสำคัญที่ทำให้การศึกษาอยู่ในระดับต่ำนั้นคือผู้หญิงชนบทเหล่านี้มักมาจากครอบครัวเกษตรกรที่มีฐานะยากจน

1.3 การสร้างให้ผู้หญิงชนบท คือ ผู้หญิงที่มีฐานะทางสังคมต่ำ เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยตั๊กแตน ชลดา สร้างความหมายต่อผู้หญิงชนบทให้เป็นภาพตัวแทนของผู้หญิงที่มีฐานะทางสังคมต่ำ ซึ่งตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้ฐานะทางสังคมต่ำนั้นก็มากจากเรื่องฐานะที่ยากจนนั่นเอง

1.4 การสร้างให้ผู้หญิงชนบท คือ แรงงานราคาถูก เพลงลูกทุ่งขับร้องโดยตั๊กแตน ชลดา สร้างความหมายต่อผู้หญิงชนบทให้เป็นภาพตัวแทนของผู้หญิงที่เป็นแรงงานราคาถูกเป็นแรงงานรายได้ และให้นิยามความหมายเรื่องอาชีพของผู้หญิงกลุ่มนี้นั้นมักจะเป็นแรงงานในภาคการผลิตและภาคบริการเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมักจะมีรายได้น้อยและไม่แน่นอน

1.5 การสร้างให้ผู้หญิงชนบท คือ ผู้หญิงที่มีอำนาจการต่อรองน้อย เห็นได้ชัดว่าในเพลงเพลงลูกทุ่งขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา สร้างความหมายต่อผู้หญิงชนบทให้เป็นภาพตัวแทนของผู้หญิงที่มีอำนาจการต่อรองน้อย โดยผู้หญิงกลุ่มนี้มักถูกขูดรีดแรงงานผ่านเวลางาน และทำงานภายใต้กฎระเบียบข้อกำหนดของนายทุน

1.6 การสร้างให้ผู้หญิงชนบท คือ ความอดทน/ความขยัน ถึงแม้ว่าผู้หญิงชนบทจะเป็นภาพตัวแทนของความยากจน ความลำบาก และเป็นคนที่มีอำนาจการต่อรองน้อย แต่ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดานั้น สร้างความหมายต่อผู้หญิงชนบทให้เป็นภาพตัวแทนของความอดทน ความขยัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นคุณค่า (value) หรือแรงผลักดันที่เป็นกลยุทธ์สำคัญในการเอาตัวรอด (Survive) ของผู้หญิงกลุ่มนี้ในสังคมเมือง

จะเห็นได้ว่า ถึงแม้เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา จะสร้างนิยามความหมายให้ผู้หญิงชนบท คือ ความยากจน ความลำบาก มีสถานะเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างต่ำ รวมทั้งมีอำนาจการต่อรองน้อย ทว่าผู้หญิงชนบทเหล่านี้ยังคงยืนหยัดในการต่อสู้ชีวิตด้วย “ความหวัง” นั่นเอง

Ref. code: 25595807010037IKS

2. บทบาทหน้าที่การสะท้อนความเป็นจริง (reflection)

จากการศึกษาผู้รับสาร (audience) ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเพื่อศึกษาการรับรู้ความหมายและถอดรหัสภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา พบว่า ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงรับรู้และถอดรหัสความหมายด้วยจุดยืนเดียวกันกับผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา (Preferred reading) เป็นส่วนใหญ่ แสดงให้เห็นว่าความเป็นจริงของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเป็นอย่างไร เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ก็ทำหน้าที่ประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมขึ้นมาจากความเป็นจริงนั้น เพลงทำหน้าที่เป็นภาพสะท้อน (reflect) ความเป็นจริงของผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงขึ้นมา หรือที่เรียกว่า “สร้างให้เหมือนจริง” โดยที่กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงเหล่านี้สามารถบ่งชี้ตัวเอง (Identify) กับเนื้อหาหรือตัวบท (text) ในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ได้นั่นเอง แสดงให้เห็นว่าเพลงได้จำลองภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เห็นภาพการอพยพของผู้หญิงที่เข้ามาในสังคมเมืองและมีบทบาทสำคัญในองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาคบริการและภาคผลิต เห็นภาพการเข้ามาเพื่อเพิ่มทุนทางความรู้ของผู้หญิงที่ต้องดิ้นรนทำหน้าที่ดูแลตัวเองและครอบครัว รวมทั้งเห็นภาพความทุกข์ยากที่ผู้หญิงกลุ่มนี้ต้องเผชิญในสังคมทุนนิยม

3. บทบาทหน้าที่การเป็นเพื่อนที่ยืนเคียงข้างความทุกข์ยาก

จากการศึกษาผู้รับสาร (audience) ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงยังพบอีกว่า บทบาทหน้าที่ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของเพลงลูกที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดานั้น คือ กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงใช้เพลงลูกทุ่งเป็นเสมือนเพื่อนคลายเหงา เพื่อนที่คอยเคียงข้างเพื่อคลายความทุกข์ใจกับปัญหาต่างๆที่ผู้หญิงชนบทต้องเผชิญในสังคมเมือง เพลงลูกทุ่งทำหน้าที่เสมือนเป็นเพื่อนร่วมทางที่ทำให้ผู้หญิงชนบทเหล่านี้รู้สึกว่าตัวเองไม่โดดเดี่ยว หรืออ้างว้างเพียงลำพัง เพราะเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา ยังนำเสนอให้เห็นภาพของผู้หญิงชนบทคนอื่นๆ ที่อาจต้องเผชิญชะตากรรมในแบบเดียวกัน หรือเห็นภาพชีวิตของคนที่ยังทุกข์ลำบากมากกว่าตนเอง อันแสดงให้เห็นว่า ในบรรยากาศแบบสังคมเมือง เป็นสังคมที่ผู้หญิงชนบทพลัดถิ่นต้องตกอยู่ในสถาวะแปลกแยก (alienation) สายสัมพันธ์ระหว่างตัวผู้หญิงกับพื้นที่เปราะบาง เพราะพวกเธอต้องกลายเป็นคนพลัดถิ่น ห่างไกลครอบครัว มีระบบนายทุนมาควบคุม และต้องพบเจอกับสภาพแวดล้อมแบบใหม่ จนทำให้ผู้หญิงชนบทไม่คุ้นชิน เกิดเป็นความรู้สึกเหงา ความโหยหาขึ้นมา ซึ่งผู้หญิงชนบทพลัดถิ่นเหล่านี้รวมถึงผู้คนในสังคมเมืองจึงปรารถนาสายสัมพันธ์บางเส้นที่จะสามารถยึดโยงตัวตนเอาไว้ ซึ่งเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน

Ref. code: 25595807010037IKS

ชลดา จึงทำหน้าที่นี้ในการเติมเต็มความสัมพันธ์ให้ผู้หญิงชนบทพลัดถิ่นนั่นเอง รวมทั้งยังทำให้เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา สามารถกำหนดหรือจับกลุ่มเป้าหมายของผู้หญิงกลุ่มนี้ได้อีกด้วย

4. บทบาทหน้าที่ที่เปิดโอกาสให้ทบทวนชีวิตตัวเอง

ในการศึกษาเรื่องนี้ เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้นถือเป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงได้เข้ามารับรู้ และทบทวนเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิตของตนเองเพื่อนำไปเปรียบเทียบกับเนื้อหาในเพลง ทั้งเรื่องภูมิหลัง วิถีชีวิต ความทุกข์ยาก ปัญหาที่ต้องเผชิญในสังคมเมือง รวมทั้งเรื่องราวความรัก ซึ่งสามารถนำมาเพื่อใช้ทำความเข้าใจในชีวิตตัวเองกับการยอมรับการรับมือกับปัญหาต่างๆที่กำลังเผชิญ หรือการแก้ไขในสิ่งที่ผิดพลาดของตัวเอง ถือเป็นการเรียนรู้จากการฟังเพลงลูกทุ่งแล้วย้อนกลับมาดูตัวเอง ดังคำกล่าวที่ว่า “ดูละคร/ฟังเพลง แล้วย้อนดูตัวเอง” อันแสดงให้เห็นว่า จากเดิมชีวิตในชนบทสถาบันครอบครัวอาจทำหน้าที่ที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงชนบทได้ทบทวนชีวิตของตนเอง แต่เมื่อผู้หญิงชนบทอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาในสังคมเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลง เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ก็ได้ทำหน้าที่นี้เพื่อทำให้ผู้หญิงชนบทพลัดถิ่นเหล่านี้ย้อนกลับมาดู หรือทบทวนชีวิตของตัวเอง

5. บทบาทหน้าที่เป็นกำลังใจของผู้หญิงพลัดถิ่น (ให้ความหวัง)

จากการศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ทำให้เห็นว่า บทบาทหน้าที่ที่สำคัญของเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ที่มีผลต่อการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงนั้น คือ บทบาทหน้าที่ในการติดตั้งความคิดเรื่อง “ความหวัง” (Hope) เป็นการต่อรองกับความสุข เพราะเพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา นำเสนอแง่มุมที่เป็นการให้กำลังใจในการหยัดยืนต่อสู้ชีวิต ความอดทนไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก การรับมือกับชะตากรรมที่ผู้หญิงกลุ่มนี้ต้องเผชิญ และเพลงยังสร้างความเชื่อที่ว่าพรหมลิขิตอาจไม่ใช่ทั้งหมดในการกำหนดชีวิต แต่ตัวของเราเองก็สามารถที่จะกำหนดเปลี่ยนแปลงชีวิตให้ดีขึ้นได้ด้วยสองมือ แสดงให้เห็นถึงการต่อลมหายใจให้กับตัวเองในโลกของจินตนาการ

Ref. code: 25595807010037IKS

6. บทบาทหน้าที่ที่เพลงลูกทุ่งสร้างชนบทจำลองขึ้นมา (simulation)

จากการศึกษาผู้รับสาร (audience) กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงจะเห็นได้ว่าเวลาที่ผู้หญิงกลุ่มนี้ฟังเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา แล้วนั้นทำให้เกิดอารมณ์หรือความรู้สึกโหยหา เห็นภาพความเป็นชนบทลอยออกมาผ่านตัวบทเพลง ดังจะเห็นได้ชัดจากการถอดรหัสเรื่องคุณค่าของเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ที่มีกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงกล่าวว่า

“เวลาฟังเพลงแล้วหนูได้ยินเสียงจิ้งหรีด เห็นภาพชีวิตที่บ้านลอยกลับมา” (ป๊อป, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เม.ย. 2560)

จากคำกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในสังคมเมืองจิ้งหรีดอาจเป็นสิ่งที่อาจพบเจอได้ยาก แต่เพลงลูกทุ่งของตั๊กแตน ชลดา นั้นทำหน้าที่ในการจำลองภาพความเป็นชนบท หรือของที่หายไปจากชีวิตจริงในสังคมเมืองขึ้นมาผ่านตัวบทให้โลดแล่นดั่งมีชีวิตเลือดเนื้อในจินตนาการของผู้หญิงกลุ่มนี้

7. บทบาทหน้าที่ที่สร้างให้ผู้หญิงชนบทพลัดถิ่นมีโอกาสเลือกเปลี่ยนแปลงชีวิตตนเอง

จากการศึกษาในตัวบทของเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา จะเห็นภาพของผู้หญิงที่มีโอกาสเลือกเปลี่ยนแปลงชีวิตตนเอง กล่าวคือ เป็นภาพของผู้หญิงชนบทที่มีโอกาสเลือกที่จะอพยพย้ายถิ่นฐานจากชนบทเพื่อเข้ามาทำงานเลี้ยงชีพแทนการอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน การเข้ามาต่อสู้ดิ้นรน ไขว่คว้าหาชีวิตที่ดีขึ้น ผู้หญิงชนบทที่พึ่งพาตนเอง สนใจเรื่องฐานะ และการมุ่งหวังเรื่องการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งภาพเหล่านี้จากตัวบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา ก็ทำให้ผู้หญิงชนบทในชีวิตจริงมองเห็นโอกาสให้กับตัวเองในการเลือก หรือสามารถกำหนดอนาคตให้กับตนเองได้เช่นกัน

8. ให้อำนาจกับผู้หญิงชนบทพลัดถิ่น (empower)

จะเห็นได้ว่าในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้น มีการนำเสนอเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงชนบทกับมาตุภูมิหรือครอบครัว กล่าวคือ ผู้หญิงชนบทยังมีสายสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับครอบครัว ครอบครัวยังเป็นสถาบันที่เติมเต็มกำลังใจให้กับผู้หญิงกลุ่มนี้ และเพลงยังนำเสนอภาพของผู้หญิงที่เข้ามาทำงานในสังคมเมืองแล้วทำหน้าที่เสมือนหัวหน้าครอบครัว เข้ามาทำงานเพื่อส่งรายได้ไปเลี้ยงดูคนในครอบครัว ความมุ่งหวังให้คนในครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตัวอย่างเช่น การส่งรายได้เพื่อให้น้องเรียนต่อ ส่งรายได้ให้ใช้จ่ายในครัวเรือน ซึ่งสิ่งนี้เองสะท้อนให้

Ref. code: 25595807010037IKS

เห็นว่า เพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา นั้นอาจเปรียบเสมือนพื้นที่ในการแสดงอำนาจของผู้หญิงชนบท ในการต่อสู้ต่อรองกับระบบสังคมในฐานะของผู้เลี้ยงดูครอบครัว เพลงทำให้เห็นว่าความเป็นหญิงก็สามารถเป็นผู้นำ สามารถที่จะดูแลเลี้ยงดูคนในครอบครัวได้ ผู้หญิงมีศักยภาพเพียงพอและมีบทบาทสำคัญต่อสถาบันครอบครัวไม่แพ้เพศชาย

9. ติดตั้งอดุมการณ์

ผลการศึกษาของงานวิจัยในครั้งนี้ทำให้ค้นพบว่า อีกหนึ่งบทบาทหน้าที่สำคัญของเพลงลูกทุ่งที่นอกเหนือจากให้ความบันเทิงแก่ผู้ฟังเพลงแล้ว เพลงลูกทุ่งยังทำหน้าที่สำคัญในการติดตั้งอุดมการณ์ หรือตอกย้ำวิธีคิดของสตรีในระบบทุนนิยม การวางแนวทางปฏิบัติสำหรับกลุ่มผู้หญิงชนบท รวมถึงผู้คนในสังคมเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายหรือการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น กล่าวคือ เพลงลูกทุ่งทำหน้าที่ติดตั้ง อดุมการณ์เรื่องกลยุทธ์ในการเอาตัวรอด (Survive) ในระบบทุนนิยม ปลุกอุดมการณ์เรื่องความอดทน ความขยัน ความประหยัด มัธยัสธ์ ให้กับผู้หญิงชนบทพลัดถิ่นในการต่อสู้ชีวิตด้วยการไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก หรือยอมจำนนต่อโชคชะตา รวมทั้งเพลงลูกทุ่งยังติดตั้งอุดมการณ์สำนึกรักบ้านเกิด อุดมการณ์เรื่องผู้หญิงต้องเป็นผู้ดูแลครอบครัวให้กับผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง และสร้างการรับรู้ให้กับผู้คนในสังคมด้วยเช่นกัน

Ref. code: 25595807010037IKS

6.4 ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา” เป็นงานวิจัยที่เติมเต็มการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับภาพผู้หญิงในเพลงลูกทุ่ง กล่าวคือ งานวิจัยที่ผ่านมานั้นจะศึกษาเฉพาะภาพของผู้หญิงผ่านตัวบท (text) ในเพลงลูกทุ่งเท่านั้น แต่ในการศึกษาครั้งเป็นการเพิ่มมิติการศึกษาของผู้รับสาร (audience) ที่มีประสบการณ์เป็นผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง เพื่อได้ผลการศึกษาว่า แท้ที่จริงแล้วเพลงลูกทุ่งประกอบสร้างความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทอย่างไร และเพลงลูกทุ่งกำลังติดตั้งความคิดอะไรให้กับผู้หญิงชนบทกลุ่มนี้ รวมถึงสร้างการรับรู้อย่างไรต่อผู้คนในสังคม ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า สำหรับงานวิจัยครั้งต่อไปสามารถจะศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การศึกษาตัวบท (text) ในงานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ตั๊กแตน ชลดา เท่านั้น ดังนั้น สำหรับการศึกษาครั้งต่อไปอาจจะศึกษาผ่านตัวบท หรือเนื้อเพลงของศิลปินที่เป็นภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทที่มากกว่า 1 ศิลปิน เช่น ศึกษาผ่านตัวบทจากเพลงลูกทุ่งของ ต่าย อรทัย, ศิริพร อำไพพงษ์ เพื่อหาข้อสรุปรวมการสร้างความหมายและภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในภาพรวมได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. การศึกษาการสื่อสารภาพตัวแทนของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่งยังสามารถศึกษาจากผู้ผลิต/นักแต่งเพลง (sender) เพื่อให้ทราบถึงเจตนาในกระบวนการสร้างความหมายของผู้หญิงชนบทในเพลงลูกทุ่ง

3. สามารถต่อยอดการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างภาพตัวแทนของผู้หญิงในเพลงประเภทอื่น ๆ เช่น ภาพตัวแทนของผู้หญิงในเพลงสตริง เพื่อจะสามารถเปรียบเทียบกับภาพตัวแทนของผู้หญิงในเพลงลูกทุ่งว่ามีความเหมือนหรือมีความแตกต่างอย่างไร และทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

4. การศึกษาผู้รับสาร (audience) ในครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาพาะผู้รับสารที่มีประสบการณ์เป็นผู้หญิงชนบทในชีวิตจริง ซึ่งงานวิจัยครั้งต่อไปสามารถศึกษาผู้รับสารที่เป็นผู้ รับสารที่มีประสบการณ์ผ่านสื่อหรือผู้รับสารโดยทั่วไปว่าจะมีการถอดรหัสต่างกันหรือไม่ อย่างไร

Ref. code: 25595807010037IKS

รายการอ้างอิง

หนังสือ

กาญจนา แก้วเทพ. (2535). *ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในสื่อมวลชน*. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่งานวิจัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กาญจนา แก้วเทพ. (2544). *ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา*. กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรสโปดักส์.

กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน. (2551). *สายธารแห่งนักคิดทฤษฎี เศรษฐศาสตร์การเมืองกับสื่อสารศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จินตนา ดำรงเลิศ. (2533). *วรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง : ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม และการดำเนินชีวิตของชาวชนบทไทยที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งไทย ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ยศ สันตสมบัติ. (2535). *แม่หญิงลิขายตัว : ชุมชนและการค้าประเวณีในสังคมไทย.* กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.

สมสุข หินวิมาน. (2548). *แนวคิดเรื่องภาพตัวแทน.* ใน ปรัชญานิเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร Philosophy of communication arts and communication theory. (หน้า 426-428). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สมาคมนักแต่งเพลง. (2526). *เบื้องหลังเพลงดัง.* กรุงเทพฯ: สยามออฟเซท.

สมยศ สิงห์คำ. (2534). *กึ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่งไทยภาค2*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊พ.

บทความวารสาร

เยาวนิจ กิตติธรกุล. (2546). ช้างที่หยัดยืนด้วยเท้าหลัง ผู้หญิงชาวบ้านในวิถีชุมชนที่เปลี่ยนแปลงของภาคใต้. วารสารสงขลานครินทร์, 9(1), 19-32.

Ref. code: 25595807010037IKS

อดิศร ศักดิ์สูง. (2557). ผู้หญิงในสังคมชนบท : การศึกษาเชิงประวัติศาสตร์บริเวณคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา พ.ศ.2504-2550. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์, 9(1), 1-19.

วิทยานิพนธ์

กาญจนา สิงห์อุดม. (2555). *อัตลักษณ์เลขนศิลป์ลูกทุ่งไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, คณะมัณฑนศิลป์.

ขวัญฟ้า ศรีประพันธ์. (2551). *ภาพตัวแทนคนจนในรายการเกมโชว์ทางโทรทัศน์*. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.

ณัฐพร อาจหาญ. (2555). *การสร้างความเป็นจริงทางสังคมของเมียน้อยในละครโทรทัศน์.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.

นันดา วีรวิทยานุกูล. (2541). *การวิเคราะห์ภาพของผู้หญิงที่ปรากฏในเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งระหว่างปีพ.ศ. 2525 -2540.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศศาสตร์.

นิรินทร์ เภตราไชยอนันต์. (2550). *ภาพตัวแทนผีผู้หญิงในละครโทรทัศน์.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.

บุปผา เมฆศรีทองคำ. (2534). *บทบาทของเพลงลูกทุ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิต: การวิเคราะห์เนื้อหาของเพลงลูกทุ่งในช่วงปี พ.ศ. 2532-2533*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.

มิตราภรณ์ อยู่สถาพร. (2539). *การสร้างภาพความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ผ่านบทเพลงไทยสมัยนิยมระหว่างปี พ.ศ. 2527-2539*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศศาสตร์, ภาควิชาการสื่อสารมวลชน.

ศรีปาน รัตติกาลชลากร. (2538). *บทบาทของสื่อพื้นบ้านในวัฒนธรรมมอญในอำเภอพระประแดง.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศศาสตร์.

Ref. code: 25595807010037IKS

สิรินาถ ฉัตรทอง. (2549). *เพลงลูกทุ่ง: ภาพสะท้อนค่านิยมในสังคมไทย.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.

สุภา อังกุระวรานนท์. (2527). *การศึกษาความหมายแฝงของคำว่า "ผู้หญิง" จากความเปรียบในบทเพลงไทยสากล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์.

อวัสดากานต์ ภูมี. (2555). *การแสดงภาพลักษณ์สตรีในบทเพลงไทยสากล: กรณีศึกษาบทเพลงที่ขับร้องโดย ธนพร แวกประยูร.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, คณะดุริยางคศาสตร์.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

คมชัดลึก. (2558). ฟ้าใหม่โชว์ลูกทุ่งแกรมมี่โกลด์. สืบค้นเมื่อวันที่8 มกราคม 2560, จาก http://www.komchadluek.net/news/ent/205694

โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. ที่มาของเพลงลูกทุ่ง. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2560, จาก http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=33&chap=2&page=t33-2-infodetail01.html

ตั๊กแตน ชลดา. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2560, จาก http://music.gmember.com/ตั๊กแตน-ชลดา /AlbumList-259.

ตั๊กแตน ชลดา ซูเปอร์สตาร์ลูกทุ่งขวัญใจมหาชน. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2560, จาก https://women.kapook.com/view12309.html.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2555). *ภาวะเศรษฐกิจไทยปี 2554.* สืบค้นวันที่ 16 มีนาคม 2560,จาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AnnualReport/AnnualReport/annual_Y54_T.pdf

Ref. code: 25595807010037IKS

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2558). ประเด็นเศรษฐกิจในรอบปี 2557. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2560, จาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AnnualReport/AnnualReport/annual_Y57_T.pdf

ประวัติตั๊กแตน ชลดา สาวเสียงใสเมืองโคราช ซุปตาร์วงการลูกทุ่ง. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2560, จาก https: //musicstation.kapook.com/view70657.html.

สมเกียรติ บุญศิริ. (2550). 69ปีลูกทุ่งไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2560, จาก http://info.gotomanager.com/news/printnews.aspx?id=65108

สำนักข่าวสร้างสุข. (2559). สตรีคือสติ คืนความสุขสตรีวัยแรงงาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2560, จาก http://www.thaihealth.or.th

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2556. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2560, จาก http://social.nesdb.go.th/social/Portals/0/Report%20Poverty%202556.pdf

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. (2556). สรุปภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมปี 2555 และแนวโน้มปี 2556. สืบค้นเมื่อวันที่16 มีนาคม 2560, จาก http://www.oie.go.th/sites/default/files/attachments/industry_overview/annual2012.pdf

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2558). สรุปผลที่สำคัญการสำรวจภาวการณ์ทำงานของประชากร พ.ศ. 2557. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2560, จาก http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/lfs57/SumResult57.pdf

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2558). สรุปผลที่สำคัญการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมครัวเรือนในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2558 สืบค้นเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2560, จาก http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/SocioSum58M6.pdf

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. (2559). สรุปภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมปี 2558 และแนวโน้มปี 2559. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2560, จาก http://www.oie.go.th/sites/default/files/attachments/industry_overview/annual2015.pdf

Ref. code: 25595807010037IKS

ภาคผนวก

Ref. code: 25595807010037IKS

ประวัติส่วนตัว ตั๊กแตน ชลดา

ชื่อจริง ชลดา ทองจุลกลาง เกิดเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2526 จังหวัดบ้านเกิด คือ จังหวัดนครราชสีมา เป็นลูกสาวคนสุดท้องในจำนวนพี่น้อง 4 คน การศึกษาระดับประถมที่โรงเรียนทับมะขาม อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา แล้วมาต่อชั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียนทับรั้งวิทยาคม อำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา และเรียนจบชั้นปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะมนุษยศาสตร์ วิชาเอกสื่อสารมวลชน (ภาคพิเศษ) ด้วยความสนใจในการร้องเพลงมาตั้งแต่เด็กทำให้เธอหัดร้องเพลงและเข้าประกวดร้องเพลงหลายเวที สำหรับจุดเริ่มต้นในการเป็นนักร้องนั้น ต้องย้อนกลับไปตั้งแต่สมัยเด็ก ๆ ที่เธอจำความได้ โดยตั๊กแตนบอกว่าได้ยินเพลงนกจ๋า เสียงร้องมาเจ้าคงสุขใจที่แม่ร้องให้ฟังตั้งแต่เด็ก จากนั้นจึงเริ่มร้องตามแม่ แม้ว่าจะยังไม่เคยเห็นหน้านักร้อง จากนั้นแววนักร้องของเธอก็เริ่มฉายออกมาเมื่อคุณครูเห็น ตั๊กแตน ชลดา อ่านทำนองเสนาะเพราะ มีเสียงดี คุณครูเลยให้ตั๊กแตน ชลดา ร้องเพลงประกวด โดยเพลงที่เธอมักจะใช้ประกวดก็คือ เพลงนักร้องบ้านนอก ของราชินีลูกทุ่ง พุ่มพวง ดวงจันทร์ หลังจากที่ ตั๊กแตน ชลดา เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก็ได้เข้ามาหางานทำในกรุงเทพมหานคร โดยทำงานในโรงงานเย็บผ้า แต่แล้ววันหนึ่งเธอเดินไปแถวบางแค เห็นการประกวดชุมทางเสียงทองสัญจร จึงไม่รอช้าเข้าไปร่วมประกวดด้วยเพลง อายแสงนีออน ของพุ่มพวง ดวงจันทร์ แต่แล้วเธอก็ไปไม่ถึงฝั่งฝัน ตกรอบไปในที่สุด

จากนั้นมา ตั๊กแตน ชลดา ก็เริ่มสร้างชื่อเสียงจากการประกวดร้องเพลงในรายการ First Stage Show ที่ได้รับรางวัลอันดับที่ 3 โดยผู้ที่ได้รางวัลชนะเลิศในครั้งนั้น คือ ไอซ์ ศรัณยู วินัยพานิช ส่วนรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 คือ ป๊อบ ปองกูล โดยที่ตั๊กแตนได้มีเพลงเป็นของตัวเอง คือ เพลงขอจองในใจ ซึ่งอยู่ในอัลบั้มรวม แต่กว่าที่ ตั๊กแตน ชลดา จะได้มีอัลบั้มเดี่ยวเป็นของตัวเองและเซ็นสัญญาเข้าสังกัดแกรมมี่ โกลด์ เธอก็ต้องมาเทสต์เสียงถึง 3 ครั้ง กระทั่งในปี พ.ศ. 2549 เธอได้มีโอกาสออกอัลบั้มชุดแรก คือ หนาวแสงนีออน ที่มีเพลงฮิตอย่าง ขอจองในใจ, นักร้องงานเลี้ยง และในปี พ.ศ. 2550 ตั๊กแตน ชลดา มีอัลบั้มออกมาใหม่ใช้ชื่ออัลบั้มว่า ถนนค้นฝัน โดยมีเพลงฮิตอย่าง “ไม่ใช่แฟนทำแทนไม่ได้” ซึ่งแต่งโดยครู สลา คุณวุฒิ ที่ส่งผลให้ตั๊กแตนโด่งดังเป็นพลุแตก และตามมาด้วยเพลงจิรักหรือจิหลอก ส่งผลให้เธอมีทั้งงานคอนเสิร์ต งานโชว์ตัว และงานอื่น ๆ เข้ามาอีกมากมาย และเป็นนักร้องหญิงที่สามารถทำสถิติยอดขายได้ทะลุเกินกว่า 1 ล้านตลับ

Ref. code: 25595807010037IKS

ผลงานอัลบั้มเดี่ยว

รายชื่อผลงานเพลงของตั๊กแตน ชลดา ในอัลบั้มเดี่ยวชุดที่ 1- 8 ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2558 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 80 เพลง)ไม่นับรวมถึงอัลบั้มพิเศษหรือเพลงประกอบละคร)

อัลบั้ม : ชุดที่ 1 หนาวแสงนีออน วางแผงวันที่ : 22 สิงหาคม 2549

1. หนาวแสงนีออน
2. นักร้องงานเลี้ยง
3. เคียงข้างด้วยหางตา
4. ลาออกจากน้องสาว
5. อย่าเปิดเพลงนั้น
6. คนของวันพรุ่งนี้
7. ข้างกองไฟคืนนั้น
8. รูปสีจางตั้งหัวเตียง
9. สัญญาหน้าคอม
10. ขอจองในใจ

อัลบั้ม : ชุดที่ 2 ถนนค้นฝัน วางแผงวันที่ : 28 สิงหาคม 2550

1. ถนนค้นฝัน
2. จิรักหรือจิหลอก
3. ปลายทางของความคิดถึง
4. ไม่ใช่แฟนทำแทนไม่ได้
5. คนโสดประจำคอนเสิร์ต
6. ขอคุยด้วยได้ไหม
7. รอเป็นคนถัดไป
8. รักนอกเครื่องแบบ
9. หน้าไมค์สายเก่า
10. โปรดช่วยกันดูแลคนดี

Ref. code: 25595807010037IKS

อัลบั้ม : ชุดที่ 3 ดอกนีออนบานค่ำ วางแผงวันที่ 16 ธันวาคม 2551

1. ดอกนีออนบานค่ำ
2. อย่าโทรมาแค่ปลอบใจ
3. มีคนเหงารออยู่เบอร์นี้
4. แฟนเก็บ
5. อยากฝันดีที่บ้านเรา
6. โทษฐานของการมาสาย
7. สงวนสิทธิ์เฉพาะคนโสด
8. ลงเอยด้วยเธอ
9. ขอแค่มีเธอให้รัก
10. ทางลัดของคนรอ

อัลบั้ม : ชุดที่ 4 คนเหงาที่เข้าใจเธอ วางแผงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2552

1. ลูกจ้างเขาสาวโรงงาน
2. สาวท้ายซอย
3. คนเหงาที่เข้าใจเธอ
4. เหมือนเดิมอีกที่หนึ่ง
5. ว่างๆ อย่าลืมคิดถึงกัน
6. บอกแม่ย่าถ้ารักจริง
7. คืนใจให้กัน
8. อยากเป็นคนรักไม่อยากเป็นชู้
9. ไมค์ลอยลำฟาง
10. วันว่างที่ตั้งใจ

Ref. code: 25595807010037IKS

อัลบั้ม : ชุดที่ 5 เลือกคำว่าเจ็บ เก็บไว้คนเดียว วางแผงวันที่ 29 ตุลาคม 2553

1. เลือกคำว่าเจ็บ เก็บไว้คนเดียว
2. ฉันแค่เหงา เขาแค่ปลอบ
3. คำพิพากษา
4. เจตนา..แต่ว่าไม่ตั้งใจ
5. สาเหตุแท้จริง ที่ทำผู้หญิงเสียใจ
6. ไม่คิดถึงกันจั๊กหน่อยเลยนิ
7. ไม่อยากให้เธอรักคนอื่น
8. ไม่ชื่นใจเท่าเสียงเธอ
9. อยากเป็นแฟนเธอแทนเขา
10. โคราชระเริง

อัลบั้ม : ชุดที่ 6 รักได้ครั้งละคน เชื่อใจได้คนละครั้ง วางแผงวันที่ 16 ธันวาคม 2554

1. รักได้ครั้งละคน เชื่อใจได้คนละครั้ง
2. ตอบข้อไหนก็ผิด
3. ใช้ความรักอย่างเดียวไม่ได้
4. ยิ่งกว่าคำว่ารัก มากกว่าคำว่าใช่
5. แต่ว่า...เมื่อไหร่ล่ะ
6. เดี๋ยวแม่จิดุ
7. เอารักให้เขา เอาเหงาให้ฉัน
8. ฉันไม่ใช่ หรือเธอไม่พอ
9. คนที่ใจฝันว่าใช่ เมื่อไหร่จะมา
10. พกมาหรือเปล่าคำว่ารักจริง

Ref. code: 25595807010037IKS

อัลบั้ม : ชุดที่ 7 นาทีเดียวเพื่อรักทั้งชีวิตเพื่อลืม วางแผงวันที่ 27 มิถุนายน 2556

1. นาทีเดียวเพื่อรัก ทั้งชีวิตเพื่อลืม
2. เธอไม่ใช่แฟนฉัน ฉันไม่ใช่แฟนเธอ
3. ไม่ดี ไม่จำ
4. น่ารักก็มารักสักที
5. ก็คิดเหมือนพี่ล่ะมั้ง
6. เหตุเกิดที่เธอ ผลอยู่ที่ฉัน
7. เข้าไม่ถึง จับต้องไม่ได้
8. คำนี้กับคนนั้น คำนั้นกับคนนี้
9. อยู่ไหน ไหน ไหน
10. น้อยใจดอกเด่

อัลบั้ม : ชุดที่ 8 อยากหลับตาในอ้อมกอดเธอ วางแผงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2558

1. อยากหลับตาในอ้อมกอดเธอ
2. ก่อนคำโกหกคำต่อไป
3. แต่งกันสักทีก็ดีเหมือนกัน
4. เริ่มต้นเจ้าชาย ลงท้ายเจ้าชู้
5. ไม่เหลือคำว่ารัก ก็เหลือคำว่าลา
6. ไม่ได้เจตนา
7. กลัวมีแฟนไม่ทันใช้
8. ไม่ได้โทรผิดแต่ทนคิดถึงไม่ไหว
9. ปลาร้า Sha la la
10. เงยหน้าขึ้นฟ้า) Feat.โจ๊ก Socool(

Ref. code: 25595807010037IKS

รางวัลที่ได้รับ

1 .มหานครอวอร์ดส ครั้งที่ 1 สาขานักร้องลูกทุ่งหญิงหน้าใหม่ยอดนิยม ครั้งที่ 1 ประจำปี 2547 จากอัลบั้ม First Stage Project โดยเพลง “ขอจองในใจ”

2. มหานครอวอร์ดส ครั้งที่ 1 ประจำปี 2547 สาขาเพลงลูกทุ่งยอดนิยม เพลง “ขอจองในใจ” ในอัลบั้ม First Stage Project

3. มหานครอวอร์ดส ครั้งที่ 3 ประจำปี 2549 สาขานักร้องลูกทุ่งหญิงหน้าใหม่ยอดนิยมจากอัลบั้มชุดที่ 1 หนาวแสงนีออน

4. คมชัดลึก อวอร์ด ครั้งที่ 5 สาขานักร้องลูกทุ่งหญิงยอดเยี่ยม จากเพลง“หนาวแสงนีออน” ในอัลบั้มชุดที่ 1 หนาวแสงนีออน

5. คมชัดลึก อวอร์ด ครั้งที่ 6 สาขานักร้องลูกทุ่งหญิงยอดเยี่ยม จากเพลง “หน้าไมค์สายเก่า” ในอัลบั้มชุดที่ 2 ถนนค้นฝัน

3. มหานครอวอร์ดส ครั้งที่ 4 ประจำปี 2550 สาขาเพลงลูกทุ่งยอดนิยม จากผลงานเพลง “ไม่ใช่แฟนทำแทนไม่ได้” ในอัลบั้มชุดที่ 2 ถนนค้นฝัน

4. มหานครอวอร์ดส ครั้งที่ 4 ประจำปี 2550 สาขาอัลบั้มเพลงลูกทุ่งยอดนิยม จากอัลบั้มชุดที่ 2 ถนนค้นฝัน

5. มหานครอวอร์ดส ครั้งที่ 4 ประจำปี 2550 สาขานักร้องลูกทุ่งหญิงยอดนิยม จากอัลบั้มชุดที่ 2 ถนนค้นฝัน

6. สตาร์เอนเตอร์เทนเมนต์อวอร์ดส 2007 ครั้งที่ 6 สาขานักร้องลูกทุ่งหญิงยอดนิยม จากอัลบั้มชุดที่ 2 ถนนค้นฝัน

7. สยามดารา สตาร์ส ปาร์ตี้ 2008 สาขานักร้องลูกทุ่งหญิงยอดนิยม จากผลงานเพลง “ไม่ใช่แฟนทำแทนไม่ได้” ในอัลบั้มชุดที่ 2 ถนนค้นฝัน

8. สยามดารา สตาร์ส ปาร์ตี้ 2008 สาขาเพลงลูกทุ่งยอดนิยม จากเพลง “ไม่ใช่แฟนทำแทนไม่ได้” ในอัลบั้มชุดที่ 2 ถนนค้นฝัน

Ref. code: 25595807010037IKS

9. มหานครอวอร์ดส ครั้งที่ 5 ประจำปี 2551 สาขานักร้องลูกทุ่งหญิงยอดนิยม จากอัลบั้มชุดที่ 2 ถนนค้นฝัน

10. มหานครอวอร์ดส ครั้งที่ 5 ประจำปี 2551 สาขาเพลงฮิตมาราธอน จากผลงานเพลง “ไม่ใช่แฟนทำแทนไม่ได้” ในอัลบั้มชุดที่ 2 ถนนค้นฝัน

11. เพชรในเพลง 2551 ชมเชย สาขาการขับร้องเพลงดีเด่นด้านภาษาไทย ประเภทผู้ขับร้องเพลงไทยลูกทุ่งหญิง จากเพลง “ไม่ใช่แฟนทำแทนไม่ได้” ในอัลบั้มชุดที่ 2 ถนนค้นฝัน

12. คมชัดลึก อวอร์ด ครั้งที่ 7 สาขานักร้องลูกทุ่งหญิงยอดเยี่ยม จากเพลง “อย่าโทรมาแค่ปลอบใจ” ในอัลบั้มชุดที่ 3 ดอกนีออนบานค่ำ

13. มหานครอวอร์ดส ครั้งที่ 6 ประจำปี 2552 สาขาอัลบั้มเพลงลูกทุ่งยอดนิยม จากอัลบั้มชุดที่ 3 ดอกนีออนบานค่ำ

14. สตาร์เอนเตอร์เทนเมนต์อวอร์ดส 2009 ครั้งที่ 8 สาขาเพลงลูกทุ่งยอดนิยม จากเพลง “แฟนเก็บ” ในอัลบั้มชุดที่ 3 ดอกนีออนบานค่ำ

15. เข้าชิงรางวัลสยามดาราสตาร์อวอร์ด 2010 สาขานักร้องลูกทุ่งหญิงยอดเยี่ยม

16. รางวัลส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมความกตัญญูกตเวที ลูกกตัญญู แม่ดีเด่น ประจำปี 2553 เนื่องในวันแม่แห่งชาติ เข้ารับพระราชทานโล่ประกาศเกียรติคุณจาก พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎ ราชกุมาร

17. รางวัลทีวีอินไซด์ ฮอท อวอร์ด สาขานักร้องลูกทุ่งหญิง Hot แห่งปี จากอัลบั้มชุดที่ 4 คนเหงาที่เข้าใจเธอ

18. สยามดาราสตาร์อวอร์ด 2010 สาขาเพลงลูกทุ่งยอดนิยม จากเพลง “อยากเป็นคนรักไม่อยากเป็นชู้” ในอัลบั้มชุดที่ 4 คนเหงาที่เข้าใจเธอ

19. รางวัลเยาวชนดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี 2553 สาขา สื่อมวลชนเพื่อเด็กและเยาวชนที่ป้องกันปัญหาสังคม โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เนื่องในวันเยาวชนแห่งชาติ เข้ารับพระราชทานโล่เกียรติคุณ และเกียรติบัตร จากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

Ref. code: 25595807010037IKS

20. รางวัลชาวพุทธตัวอย่าง ประจำปี 2554 รับพระราชทานจาก ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี

21. รางวัลลูกกตัญญู ลูกที่มีความกตัญญูกตเวทีอย่างสูงต่อแม่ ประจำปี 2554 โดยสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ เนื่องในวันแม่แห่งชาติ เข้ารับพระราชทานโล่ประกาศเกียรติคุณจาก พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ

22. สยามดารา สตาร์ส อวอร์ดส์ 2012 สาขาเพลงลูกทุ่งยอดเยี่ยม จากเพลง “รักได้ครั้งละคน เชื่อใจได้คนละครั้ง”

23. รางวัลเกียรติยศ สาขาศิลปินนักร้องต้นแบบเยาวชนดีเด่นในการรณรงค์ป้องกันต่อต้านปัญหายาเสพติด กับ โครงการรวมพลังเยาวชนไทยต้านภัยยาเสพติดเฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษา โดย ฯพณฯ พลเอกพิจิตร กุลละวาณิชย์ องคมนตรี

24. เพชรในเพลง 2557 ชนะเลิศ สาขาการขับร้องเพลงดีเด่นด้านภาษาไทย ประเภทผู้ขับร้องเพลงไทยลูกทุ่งหญิง จากเพลง “นาทีเดียวเพื่อรัก ทั้งชีวิตเพื่อลืม” ในอัลบั้มชุดที่ 7 นาทีเดียวเพื่อรัก ทั้งชีวิตเพื่อลืม

25. รางวัลลูกทุ่งทองคำ คนที่ 8 ประจำเดือนพฤศจิกายน 2557จากสถานีวิทยุลูกทุ่งเน็ตเวิร์ก

26. เข้าชิงรางวัลดาราเดลี่ เดอะเกรท อวอร์ด ครั้งที่ 5 สาขาลูกทุ่งหญิงที่สุดแห่งปี 2015

Ref. code: 25595807010037IKS

ผลการสำรวจนักร้องหญิงยอดนิยม

สวนดุสิตโพล

2551 ผลสำรวจที่สุดแห่งปี นักร้องเพลงลูกทุ่งหญิงที่ประชาชนชอบมากที่สุด อันดับที่ 2

2552 ผลสำรวจที่สุดแห่งปี นักร้องเพลงลูกทุ่งหญิงที่ประชาชนชอบมากที่สุด อันดับที่ 1

2553 ผลสำรวจที่สุดแห่งปี นักร้องเพลงลูกทุ่งหญิงที่ประชาชนชอบมากที่สุด อันดับที่ 1

2554 ผลสำรวจที่สุดแห่งปี นักร้องเพลงลูกทุ่งหญิงที่ประชาชนชอบมากที่สุด อันดับที่ 1

2555 ผลสำรวจที่สุดแห่งปี นักร้องเพลงลูกทุ่งหญิงที่ประชาชนชอบมากที่สุด อันดับที่ 1

2556 ผลสำรวจที่สุดแห่งปี นักร้องเพลงลูกทุ่งหญิงที่ประชาชนชอบมากที่สุด อันดับที่ 1

นิด้าโพล

2556 สาขา ศิลปิน-นักร้องเพลงลูกทุ่งและเพื่อชีวิตฝ่ายหญิงที่ชื่นชอบมากที่สุด อันดับที่ 2

2557 สาขา ศิลปิน-นักร้องฝ่ายหญิงที่ชื่นชอบมากที่สุด อันดับที่ 5

2558 สาขา นักร้องหญิงแห่งปี อันดับที่ 2

2559 โพลมหาชนโดยนิด้าโพล ขวัญใจผู้ใช้แรงงาน ตั๊กแตน ชลดา เป็นนักร้องลูกทุ่งหญิงที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นอันดับที่ 9

เอแบคโพล

2552 นักร้องหญิงไทยที่เป็นที่ชื่นชอบมากที่สุด อันดับ 1

2553 นักร้องหญิงไทยที่เป็นที่ชื่นชอบมากที่สุด อันดับ 2

2554 นักร้องหญิงไทยที่เป็นที่ชื่นชอบมากที่สุด อันดับ 1

Ref. code: 25595807010037IKS

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายพันธกานต์ ทานนท์
วันเดือนปีเกิด	28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2533
วุฒิการศึกษา	นศ.บ (วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ตำแหน่ง	ครูปฏิบัติการหน่วยวิทยุกระจายเสียง คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

Ref. code: 25595807010037IKS